

3484

Δ ΔΟΥΚΑ — Δ. ΔΕΛΗΠΕΤΡΟΥ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΤΗΣ Δ' ΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ Γ. ΣΤΕΡΗ — ΕΚΔΟΣΗ ΤΡΙΤΗ

20011

ΕΓΚΡ. ΑΠΟΦ. ΑΡΙΘ. 51231, 51232

ΗΜΕΡΟΜ. 20 Αυγούστου 1934

(Αριθ. αντίτυπων 5.000)

ΕΚΔΟΤΗΣ Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗΣ — ΣΤΑΔΙΟΥ 52, ΑΘΗΝΑΙ 1935

Κάθε γνήσιο αντίτυπο φέρει
ως υπογραφές των συγγραφέων.

Πωλ

Τυπογραφείον 'Αλ. Βιτσικουνάκη, 'Αριστείδου 6, 'Αθήναι.

Ὁ Θεός.

- Ποιός δίνει τὶς ἀχτίδες τοῦ στὸν ἥλιο τὸ λαμπρὸ
καὶ στὴν τρισκότεινῃ τῇ νύχτῃ ποιός,
τ' ἀστέρια ποὺ λαμποκοποῦν καὶ τ' ἀργυρὸ φεγγάρι;
- Ἐκεῖνος ποὺ μᾶς ἔπλασε, ὁ Θεός μας, ὁ Θεός!
- Ποιός ἔδωσε στὸν οὐρανὸ τὸ γαλανό του χρῶμα,
καὶ στὸ χορτάρι χάρισε τὴν πρασινάδα, ποιός,
ποὺ τὴν στολίζει κάθε αὐγὴ τ' ἀστραφτερὸ τ' ἀγιάζι;
- Ἐκεῖνος ποὺ μᾶς ἔπλασε, ὁ Θεός μας, ὁ Θεός!
- Ποιός ἔχει δώσει τὴ σκιά στὸ μυρωμένο δάσος
καὶ στὸ πουλάκι τ' ἀλαφρὰ φτερούγια τάχα ποιός,
γιὰ νὰ πετιέται ἀγέρινο μ' αὐτὰ πρὸς τὰ οὐράνια;
- Ἐκεῖνος ποὺ μᾶς ἔπλασε, ὁ Θεός μας, ὁ Θεός.

- Στὸν κόσμον ὅ,τι χρειάζεται ποίος δίνει το ὥς τὰ τώρα,
καὶ στὸ γυμνὸ τὸν κάμπο ποίος
τ' ἀνθίζει τὸ τριαντάφυλλο, τὸ γιασεμί, τὸ κρίνο ;
— Ἐκεῖνος ποὺ μᾶς ἔπλασε, ὁ Θεὸς μας, ὁ Θεός !
- Τῇ θεῖα στοργῇ ποίος ἔδωσε στὴ μάνα τὴν καλὴ
καὶ τήνε κάμνει κάθε μέρα ποίος,
νὰ σὲ χαδεύῃ ἔτσι γλυκά, πάντα μὲ νέα ἀγάπη ;
— Ἐκεῖνος ποὺ μᾶς ἔπλασε, ὁ Θεὸς μας. ὁ Θεός !

(Διασκευὴ Μυρτιώτισσας)

Ἡ ἀδελφικὴ ἀγάπη.

Ἀνάθεμά τον ποὺ τὸ εἶπῃ· τ' ἀδέρφια δὲν πονιοῦνται·
τ' ἀδέρφια σχίζουν τὰ βουνὰ καὶ δέντρα ξερριζώνουν,
τ' ἀδέρφια κυνηγήσανε κ' ἐνίκησαν τὸ Χάρο.

Δυὸ ἀδέρφια εἶχαν ἀδερφή, στὸν κόσμον ξακουσμένη,
τὴ φθόναγεν ἡ γειτονιά, τὴ ζήλευεν ἡ χώρα,
τὴ ζήλεψε κι ὁ Χάροντας καὶ θέλει νὰ τὴν πάρῃ·
στὸ σπίτι τρέχει καὶ βροντάει, σὰν νᾶταν νοικοκύρης.
— «Ἄνοιξε, κόρη, γιὰ νὰ μπῶ, τοιμάσου νὰ σὲ πάρω,
κ' ἐγὼ εἶμαι γιὸς τῆς μαύρης γῆς, τὸ ἄραχνιασμένης
[πέτρας].»

— «Ἄσε με, Χάροντ', ἄσε με, σήμερα μὴ μὲ πάρῃς·
ταχὺ Σαββάτο νὰ λουστῶ, τὴν Κυριακὴ ν' ἀλλάξω
καὶ τὴ Δευτέρα τὸ ταχὺ ἔρχομαι μοναχὴ μου».
Ἀπ' τὰ μαλλιά τὴν ἄρπαξε, κ' ἡ κόρη κλαίει καὶ σκούζει.
Νὰ καὶ τὰδέρφια πῶφτασαν ψηλὰ ἀπ' τὸ κορφοβούνι,
τὸ Χάροντα κυνήγησαν καὶ γλύτωσαν τὴν κόρη.

(Ἀπὸ τὰ τραγούδια τοῦ Ἑλλήν. Λαοῦ)

Σπαρτιατική ανατροφή.

Η αρχαία Όλυμπία ἦτο τόπος ἱερός. Ἦτο κατάφυτη καὶ τὴν ἔβρεχαν ποταμοί. Ἐδῶ, μέσα στὸ ἄλσος, ὑπῆρχε τὸ λαμπρὸ ἱερὸ τοῦ Δία, γνωστὸ σὲ ἀνατολὴ καὶ δύση. Μέσα στὸ ἱερὸ ἄλσος ἦτο καὶ ἓνας χώρος ποὺ τὸν ἔλεγαν στάδιο. Κάθε τέσσερα χρόνια στὸ χωρὸ αὐτὸ ἔκαμναν ἐορτὲς καὶ ἀγῶνες, τὰ Ὀλύμπια. Ἀπὸ ὅλες τὲς

χώρες τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδας ἔφθαναν ἐπισκέπτες καὶ ἀγωνιστές.

Στοὺς ἀγῶνες αὐτοὺς μὴν ἡμέρα ἔφθασε καὶ ἓνας γέρος ἐπισκέπτης. Ἐγύριζε παντοῦ στὸ στάδιο καὶ ἐξητοῦσε θέση νὰ καθίση, μὰ δὲν εὑρίσκει. Ὅλοι ἔχαμογελοῦσαν καὶ κανεὶς δὲν ἤθελε νὰ τοῦ παραχωρήσῃ τὴ θέση του.

Κουρασμένος καὶ λυπημένος φθάνει τέλος ἐμπρὸς στοὺς Λακεδαιμονίους. Μόλις αὐτοὶ τὸν εἶδαν, ἐσηκώθηκαν ὅλοι γιὰ νὰ τοῦ παραχωρήσουν θέση. Οἱ Σπαρτιατᾶς τὸ ἐθεωροῦσαν μεγάλη ντροπὴ νὰ περιπαίξουν γέροντα.

Οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, ὅταν εἶδαν τὴ συμπεριφορὰ τῶν Σπαρτιατῶν, ἐσηκώθηκαν καὶ ἄρχισαν νὰ χειροκροτοῦν καὶ νὰ ἐπαινοῦν τὴν ἀνατροφὴ των. Τότε ὁ γέρος εἶπε:

Ἀλίμονο! Ὅλοι οἱ Ἕλληνες ξέρουν τὸ καλόν, μὰ μόνο οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸ κάμνουν μὲ τὴ θέλησή των.

Ὁ καλύτερος στολισμός.

Ἕνας νέος ἔλειπε πολλὰ χρόνια ἀπὸ τὴν πατρίδα τοῦ τὴν Ἑρέτρια. Εἶχε μείνει κοντὰ στὸν περίφημο φιλόσοφο τὸ Ζήνωνα.

Ὁ πατέρας ὅλον αὐτὸ τὸν καιρὸ ἐπαινοῦσε τὸ γιό του καὶ ἔλεγε ὅτι θὰ γυρίσῃ μέγας καὶ τρανός.

Ὅταν ἐτελείωσέ ὁ νέος τὴν σπουδὴν του, ἐγύρισε εἰς τὴν Ἑρέτρια.

Ὁ πατέρας γεμᾶτος χαρὰ ἐδέχθηκε τὸ παιδί του καὶ ἀνυπόμονος ἄρχισε νὰ τὸ ἐρωτᾷ, τί ἐσπούδασε.

Ὁ νέος μὲ φρόνηση καὶ σεβασμὸ ἀπάντησε :

— Θὰ σοῦ δείξω, πατέρα, μὲ τὸν καιρό!

Αὐτὸ ἔγινε ἀρκετὲς φορές. Ὁ πατέρας στὸ τέλος ἐθύμωσε. Ἐνόμισε ὅτι τὸ παιδί του δὲν εἶχε μάθει τίποτε καὶ ἀπελπισμένος ἄρχισε νὰ τὸ βρίζη, νὰ τὸ περιπαίξῃ καὶ νὰ κλαίῃ τὰ ἔξοδα πού εἶχε κάμει.

Ὁ νέος ἄκουε μὲ ὑπομονὴ καὶ χωρὶς νὰ θυμώνῃ. Ὁ πατέρας ὅμως, ὅσο ἔβλεπε τὸ παιδί του ἀτάραχο, τόσο περισσότερο ἀγανακτοῦσε καὶ στὸ τέλος τὸ ἔδειρε πολὺ.

Ὁ νέος οὔτε εἶπε οὔτε ἔφερε καμμιὰν ἀντίσταση.

Ὅταν ὅμως ἡσύχασε ὁ πατέρας, τότε τοῦ εἶπε :

— Πιστεύω, πατέρα, πὼς εἶδες καὶ μὲ τὰ ἴδια σου τὰ μάτια τί ἐσπούδασα. Ἔμαθα νὰ ὑποφέρω μὲ ὑπομονὴ τοὺς θυμοὺς καὶ τὰ κτυπήματα τῶν γονέων μου καὶ ὅταν ἀκόμη εἶναι ἄδικο!

Ὁ πατέρας ἐθαύμασε τὸν τρόπο τοῦ νέου καὶ εἶπε :

— Θαυμάζω, παιδί μου, τὸ σοφὸ πού σοῦ ἔδωκε τέτοια διδάγματα. Αὐτὰ εἶνε ὁ καλύτερος στολισμὸς γιὰ ἓνα νέο!

Ἀσέβεια

Στὴ μεσημβρινή πλευρὰ τοῦ μώλου, στὴν Ὑδρα, εἶναι ἓνας ψηλὸς βράχος, ὁ Ζαστᾶς. Ἐκεῖ στὰ πολὺ παλιὰ χρόνια ἀνέβαζαν οἱ νέοι τοὺς γέροντες, τοὺς

ἔβαζαν σὲ ἓνα καλάθι καὶ τοὺς ἐγκρέμιζαν ἀπὸ τὴν κορυφὴ στὴ θάλασσα, γιὰτὶ ἐνόμιζαν, πὼς ἦσαν ἄχρηστοι πιά.

Μιὰ φορὰ ἓνας ἀπὸ τοὺς γέροντες, ἐκεῖ ποὺ τὸν ἔβαζαν οἱ νέοι στὸ καλάθι, τοὺς εἶπε :

— Φυλάξετέ το τὸ καλάθι, παιδιὰ μου, γιὰτὶ θὰ χρειασθῇ στὰ παιδιὰ σας, ὅταν θὰ γεράσετε καὶ σεῖς!

Αὐτὰ τὰ λόγια ἔφεραν τοὺς νέους σὲ συναίσθηση. Ἀπὸ τότε ἐπαράτησαν αὐτὴν τὴν βάρβαρη καὶ ἀνόσια συνήθεια ὅλοι!

(Παράδοση)

Ὁ Κίρκος.

Δὲν ἠμποροῦσε νὰ τὴν ξεχάσῃ τὴ μανούλα τοῦ ὁ Κίρκος.

Κάθε ποὺ ἤρχετο καίκε ἀπὸ τὴν ἀπέναντι στεριά, ἡ καρδιά τοῦ ἐκτυποῦσε δυνατὰ καὶ τὰ χέρια τοῦ ἔτρεμαν.

— Μὴν εἶναι καὶ ἡ Μάνα μου μέσα; καὶ ἐκοίταζε στὰ μάτια τοὺς ἐπιβάτες.

Γιὰτὶ δὲν ἔβγαινε καὶ ἡ Μάνα τοῦ ἀπὸ τὸ καίκε; Μὴν εἶχε ἀποκοιμηθῇ; Μὴ δὲν ἐκατάλαβε πὼς ἔφθασαν στὴν Κέρκυρα καὶ πὼς ὁ Κίρκος τὴς τὴν ἐπερίμενε;

Ἐστέκετο ὀρθὸς κοντὰ στὸ ψηλὸ скаμνὶ τοῦ, ποὺ ἦτο ἀκουμπισμένο στὸν τοῖχο, κάτω ἀπὸ τὸ μικρὸ παρὰθυρο τοῦ καφενεῖου, καὶ ἐκοίταζε ἓναν ἓναν τοὺς πατριῶτες ποὺ ἔμπαιναν.

Ἦρχοντο νὰ χαιρετίσουν τὸ θεῖο του καὶ νὰ πάρουν τὸν καφὲ καὶ τὴ μαστίχα τους στὸ μικρὸ καφενεῖο τοῦ πατριώτη των, τοῦ καπετάν - Μάνθου.

Ὁ καπετάν - Μάνθος εἶχε βαρεθῇ πιά τὴ θάλασσα καὶ εἶχε ἀνοίξει τώρα καφενεῖο στὴ «σπιλιά», κοντὰ στὸ μῶλο, πού ἄραζαν τὰ καΐκια.

Καὶ ὅσο αὐτοὶ ἔπιναν τὴ μαστίχα τους καὶ ἔλεγαν μὲ τὸν καπετάν - Μάνθο τὰ νέα τῆς πατρίδας, ὁ Κίρκος ἔσχυβε μὲ λαχτάρα ἐπάνω στὰ σακκούλια των,

— Μὴν εἶναι κανένα δικό της;

Ἐκεῖνο τὸ κατακαίνουργο μὲ τὶς πλατειῆς κίτρινες ρίγες μοιάζει τὸ σακκούλι τῆς Μάνας του. Μὰ τὸ μαῦρο ψωμί, τὰ κρεμμύδια καὶ ἓνα δέμα μὲ χονδροπάπουτσα, δὲν ἐφαίνοντο νὰ εἶναι γιὰ τὸν Κίρκο.

— Μὰ πῶς, δὲν τοῦ ἔστειλε δῶρα ἡ Μάνα του;

* *
*

Ἐκεῖνο τὸ ἄλλο πού κρέμεται στὸ κάθισμα τοῦ πιό νέου ἀπὸ τοὺς ταξιδιωτὲς, μπορεῖ νὰ εἶναι γι' αὐτόν. Τὸ καταλαβαίνει ἀπὸ τὰ ὥραϊα πλουμίδια μὲ τὰ παράξενα σχήματα. Τέτοια σακκούλια εἶχε πλῆθος ἡ Μάνα του. Αὐτὸ σίγουρα εἶναι δικό του!

Ζυγώνει κρατώντας τὴν ἀναπνοή του. Θέλει νὰ ἰδῇ τί τοῦ ἔστειλε ἡ Μανούλα του.

Σηκώνεται στίς μύτες τῶν ποδιῶν του γιὰ νὰ φθάσῃ στὸ στόμα τοῦ σακκουλιοῦ. Σηκώνει τὸ χεράκι του καὶ τραβᾷ σιγὰ ἓνα - ἓνα τὰ πράγματα.

Μιὰ ἀρμαθιά σῦκα.

— Μπά, τὸ ξέχασε ἡ Μανούλα του, ποὺ δὲν τοῦ ἀρέσουν τὰ ξερὰ σῦκα;

— Ἕνα κουλούρι, δύο ... τρία ... τέσσερα ... ὦ, πόσα κουλούρια! Τὰ ἐξύμωσε γιὰ τὸν Κίρκο της.

— Ἄ, νά καὶ μία πῆττα! τυρόπηττα μὲ φύλλα. Τί καλοψημένη πού εἶναι, ροδοκόκκινη καὶ τὰ φύλλα της καλανοιγμένα. Μοσχοβολᾷ! Τί ωραία πού εἶναι!

Τὸ ἐθυμήθηκε ἡ Μανούλα του, ποὺ τοῦ ἀρέσουν οἱ πῆττες.

Μὰ τί ἄλλο ἔχει τὸ σακκούλι;

Ἕνα χονδρὸ μάλλινο φόρεμα, ποὺ θὰ ὕφανε ἡ ἴδια γιὰ τὸν Κίρκο της. Πόσα τραγούδια θὰ εἶπε ὅταν τὸ ὕφαινε!

Πῶς; Δὲν τὴ θυμᾶται τὴ Μάνα του ὁ Κίρκος; Ὅταν ἐκάθειτο στὸν ἀργαλειό, πάντα ἐτραγουδοῦσε.

Τὸ ἀνοίγει καὶ τσάφ! κάτι βαρὺ ἔπεσε στὸ πάτωμα. Οἱ ταξιδιῶτες ξαφνίζονται.

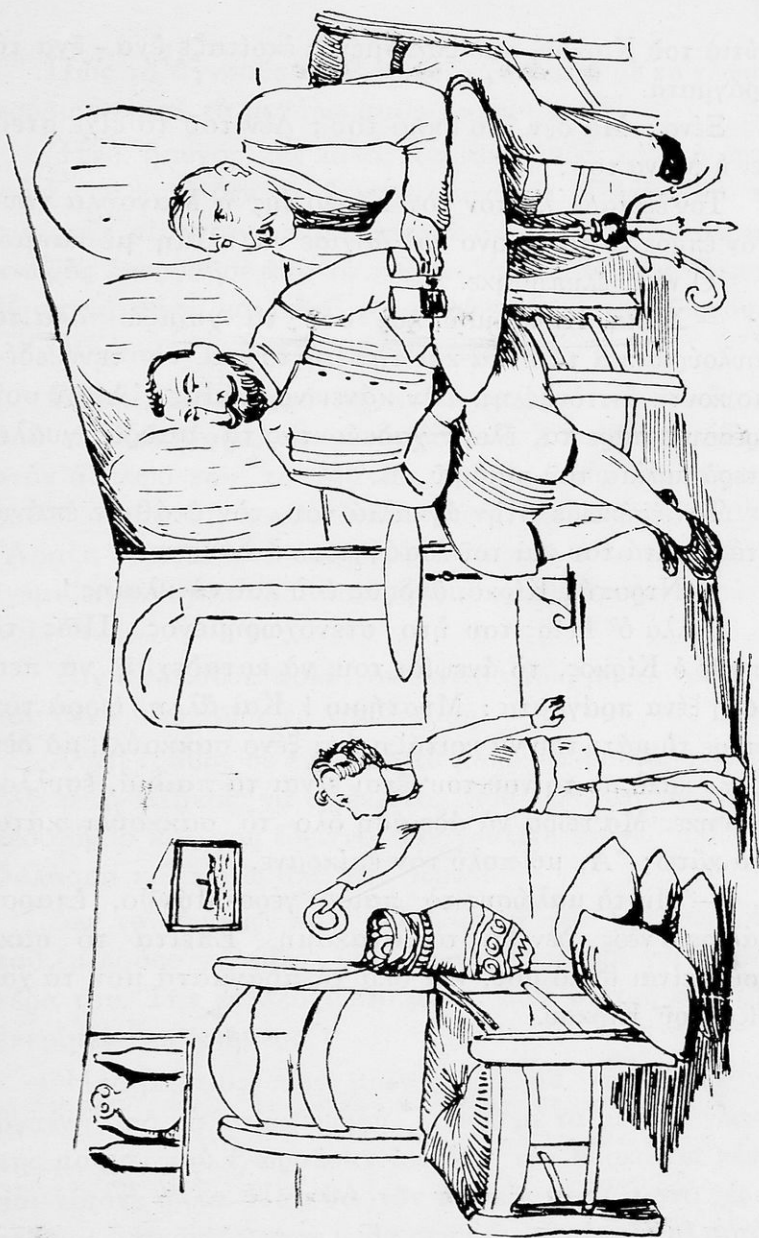
— Μπά, τί κάνει ὁ Κίρκος ἐκεῖ; ρωτᾷ ἀπορῶντας ὁ νέος, ποὺ στὴν καρέκλα του ἦτο κρεμασμένο ἀδειανὸ τὸ σακκούλι του. Σηκώνονται καὶ οἱ ἄλλοι. Τὰ σῦκα, τὰ κουλούρια, ἡ πῆττα, τὸ φόρεμα καὶ τὸ τενεκεδένιο κουτί, βρίσκονται ἀραδιασμένα στὸ πάτωμα.

— Πῶς τὸ μαθαίνεις ἔτσι, τὸ παιδί, καπετὰν-Μάνθος; ρωτᾷ ὁ γεροντότερος.

— Ἐγὼ τὸ μαθαίνω; Καὶ ἐγὼ δὲν ξέρω πῶς τὸ ἔκαμε.

— Πῶς ἦτο αὐτό, νὰ πειράξης τὸ ξένο σακκούλι; ἐρώτησε ὁ Μπαρμπά Μάνθος.

— Τὸ ξένο σακκούλι!.. Μόνον αὐτὸ ἐκτύπησε στὰ

αὐτιά τοῦ Κίρκου, πού ζαλισμένος ἐκοίταξε ἓνα - ἓνα τὰ πράγματα.

Ξένο ; Μὰ δὲν ἦτο ἰδικό του ; Δὲν τοῦ τὸ εἶχε στείλει ἡ Μάνα του ;

Τὸν ἐξέχασε λοιπὸν τὸν Κίρκο τῆς ἡ Μανούλα του ; Τὸν ἐπῆρε τὸ παράπονο καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ μὲ καημό.

Ὁ νέος ἔλυπῆθηκε.

— Σώπα, Κίρκο μου, καὶ σοῦ τὰ χαρίζω ὅλα τὰ κουλούρια καὶ τὰ σῦκα καὶ τὴν πῆττα καὶ τὸ τενεκεδένιο κουτί, ἂν τὸ θέλῃς. Δὲν κάνει νὰ κλαίῃς. Ἀφοῦ σοῦ ἀρέσουν, πάρε τα, ἔλεγε χαδεύοντας τὰ μαῦρα γυαλιστερὰ μαλλιά τοῦ παιδιοῦ.

Τὸν ἐσήκωσε στὴν ἀγκαλιά του, τὸν ἐκάθισε ἐπάνω στὰ γόνατά του καὶ τοῦ ἐσφόγγισε τὰ δάκρυα.

— Ντροπή, Κίρκο, ἄνδρας ἐσὺ καὶ νὰ κλαίῃς !

Ἀλλὰ ὁ θεῖος του ἦτο στενοχωρημένος. Πῶς τὸ ἔπαθε ὁ Κίρκος, τὸ ἀνεψίδι του, νὰ καταδεχθῇ νὰ πειράξῃ ξένα πράγματα ; Μυστήριο ! Καὶ ἄλλη φερό τὸν ἐπῆρε τὸ μάτι του νὰ κοιτάξῃ ἓνα ξένο σακκούλι, μὰ δὲν ἔβαλε κακὸ μὲ τὸ νοῦ του ἔτσι εἶναι τὰ παιδιὰ, ἐσυλλογίσθηκε. Μὰ τώρα νὰ ἀδειάσῃ ὅλο τὸ σακκούλι κάτω γιὰ κάτω ; Ἀ, μὰ πολὺ τὸν ἐπίκρανε.

— Μὴ τὸ μαλώσῃς τὸ παιδί, γέρο-Μάνθο, ἐπαράχλεσε ὁ νέος, δὲν θὰ τὸ ξανακάμῃ. Ἐπειτα τὸ σακκούλι εἶναι ἰδικό μου, καὶ ὅλα τὰ πράγματά μου τὰ χαρίζω τοῦ Κίρκου.

*
* *

Πῶς τὸ ἀγνοοῦσαν ὅλοι αὐτὸ τὸ μικρὸ μὲ τὸ χλωμὸ πρόσωπο καὶ τὰ μεγάλα μαῦρα μάτια του!

Ἦτο ἥσυχος καὶ καλὸς καὶ πονετικὸς καὶ τὸ φαγητό του ποτὲ δὲν τὸ ἔτρωγε μοναχός. Πάντα θὰ τὸ ἐμοίραζε μὲ κανένα πτωχὸ παιδὶ τοῦ μώλου. Καὶ ὅποιος πτωχὸς ἐπερνοῦσε ἀπὸ τὸ καφεενεδάκι, ποτὲ δὲν ἔφευγε δίχως νὰ πάρῃ κάτι ἀπὸ τὸ μικρὸ χερτάκι τοῦ Κίρκου.

Οἱ γονεῖς του ἔλειπαν καὶ οἱ δύο.

Εἶναι τέσσερα χρόνια, πού ὁ πατέρας του τὸν ἔφερε ἀπὸ τὴ Χειμάρρα, τὴν πατρίδα του. Τὸν ἐμπιστεύθηκε στὸν ἀδελφὸ του τὸ Μάνθο, γιὰ αὐτὸς δὲν ἤμποροῦσε νὰ σταθῇ πουθενὰ καὶ ἐγύριζε πάντα μὲ τὸ καΐκι. Ἄραζε ὅμως συχνὰ στὴν Κέρκυρα καὶ τότε ὁ Κίρκος ἐγέμιζε χαρίσματα καὶ καινούργια φορέματα καὶ φρούτα καὶ γλυκά.

Τὸν ἀγαποῦσε πολὺ τὸν πατέρα του, μὰ τὴ μητέρα του δὲν ἤμποροῦσε νὰ τὴν ξεχάσῃ.

Αὐτὴ ἐξοῦσε σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ μακρινὰ βουνά, πού τὰ ἔβλεπε ὁ Κίρκος· νὰ σὲ ἐκεῖνο, πού εἶχε τὸν περισσότερο ἥλιο καὶ πού ἔδειχνε σὰν γυάλινο ἐπάνω ἀπὸ τὴ θάλασσα καὶ κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανὸ.

Δὲν τοῦ ἔγραφε ποτὲ τοῦ Κίρκου καὶ κανένας δὲν τοῦ ἐμίλοῦσε γι' αὐτό. Οὔτε αὐτὸς ἐρωτοῦσε γιὰ τὴ μητέρα του. Τὴν ἐσυλλογίζετο μόνο κάθε στιγμὴ καὶ τὴν ἐπερίμενε κάθε ἡμέρα.

Ἦτο βέβαιος πὼς μιὰν ἡμέρα θὰ τὴν ἔβλεπε νὰ βγαίνει ἀπὸ τὸ καΐκι, ψηλὴ, λιγνὴ, μὲ τὰ μεγάλα γλυκά της μάτια, πού ἐχωροῦσαν ἴσα ἴσα τὸν Κίρκο της μέσα καὶ τίποτε ἄλλο. Πῶς θὰ τὸν ἄρπαζε μὲ τὰ λιγνὰ χέρια της καὶ θὰ τὸν ἔσφιγγε μέσα στὴν ἀγκαλιά της καὶ αὐτὸς

θὰ τὴν ἐφιλοῦσε, θὰ τὴν ἐφιλοῦσε καὶ θὰ ἐφώναζε μὲ ὄλη του τὴ φωνή :

— Ἐ, σεῖς ὅλοι. Νά τὴν ἡ Μανούλα μου ! Νά τὴν ἡ Μανούλα μου, ποὺ ἦλθε.

Καὶ μὲ αὐτὰ τὰ ὄνειρα ἐμεγάλωνε ὁ Κίρκος καὶ τὰ χρόνια ἐπερνοῦσαν.

* *

Ἦλθε τὸ βράδυ καὶ οὔτε ἔφαγε, οὔτε ἤπιε. Ἐπῆγε νὰ κοιμηθῇ. Τὰ μάτια του, κόκκινα καὶ βαριά ἀπὸ τὸ κλάψιμο, ἔκλεισαν αἰέσως. Καὶ μέσα στὰ ὄνειρα εὗρηκε εὐτυχία καὶ παρηγοριά.

Εἶδε τὴ Μανούλα του ! Τί ὠραία ποὺ ἦτο ! Καρμιά στὸν κόσμον δὲν ἦτο σὰν αὐτή. Τὸν ἐκοίταξε γλυκὰ καὶ τοῦ ἐχαμογελοῦσε τὸ ἴδιο σὰν τότε.

Ἄπλωσε τὰ χέρια της καὶ τοῦ ἔδωκε ἓνα σακκούλι. Ποτέ του δὲν εἶχε ἰδῇ παρόμοιο. Καὶ τὸ σακκούλι ἦτο ἰδικό του. Τοῦ τὸ ἔφερε ἡ ἴδια ἡ Μάνα του. Μὰ καὶ χωρὶς αὐτὸ καθένας ἤμποροῦσε νὰ τὸ καταλάβῃ πὼς ἦτο ἰδικό του.

Κράνια κόκκινα, γλυκὰ κράνια εἶχε τὸ σακκούλι, καὶ ἓνα μικρὸ καλαμένιο κλουβάκι μὲ τριτσόνια. Πὼς τὰ ἀγαποῦσε τὰ τριτσόνια μὲ τὸ σφικτό, συρτό, νυκτερινὸ τραγούδι τους ! Καὶ πέντε φωλιές. Μάλιστα ! Σωστὲς πέντε ὁμορφοπλεγμένες φωλιές ἀπὸ ἀγριοπούλια.

— Πόσα πουλάκια θὰ ἐμεγάλωναν μέσα σὲ αὐτές, κάτω ἀπὸ τὰ ζεστὰ πούπουλα τῆς μανούλας των !

* *

Κάτι ὅμως τοῦ ἔσφιξε τὴν καρδιά καὶ ἐξύπνησε.

Ἐχάθηκε ἡ μητέρα του μὲ τὸ χαμόγελο. Ἐχάθηκε καὶ τὸ σακκούλι. Οὔτε τριτσόνια, οὔτε φωλιές. Καὶ τὰ κράνια τοῦ ἀφήκαν μιὰ πικράδα σιὸ στόμα.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἦτο ἀμίλητος καὶ συλλογισμένος.

— Θέλω τὴ Μάνα μου, φέρετέ μου τὴ Μανούλα μου, τοῦ ἤρχετο νὰ φωνάξη, μὰ κάτι τὸν ἐκρατοῦσε.

Ἦθελε νὰ κλαύση, μὰ ἐφοβεῖτο μήπως τὸν ἰδοῦν.

Νὰ ρωτήση; Ἐτρεμε δίχως νὰ ξέρη γιατί.

Θυμᾶται τὴ μητέρα του, ὅπως τὴν εἶδε τὴν τελευταία φορά.

Ἦτο πάντα σιὸ κρεββάτι. Εἶχε μακρουλὰ κάτασπρα χέρια, ποὺ τοῦ ἐχάδευαν τὰ μαλλιά· μεγάλα μάτια, ποὺ ὅταν τὸν ἐκοίταζαν, τὸν ἐτριγύριζαν μὲ ἀπέραντη γλύκα καὶ ἀγάπη. Δὲν θυμᾶται νὰ τοῦ ἐμιλοῦσε. Μόνο τὸν ἐχάδευε.

Ὑστερα ἔπαιψε καὶ νὰ τὸν χαδεύη. Τὸν ἐκοίταζε ὅμως πάντα μὲ τὴν ἴδια γλύκα, περισσότερη μάλιστα τώρα, καὶ αὐτὸς ἦτο εὐτυχισμένος.

Ὑστερα τὸν ἐπῆρε ἡ μία θεία του.

— Ξέρεις, ἡ Μάνα σου εἶναι πολὺ ἄρρωστη καὶ θὰ φύγη. Θὰ πάη νὰ γιатρευθῇ.

— Θὰ φύγη; Πότε θὰ φύγη; Καὶ ἐμένα δὲν θὰ μὲ πάρη;

— Ἐσένα ὄχι, ἐσὺ δὲν κάνει νὰ πᾶς. Ὅταν θὰ φύγη, θὰ πᾶμε νὰ τὴν χαιρετίσης.

Ὑστερα τὴν ξαναεἶδε, πλαγιασμένη ὅπως πάντα, μὰ τὰ μάτια κλειστά.

Ἐφοροῦσε τὸ καλὸ τῆς φόρεμα καὶ παπούτσια καλὰ.

- Γιατί φορεῖ τὰ παπούτσια της στὸ κρεβάτι ;
- Δὲν σοῦ εἶπα, πὼς θὰ ταξιδεύῃ ;
- Μὰ γιατί δὲν ἀνοίγει τὰ μάτια της ;
- Κοιμᾶται καὶ θὰ τὴν πάρουν ἐπάνω στὸν ὕπνο της. Σιγὰ μὴ ξυπνήσῃ καὶ θελήσῃ νὰ σὲ πάρῃ καὶ σένα μαζί της. Καὶ σύ, σοῦ εἶπα, δὲν κάνει νὰ πᾶς ἐκεῖ . . .
- Ὅστερα ἦλθαν παπᾶδες καὶ τὴν ἐσήκωσαν . . .
- Ἡ μητέρα του ἐπῆγε νὰ γιατρευθῇ . . .

*
* *

- Μὰ γιατί δὲν ἔρχεται ἀκόμη ; Θεῖε Μάνθο, θεῖε Μάνθο ;
- Τί εἶναι, παιδί μου, τί θέλεις ;
- Ὅταν μία γυναίκα τὴν πέρνουν παπᾶδες, ποῦ τὴν πηγαίνουν ;
- . . . Στὸ χωριό μου στὸ Βουνό. Γιατί ρωτᾷς ;
- Ἐμεῖς πότε θὰ πᾶμε στὸ Βουνό ;
- Τὸ καλοκαίρι.
- Τὸ καλοκαίρι ; . . . τὸ καλοκαίρι ; . . . Θεῖε, εἶναι αὐριο καλοκαίρι ;

(Κ. Γ. Παπᾶ)

Τὸ ὀρφανό.

Ἕνα παιδάκι ἐπροχθές,
σὰν κρίνο μαραμένο,
εἰς ἓνα δρόμο σκοτεινὸ
ἐκοίταζε τὸν οὐρανὸ
μὲ μάτι δακρυσμένο.

Μοσχοβολοῦσε ἀρχοντιὰ
κι ἃς ἦτο γυμνωμένο,
ἀκόμη χθὲς μέσ' στὰ φιλιὰ,
στῆς μάνας του τὴν ἀγκαλιά,
πετοῦσε τὸ καημένο.

Ἀμίλητο καὶ σκυθρωπὸ
 τὸ δάκρυ του κρατοῦσε
 καὶ ἄπλωνε χέρι μ' ἐντροπή,
 ὅμως δὲν ἤθελε νὰ πῇ
 τὸ μαῦρο, πὼς πεινοῦσε.

Ἄχ! κεῖνος ποὺ δὲν πείνασε
 «πεινῶ» ποτὲ δὲν λέγει,
 δὲν τὸν ἀφήνουν οἱ λυγμοί,
 κοιτάζει μόνο τὸ ψωμί
 ἀπὸ μακριὰ καὶ κλαίγει.

Στὴν ἀγκαλιά μου τῶβαλα
 μὲ πόνο τὸ καημένο
 καὶ τοῦδωκα πικρὸ φιλί.
 Ὅμως αὐτὸ τί ὠφελεῖ
 στὸ ἔρμο καὶ στὸ ξένο;

Μητέρες, ὅπου ἔχετε
 παιδιὰ εὐτυχισμένα
 καὶ καλοσύνη στὴν καρδιά,
 πεινοῦν τὰ ὀρφανὰ παιδιὰ,
 κρυώνουν τὰ καημένα!

(Ἄχ. Παράσχος)

Ἡρωϊκὲς γυναῖκες.

Οἱ Θεσσαλοὶ μὲ τοὺς Φωκεῖς εἶχαν πόλεμοφο βερό. Τὸ μῖσος ἦτο μεγάλο καὶ οἱ Θεσσαλοὶ μὲ πολὺ στρατὸ ἦλθαν στὴν Φωκικὴ γῆ.

Εἶχαν ἀποφασίσει νὰ μὴ λυπηθοῦν τίποτε. Νὰ καταστρέψουν τὴ χώρα, νὰ σκοτώσουν ὅλους τοὺς ἄνδρες, νέους καὶ γέρους, καὶ τὰ παιδιὰ καὶ τὶς γυναῖκες νὰ πωλήσουν γιὰ δούλους.

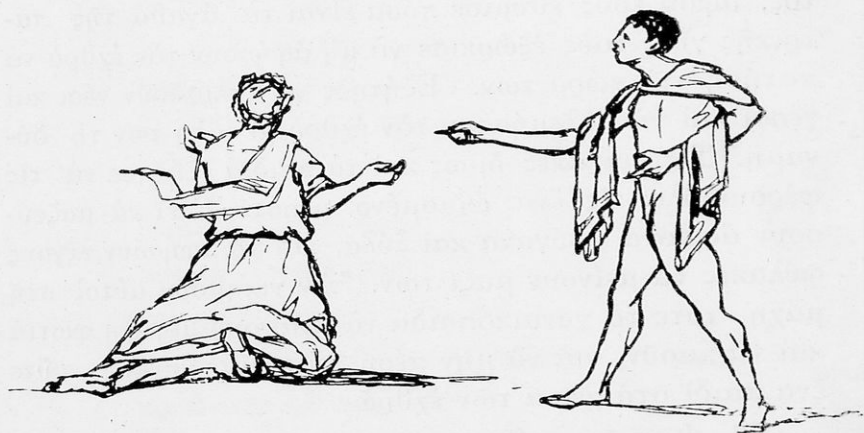
Ἡ εἵδηση αὐτὴ ἐτάραξε τοὺς Φωκεῖς. Ἀμέσως ἄρχισαν νὰ σκέπτονται, πῶς θὰ σωθοῦν καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ των. Τότε ὁ ἄρχοντας Δαΐφαντος, ἀφοῦ τοὺς ἐθύμισε πόσα εἶναι τὰ ἀγαθὰ τῆς πατρικῆς γῆς, τοὺς ἐξώρχισε νὰ μὴ ἀφήσουν τὸν ἐχθρὸ νὰ πατήσῃ στὴ χώρα των. Ἐζήτησε νὰ ὀπλισθοῦν νέοι καὶ γέροι καὶ νὰ πολεμήσουν τὸν ἐχθρὸ μὲ ὅλη των τὴ δύναμη. Τὶς γυναῖκες ὁμῶς καὶ τὰ παιδιὰ ἐζήτησε νὰ τὶς φέρουν ὅλες εἰς ἓνα ὠρισμένο μέρος. Ἐκεῖ νὰ μαζεῦσουν ἄφθονα φρύγανα καὶ ξύλα, καὶ νὰ ἀφήσουν λίγους φύλακες νὰ μείνουν μαζί των. Ἄν νικηθοῦν αὐτοὶ στὴ μάχῃ, τότε τὰ γυναικόπαιδα νὰ ἀνάψουν μεγάλη φωτιά καὶ νὰ καοῦν, γιὰ νὰ μὴν πέσῃ οὔτε μία γυναίκα οὔτε ἓνα παιδί στὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν.

Οἱ Φωκεῖς πρόθυμα ἄκουσαν τὶς προτάσεις ποὺ ἔκαμε ὁ Δαΐφαντος καὶ τὶς ἐψήφισαν. Μόνον ἓνας ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἄρχοντες ἐσηκώθη καὶ εἶπε, ὅτι εἶναι σωστό νὰ ρωτήσουν καὶ τὶς γυναῖκες ἂν τὸ θέλουν. Ἄν προτιμοῦν νὰ καοῦν, παρὰ νὰ πέσουν στὰ χέρια τοῦ

ἐχθροῦ καὶ νὰ πωληθοῦν γιὰ δοῦλες. "Αν δὲν θέλουν νὰ καοῦν, τότε δὲν πρέπει νὰ τὶς ἀναγκάσουν.

Μόλις ἐδιαδόθηκε ἡ πρόταση τοῦ ἄρχοντα καὶ τὴν ἄκουσαν οἱ γυναῖκες, ἀμέσως ἔκαμαν συνέλευση. Καὶ ἐκεῖ ἀποφάσισαν νὰ δεχθοῦν ὅ,τι ἐπρότεινε ὁ Δ' Ἰβαντος. Μάλιστα ἔπλεξαν στεφάνι καὶ τὸν ἐστεφάνωσαν, ἐπειδὴ ἐσκέφθηκε τόσο σωστὰ καὶ τιμητικὰ γι' αὐτὲς!

Ὁ πόλεμος ἔγινε καὶ οἱ Φωκεῖς, ἔπειτα ἀπὸ τὸ παρὰδειγμα ποὺ τοὺς ἔδωκαν οἱ γυναῖκες των, ἐπολέμησαν ἡρωϊκὰ καὶ ἐνίκησαν. Ἔτσι ἐσώθηκαν καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἡρωϊκὲς γυναῖκες των, καὶ ἔμεινε ἐλεύθερη ἡ πατρικὴ των γῆ.

Εὐτυχισμένος πατέρας.

Ὁ Ξενοφῶν, ὁ περίφημος μαθητὴς τοῦ Σωκράτη καὶ μεγάλος ἱστορικός, μία ἡμέρα ἔκαμνε τὴν προσευχή

του φορώντας στήν κεφαλή του στέφανο. Τῇ στιγμῇ αὐτὴ ἔφθασε ἀγγελιοφόρος ἀπὸ τὸ στρατόπεδο καὶ τοῦ εἶπε, ὅτι τὸ ἀγαπημένο του παιδί, ὁ Γρύλλος, ἐσκοτώθηκε στὴ μάχη.

Ὁ Ξενοφῶν ἐβγαλε τὸ στέφανο ἀπὸ τὸ κεφάλι του, ἀλλὰ δὲν ἐσταμάτησε τὴν προσευχή του.

Ὅταν ὁμοῦς δεύτερος ἀγγελιοφόρος ἦλθε καὶ τοῦ εἶπε, ὅτι ὁ Γρύλλος ἀπέθανε νικητῆς καὶ ὅτι ἐπολέμησε σὰν ἥρωας, τότε ἔβαλε πάλι τὸ στέφανο στήν κεφαλή του καί, ὅπως ἦτο στεφανωμένος, ἐτελείωσε τὴν προσευχή του. Εὐχαριστοῦσε τοὺς θεοὺς ποὺ τοῦ ἔδωκαν τέτοια τιμὴ.

Τιμὴ, Φωτιά καὶ Νερὸ.

Συμφώνησαν παλιὸν καιρὸ
Τιμὴ, Φωτιά καὶ τὸ Νερὸ
μαζὶ νὰ συντροφέψουν
καὶ τύχη νὰ γυρέψουν.

Στὸ δρόμο των ποὺ περπατᾶν
ἔνας-τὸν ἄλλο ἐρωτᾶν:
— «Ἄν λάχη καὶ χαθοῦμε,
πῶς νὰ ἀνταμωθοῦμε;»

— «Μὲ χάσατε ;» λέει ἡ φωτιά,
«ρίξτε τριγύρω μιὰ ματιά,
κι ὅπου καπνὸ νὰ ἰδῆτε,
ἐλάτε νὰ μὲ βρῆτε».

— «Κ' ἐγώ», ἀποκρίθη τὸ νερό,
 «ἔχω τὸν τόπο φανερό.
 Ὅπου χλωρὸ λιβάδι,
 δικό μου εἶναι σημάδι».

Γυρίζουν λὲν καὶ τῆς τιμῆς:
 — «Σοῦ φανερώσαμεν ἐμεῖς
 τοῦ καθενοῦ μας τόπο.
 Πές σας κ' ἐσὺ τὸν τρόπο».

Λέγει ἡ τιμή: — «Ἐγὼ σ' αὐτὸ
 σᾶς συμβουλεύω, ὅχ τὸ κοντὸ
 ποτὲ μὴ γελαστήτε
 νὰ μοῦ ξεχωριστῇτε.

Γιατὶ ἂν γλιστρήσω μιὰ φορὰ,
 καὶ δὲν μὲ πιάστε σταθερά,
 ὅσο νὰ μὲ γυρέψτε,
 τὸν κόπο θὰ ξοδέψτε».

(*I. Βηλαρεᾶς*)

Ὑστερα ἀπὸ τὴν πυρκαϊά.

Δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Ἕνα δυνατὸ
 κτύπημα στὸ παράθυρο μὲ ἐξύπνησέ καὶ ἄκουσα νὰ
 λέγη μιὰ φωνή:

— Τὸ σπíti τοῦ κυρ-Μανώλη καίεται! Σηκωθῆτε νὰ ἰδῆτε!

Ἐπῆδησα κάτω ἀπὸ τὸ κρεββάτι καὶ ἐξύπνησα καὶ τὸν πατέρα. Ἐβιασθήκαμε καὶ οἱ δυὸ νὰ ντυθοῦμε γιὰ νὰ βγοῦμε ἔξω, μὰ ἡ γιαγιά μου, ποὺ δὲν εἶχε ἀκούσει τίποτε, μᾶς καθυσόχασε.

— Τί κάνετε ἔτσι; Δὲν καίεται τὸ σπíti μας! Τοῦ κυρ-Μανώλη τὸ σπιτάκι εἶναι μακριά, δόξα νὰ ἔχη ὁ Θεός. Καὶ ποῦ ξέρεις; Μπορεῖ κανένα παιδὶ γιὰ νὰ παίξῃ νὰ τὸ ἐφώνασε. Ἐγὼ δὲν ἄκουσα τίποτε καὶ θαρρῶ πὼς στὸ ὄνειρό σας τὸ εἶδατε.

Στὸ μεταξὺ ἐμεῖς εἴμαστε ἔτοιμοι καὶ ὁ πατέρας ἐβγῆκε ἔξω.

— Ἀλίμονο! ἐφώνασε, ὅλα ἐκάηκαν.

Πέρα μακριὰ ὑψώνονται φλόγες. Τριξίματα δὲν ἀκούονται, ὅμως τὸ νέο σπιτάκι τοῦ κυρ-Μανώλη καίεται σὰν λαμπάδα.

Ὁ ἀέρας ἦτο ὑγρὸς καὶ ὁ οὐρανὸς θολός. Ἐφαίνετο πὼς θὰ ξεσπᾶσῃ μεγάλη καταιγίδα. Ὅμως καὶ αὐτὴ σὲ λίγο ἐπροχώρησε πέρα μακριὰ καὶ ἐξέσπασε ἄλλου.

— Ἐπεσε κεραυνός, μᾶς εἶπε ἡ ἴδια φωνή, ποὺ μᾶς ἐκτύπησε τὸ παράθυρο. Ἦτο ὁ ξυλοκόπος ὁ Θωμᾶς.

— Τί καθόμαστε, εἶπε ὁ πατέρας, γρήγορα νὰ ἰδοῦμε μήπως εἶναι καιρὸς νὰ σώσωμε κάτι.

— Τί λές! τὸν ἔκοψε ὁ κυρ-Θωμᾶς, νὰ ἀντισταθοῦμε στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ! Ὅπου ἔπεσε ὁ κεραυνός, ἐγὼ δὲν τολμῶ νὰ βάλω τὸ χέρι μου. Θὰ εἰπῇ πὼς ὁ Θεὸς τὸ θέλησε καὶ ἀπὸ τέτοιες φωτιὲς δὲν γλυτώνει κανεὶς!

— Ούτε από τις άνοησίες σου ! είπε ό πατέρας, και θυμωμένος, όπως δέν τόν είχα ιδεί ποτέ, του έφώναξε κατά πρόσωπο : Είσαι θεόκουτος !

Τόν άφησε σαστισμένο και με έτράβηξε από τó χέρι νά φύγωμε. Έκατεβήκαμε κάτω στην πλαγιά, όπου δέν έβλέπαμε τή φωτιά, και άκουσα τόν πατέρα νά μουρμουρίζη : «Κακόμοιρε Μανώλη, έσένα εύρηκε νά κτυπήση ;»

Έγνώριζα καλά τόν κύρ - Μανώλη. Ήτο εργατικός και εύθυμος άνδρας ως σαράντα χρόνων. Τό πρόσωπό του είχε ούλες και τά χέρια του ήσαν ήλιοκαμένα και με ρόζους. Μά ό πατέρας έμονολογούσε :

— Άλίμονο ! Για τόν καθένα είναι συμφορά νά καή τó σπίτι του, μά για τόν Μανώλη . . .

— Τί θα είναι για τόν κύρ - Μανώλη, πατέρα ;

— Παιδί μου, αν εκάηκε τó σπίτι του Μανώλη, έχάθηκαν πιά όλα γι' αυτόν, και οί χθεσινοί και οί σημερινοί, ακόμη και οί μελλούμενοι κόποι του.

— Καλύτερα, είπα εγώ, νά έσκότωνα αυτόν τόν ίδιο ό κεραυνός !

— Πρόσεξε πώς πατάς ! μου είπε ό πατέρας, έδω γλιστρά.

Άρχισαμε νά ανεβαίνωμε και άρχισε νά μου διηγείται τή ζωή του κύρ - Μανώλη.

— Πάνε τώρα ως τριάντα χρόνια από τήν ήμέρα πού ήλθε στόν τόπο μας ό Μανώλης πτωχόπαιδο. Στην άρχή εκαννε μικροδουλειές έδω και εκεί και εκέρδιζε τó ψωμάκι του. Σαν έμεγάλωσε πιά έγινε ξυλοκόπος.

Ήτο πάντα ἐργάτης τακτικός, προκομμένος καὶ οἰκονόμος.

» Ἐπαρακάλεσε ἀκόμη τότε πού ἦτο ἐργατόπουλο νὰ τοῦ δώσῃ ὁ κύριος τοῦ δάσους ἓνα μέρος χέρσο γιὰ νὰ τὸ ξηράνῃ. Ὁ κύριος τοῦ τὸ ἔδωκε. Καὶ ὁ Μανώλης κάθε στιγμή πού εἶχε ἐλευθερία ἐδούλευε σὲ αὐτὸ τὸ κομμάτι τῆς γῆς. Ἐκαθάρισε τὸ μέρος, ἔκαμε χανδάκια, ἔβγαλε πέτρες, ἔκοψε ρίζες καὶ σὲ δύο χρόνια ἔγινε τὸ μέρος καλλιεργήσιμο καὶ ἐπάνω ἐπρασίניζε δροσερὸ χορτάρι.

» Ἐδοκίμασε νὰ βάλῃ λάχανα. Μὰ εἶδε πὼς δὲν θὰ ἐκέρδιζε ἀρκετά. Τότε ἔγινε ξυλοκόπος καὶ ἐργάσθηκε περισσότερο ἀπὸ ὅλους. Ὅταν οἱ ἄλλοι ἀναπαύοντο καὶ ἐκόπνιζαν τὴν πίπα των, ὁ Μανώλης ἐργάζετο, ὥς που ἐκατόρθωσε νὰ γίνῃ αὐτὸς ὁ ἐργολάβος καὶ νὰ πάρῃ καὶ ἄλλους σιτὴ δουλειά του.

» Σὲ πέντε χρόνια στὸ παλαιὸ χέρσο μέρος εἶχε κτισθῇ ἓνα ὁμορφο σπιτάκι μὲ κόκκινους τοίχους καὶ ἀνοικτὰ πράσινα παράθυρα. Ὁ ἱερέας τοῦ χωριοῦ, συχνὰ ἔφερε τὸ Μανώλη παράδειγμα γιὰ τὴν προκοπὴ του καὶ τὴ γνώση του. Αὐτὸν τὸν μῆνα θὰ ἐπανδρεῖτο μὲ τὸ καλύτερο χορίτσι τοῦ χωριοῦ μας. Ήτο ἡ ἀμοιβή, πού ἠμπόρεσε ἀπὸ πτωχόπαιδο μὲ τὴ δουλειά νὰ γίνῃ καλὸς μάστορης καὶ νοικοκύρης . . .

*
* *

Ἡ ὁμιλία μας ἐκόπηκε, γιατί τὸ θέαμα ἦτο φρικτό. Εἶχαμε φθάσει στὸ ὕψωμα καὶ ἀπέναντί μας ἔκαίετο ὁλόκληρο τὸ σιτί τοῦ κῦρ - Μανώλη. Ἐξαφνα ἀκού-

σθηκε ένας απαίσιος κρότος και τὸ σπίτι ἐσωριάσθηκε
ὀλόκληρο.

Πολλοὶ ἄνθρωποι ἦσαν ἐκεῖ μὲ ἀξίνες καὶ κάδους
μὲ νερό, μὰ δὲν ἤμποροῦσαν νὰ κάμουν τίποτε ἄλλο
παρὰ νὰ κάθονται καὶ νὰ κοιτάζουν τὶς φλόγες. Ὁ Μα-
νώλης ἐκάθετο δύο βήματα παρὰ πέρα σὲ ἓνα σωρὸ ἀπὸ
πέτρες καὶ ἔβλεπε τὴ λάμψη ποὺ ἡ ζέστη της ἔφθανε ὡς
τὸ πρόσωπό του. Ἦτο μισόγυμνος. Μόνο εἶχε προφθά-
σει νὰ ρίξῃ ἐπάνω του τὸ ἐπανωφόρι του τὸ καλό, τὸ

μόνο πού εἶχε σώσει ! Οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐπῆγαιναν κοντά του· ὁ πατέρας μου ἤθελε νὰ πλησιάσῃ καὶ νὰ τοῦ εἰπῇ δύο λόγια παρηγορητικά, μὰ καὶ αὐτὸς δὲν ἐτολμοῦσε. "Ολοι ἐπεριμέναμε πὼς θὰ σηκωθῇ καὶ στὴν ἀπελπισία του θὰ κάμῃ κανένα κακό . . .

"Αμὰ ἡ πυρκαϊὰ ἐσταμάτησε καὶ ἀπὸ αὐτὴν δὲν ἔμεινε παρὰ ἓνας τοῖχος ὀρθός, ἐσηκώθηκε ὁ κύρ - Μανώλης, ἐπῆρε ἓνα κάρβουνο καὶ ἄναψε τὴν πίπα του ! . .

"Ἦμουν μικρὸς τότε ἀκόμη καὶ δὲν ἤμποροῦσα νὰ νοιώσω πολλά. "Ομως τὸν θυμοῦμαι καλά. "Ἦτο ὀρθὸς ἀνάμεσα στὰ ἐρείπια καὶ πυκνὸς ἔβγαινε ἀπὸ τὴν πίπα του ὁ καπνός. "Εκοίταξε μακριὰ στὸν ὀρίζοντα, ὅπου ἄρχισε μόλις νὰ ξημερῶνῃ. Τὸ πρόσωπό του ἦτο γαλήνιο. "Εθαύμασα τὴ δύναμη πού εἶχε μέσα του. Καὶ ἂν καὶ μικρὸς ὅπως εἶπα, ἐκατάλαβα πὼς ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι κύριος τῆς μοίρας του.

"Ἐπέρασαν χρόνια ἀπὸ τότε. Τώρα στὴ θέση ἐκείνη ἔχουν γίνει μεγάλα ἀγροτικὰ κτήματα. Στὸ μέρος τὸ καμένο εἶναι ἓνα μεγάλο σπίτι. Τὸ σπίτι τοῦ γέρο - Μανώλη. Κάθεται μὲ τὴν οἰκογένειά του καὶ διδάσκει τὰ παιδιά του, πὼς ἡ ἐργασία εἶναι ἡ μεγαλύτερη εὐτυχία καὶ δύναμη στὸν κόσμο.

Ἡ φωτιά.

Ξάστερη νύχτα καλοκαιρινή,
 Στὰ ταπεινά τους σπίτια σφαλισμένοι,
 Ὕπνο βαθὺ κοιμοῦνται οἱ χωριανοί,
 Ἀπὸ τὸ μεροδούλι ἀποσταμένοι.

Ξάφνω ξυπνοῦν, πετιοῦνται τρομαγμένοι,
 Σὰν τί κακὸ μεγάλο ἔχει γενῇ ;
 Γιατί ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ σημαίνει
 Καὶ σμίγει μὲ τοῦ γκιώνη τῇ φωνή ;

Παιδιά, γυναῖκες, γέροι, παλληκάρια,
 Μὲ λύχνους, μὲ δανλοὺς καὶ μὲ φανάρια,
 Μισόγυμνοι, μ' ὀλότρεμη ματιά,

Ὅλοι θωροῦν κατὰ τὸ δάσος πέρα
 Μαῦρον καπνὸ καὶ φλόγες στὸν ἀέρα
 Καὶ κράζουν μύρια στόματα : Φωτιά !

(Γ. Δροσίνης)

Οἱ κουκουβάγιες στὸν
 ἀχυρώνα τοῦ κὺρ-Δήμου.

Ἀπὸ τὰ πολλὰ νερά, ποὺ ἔκαμε τὶς ἡμέρες αὐτές,
 καὶ ἀπὸ τὰ πολλὰ τὰ χρόνια του, ὁ ἀχυρώνας τοῦ κὺρ
 Δήμου ἐκινδύνευε νὰ πέση. Οἱ τοῖχοι του ἔγειραν καὶ τὰ

δοκάρια τῆς στέγης τὰ ἔφαγε ὁ σάρακας. Μάλιστα στὴ βορεινὴ πλευρὰ ἡ στέγη τοῦ ἐβούλιαξε λιγάκι. Γι' αὐτὸ ὁ κὺρ Δῆμος ἐπῆρε δύο τεχνῖτες καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ γιοῦ του, τοῦ Θάνου, τὸν ἐπισκευάζει.

Δὲν περιμένει ὁ φρόνιμος Δῆμος νὰ πέση πρῶτα ὁ ἀχυρώνας του καὶ ἔπειτα νὰ σκεφθῇ τί θὰ κάμῃ. «Τῶν φρονίμων τὰ παιδιὰ πρὶν πεινάσουν μαγειρεύουν».

Τὴν ὥρα ὅμως ποὺ οἱ τεχνῖτες ἐτοιμάζαν νὰ βάλουν καινούργια στέγη, ὁ Θάνος τοὺς ἐπαρακάλεσε νὰ ἀφήσουν δυὸ - τρεῖς τρυπες ἀνάμεσα στὴ στέγη καὶ στὸν τοῖχο.

Οἱ τεχνῖτες τὸν ἐκοίταξαν μὲ ἀπορία καὶ ὁ πατέρας του τὸν ἐρώτησε:

— Τί νὰ τὶς κάμωμὲ τὶς τρυπες, Θάνο;

— Γιὰ τὶς κουκουβάγιες, ποὺ θὰ κατοικοῦν στὸν ἀχυρώνα μας, πατέρα.

— Γιὰ τὶς κουκουβάγιες; Σὲ καλὸ σου, παιδί μου! Ἔχεις ἀκούσει, Θάνο, τὴν κατάρα «οἱ κουκουβάγιες νὰ λαλήσουν στὸ σπίτι σου»; Ἐ, δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερη κατάρα ἀπ' αὐτήν. Πάει, ἐρήμαξε τὸ σπίτι ποὺ θὰ λαλήσῃ κουκουβάγια στὴ στέγη του. Θὰ πέσῃ θανατικὸ μεγάλο! Δὲν βλέπεις, πῶς σὲ ὅλα τὰ ἐρείπια καὶ τὰ χαλάσματα κατοικοῦν οἱ κουκουβάγιες;

— Μὰ πατέρα, πρῶτα ρημάζει ἓνα σπίτι καὶ ἔπειτα πηγαίνει νὰ κατοικήσῃ ἡ κουκουβάγια, γιατί ἐκεῖ βρίσκει καταφύγιο. Ἡ σκοτεινιά καὶ τὸ στακτὶ χρῶμα τοῦ ἀραχνιασμένου τοίχου μοιάζουν μὲ τὸ ἰδικό της χρῶμα καὶ τὴν κρύβουν ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς της. Καὶ ἔχει βέβαια ἓνα σωρό.

— Πρῶτον ἐμένα... τὸν ἔκοψε χαμογελώντας ὁ κὺρ - Δῆμος.

— Τότε, πατέρα μου, χωρίς νὰ ξέρης, εἶσαι ἐχθρὸς τοῦ πιὸ καλοῦ σου φίλου!

— Πῶς γίνεται αὐτό, νὰ εἶναι φίλος μου ἡ κουκουβάγια; Αὐτὸ δὲν τὸ καταλαβαίνω!

— Θὰ σοῦ διηγηθῶ τί ἔμαθα στὸ σχολεῖο γιὰ τὴν κουκουβάγια, καὶ στὸ σπίτι θὰ σοῦ διαβάσω ἓνα ὠραῖο βιβλίο ποὺ ἀγόρασα προχθές. Αὐτὸ τὸ βιβλίο γράφει γιὰ τὰ ἄγρια καὶ τὰ ἡμερὰ τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ λόγγου. Ἐκεῖ γράφει καὶ γιὰ τὴν κουκουβάγια.

— Ὡστε διαβάζεις ἀκόμη βιβλία, Θάνο μου, ἐνῶ ἔχομε τόσες δουλειές; τὸν ἐρώτησε ὁ κύρ - Δῆμος σὰ νὰ τὸν ἐμάλωνε, μὰ μέσα του ἔλεγε: «μακάρι νὰ εἶχα κάμει καὶ ἐγώ, παιδί μου, ἐκεῖνο ποὺ κάμνεις καὶ ἐσὺ τώρα!» Καὶ πάλι ἐπρόσθεσε μὲ χαμόγελο. «Μὰ δὲν πειράζει ἂν διαβάζης, ἀφοῦ καὶ τὶς δουλειές τὶς κάμνεις».

— Ἀλλὰ δὲν μοῦ εἶπες, Θάνο, γιὰ τὴν κουκουβάγια. Εἶμαι περίεργος νὰ μάθω, γιατί μπορεῖ νὰ ἔχω καὶ ἄδικο. Τότε ὁ Θάνος ἄρχισε:

Ἡ κουκουβάγια.

Ἡ κουκουβάγια, ὅπως τὴν ξέρεις, δὲν εἶναι μεγαλύτερη ἀπὸ τὸ περιστέρι. Μὰ τὸ κεφάλι της εἶναι πολὺ μεγάλο καὶ γύρω ἀπὸ τὰ φλογερά της μάτια ἔχει στεφάνι ἀπὸ ὑπόλευκα πτερά, σὰν πέπλο. Γι' αὐτὸ τὴν λέγουν πεπλοφόρα.

Πόσο φλογερά εἶναι ἀλήθεια, τὰ μάτια της! Δὲν

εἶχαν ἄδικο οἱ πρόγονοί μας, ποὺ τὴν ἐθεωροῦσαν ἀντιπρόσωπο τῆς πιὸ σοφῆς θεᾶς, τῆς Ἀθηνᾶς. Γιατί, ὅπως θὰ ἔχης ἀκούσει, ἡ Ἀθηνᾶ ἦτο θεὰ τῆς σοφίας καὶ ἔτσι τὴν κουκουβάγια τὴν ἐθεωροῦσαν ἱερὸ πουλί.

Λοιπὸν ἀπὸ τὸ κεφάλι καὶ πίσω τὸ σῶμα τῆς κουκουβάγιας ὅσο πηγαίνει λεπταίνει. Δὲν εἶναι καὶ ἄσχημο τὸ χρῶμα τῆς ὅπως νομίζεις. Κάτω ἀπὸ τὴν κοιλιά εἶναι ἐρυθροκίτρινη καὶ ἀπὸ ἐπάνω ἔχει χρῶμα στακτὶ μὲ ἐλαφρογάλαζα ἀπόχρωση.

Λέγουν πὼς δὲν βλέπει τὴν ἡμέρα. Ἄλλο τοῦτο! Φαίνεται τὸ ἔχει ἡ μοῖρα τῆς νὰ τὴν κατηγοροῦν σὲ ὅλα!

Ἐπειδὴ σπάνια τὴ βλέπομε νὰ πετᾷ τὴν ἡμέρα, νομίζομε πὼς εἶναι καὶ τυφλή.

— Ὡστε βλέπει τὴν ἡμέρα ἡ κουκουβάγια; τὸν ἔκοψε ὁ πατέρας.

— Ἀκοῦς δὲν βλέπει! Μὰ τὴν ἡμέρα δὲν τὴν συμφέρει νὰ πετᾷ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

— Γιατί, παιδί μου;

— Γιατί, μόλις πετάξῃ καὶ τὴν ἴδωυν τὰ μικρὰ πουλιά, βάζουν τὶς φωνές. Θὰ ἔχουν φαίνεται καὶ αὐτὰ τὸν ἴδιο φόβο νὰ μὴ ρημάξουν οἱ φωλιές των. Μάλιστα τὰ χελιδόνια τὴν πλησιάζουν, τὴν κτυποῦν ἀδιάκοπα μὲ τὸ ράμφος των, καὶ ἐνῶ τὴν κτυποῦν, φωνάζουν δυνατά.

Μὲ τὴ φωνή των μαζεύονται οἱ κουροῦνες!

Καὶ ξέρεις πόσο δυνατό καὶ μοχθηρὸ πουλί εἶναι ἡ κουρούνα! Καὶ ἂν ζυγώσῃ, ἀλίμονο στὴν κουκουβάγια.

Ἐπειτα γιατί νὰ βγαίνει τὴν ἡμέρα, ἀφοῦ ἡ δου-

λειά της γίνεται τῇ νύκτα; Τῇ νύκτα κάνει τὸ κυνήγι της.

Ἄς εἶναι καλὰ οἱ κόρες τῶν ματιῶν της, ποὺ τῇ νύκτα μεγαλώνουν καὶ πιάνουν περισσότερες ἀκτίνες φῶς καὶ ἔτσι βλέπει καλὰ. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, βλέπει καλύτερα ἀπὸ τὰ θύματά της.

* *

Βγαίνει λοιπὸν ἡ κουκουβάγια μόλις σουρουπώση, μὲ τὸ λυκόφως, ποὺ λέγουν, καὶ παραμυθεύει.

Ἄν διακρίνῃ ποντικὸ νὰ ροκανίξῃ κανένα στάχυ, πετᾷ ἀπαλὰ ἀπαλὰ μὲ τὰ μετὰξίνα περὰ της καὶ καρφώνει καὶ τὰ ὀκτὼ μυτερὰ νύχια της στὴ σάχη του. Εἶδες ποὺ δὲν ἀκούεται καθόλου ὅταν πετᾷ. Ἐκεῖ κρατεῖ τὸν ποντικό, ὡς νὰ χυθῇ τὸ αἷμα του καὶ νὰ πεθάνῃ. Καὶ ξέρεις πῶς χύνεται τὸ αἷμα του;

Ἀπὸ κάτω τὰ νύχια της ἔχουν δύο μύτες σουβλερὲς καὶ ἀνάμεσά των, ὡς τὸ δάκτυλο, σχηματίζεται αὐλάκι. Ἀπὸ τὸ αὐλάκι αὐτὸ κυλᾷ ποτάμι τὸ αἷμα. Ἔτσι λοιπὸν πεθαίνει ὁ ποντικὸς καὶ τὸν καταπίνει ὁλόκληρο. Καὶ πάλι δὲν χορταίνει μὲ ἓναν, χρειάζεται καὶ ἄλλον καὶ ἄλλον.

Μία κουκουβάγια καταπίνει δύο ὡς τρεῖς χιλιάδες ποντικὸς τὸ χρόνο! Χωρὶς νὰ λογαριάσωμε καὶ τὰ ἄλλα βλαβερὰ ζωντανὰ ποὺ καταπίνει.

— Τώρα ἐκατάλαβα, παιδί μου, καὶ ἔχεις δίκιο νὰ λέγῃς, πὼς ἡ κουκουβάγια εἶναι ὁ καλύτερός μας φίλος!

— Καὶ ἐμεῖς πατέρα, τῇ μισοῦμε τόσο, ποὺ εἶναι

θαῦμα πῶς δὲν κρύβεται καὶ τὴ νύκτα γιὰ νὰ μὴ βλέπη τὴν ἀχαριστία μας!

Γιατὶ δὲν ξέρω ἂν ἄκουσες τὸ παραμῦθι, ποὺ λέγουν γιὰ τὴν κουκουβάγια.

— "Ὁχι, δὲν τὸ ἄκουσα, μὰ θέλω νὰ τὸ ἀκούσω.

— Ἡ κουκουβάγια ἦτο γυναίκα καὶ κάποιαν ἡμέρα εἶδε κάτι τόσο παράξενο, ποὺ τῆς ἤλθε νὰ χάσῃ τὸ μυαλό της. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐφοβήθηκε μήπως ἰδῇ καὶ ἄλλα τέτοια παράξενα, ἐπαρακάλεσε τὸ Θεὸ καὶ τοῦ εἶπε:

«Θεέ μου, κλείσε μου τὰ μάτια, γιὰ νὰ μὴ βλέπω τὰ παράξενα τοῦ κόσμου!»

Ὁ Θεὸς τὴν ἄκουσε, μὰ δὲν ἤθελε πάλι νὰ τὴν τυφλώσῃ. Γι' αὐτὸ τὴν ἔκαμε κουκουβάγια, νὰ βγαίνει στὸ πτερὸ μόνο τὴ νύκτα.

Ὁ Θάνατος ἐτελείωσε τὸ παραμῦθι καὶ ἐσώπασε.

Ὁ κύρ - Δῆμος τότε ἐκοίταξε μὲ ἀγάπη καὶ θαυμασμὸ τὸ γιό του καὶ εἶπε:

— Ἔχεις δίκιο, Θάνατο μου, εἶναι σωστὸ ν' ἀφήσωμε στὴ στέγη τὶς τρυπες.

"Ενα μάθημα.

Ημουν ἑπτὰ χρόνων. Οἱ γονεῖς μου μὲ εἶχαν ἀφήσει ἐλεύθερο νὰ γυρίζω μέσα στοὺς ἀγρούς Ἐνόμιζαν πὼς πρέπει νὰ συνηθίσω ἀπὸ μικρὸς στὴ ζωὴ τοῦ υπαίθρου. Δὲν ἄφηναν ὅμως τὴν εὐκαιρία νὰ μὲ διδάξουν, πόσο ἀξίζει ὁ ἄνθρωπος καὶ πόσο πρέπει νὰ τὸν σεβόμαστε.

Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ εἶχα σύντροφο ἓνα χωριατόπουλο, τὸ Θανάση, ποὺ μὲ ἐσουνόδευε παντοῦ. Ἦτο δύο χρόνια μεγαλύτερός μου καὶ φυσικὰ πολὺ πιὸ δυνατός ἀπὸ ἐμένα. Ἐπαίζαμε μαζὶ ἀπὸ τὸ πρωῒ ὥς τὸ βράδυ. Ὅμως ἐγένετο μεταξύ μας κάτι παράξενο. Ἐκεῖνος ἦτο πιὸ μεγάλος καὶ πιὸ δυνατός, ὅμως ἐγὼ τὸν ἐξουσίαζα. Ἐνόμιζες πὼς ὁ Θανάσης ἐγεννήθηκε γιὰ νὰ εἶναι ὑπερέτης ἰδικός μου. Θὰ κάμης αὐτό, Θανάση! Θὰ εἰπῇς αὐτό, Θανάση! Θὰ μοῦ φέρης αὐτό, Θανάση! Θὰ σταθῇς ἔτσι, Θανάση!

Ἀλλὰ ἐσυνήθισα τόσο νὰ ἔχω στίς διαταγές μου τὸ Θανάση, ποὺ συχνὰ πυκνὰ ὕστερα ἐξεχνούσα καὶ ἐξήτοῦσα καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους νὰ κάμνουν ἐκεῖνο ποὺ ἤθελα ἐγώ. Αὐτὸ μοῦ ἐχαλοῦσε τὸ χαρακτῆρα. Καὶ ἡ μητέρα μου καὶ ὁ πατέρας μου ἄρχισαν νὰ ἀνησυχοῦν.

*
* *

Μιὰν ἡμέρα εἴμαστε στὰ χωράφια, καὶ πάλι ἐγὼ ἐδιάρταξα τὸ Θανάση νὰ ἀνεβῇ στὴ συκιά, ποὺ τὰ κλαδιά της ἐκρέμοντο ἐπάνω ἀπὸ τὴ στέρνα, γιὰ νὰ μοῦ κόψῃ σῦκα. Ὁ πατέρας μᾶς ἐφώνησε τότε καὶ τοὺς δύο κοντά του.

— Ἀκουσε, εἶπε στὸ Θανάση: Ποιός εἶναι ὁ πιὸ μεγάλος καὶ ὁ πιὸ δυνατός ἀπὸ τοὺς δύο σας; Πῶς τὸν ἀκοῦς, ὅταν σοῦ λέγῃ ἀνοησίες καὶ δὲν τὸν συμβουλεύεις; Δὲν ντρέπεσαι; Δὲν ἔχεις ὑπερηφάνεια; Ἐσὺ πάλι, γιατί φέρεσαι ἔτσι στὸ Θανάση; Δὲν βλέπεις ποὺ ὅταν θελήσῃ μπορεῖ νὰ σὲ νικήσῃ στὸ πάλαιμα, νὰ τρέξῃ

πιὸ γρήγορα ἀπὸ σένα, νὰ μετροῦ καλύτερα ἀπὸ σένα. Δὲν ντρέπεσαι νὰ θέλῃς νὰ κάμνῃς τὸ δόσκαλο καὶ τὸν κύριο σὲ παιδὶ πὺν εἶναι καλύτερό σου; Ὁ Θανάσης δὲν ἐγεννήθηκε γιὰ νὰ κάμνῃ τις ἰδικές σου τις διαταγές, εἶναι ἴσος σου καὶ φίλος σου. Πρέπει καὶ οἱ δύο νὰ ἀλλάξετε τὸν τρόπο σας ἀπὸ σήμερα. Σὺ, Θανάση, νὰ εἶσαι πιὸ ὑπερήφανος καὶ σὺ, γιέ μου, πιὸ μετρημένος!

Μὰ ὁ Θανάσης δὲν ἔνοιωσε καλὰ τὰ λόγια τοῦ πατέρα μου.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα εἶχαμε πάει μακριὰ στὰ ἀμπέλια καὶ ἐκόψαμε σῦκα. Μοῦ ἐφόρτωσε τὸ καλάθι καὶ μοῦ εἶπε: «Εἶναι τώρα ἡ ἰδική σου ἡ σειρά».

Τὰ ἐπῆρα χωρὶς νὰ εἰπῶ λέξη καὶ ὥς νὰ τὰ φέρω στὸ σπίτι ὁ ἰδρώτας ἔσταζε ἀπὸ τὸ μέτωπό μου καὶ ἐκόντευα νὰ μείνω στὸ δρόμο. Ὁ Θανάσης ἐβάδιζε δίπλα μου μὲ χαρὰ καὶ χαιρεκακία πὺν μὲ ἔβλεπε σὲ τέτοια ἀξιολύπητη κατάσταση.

Δὲν ἦτο βέβαια κακός, ὅμως δὲν εἶχε καταλάβει τὰ λόγια τοῦ πατέρα. Καὶ ἐνῶ τὸ μάθημα ἤθελε νὰ μᾶς κάμῃ καὶ τοὺς δύο ἴσους, δὲν ἐκατόρθωσε παρὰ νὰ βγάλῃ ἓνα τύραννο καὶ νὰ βάλῃ ἓναν ἄλλον στὴ θέση του!

Πόσες φορὲς σήμερα συμβαίνουν πράγματα πὺν μοῦ θυμίζουν αὐτὸ τὸ ἐπεισόδιο!

Ὁ ξενιτευμένος.

— «Κύριος, κύριος», ἐφώναζαν τὰ ξυπόλυτα παιδιὰ τοῦ χωριοῦ, πὺν καθισμένα στὴ μάνδρα τοῦ σταθμοῦ ἐπερίμεναν τὸ σιδηρόδρομο. Ἐπερίμεναν νὰ ἔλθῃ κανένας ξένος νὰ τοῦ κουβαλήσουν τὶς ἀποσκευές γιὰ νὰ πάρουν ὀλίγα λεπτὰ.

— Κύριε, ἐγώ! γιὰ ποῦ θὰ πᾶτε; ἔλεγε ἓνα ἀπὸ αὐτὰ στὸν καλοντυμένο κύριο, πὺν ἔστεκε καὶ ἐκοίταζε πρὸς τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ χωριοῦ.

Τὰ μάτια του τὰ ἔρριχνε παντοῦ, σὰ νὰ ἤθελε νὰ ἰδῇ ἂν ἄλλαξε τίποτε ἀπὸ τότε πὺν μαζευμένοι πάλι στὸ σταθμὸ οἱ ἰδικοὶ καὶ οἱ χωριανοὶ τὸν ἀποχαιρετοῦσαν. Ἐπήγαινε τότε στὰ ξένα γιὰ νὰ ἐργασθῇ. Ἐπέρασαν χρόνια. Τώρα γυρίζει πλούσιος, «δολλαριοῦχος!»

Καθὼς ἐκοίταζε γύρω, εἶδε ἓνα γέροντα, πὺν τοῦ ἐφάνηκε γνωστός. Τὸν πλησιάζει καὶ τὸν ρωτᾷ:

— Δὲν μοῦ λέγεις, καλέ μου παππούλη, τὸ ξέρεις τὸ σπίτι τῆς κυρὰ - Γιώργαινας;

— Νὰ μὴ λέγῃς, γιόκα μου, τὴ γριὰ πὺν τὸ σπίτι τῆς ἦτο πλάγι στοῦ Γιαννιοῦ τὸ κατάστημα; Ἄ! τὴν κακομοίρα, πάει τόσος καιρὸς πὺν ἐπέθανε, εἶπε ὁ γέρος.

— Ἐπέθανε;!! ἐρώτησε ὁ ξένος καὶ τὰ μάτια του ἐθόλωσαν καὶ τὸ κάτω χεῖλος του ἄρχισε νὰ τρέμῃ. Τὸ αἷμα ἀνέβηκε στὸ κεφάλι του καὶ ἐστηρίχθη ἐπάνω σὲ ἓνα δένδρον γιὰ νὰ μὴ πέσῃ.

— Πάμε, λέγει τοῦ γέρου, νὰ μοῦ δείξῃς τὸ σπίτι τῆς, θέλω νὰ ἰδῶ τὸ γιό τῆς.

— Τὸ γιό τῆς; Τώρα πιά γιός τῆς; Νὰ ἤξερες,

κύριε! Ἡ γυναίκα αὐτὴ ἐπέθανε ἀπὸ τὸν καημὸ τοῦ παιδιοῦ της. Δύο παιδιά τὰ εἶχε καὶ τὰ δύο τὰ ἔχασε. Ὁ ἓνας ἔφυγε καὶ ἐπῆγε στὰ ξένα. Ἐπῆγε στὴν Ἀμερική γιὰ νὰ γίνῃ πλούσιος καὶ νὰ βοηθήσῃ τοὺς γονεῖς του. Μὰ τοὺς ἐξέχασε! Ἡ μητέρα του ὁμῶς ἐπερίμενε καὶ ὅλο ἐπερίμενε. Ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα, ἄχ! σήμερα θὰ ἔλθῃ ὁ Γιώργος, ἄχ! αὔριο, μὰ τίποτε. Καὶ ἄρχισαν στὸ πτωχικὸ οἱ μεγάλες στερήσεις.

Τί δυστυχία ἐπέρασε ἡ δύστυχη!

Ὁ μικρότερός της γιός, ἓνα χλωμὸ καὶ ἀδύνατο

παιδί, ἔδούλεψε ὅσον ἡμποροῦσε. Ἐδούλεψε τὸ καημένο στὶς πιὸ σκληρὲς δουλειὰς γιὰ νὰ κερδίζει τὸ ψωμί των. Μὰ ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα τὸ παιδί ἔλυωνε καὶ ἐπέθανε ἐπάνω στὰ νιάτα του.

Ἡ μάνα του ἔκαμνε σὰν τρελλή.

Ἐγύριζε, ἔκλαιε καὶ ἐμοιρολογοῦσε τὸ ἀγαπημένο της παιδί...

*
* *

Μιὰν ἡμέρα ἐπῆρε τὰ δύο μόνα γράμματα ποὺ τῆς εἶχε στείλει ὁ ξενιτευμένος γιὸς τῆς καὶ ἐπῆγε στὸν ἱερέα.

«Αὐτά, τοῦ λέγει, παπᾶ μου, εἶναι ὁλος μου ὁ θησαυρός. Εἶναι τὰ πλούτη μου, τὰ παιδιὰ μου καὶ ὅλα μου τὰ καλά. Φύλαξέ τα! Γιατὶ ἐγώ, τὸ καταλαβαίνω, δὲν θὰ ζήσω πιά».

Τὰ ἔδωκε καὶ ἔφυγε.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα ἐπῆγε ὁ παπᾶς νὰ παρηγορήσῃ τὴν δυστυχισμένη, ἀλλὰ τὴν εὗρε νεκρή...

Ὁ γέρος ἐσώπασε καὶ ἐκίνησε τὸ κεφάλι του λυπητερά. Μὰ ἀπόρησε σὰν εἶδε καὶ τὰ μάτια τοῦ ξένου γεμᾶτα δάκρυα.

— Κλαίεις, τοῦ εἶπε, μὰ γιὰ λέγε μου, γιατί τὴν γυρεύεις;

— Ἦθελα νὰ τῆς φέρω νέα ἀπὸ τὸ γιό της, εἶπε.

Ὁ γέρος ἐσήκωσε τὰ γυαλιά του καὶ τὸν ἐκοίταξε μὲ ἀπορία.

— Δὲν μοῦ δείχνεις τὸ σπίτι τοῦ παπᾶ; ἐπαρακάλεσε ὁ νέος.

Μέσα στοῦ παπᾶ τὸ σπίτι ὅλοι ἐγνώρισαν τὸ Γιώργο καὶ αὐτὸς κλαίοντας ἔλεγε :

— Συγχώρεσέ με, παπᾶ μου. Καὶ δεήσου στὸ Θεὸ νὰ τοὺς ἰδῶ καὶ ἄς εἶναι καὶ στὸν ὕπνο μου.

Τὸ παλαιὸ πτωχὸ σπιτάκι τώρα ἔγινε ἓνα πλούσιο μεγάλο ὠραῖο ὀρφανοτροφεῖο καὶ σχολεῖο. Ἐκεῖ σπουδάζουν ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς περιοχῆς δωρεὰν καὶ μένουν τὰ ὀρφανὰ ὥς νὰ μεγαλώσουν.

Τραγούδι τῆς ξενιτιᾶς.

Ξενιτεμένο μου πουλὶ καὶ παραπονεμένο,
 ἢ ξενιτιὰ σὲ χαίρεται κι ἐγὼ 'χω τὸν καημό σου.
 Τί νὰ σοῦ στείλω, ξένε μου, τί νὰ σοῦ προβοδίσω ;
 Μῆλο ἂν σοῦ στείλω σέπεται, τριαντάφυλλο μαδιέται,
 σταφύλι ξερρογιάζεται, κυδῶνι μαραγκιάζει.
 Νὰ στείλω μὲ τὰ δάκρυα μου μαντήλι μουσκεμένο,
 τὰ δάκρυα μου εἶναι καυτερὰ καὶ καῖνε τὸ μαντήλι.
 Τί νὰ σοῦ στείλω, ξένε μου, τί νὰ σοῦ προβοδίσω ;
 Σηκώνομαι τῇ χαρραγῇ, γιατί ὕπνο δὲν εὐρίσκω,
 ἀνοίγω τὸ παράθυρο, κοιτάζω τοὺς διαβάτες,
 κοιτάζω τὶς γειτόνισσες καὶ τὶς καλοτυχίζω,
 πῶς λαχταρίζουν τὰ μικρὰ καὶ τὰ γλυκοβυzaίνουν.
 Μὲ παίρνει τὸ παράπονο, τὸ παραθύρι ἀφήνω,
 καὶ μπαίνω μέσα, κάθομαι, καὶ μαῦρα δάκρυα χύνω.

(Ἐκ τῶν τραγούδιων τοῦ Ἑλλήν. λαοῦ)

Τὸ πρωτοβρόχι.

Τὸ καλοκαίρι ἔχει τὶς χάρες του,
ποιὸς τὶς ἀρνιέται, ποιὸς λέει τ' ὄχι;
μὰ κάποιες χάρες ἔχει ξέχωρες
τ' Ἀϊδημητριοῦ τὸ πρωτοβρόχι.

Τῆς λεύκας σκόρπια τὰ ξερόφυλλα
κάτω στὸ ὑγρὸ τὸ χῶμα νάτα!
λαμποκοποῦν καθάριο μάλαμὰ
σὰ νιόκοπα κωσταντινᾶτα.

Τὰ πεῦκα ἀπ' τὶς βροχὲς δροσόλουστα
μοσχοβολοῦν σὰ θυμιατήρια,
νερὸ γεμᾶτα τὰ χλωράγκαθα
γίνονται τῶν πουλιῶν ποτήρια.

Ὁ πλάτανος ποὺ ἀνεμοδέρνεται
γυμνὸς καὶ ξέφυλλος ἀντρεϊεύει,
τοὺς κλώνους ἔχει ἐλαφοκέρατα
καὶ μὲ τ' ἀερικὰ παλεύει.

Τὸ ὥριμο κούμαρο ὀλοκόχκινο
τὰ πράσινα κλαδιὰ ματώνει.
Χρυσὴ ἡ σταρήθρα στὰ μεσοῦράνα
χορταίνει φῶς καὶ ξεφαντώνει.

Τῶν θυμαριῶν τὰ ξεροκλώναρα
 πρῶϊμα πρασινοφυλλιάζουν,
 καὶ τῇ σοδιᾷ ἀπ' τὶς ἀποθῆκες των
 βρεμένη τὰ μυρμήγκια λιάζουν.

Στὸ κυπαρίσσι κάθε ἀπόβραδο
 ποὺ τῶχουν πύργο καὶ παλάτι,
 φωνάζουν οἱ σπουργίτες, τρώγονται
 ποιὸς ναῦρη πιὸ ζεστὸ κρεββάτι.

Καὶ μὲ ξυπνᾷ κάθε ξημέρωμα
 σὰ μακρινοῦ βοσκοῦ φλογέρα
 κάτω ἀπ' τὸ σφαλιστὸ παράθυρο
 τοῦ καλογιάννου ἢ καλημέρα.

(Γ. Δροσίνης)

Τὸ οὐράνιο τόξο.

Ἔχετε ἰδῆ ὠραιότερο θέαμα ἀπὸ τὸ οὐράνιο τόξο ;
 Σήμερα τὸ εἶδαμε ἐμεῖς. Μετὰ τὴ βροχὴ ἐβγήκαμε στὴν
 αὐλὴ τοῦ σχολείου. Κάπου μακρύτερα, στὸ δυτικὸ μέ-
 ρος τοῦ οὐρανοῦ, ἐξακολουθοῦσε νὰ βρέχει. Νά τὸ οὐ-
 ράνιο τόξο ! Νομίζει κανεὶς ὅτι εἶναι σειρὰ ἀπὸ ἐπτά
 χρωματιστὲς ταινίες. Καὶ οἱ ταινίες αὐτὲς σχηματίζουν
 τόξο ἐπάνω στὸν οὐρανό. Τὸ μετέωρο αὐτὸ λέγεται καὶ
 οὐράνιο τόξο καὶ Ἴρις.

Πῶς σχηματίζονται τάχα αὐτὲς οἱ χρωματισμένες ταινίες; Ποῦ βρίσκονται αὐτὰ τὰ τόσο ὥραϊα καὶ λαμπρὰ χρώματα;

Ὁ Νίκος ἀπὸ τὴν ἕκτη τάξη μᾶς ἐξήγησε πῶς γίνεται.

Ἐπῆρε ἓνα κομμάτι γυαλὶ τριγωνικόν, τὸ ἔλεγε πρῶμα, καὶ τὸ ἔβαλε ἔμπρὸς στὶς ἡλιακὰς ἀκτῖνες. «Κοιτάξετε, μᾶς εἶπε, ἓνας ἓνας. Θὰ ἰδῆτε τὰ ἴδια χρώματα ποὺ βλέπομε καὶ στὸ οὐράνιο τόξο».

Ὅλοι μὲ τὴ σειρά ἐκοιτάξαμε. Ἀληθινά, εἶδαμε μέσα στὸ γυαλὶ τὰ ἴδια χρώματα πρὸς τὴ διεύθυνση ποὺ εἶχαν οἱ ἡλιακὰς ἀκτῖνες.

Ὅλοι ἐκαταλάβαμε ὅτι τὰ χρώματα δὲν ἦσαν μέσα στὸ γυαλὶ ἀλλὰ στὶς ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου.

— Πῶς ὁμως δὲν δείχνουν τὰ τόσο ὥραϊα χρώματά των οἱ ἀκτῖνες παρὰ μόνον ὅταν τὶς βλέπη κανεὶς μὲ τὸ πρῶμα; ἐρωτήσαμε τὸ Νίκο.

— Γιατὶ βλέπομε στὶς ἡλιακὰς ἀκτῖνες ὅλα τὰ χρώματα μαζί. Καὶ ὅταν εἶναι ὅλα μαζί, τότε φαίνονται ἀντὶ ἐπὶ μόνον ἓνα χρῶμα, λευκόν.

Αὐτὴ τὴ στιγμή μᾶς ἦλθε στὸ νοῦ ἓνα πείραμα ποὺ μᾶς εἶχε κάμει ἡ κυρία Ἀλεξάνδρα, ἡ δασκάλισσά μᾶς.

Εἶχε κολλήσει σὲ ἓνα κομμάτι ναστόχαρτο στρογγυλὸ κόλλες χρωματιστὰς μὲ τὴ σειρά, πρῶτα κόκκινη, ἔπειτα πορτοκαλλία, κίτρινη, πράσινη, θαλασσιὰ, κατακόκκινη καὶ μενεξεδιὰ. Ἐστήριξε ὕστερὰ τὸ χαρτὶ αὐτὸ ἐπάνω σ' ἓναν ἄξονα καὶ τὸ ἐγύρισε μὲ ταχύτητα.

Δὲν ἐβλέπαμε πιά, ὅπως πρὶν, τὸ χρωματισμένον ναστόχαρτο μὲ τὰ ἐπὶ χρώματα, παρὰ ἓνα κύκλον

όλόλευκο. Τὸ ἴδιο λοιπὸν γίνεται καὶ μὲ τὶς ἡλιακὰς ἀκτῖνες.

Ὅσο εἶναι ἀνακατωμένα τὰ χρώματα μέσα των, τὶς βλέπομε λευκὰς, στὸ πρίσμα ὅμως τὰ χρώματά των φαίνονται χωρισμένα.

— Μὰ καλὰ, στὸν οὐρανὸ ὑπάρχουν πρίσματα; ἐρώτησε ὁ Στέλιος.

— Τὰ πρίσματα, εἶπεν ὁ Νίκος, εἶναι οἱ σταγόνες τῆς βροχῆς. Ὅταν ὁ ἥλιος ἀπὸ πίσω μας φωτίζει τὴ βροχὴ πού πέφτει ἐμπρὸς στὰ μάτια μας, τότε οἱ ἀκτῖνες του πέφτουν ἐπάνω στὶς σταγόνες τῆς βροχῆς. Καὶ τὰ χρώματα τῶν ἀκτίνων χωρισμένα σχηματίζουν τὸ οὐράνιο τόξο.

Ὅλα τὰ παιδιὰ ἐβλέπαμε μὲ θαυμασμὸ τὸ ὥραϊο αὐτὸ φαινόμενο πού ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἐστόλιζε τὸν οὐράνιο θόλο.

Ἡ σπορά.

Θάρθουν οἱ μέρες τῆς σπορᾶς, τοῦ ζευγολάτῃ ἐλπίδα.

Βαρὺ τ' ἀλέτρι σέρνεται στὸ βαλτωμένο χῶμα.

Τὰ βόδια τ' ἀργοκίνητα ξυπνᾷ ἢ μακριὰ βουκέντρα,

κι ἀνασαλεύουν τὸ ζυγὸ καὶ ἀγνοφουσὺν σκυμμένα,

στυλῶνοντας στὶς αὐλακιὰς καρτερικὰ τὰ μάτια,

μάτια μεγάλα ὀλόμαυρα, γεμᾶτα καλωσύνη.

Σταλάζει ἀπὸ τ' ἀπλόχερα χρυσὸ καθαροσπόρι

καὶ τροχισμένο ἀπ' τὴν τριβὴ τὸ ὑνὶ ἀσημένιο λάμπει,

σκάφτοντας λάκκο στὴ σπορὰ τὴ ζωντανοθαμμένη.

Σκαλίστρα ἀχόρταγη τῆς γῆς καὶ τῆς σπορᾶς ἀρπάχτρα
 τὸ ζευγολάτη ἀκολουθᾷ μαυρόφτερη κουρούνα,
 κι ἀπὸ τὰ νέφη κελαδεῖ κρυμμένη σιταρήθρα,
 ζητώντας γιὰ τὸν κόπο της ἓνα σπειρὶ σιτάρι.
 Μικρὲς οἱ μέρες τοῦ σποριᾶ κι ἀτέλειωτες οἱ νύχτες,
 τὸν ὕπνο δίνουν πληρωμὴ στὸν κάματο τῆς μέρας,
 μόνο ξενύχτρα καίει ἡ φωτιὰ στὸ ταπεινὸ καλύβι.
 Κι ἀπ' τῆς φωτιᾶς τὸ φωτερὸ πλάνημα ὁ ζευγολάτης
 βλέπει ὄνειρο, στὸν νιόσπαρτον ἀγρὸ βαριὰ τὰ στάχυα
 νὰ καρτεροῦν τὸ κοφτερὸ δρεπάνι τῆς θερίστρας.

(Γ. Δροσίνης)

Τὸ λεοντάρι, τὸ ἐλάφι καὶ ἡ ἄλεπού.

Ἐνα λεοντάρι ἦτο πολὺ ἄρρωστο καὶ ἔμενε κατὰ-
 κοιτο. Εἶπε τότε στὴ φίλη του τὴν ἄλεπού:

— Ἄν θέλῃς νὰ ζήσω, πρέπει νὰ μοῦ φέρῃς ἐδῶ τὸ
 μεγαλύτερο ἐλάφι ποὺ εἶναι μέσα στὸ δάσος. Μοῦ φαί-
 νεται πῶς, ὅταν φάγω τὰ μυαλά του καὶ τὴν καρδιά
 του, θὰ γίνω καλά!

Ἡ ἄλεπού ἔτρεξε γρήγορα νὰ κάμῃ τὴν παραγγελία
 τοῦ φίλου της.

Μέσα στὸ δάσος ἓνα ἐλάφι ἔπαιζε ἐπάνω στὸ παχὺ
 καταπράσινο χόρτο. Ἐπῆγε ἡ ἄλεπού εὐγένικα κοντὰ
 του, τὸ ἐκαλημέρισε καὶ τοῦ εἶπε:

— Σοῦ ἔφερα καλὰ νέα. Ξέρεις ὅτι ὁ βασιλέας μας
 εἶναι γείτονάς μου. Ἀρρώστησε βαριὰ καὶ σὲ λίγο θὰ

πεθάνη. Ἡμέρες τώρα συλλογίζεται ποιὸν ἀπὸ τὰ ζῶα νὰ κάμῃ διάδοχό του. Ὁ χοῖρος, λέγει, εἶναι ἐλεεινός, ἀχόρταγος, ἡ ἀρκούδα εἶναι κοιμισμένη, ἡ τίγρις εἶναι φαντασμένη. Ἀπὸ ὅλα τὰ ζῶα τὸ ἐλάφι εἶναι περισσότερο ἄξιο νὰ πάρῃ τὴ βασιλεία. Εἶναι ὑψηλό, ζῇ πολλὰ χρόνια καὶ ἔχει τὰ κέρατα, πού εἶναι φοβερά γιὰ τὰ φίδια. Καὶ τί τὰ πολυλογῶ; Ἐσένα ἐδιάλεξε γιὰ βασιλέα. Τί θὰ μοῦ δώσης πὺν σοῦ τὸ εἶπα πρώτῃ; Νὰ μὲ πάρης γιὰ σύμβουλό σου. Εἶμαι γερόντισσα καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ ἔλθῃς ἐκεῖ καὶ νὰ περιμένῃς τὸ θάνατό του.

*
* *

Αὐτὰ εἶπε ἡ ἄλεποῦ. Τὸ ἐλάφι μόλις ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ἔχασε τὸ νοῦ του. Ἐσκοτίσθηκε τὸ λογικὸν του καὶ χωρὶς νὰ σκεφθῇ τίποτε ἐπῆγε τρεχᾶτο στὴ σπηλιὰ πὺν ἔμενε τὸ λεοντάρι. Μὰ δὲν ἐπρόφθασε νὰ παρουσιασθῇ καὶ ὤρμησε τὸ θηρίο νὰ τὸ κατασπαράξῃ. Γιὰ καλὴν του τύχην ἦτο ἀκόμη στὴν εἴσοδο τῆς σπηλιᾶς καὶ ἐβγῆκε ἀμέσως ἔξω. Μόνο τὰ αὐτιά του ἦσαν καταξесχισμένα. Ἐτρεξε σὰν τρελλὸ νὰ κρυφθῇ μέσα στὸ δάσος.

Ἡ ἄλεποῦ ἐκτυποῦσε τὰ χέρια τῆς μὲ ἀγανάκτηση, γιὰτὶ εἶχε κοπιάσει τόσο πολὺ. Τὸ λεοντάρι ἀναστένναξε βαθιὰ καὶ τὴν ἐπαρακαλοῦσε νὰ τοῦ φέρῃ πάλι τὸ ἐλάφι.

— Ἐσὺ εἶσαι πονηρή, τῆς ἔλεγε, καὶ θὰ τὸ καταφέρῃς νὰ ἔλθῃ!

— Πολὺν δύσκολο πρᾶγμα μὲ διατάξεις, βασιλέα.

μου. "Ομως για χάρη σου ἐγὼ θὰ φροντίσω νὰ τὸ ἐπιτύχω.

*
* *

Ἐκίνησε λοιπὸν ἡ πονηρὴ καὶ ἐπῆγε μὲ πολλές προφυλάξεις σὲ ὅλα τὰ μέρη, ποὺ ἤξερε ὅτι θὰ ἀπαντήσῃ τὸ ἐλάφι.

"Ετρεξε ἐδῶ, ἔτρεξε ἐκεῖ, καὶ στὸ τέλος τὸ ἐπέτυχε.

Ἐκεῖνο μὲν τὴν ἀντίκρουσε ἐφώνασε ἀγριεμένο :

— Εἶσαι ἐλεεινὴ! Ἀλλὰ δὲν ἡμπορεῖς πιά νὰ μὲ γελάσῃς. Πήγαινε σὲ ἄλλους νὰ κάμῃς τὸν ἔξυπνο, σὲ ἄλλους νὰ χαρίσῃς βασιλεία!

Ἡ ἀλεποῦ δὲν τὰ ἔχασε καθόλου. Μὲ γλυκοὺς τρόπους ἐπλησίασε τὸ ἐλάφι καὶ τοῦ εἶπε :

— Τόσο ἀνανδρὸ καὶ δειλὸ εἶσαι; Τόσο πολὺ ὑποπτεύεσαι ἐμᾶς τοὺς φίλους σου; Τὸ λεοντάρι τὸ καημένο, ἐπειδὴ ἔχει ἀδύνατη φωνή, σὲ ἔπιασε ἀπὸ τὸ αὐτὶ γιὰ νὰ σοῦ εἰπῇ τὰ μυστικά του. Ἦθελε νὰ σὲ συμβουλεύσῃ, πῶς πρέπει νὰ φέρεσαι ὡς βασιλέας. Καὶ σὺ ἐφοβήθηκες μὲν σὲ ἄγγισε; Τώρα ἐθύμωσε καὶ θέλει νὰ κάμῃ βασιλέα τὸ λύκο. Ἀλίμονό μας τότε, νὰ ἔχωμε τέτοιον ἄρχοντα. Ἐλα πάμε γογγύοντα καὶ στάσου καλὸ καὶ ἀγαθὸ κοντά του σὰν τὸ πρόβατο.

Δὲν ἐχρειάζοντο περισσότερα λόγια! Τὸ ἐλάφι ἤθελε πολὺ νὰ γίνῃ βασιλέας καὶ ἦτο ἔτοιμο ὅλα νὰ τὰ πιστεύσῃ. Ἐκίνησε λοιπὸν πάλι καὶ ἐπῆγε στὸ λεοντάρι!..

Σὲ λίγο ὁ ἄρρωστος βασιλέας ἐδειπνοῦσε λαίμαργα

μὲ ἄφθονα κρέατα καὶ σπλάγχνα. Ἡ ἄλεποῦ ἄρπαξε τὴν καρδιά καὶ ἔφαγε καὶ τὰ μυαλὰ τοῦ καημένου τοῦ ἐλαφιοῦ. Τὸ λεοντάρι ἄρχισε νὰ τὰ ζητῇ, ἀλλὰ οὔτε μυαλὸ οὔτε καρδιά εὔρηκε.

Ἡ ἄλεποῦ τότε εἶπε :

— Μὴ τὰ ζητᾷς, βασιλιά μου, ἄδικα. Ἄν εἶχε ἀπὸ αὐτά, δὲν θὰ ἤρχετο ποτὲ μέσα στὸ σπίτι σου καὶ στὰ χέρια σου! . . .

Συμβουλή.

Τοῦ κόλακα τὰ χεῖλη
ἐκεῖ ποὺ σ' ἐπαινοῦν,
ἐκεῖ σὲ περιπαίζουσιν
καὶ σὲ καταφρονοῦν.
Καὶ σ' ἐπαινᾷ πάντα
μὲ τέλος καὶ σκοπὸ
γὰ ν' ἀπολάψη μόνον
ὠφέλεια καὶ καρπὸ.

(Βηλαρᾶς)

Κάβουρας.

— Δῶσ' μου λοιπὸν τὸ χέρι σου καὶ πές μου καλημέρα, κοκόννα μου Γαρουφαλιά . . .

Μεγάλη ἡ καλωσύνη σου νᾶρθης ὡς ἐδωπέρα
νὰ μ' εὔρης στὴν ἀκρογιαλιά.

—Καλή σου μέρα, Κάβουρα, τοῦ λέει, καὶ τί μοῦ κάνεις;
Τὸ χέρι μου ... Μὲ συμπαθᾶς,
μ' ἄκουσα γὼ γιὰ λόγου σου νὰ λέν πῶς νὰ δαγκάνης
κάπου καὶ κάπου συνηθᾶς.

(Α. Πάλλης)

Χριστουγεννιάτικη ἀνάμνηση.

Ἦμουν παιδάκι πέντε χρόνων, ὅταν ἐπέθανε ἡ
γιαγιά μου. Αὐτὴ ἦτο ἡ πιὸ μεγάλη λύπη ποὺ ἔνοιωσα
καὶ πιστεύω πῶς δὲν θὰ νοιώσω ποτὲ πιὸ μεγάλη.

Ὡς τότε ἡ γιαγιά ἐκάθητο ἐπάνω στὴ μικρὴ πολυ-
θρόνα ποὺ ἐστόλιζε τὴ γωνία τοῦ δωματίου καὶ μᾶς
ἔλεγε παραμύθια. Ἀπὸ τὸ πρωτὶ ὡς τὸ βράδυ διηγεῖτο
καὶ ἐμεῖς τὰ παιδιὰ τὴν ἀκούσαμε καθισμένα γύρω της.
Ἦτο τότε ὥραία ἡ ζωὴ. Θαρρῶ δὲν θὰ ἦσαν στὴ γῇ
ἄλλα παιδιὰ πιὸ εὐτυχισμένα ἀπὸ ἐμᾶς!

Ἀπὸ τὴ γιαγιά μου δὲν θυμοῦμαι πολλὰ πράγματα.
Μόνο βλέπω ἀκόμη τὰ κάτασπρα ὥραϊα μαλλιά της,
τὸ γυρτὸ κορμί της καὶ τὴν κάλτσα στὰ χέρια της. Θυ-
μοῦμαι ἀκόμη, πῶς κάθε φορὰ ποὺ ἐτελείωνε τὸ παρα-
μῦθι, ἔβαζε τὸ χέρι της ἀπαλὰ ἐπάνω στὸ κεφάλι μου
καὶ ἔλεγε: «Καὶ ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀληθινά, παιδί μου,
ἀληθινά, ὅπως σὲ βλέπω καὶ μὲ βλέπεις».

Πότε πότε θυμοῦμαι πῶς μᾶς ἐτραγουδοῦσε. Ἐνα
ἀπὸ τὰ τραγούδια της ἐμίλοῦσε γιὰ μιὰ νεράϊδα καὶ ἕνα
καβαλλάρι καὶ ἐτελείωνε ἔτσι: «Κρύος ἀέρας φυσᾶ,
κρύος στὴ θάλασσα ἐπάνω».

Αὐτὰ θυμοῦμαι ἀπὸ τῆ γιαγιά μου. Ἐνα ὅμως δὲν θὰ ξεχάσω ποτέ, τὴ λύπη, τὴ μεγάλη λύπη ποὺ ἔνοιωσα, ὅταν μᾶς ἄφησε.

Θυμοῦμαι ἐκεῖνο τὸ πρῶτὸ πὼς ἡ πολυθρόνα ἦτο ἄδεια στὴ γωνία καὶ οἱ ὄρες μᾶς ἐφάνηκαν ἀτέλειωτες. Τὸ θυμοῦμαι, γιατί θὰ μοῦ μείνῃ ἀξέχαστο. Θυμοῦμαι ἀκόμη πὼς μᾶς ἐπῆγαν νὰ φιλήσωμε τὸ χέρι τῆς νεκρῆς.

Ἐμεῖς ἐφοβόμαστε, μὰ μᾶς εἶπαν πὼς αὐτὴ ἦτο ἡ τελευταία φορὰ ποὺ ἠμποροῦμε νὰ εὐχαριστήσωμε τὴ γιαγιά γιὰ ὅλες τὶς καλωσύνες καὶ χαρὲς ποὺ μᾶς εἶχε δώσει.

Θυμοῦμαι πὼς τὰ παραμύθια καὶ τραγούδια, καρφωμένα μέσα στὴ μακριά, τὴ μαύρη κάσσα, ἔφυγαν ἀπὸ τὸ σπίτι γιὰ νὰ μὴν ξαναγυρίσουν πιά.

Κάτι ἔμεινε λειψὸ στὴ ζωὴ μας. Ἐνας κόσμος μαγικὸς καὶ θαυμαστὸς ἐχάθηκε γιὰ μᾶς. Ἐκλεισε μιὰ πόρτα ἔξαφνα καὶ κανένας δὲν ἠμποροῦσε νὰ τὴν ἀνοίξῃ πάλι.

Τώρα πιά παίζομε σὰν τὰ ἄλλα παιδιὰ κοῦκλες καὶ ζοῦμε ὅπως καὶ ἐκεῖνα. Ὅποιος μᾶς βλέπει μάλιστα ἠμπορεῖ νὰ νομίζῃ πὼς δὲν ἐλυπηθήκαμε γιὰ τὴ γιαγιά καὶ πὼς τὴν ἐξεχάσαμε.

Πολλὰ παραμύθια εἶχε εἰπῇ ἡ γιαγιά καὶ πολλὰ τὰ ξέρω ἄκρες μέσες. Ἐνα ὅμως τὸ θυμοῦμαι πιὸ ζωηρὰ καὶ θὰ σᾶς τὸ εἰπῶ.

*
* *

Ἦτο μία μικρὴ ἱστορία γιὰ τὴ γέννηση τοῦ Χριστοῦ...

Ὅλος ὁ κόσμος εἶχε πάει στὴν ἐκκλησία, γιατί ἦσαν

Δ. Δούκα κλπ. «Ἑλληνικὴ Ζωή». Δ' Δημ. Ἔκδ. Γ' (7), 1935

4

Χριστούγεννα. Μόνο ἐγὼ καὶ ἡ γιαγιά εἴχαμε μείνει μόνες μέσα στὸ σπίτι.

Δὲν ἠμπορέσαμε νὰ πᾶμε μὲ τοὺς ἄλλους, γιατίι ἡ γιαγιά ἦτο πολὺ γριά καὶ ἐγὼ πολὺ μικρή. Ἐκαθόμαστε λυπημένες ποὺ δὲν ἠμπορούσαμε νὰ πᾶμε νὰ ἀκούσουμε τὴ λειτουργία μαζί μὲ τοὺς ἄλλους. Καθὼς ἐκαθόμαστε σιωπηλές, ἡ γιαγιά ἄρχισε :

— Μία φορὰ ἦτο ἓνας ἄνδρας ποὺ ἐγύριζε μέσα στὴ σκοτεινὴ νύκτα, γιὰ νὰ εὔρη φωτιά. Ἐγύριζε ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα καὶ ἐκτυποῦσε παντοῦ.

— Βοηθῆστε με, φίλοι μου, ἔλεγε, ἡ γυναίκα μου τὴν ὥρην μόλις ἔφερε στὸν κόσμον ἓνα ἀγοράκι καὶ πρέπει νὰ ἔχω φωτιά γιὰ νὰ ζεστάνω καὶ αὐτὴν καὶ τὸ μωρό της.

Μὰ ἡ νύκτα ἦτο βαθειὰ καὶ ὁ ὕπνος βαρὺς καὶ κανεὶς δὲν τὸν ἄκουε. Ὁ ἄνδρας ὁλοένα ἐπροχωροῦσε μέσα στὸ σκοτάδι. Ἐξαφνα εἶδε ἓνα φῶς ποὺ ἔλαμπε μακριά. Ἐτρεξε ἐκεῖ καὶ εἶδε πὼς ἦτο μία φωτιά ἀναμμένη. Ὁλόγυρα ἐκοιμῶντο ἄσπρα πρόβατα καὶ στὴ μέση ἓνας γέρος βοσκὸς καθισμένος τὰ ἐφύλαγε.

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἐγύρευε φωτιά ἦλθε κοντὰ καὶ εἶδε τρία θεώρατα σκυλιὰ ποὺ ἐκοιμῶντο στὰ πόδια τοῦ βοσκοῦ. Ἐξύπνησαν καὶ τὰ τρία, ἀνοιξαν τὰ στόματά των νὰ γαυγίσουν, μὰ δὲν ἐβγῆκε καμμία φωνή. Ὁ ἄνθρωπος εἶδε πὼς ἡ τρίχα των εἶχε σηκωθῇ καὶ πὼς ἔδειχναν τὰ κάτωσπρα μυτερὰ φοβερὰ δόντια των, ποὺ ἔλαμπαν στὴ φωτιά.

Ὁρμησαν ἐπάνω του, τὸ ἓνα τὸν ἄρπαξε ἀπὸ τὸ πόδι, τὸ ἄλλο ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸ τρίτο ἀπὸ τὸ λαιμό, μὰ τὰ σαγόνια των καὶ τὰ δόντια των δὲν ἐδούλευαν καὶ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔπαθε τίποτε.

Ἦθέλτισε νὰ πλησιάσῃ στὴ φωτιά, μὰ τὰ πρόβατα ἦσαν τόσο πολλὰ καὶ τόσο πυκνὰ τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο ξαπλωμένα, ποὺ δὲν ἤμποροῦσε νὰ περάσῃ. Ἀναγκάσθηκε νὰ πατήσῃ ἐπάνω στὰ ζῶα, μὰ κανένα τῶν δὲν ἐσάλευσε οὔτε ἐξύπνησε.

— Μὰ πῶς ἔγινε, γιαγιά, αὐτό, τὴν ἔκοψα στὴ μέση.

— Θὰ τὸ μάθῃς πιὸ ὕστερα, μοῦ εἶπε ἡ γιαγιά, καὶ ἐπροχώρησε.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐξύγωσε στὴ φωτιά, ὁ βοσκὸς ἀνασήκωσε τὸ κεφάλι.

Ἦτο γέρος κατσουφιασμένος, κακὸς καὶ σκληρὸς μὲ ὅλο τὸν κόσμον. Μόλις εἶδε τὸν ξένο, ἄρπαξε τὸ ραβδί του ποὺ ἦτο μυτερὸ καὶ τοῦ τὸ ἐπέταξε ἐπάνω του. Τὸ ραβδί σφυρίζοντας ἔφθασε ἐμπρὸς στὸν ἄνθρωπον ποὺ ἐζητοῦσε φωτιά, μὰ χωρὶς νὰ τὸν ἐγγίσῃ ἄλλαξε διεύθυνση καὶ ἐκαρφώθηκε στὴ γῆ.

Δὲν ἐκρατήθηκα πάλι καὶ ἔκοψα τὴ γιαγιά.

— Γιατί, γιαγιά, δὲν ἤθελε τὸ ραβδί νὰ χτυπήσῃ τὸν ἄνθρωπον;

Ἡ γιαγιά δὲν μοῦ ἀπάντησε καθόλου παρὰ ἐσυνέχισε:

— Τότε ὁ ἄνθρωπος ἐπλησίασε τὸ βοσκὸ καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἀγαπητέ μου, βοήθησέ με καὶ ἄφησέ με νὰ πάω λίγη φωτιά. Ἡ γυναῖκα μου ἐγέννησε ἓνα παιδάκι καὶ πρέπει νὰ πάω φωτιά γιὰ νὰ ζεστάνω καὶ αὐτὴ καὶ τὸ μωρό της.

Ὁ βοσκὸς δὲν ἤθελε νὰ δώσῃ, μὰ ἐσκέφθηκε τὰ σκυλιὰ ποὺ δὲν ἐγαύγισαν, τὰ ἀρνιά ποὺ δὲν ἐτρόμαξαν, τὸ ραβδί ποὺ δὲν ἐχτύπησε καὶ ἄρχισε νὰ φοβᾶται χωρὶς νὰ ξέρῃ τὸ γιατί!..

— Πάρε ὅ,τι θέλεις, εἶπε στὸν ξένο.

Ἡ φωτιά εἶχε χωνεύσει. Οὔτε κλαριά, οὔτε κούτσουρα φλογισμένα εὐρίσκοντο, παρὰ μονάχα ἓνας σωρὸς στάκτη. Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶχε μὲ τί νὰ πιάσῃ τὰ ἀναμμένα κάρβουνα. Ὁ βοσκὸς ἐκρυφογέλασε εὐχαριστημένος καὶ εἶπε εἰρωνικά :

— Πάρε ὅσα θέλεις.

Ἐκεῖνος ὁμως ἔσκυψε, ἐχώρισε τὶς στάκτες καὶ μὲ τὰ χέρια του ἐτράβηξε μερικὰ ἀναμμένα κάρβουνα καὶ τὰ ἀκούμπησε στὸ φόρεμά του. Τὰ κάρβουνα δὲν ἔκαυσαν οὔτε τὰ χέρια του οὔτε τὰ ροῦχα του, παρὰ τὰ ἐκρατοῦσε ὅπως κρατεῖ κανεὶς μῆλα ἢ φουντούκια.

Τρίτη φορὰ ἐσταμάτησα τὴ γιαγιά :

— Γιατί, γιαγιά, τὰ κάρβουνα δὲν ἠθέλησαν νὰ καύσουν τὸν ἄνθρωπο ;

— Θὰ ἰδῇς, μοῦ εἶπε ἡ γιαγιά.

Ὅταν ὁ σκληρὸς καὶ κακὸς βοσκὸς εἶδε αὐτὰ τὰ θαύματα, ἐσυλλογίσθηκε : Ποιὰ εἶναι τούτη ἡ νύκτα, ποὺ τὰ σκυλιὰ δὲν δαγκώνουν, ποὺ τὰ ἄρνια δὲν φοβοῦνται, ποὺ τὸ ραβδί δὲν πληγώνει καὶ ποὺ ἡ φωτιά δὲν καίει ;

Ἐφώναξε τὸν ξένο καὶ τὸν ἐρώτησε :

— Ποιὰ εἶναι αὕτη ἡ θαυμαστὴ νύκτα ὅπου τὰ ἴδια πράγματα δείχνονται εὐσπλαχνικά ;

Ὁ ἄνθρωπος ἀπάντησε :

— Δὲν ἔμπορῶ νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ, πρέπει νὰ τὸ ἰδῇς μοναχὸς σου. Καὶ βιαστικὸς ἔφυγε νὰ πᾶγῃ νὰ ζεστάνῃ τὴ γυναῖκα του καὶ τὸ παιδί του.

* *
*

Μὰ ὁ βοσκὸς τώρα πιά ἤθελε νὰ μάθῃ, νὰ νοιώσῃ, τί νόημα ἔχουν ὅλα αὐτά. Ἐσηκώθηκε λοιπὸν καὶ τὸν ἀκολούθησε. Καὶ εἶδε σὲ λιγύκι πὼς ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶχε οὔτε καλύβι νὰ μείνῃ. Ἡ γυναῖκα του καὶ τὸ παιδί ἀναπαύοντο μέσα σὲ μία βαθειὰ σπηλιά τοῦ βουνοῦ. Ἐσκέφθη πὼς τὸ νεογέννητο θὰ ἐπέθαινε ἀπὸ τὸ κρύο. Καὶ αὐτὸς ὁ σκληρὸς ἄνθρωπος αἰσθάνθηκε συγκίνηση γι' αὐτὴ τὴ δυστυχία. Ἐκατέβασε τὸ σακκούλι του ἀπὸ τὸν ὤμο, ἔβγαλε μία ἄσπρη καὶ μαλακὴ προβιά καὶ τὴν ἔδωκε στὸν ξένο γιὰ νὰ βάλῃ τὸ παιδί νὰ κοιμηθῇ ἐπάνω.

Αὐτὴ τὴ στιγμή πού εὐσπλαχνίσθηκε καὶ αὐτός, ἄνοιξαν τὰ μάτια του καὶ εἶδε ἐκεῖνο πού δὲν ἤμποροῦσε πρὶν νὰ ἰδῇ καὶ ἄκουσε ἐκεῖνο πού δὲν ἤμποροῦσε πρὶν νὰ ἀκούσῃ... Εἶδε ἀγγέλους μὲ χρυσὰ πτερά, πού ἐκρατοῦσαν στὸ χέρι των ὁ καθένας ὄργανα καὶ ὅλοι μὲ δυνατὴ φωνὴ ἐτραγουδοῦσαν πὼς αὐτὴ τὴ νύκτα ἐγεννήθηκε ὁ σωτήρας πού θὰ ἔσωζε τὸν κόσμον!..

Τότε ἐκατάλαβε γιατί καὶ τὰ πράγματα ἦσαν τόσο πλημμυρισμένα ἀπὸ εὐτυχία, ὥστε δὲν ἤθελαν νὰ κάμουν σὲ κανένα κακό. Καὶ εἶχε γεμίσει ἡ πλάση ἀγγέλους, πού ἐσταματοῦσαν γιὰ νὰ θαυμάσουν τὸ Παιδί. Καὶ ἦτο παντοῦ χαρὰ καὶ ἀκούοντο παντοῦ τραγούδια. Καὶ ὁ βοσκὸς τὰ εἶδε ὅλα αὐτὰ μέσα στὴ σκοτεινὴ νύκτα, ἐνῶ λίγες στιγμὲς πρὶν δὲν ἤμποροῦσε νὰ ἰδῇ τίποτε.

Αἰσθάνθηκε τόση χαρὰ, γιατί ἄνοιξαν τὰ μάτια του, ὥστε ἔπρεπε στὰ γόνατα καὶ εὐχαρίστησε τὸ Θεό!

Ἐδῶ ἡ γιαγιά ἐσταμάτησε καὶ εἶπε:

— Αὐτὰ πού ἔβλεπε ὁ βοσκὸς ἤμποροῦμε καὶ ἡμεῖς νὰ τὰ ἰδοῦμε. Οἱ ἄγγελοι πετοῦν γύρω μας ὅλες τὶς

ἡμέρες τῶν Χριστουγέννων. Στὸ χέρι μας εἶναι νὰ γίνωμε ἄξιοι, γιὰ νὰ ἡμποροῦμε νὰ τοὺς βλέπωμε.

Καὶ ἀκούμπησε τὸ χέρι της ἡ γιαγιά στὸ κεφάλι μου καὶ εἶπε: «Αὐτὸ νὰ τὸ θυμᾶσαι, γιὰτὶ εἶναι ἀληθινό, ὅπως σὲ βλέπω καὶ μὲ βλέπεις».

(Δάγκερλοφ)

Ἡ νύκτα τῶν Χριστουγέννων.

Χριστούγεννα ! Περίχαρα ἡ καμπάνα κράξει,
 κ' ἡ μάνα στὸ παιδί,
 καὶ τὸ παιδί Χριστούγεννα ! στὴ μάνα,
 καὶ ὁ κόσμος ὅλος τραγουδεῖ.

Κ' ἡ νύκτα λάμπει ἀπὸ τὸ μάγο ἀστέρι
 ὁποῦ τοὺς μάγους ὁδηγεῖ.
 Τὸ ἐπουράνιο μυστικὸ τὸ ξέρει
 καὶ χαίρεται οὐρανὸς καὶ γῆ.

... Ἄλλ' ἓνα βογγητὸ βγαίνει ἀπ' τὴ θύρα
 φτωχοῦ σπιτιοῦ ... Μὲς τὴν καρδιά μὲ τρώει ...
 Ὁ βόγγος ἔρχεται ἀπ' τὴ χήρα,
 τὴ χήρα μὲ τὰ ὀκτὼ παιδιὰ.

Εἶναι γυμνή, παντέρημη, κ' ἐκεῖνα
 πεινοῦν καὶ τρέμουν τὰ φτωχά.
 Δὲν νοιώθ' ἡ μάνα τὴ δική της πείνα
 ἡ πείνα τοὺς τὴν ξεψυχᾷ.

Ὁ πόνος τὴν καρδιά μου σκάπτει, ἡ λύπη
 μὲ δάκρυα τὴν πλημμυρεῖ,
 καὶ πὰ δὲν φτάνουν ὧς τ' αὐτιά μου οἱ χτύποι
 τῶν Χριστουγέννων γιορτεροί.

Ἐξαφνικὲς λαχτάρεις μὲ σπαράζουν.

Ἄλλη καμπάνα ἐδῶ ἀντηγεῖ.

Ἄχ! ἄλλοι χτύποι τῆς καρδιᾶς μου κρᾶζουν:
κλαίουν καὶ δέρονται οἱ φτωχοί.

Ἀρρώστια, γύμνια, ὀρφάνια, πείνα, φτώχεια,
ὦ σεῖς, ποὺ σφίγγει ἡ συμφορὰ,
μὲ σιδερένια ἀρπάγια καὶ μὲ βρόχια,
μοῦ παίρνετε κάθε χαρὰ!

Θέλω νὰ φύγω! πέρα σ' ἄλλους τόπους,
στὴ νύκτα τῇ μοναδικῇ,
μακριὰ ἀπὸ τῇ βοῇ καὶ τοὺς ἀνθρώπους,
γιατὶ εἶν' οἱ ἄνθρωποι κακοί.

Γιατὶ στὴν ὥρα τὴν εὐλογημένην
ὅπου γεννιέται ἓνας Θεός,
ποιὸς ξέρει! καταριέται καὶ πεθαίνει
γύρω μου ὁλόκληρος λαός.

Γιατὶ ὁ Χριστὸς νὰ καίωνται γυρεύει
γι' αὐτὸν καρδιές, ὄχι κεριά,
καὶ μὲ σταυροὺς κανεῖς δὲν τὸν λατρεύει
καὶ γονατίσματα βαριὰ.

Γιατὶ λατρεύει τὸ Χριστό, ὅποιος δίνει
γιὰ τὴν πατρίδα τὴ ζωή.
Ὅποιος τὸ γυμνωμένο κρυφοντύνει
καὶ τὸ φτωχὸ τὸν ἔλεει.

(Κ. Παλαμᾶς)

Ὁ Ἰβυκος καὶ οἱ γέρανοι.

Ὁ Ἰβυκος ἦτο ποιητής. Μαζὶ μὲ ἄλλους συντρόφους ἐπῆγε στὴν Ἰταλία. Ἐκεῖ ἔμεινε ἀρκετὸν καιρὸ καὶ ἐκέρδισε πολλὰ χρήματα. Ἀποφάσισε λοιπὸν νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του. Ἐφώναξε τότε τοὺς συντρόφους του καὶ τοὺς εἶπε :

— Εἶναι καιρὸς πιά νὰ γυρίσωμε στὸν τόπο μας. Καὶ ἐγὼ καὶ σεῖς ἔχομε ἀρκετὰ χρήματα κερδίσει. Καὶ ὅπως ξέρω, ὅλοι ἐφροντίσαμε γιὰ τοὺς γονεῖς μας καὶ γιὰ τὰ ἀδελφία μας. Καιρὸς νὰ γυρίσωμε.

Οἱ σύντροφοί του ὅμως δὲν ἤθελαν νὰ ἀκούσουν γιὰ γυρισμὸ καὶ τότε ὁ Ἰβυκος ἔφυγε μόνος γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ἀλλά, ὅταν ἐπλησίαζε στὴν Κορίνθο, τὸν συνάντησαν ληστὲς καὶ τὸν ἐσχότωσαν γιὰ νὰ τὸν ληστεύσουν.

Τὴν ἴδια στιγμή ἐπάνω ἀπὸ τὸν τόπο τῆς ληστείας ἐπερνοῦσαν γέρανοι ! Ὁ Ἰβυκος καθὼς τοὺς εἶδε ἐφώναξε : Σεῖς, γέρανοί μου, μαρτυρήσετε τοὺς ληστὲς καὶ τιμωρήσετέ τους.

Ἐπειτα ἀπὸ λίγες ἡμέρες οἱ Κορίνθιοι εὗρηκαν τὸ πτώμα τοῦ Ἰβύκου καὶ τὸ ἔθαιψαν μὲ τιμές, ἀλλὰ δὲν ἀνακάλυψαν τοὺς δολοφόνους.

Εἶχε περάσει ἀρκετὸς καιρὸς. Οἱ Κορίνθιοι ἦσαν στὸ θέατρο. Ἐξαφνα ἐπάνω ἀπὸ τὶς κεφαλὰς τῶν θεατῶν ἐπέταξαν γέρανοι.

Τότε ὁ ἓνας ἀπὸ τοὺς ληστὲς εἶπε στὸν ἄλλο :

— Δὲν εἶναι αὐτοὶ οἱ γέρανοι τοῦ Ἰβύκου ; Ἀρχισα νὰ φοβοῦμαι. Θὰ μᾶς προδώσουν !

Μόλις τοὺς ἄκουσε ὁ διπλανὸς θεατῆς, ἀμέσως τὸ εἶπε στοὺς γύρω του καὶ αὐτοὶ στοὺς ἄρχοντες.

Οἱ ληστὲς τότε ἀναγκάσθηκαν νὰ μαρτυρήσουν ὅτι αὐτοὶ εἶναι οἱ δολοφόνοι καὶ ἐτιμωρήθηκαν μὲ θάνατο!

Οἱ ἀκρίδες.

Σύννεφο οἱ ἀκρίδες. Τὸ πέρασμά των ἐσκέπασε τὸν ἥλιο! Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς γλυτώσῃ!

Μὰ ἦσαν τυχεροί. Ἡ ἀκρίδα ἔπεσε στὸ Καμάρι, δύο ὥρες πέρα ἀπὸ τὸ Μοσκοχώρι.

Σωστή ὁργὴ τοῦ Θεοῦ!

Μία ἀπὸ τὶς δέκα πληγὲς τοῦ Φαραώ, ἡ ἐβδόμη. Ὅσο νὰ κοιτάξῃς, οὔτε πικροδάφνη δὲν ἔμεινε μὲ φύλλο, γιατί καὶ τῆς πικροδάφνης τὰ φύλλα κατάλυσε ἡ ὠργισμένη!

Ἐπεσε στὸ Καμάρι καὶ οἱ Καμαριῶτες ἐγνώρισαν τὸ φθινόπωρο πάνω στὴν ἀνοιξη.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα στὴν πλατεῖα τοῦ Μοσκοχωριοῦ εἶχαν συγκεντρωθῇ ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιά σύμφωνα μὲ τὴν πρόσκληση, ποὺ εἶχε κάμει ὁ Πρόεδρος τῆς κοινότητος. Τοὺς ἐκαλοῦσε ὅλους νὰ καταστρέψουν τὸ γόνυ τῆς ἀκρίδας, ποὺ ἄφησε τριγύρω, μὲ ἀκάθαρτο πετρέλαιο.

— Δὲ βαριέσαι! ἔλεγε στὴν πλατεῖα ὁ Γιαννηδημος. Χαμένος κόπος! Πάει τώρα ἡ ἀκρίδα. Ἐφυγε.

— Ὅταν καίεται τὸ σπίτι τοῦ διπλανοῦ σου νὰ πε-

ριμένης πώς θὰ καὶ καὶ τὸ δικό σου, ἂν δὲν λάβῃς τὰ μέτρα σου, τὸν ἔκοψε ὁ Γιωργος ὁ βοσκός.

— Ἔ, τότε νὰ κάμωμε λιτανεία, εἶπε ὁ Σβαρνᾶς.

— Καὶ βέβαια λιτανεία, ἐπρόσθεσε ὁ κύρ - Πέτρος, γιατί, ὅ,τι γίνεται εἶναι θέλημα Θεοῦ καὶ εἶναι ἁμαρτία νὰ πᾶμε ἀντίθετα μὲ τὸ θέλημά του.

— Ἀκάθαρτα πετρέλαια καὶ ἀνοησίες! ἐμίλησε ὁ γέρο - Ζαβός, ὁ δικολάβος. Αὐτὰ εἶναι γιὰ νὰ κοροϊδεύωμε τὸν κόσμον πὼς κάτι γίνεται!

— Μὲ συγχωρεῖτε, εἶπε τώρα ὁ Κώστας, μὰ ἐπειδὴ τὸ ζήτημα εἶναι σπουδαῖο καὶ μᾶς ἐνδιαφέρει ὅλους, θὰ εἰπῶ καὶ ἐγὼ τὴ γνώμη μου. Νομίζω πὼς δὲν ἔχει δίκαιο ὁ κύρ - Πέτρος νὰ λέγῃ, πὼς εἶναι θέλημα Θεοῦ νὰ καταστραφοῦμε ἀπὸ τὴν ἀκρίδα.

Κάθε ἄλλο παρὰ τέτοιο εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς μᾶς ἔδωκε δύο ἀτίμητα δῶρα. Μάτια γιὰ νὰ βλέπωμε καὶ νοῦ γιὰ νὰ σκεπτόμαστε. Μᾶς ἔδωκε δηλαδὴ δύο δυνατὰ ὄπλα γιὰ νὰ ἀποφεύγωμε κάθε κακό. Καὶ γιὰ τὴν περίστασιν αὕτῃ τὸ ἀνθρώπινο μυαλὸ εὐρῆκε ἕνα μέσον, ποὺ ὅπωςδήποτε κτυπᾷ τὸ κακό.

Βέβαια δὲν φαντάζομαι καὶ ἐγὼ, ὅπως καὶ ὁ κουμπάρος μου ὁ κύρ - Γιαννηδῆμος, πὼς θὰ ξαναγυρίσῃ τὸ ἴδιον σμῆνος τῆς ἀκριδας. Μὰ ἡ ἀκρίδα, ὅπως ξέρετε, ἔχει ἀφήσει τριγύρω στὰ λιβάδια τὰ παιδιὰ της ποὺ εἶναι ὁ γόνος της. Ἄν δὲν τὸν κυνηγήσωμε αὐτὸν τὸν γόνον, τώρα ποὺ δὲν ἔχει πτερά, ἀλίμονο στὰ σπαρτὰ καὶ τὰ δένδρα μας.

Εἶχε δίκαιον λοιπὸν ὁ φίλος μου ὁ Γιωργος ποὺ σᾶς εἶπε, πὼς ὅταν καίεται τὸ σπῖτι τοῦ διπλανοῦ σου καὶ δὲν λάβῃς τὰ μέτρα σου, περίμενε νὰ καὶ καὶ τὸ δικό σου.

“Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, καὶ ἡ λιτανεία εἶναι καλή, γιατί εἶναι παράκληση στὸ Θεό. Μὰ πρέπει νὰ καταστρέψουμε τὴν ἀκρίδα μὲ τὰ μέσα ποὺ εὗρηκε τὸ θεῖο δῶρο, τὸ μυαλὸ τοῦ ἀνθρώπου.

Τὴν ὥρα ἐκείνη ἐπλησίασε καὶ ὁ Παπαμιχάλης ποὺ λίγο παρέχει ἔστεκε τάχα ἀδιάφορα, μὰ ἄκουσε τὴ συζήτηση.

— Σεῖς, αἰδεσιμώτατε, τί γνώμη ἔχετε γι’ αὐτά; τὸν ἐρώτησε ὁ γέρο - Ζαβός. Τὰ εὐρίσκετε σωστά;

— Δὲν ἄκουσα καλὰ τί ἐλέγατε, ἀπάντησε ὁ Παπαμιχάλης, μὰ τὰ τελευταῖα λόγια ποὺ εἶπε αὐτὸ τὸ παλληκάρι, καὶ ἔδειξε τὸν Κώστα, μοῦ ἄρεσαν. Μοῦ φαίνεται πὼς, ἂν καὶ εἶναι παιδὶ ἀκόμη, τὰ λέγει γνωστικὰ σὰν ἡλικιωμένους.

— Ὅταν καὶ οἱ παπάδες περιφρονοῦν τὴ θρησκεία, τί περιμένεις ἀπὸ τὸν κοσμάκη! ἐμουρμούρισε ὁ γέρο - Ζαβός καὶ ἐτράβηξε πέρα.

*
* *

Αὐτὸ ποὺ ἦτο καὶ πραγματικὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅπως τὸ ἔλεγε καὶ ὁ Κώστας, ἔγινε.

Ὅλοι οἱ Μοσκοχωρίτες, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ γέρο - Ζαβό. δύο ἡμέρες ἐγύριζαν λιβάδι σὲ λιβάδι ὅπου ἦτο ἡ ἀπτέρωτη ἀκόμη ἀκρίδα γιὰ νὰ τὴν ἐξοντώσουν.

Ἀπὸ τὴν ἐργασία αὐτὴ δὲν ἔλειψε καὶ ὁ δάσκαλος μὲ τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου, ποὺ τὸ καθένα ἐκρατοῦσε καὶ ἀπὸ ἓνα κλάδο φυλλοφόρο καὶ ἀδιάκοπα ἐκτυποῦσε.

Τὰ παιδιὰ εὗρισκαν εὐχαρίστηση σὲ αὐτὴ τὴ μάχη

κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ποὺ ἔπесε νὰ ρημάξῃ τὸν τόπο τους!

Μὰ κοντὰ στὴν εὐχαρίστηση αὐτὴ εἶχαν καὶ τὴν εὐκαιρία νὰ ἀκούσουν ἀπὸ τὸ δάσκαλό τους μερικά πράγματα ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς ἀκρίδας, ποὺ τοὺς ἔκαμαν μεγάλη ἐντύπωση.

— Πολλὲς φορὲς, τοὺς εἶπε ὁ δάσκαλος, οἱ ἀκρίδες σκεπάζουν σὲ μεγάλη ἔκταση τὴ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ καὶ ἀναγκάζουν τὴν ἀτμομηχανὴ νὰ διακόψῃ τὸ ταξίδι της!

Κάποτε μάλιστα ὁ σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν - Λαυρίου ἔπαθε ἐκτροχίαση κοντὰ στὸ Χαλάνδρι ἀπὸ τὸ σμῆνος τῶν ἀκρίδων ποὺ εἶχε πέσει στὴ γραμμή.

Καμμιά φορὰ ὁ δυνάτὸς ἄνεμος παρασύρει τὸ σμῆνος καὶ τὸ γκρεμίζει στὴ θάλασσα. Ἔτσι σκεπάζεται ἡ ἐπιφάνεια σὲ μεγάλη ἔκταση.

Στὰ 1880 ἓνα ἀτμόπλοιο, ποὺ ἐταξίδευε στὴν Ἑρυθρὰ θάλασσα, ἐσυνάντησε τὴν ἐπιφάνειά της σκεπασμένη ἀπὸ ἀκρίδες σὲ ἔκταση, ποὺ ἤθελε τριάντα ὥρες νὰ τὴν περάσῃ, ταξιδεύοντας μὲ 12 μίλια τὴν ὥρα!

Πολλὲς φορὲς οἱ ἀκρίδες, καθὼς πέρφουν σὲ ἓνα μέρος, πεθαίνουν ὅλες μαζί, καὶ τότε ὁ κίνδυνος γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μέγας. Τὰ τόσα ἑκατομμύρια ἑκατομμυρίων πτώματα τῶν ἐντόμων σήπονται καὶ μολύνουν τὸν ἀέρα.

Στὰ 250 μ. Χ., σὲ μία χώρα, ἀπὸ τὴ σήψη τῶν ἀκρίδων ἀπέθαναν 800 χιλιάδες ἄνθρωποι!..

Τὸ τελευταῖο αὐτὸ ἔκαμε κατάπληξη στὰ παιδιά. Μὰ καὶ γι' αὐτὸ ἔπесαν μὲ μεγαλύτερη ὁρμὴ στὴ μάχη γιὰ νὰ ἀφανίσουν γρήγορα ἓναν τόσο φοβερὸ ἐχθρὸ τοῦ ἀνθρώπου.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

“Όταν ήμουν παιδί στο χωριό.

α' — *“Η οικογενειακή μου ζωή.*

“Όταν με έληραν από τὸ σπίτι μας δὲν ήμουν παραπάνω ἀπὸ δώδεκα χρόνων. Θυμοῦμαι πὼς ἐκεῖνο τὸ καλοκαίρι εἶχα τελειώσει τὸ σχολαρχεῖο καὶ με ἐτοίμαζαν γιὰ τὸ γυμνάσιο.

“Ο πατέρας μου, ἂν καὶ πτωχός, τὸ εἶχε πάρει ἀπόφαση νὰ με προχωρήσῃ στὰ γράμματα, γιὰτὶ ὅλοι ἔλεγαν πὼς τὰ ἔπαιρνα πολὺ. Ἀλήθεια, δὲν εἶχα μείνει σὲ καμμιά τάξη ὥς τότε.

Μόνο νὰ τὸν ἄφηνε ὁ Θεὸς στὴ ζωὴ, ἔλεγε, καὶ θὰ ἐδάγκανε τὴν πέτρα, θὰ ἔτρωγε ψωμὶ καὶ ἐλὶὸ νὰ με στείλῃ στὸ Πανεπιστήμιο. Καὶ ἂν εἶχα μυαλό, θὰ ἐγινόμουν μία ἡμέρα ἐπιστήμονας, γιὰ νὰ γλυτώσω ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ νὰ ζήσω σὰν ἄνθρωπος στὶς πολιτεῖες.

Ἀπὸ μητέρα εἶχα μείνει ὀρφανὸς πολὺ μικρός. Δὲν θὰ ήμουν οὔτε δύο χρόνων τότε ποὺ ἐπέθανε.

“Όμως ὁ πατέρας μου εἶχε ξαναπανδρευθῇ. Εἶχε πάρει μίαν ἡλικιωμένη γυναῖκα, ποὺ με ἀγαποῦσε καλύτερα ἀπὸ τὸ δικό της παιδί. Ἦτο πολὺ μετρημένη καὶ πολὺ ἄξια νοικοκυρά. Ἄν καὶ ἡ περιουσία μας ἦτο πτωχική, δὲν μᾶς ἔλειπε ὥστόσο τίποτε ἀπὸ τὸ σπίτι.

Ἡ ἀποθήκη μας, ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴ σοφίτα, ἦτο γεμάτη λαγήνια, με μέλι, με λάδι, με ἐλιές. Στὸν τοῖχο

ἦσαν κρεμασμένα λογῆς λογῆς ταγάρια μὲ κουκερικά, σκόρδα καὶ πλεξάνες κρεμμύδια, μάτσα φασκομηλιά καὶ ρίγανη. Στὴν ἄκρη ἄκρη, πλάγι στὶς μεγάλες σακκοῦλες μὲ τὸν καρπό, ἦτο πάντα ἓνα σωροῦλι πατάτες καὶ ἓνα ἄσκι τυρί, ποὺ τὸ ἐτυροκομοῦσε μοναχὴ τῆς ἡ μητέρα μου κάθε ἀνοιξη.

Περιοσεύματα γιὰ νὰ πουλοῦμε δὲν εἴχαμε. Μὰ δὲν ἀγοράζαμε καὶ τίποτε. "Ὅλα αὐτὰ ἦσαν ἀπὸ τὸ κτηματάκι μας ἐπάνω στὴν Ἀγία Τριάδα, ποὺ τὸ ἐκαλλιεργοῦσαμε μοναχοί μας." Εἶω ἀπὸ αὐτὸ εἴχαμε καὶ ἀμπέλι ἐπάνω στὶς Ὀμαλές καὶ ἓνα χωράφι.

*
* * *

Ἀληθινὰ ἦτο πολὺ εὐφορὴ γῇ τὸ κτηματάκι μας. Εἶχε δύο μικρὲς μάνες νερὸ ἀναβρυστικὸ ψηλὰ πρὸς τὸ μέρος τοῦ λαγκαδιοῦ. Πενῆντα ἐξῆντα ρίζες ἐλιές καὶ ἄλλα κλαδιὰ στὴν ἄκρη, καὶ νοικοκυρεμένο περιβόλι καὶ λαχανόκηπο ἀπὸ τὸ κάτω μέρος τῆς ἐκκλησίας. Γύρω τριγύρω ἐφύτρωναν βάτα καὶ ἀθάνατοι καὶ ἐσχημάτιζαν φράκτη ποὺ δὲν ἐπερνοῦσε τίποτε.

Ἀγγαντεύοντας κανέναν ἀπὸ τὸ λιακωτὸ τοῦ σπιτιοῦ μας ἔβλεπε πέρα στὸ βουνὸ ὅλη τὴν Ἀγία Τριάδα, τὴν ἐκκλησίαν τριγυρισμένη ἀπὸ λεῦκες καὶ θεώρατα κυπαρίσσια· τὸ δάσος, τὶς δρυάδες ψηλότερα, καὶ τὸν πατέρα μου νὰ πολεμᾷ κλαδεύοντας κάπου, κεντρώνοντας ἢ σκαλίζοντας.

"Ὅταν ἤθελε ἡ μητέρα μου νὰ τὸν ρωτήσωμε τίποτε, ἀνέβαινα ἐπάνω στὸ λιακωτὸ, ἔβγαζα μία δυνατὴ φωνή ἔ! πατέρα, οὐοοο! καὶ ὁ πατέρας μου ἄκουε

στή στιγμή. Ἐπρόβαινε στήν ἄκρη καμμιᾶς πεζούλας καί μοῦ ἐφώναζε καί αὐτός τή συμβουλή πού θέλαμε.

Γιατί ποτέ δὲν ἦτο πού νά μὴν εἶχε δουλειά ἐκεῖ ἐπάνω. Οὔτε μία ἡμέρα. Ἀκόμη καί τὶς Κυριακές, πού ἐφορούσαμε τὰ σχολιανά μας φορέματα, μεῖ ἔπαιρνε μαζί του μόλις ἀπόλυε ἡ ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ, ἐτρώγαμε τίποτε στὸ σπίτι, ἐπαίρναμε τὸ κλαδευτήρι καί ἐτραβούσαμε ἴσα γιὰ τὴν Ἀγία Τριάδα.

Οἱ Κυριακές ἐξεχώριζαν πολὺ ἀπὸ τὶς ἄλλες ἡμέρες

ἐκεῖνο τὸν καιρὸ· ὅλες ὅσες θυμοῦμαι ἦσαν ἥλιος καὶ καλωσύνη, καιρὸς γιορτινός, καὶ ἦσαν σὰ νὰ ἐφοροῦσαν τὰ καλὰ τους ὅλα στὸν κόσμο, τὸ βουνό, τὰ κλαδιά, ὁ δρόμος ὡς νὰ πᾶμε στὸ κτῆμα μας. Μὰ τέτοια ἡμέρα, σχόλη, ὁ πατέρας μου δὲν ἔπιανε στὰ χέρια του καθαυτὸ δουλειά. Ἐτριγύριζε μόνο ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μέσα στὸ κτῆμα, ἐξέταζε τὰ περυσινὰ κεντρὰδια ποὺ εἶχε βάλει στὶς ἀγροπιδιές καὶ στὶς λικραμυγαλιές, ἂν εἶχαν πιάσει ὅλα, καὶ ἐστέκετο καμαρώνοντας ὥρα τὶς μικρὲς ὀρθόφυτες ἐλιές, ποὺ δὲν εἶχαν οὔτε τεσσάρων χρόνων ζωὴ καὶ ὅμως ἦσαν ὀλοφούντωτες, σὰ νυφοῦλες.

Εἶχε σχέδιο νὰ φυτεύει κυπαρίσσια ἕνα γύρο σὲ ὅλο τὸ κτῆμα, πρὸς τὸ μέρος τοῦ λαγκαδιοῦ, ποὺ δὲν ἔπιανε πολὺ ὁ ἀέρας.

— Ναί, ἐδῶ θὰ εἶναι πρώτης γραμμῆς, τοῦ ἀποκρινόμουν καὶ ἐκινούσα μὲ νόημα τὸ κεφάλι μου.

Τὰ εὐρωστα κυπαρισσόμηλα ποὺ εἶχαμε ἡλιάσει πέρυσσι στὸ λιακωτό μας εἶχαν σκάσει, εἶχαν ρίξει τὸ σπόρο τους. Ὁ πατέρας μου τὸν εἶχε σπείρει σὲ μία γωνία ὀπίσω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία μας καὶ τώρα εἶχε φανῇ τὸ φυτό. Μὰ ἔπρεπε νὰ μείνουν ἀκόμη νὰ δυναμώσουν.

Νὰ κεντρώνη κανεὶς καὶ νὰ φυτεύη εἶναι πολὺ εὐχάριστη δουλειά. Δὲν τὴν ξέρομε βέβαια ὅλοι καὶ γιὰ τοῦτο πολλοὶ μας δὲν εἶναι ἴσως σὲ θέση νὰ τὴ νοιώσουν. Ὅμως εἶναι πολὺ εὐχάριστο νὰ λύνης τὶς δεματιές ποὺ ἔσφιγγαν πρὶν τὸ μπόλι καὶ μὲ λίγο καιρὸ νὰ ξαναπηγαίνης καὶ νὰ βλέπης τὸ νέο μάτι νὰ ἔξη ἀνοίξει.

Κατὰ τὰ τέλη τοῦ Γενάρη ὁ πατέρας μου ἔσκαβε μία λακκουβίτσα, ἐπλάγιαζε ἐκεῖ μέσα στοὺς φυτοὺς γιὰ συκιές, τοὺς ἐσκέπαζε μὲ χῶμα καὶ ἐγέμιζε τὸ λάκκο νερὸ νὰ μουςκέφουν. Γιατὶ εἶχαμε δύο μάνες νερὸ ἀνα-

βρυστικό στο κτήμα μας, και τὸ νερὸ ἀξίζει ἓνα βασίλειο. Ἔβαζε ἐκεῖ μέσα λυντζοσυκιές, αὐγοσυκιές και δύο τρεῖς φυτοὺς μελισσοσυκιές, δικές μου, ποὺ μοῦ ἄρρεσαν τὰ μελισσόσυκα. Μὲ δέκα δεκαπέντε ἡμέρες τοὺς ἐξέχωνε και τοὺς ἐφύτευε πιά γιὰ καλὰ, καθένα χωριστὰ στο μέρος του.

* *
*

Τῆς μητέρας μου δὲν τῆς ἔμενε πολὺς καιρὸς νὰ βοηθῇ στὶς ἔξω δουλειές. Ἐκείνη μᾶς ἐμαγείρευε, ἐφρόντιζε τὰ ζῶα, ἐφούρνιζε ἢ ἔπλυνε τὰ φορέματά μας πέρα στο λαγκάδι. Σὰν εὐκαιροῦσε καμμιά στιγμή, ἔτρεχε στὸν ἀργαλειό της και ὕφαινε χέρι χέρι μία δύο παλάμες πανί.

Στὰ μεγάλα ὅμως θελήματα κάθε χρονιάς, στὴ σπορά, στο λιομάζεμα, στο σκάλο, στο θέρο, στὸν τρύγο, ἐκλείδωνε τὸ σπίτι μας και ἤρχετο και αὐτὴ κοντὰ μας τὸ πρωτῆ.

Ὅταν μοῦ ἔμενε και ἐμένα καιρὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο ἢ ὅταν εἴχαμε διακοπές, ἐβοηθοῦσα και ἐγὼ ὅσο ἤμποροῦσα. Ἐπήγαινα φαγητὸ τοῦ πατέρα μου ἐπάνω στὴν Ἀγία Τριάδα, ἄναβα τὰ κανδήλια τῆς ἐκκλησίας μας και ἐδιόρθωνα και ἐγὼ κανένα αὐλάκι, ὅταν ἀνοίγαμε τὸ νερὸ νὰ ποτίσωμε.

Σὰν δὲν εἶχα ἄλλη δουλειά, παραφύλαγα δίπλα στὴ μεγάλη στέρνα και ἐσκοτώνω με ἓνα φουντωτὸ κλαδι τὶς σφῆκες και τοὺς σκούρκους ποὺ ἤρχοντο νὰ πιοῦν, γιὰτὶ ὁ πατέρας μοῦ εἶπε πὼς μᾶς ἔτρωγαν τὶς μέλισσες.

Εἴχαμε καὶ γαῖδούρι καὶ δύο πρόβατα, τὸ ζευγάρι τὰ βόδια μας καὶ μία γίδα ποὺ ἄξιζε ὅ,τι καὶ νὰ ἔλεγε κανεῖς. Τὸ γάλα ποὺ κατέβαζε ἦτο ἄλλο πρᾶγμα. Κάθε χρόνο, ἀλάθευτα, θὰ μᾶς ἐγεννοῦσε δύο ὄμορφα κατσικάκια μὲ σκουλαρήκια στὸ λαιμό. Ἀπὸ τὴν πρώτη ἀκόμη ἐβδομάδα ἐπηδοβολοῦσαν σὰν ἀγρίμια ἓνα γῦρο στὴ μάνδρα ἢ ἐπάνω στὴ σκεπὴ τοῦ φουρνόσπιτου.

Τὴν ἀνοιξὴ ἐβάζαμε καὶ δύο τρεῖς κλωσες. Τὰ αὐτὰ δὲν μᾶς ἀπόλειπαν ποτέ. Καὶ μὲ τὸ χοῖρο ποὺ ἐτρέφαμε καὶ ἐσφάζαμε κάθε Χριστούγεννα, ἡ μητέρα μου ἔκαμε καπνιστὰ καὶ λουκάνικα, ποὺ μᾶς ἐβαστοῦσαν ὅλο τὸ χρόνο.

Τὰ κατσικάκια μας τὰ ἐπωλούσαμε καὶ αὐτὰ σὰν ἐμεγάλωναν ἀρκετὰ. Τὰ λεπτὰ τὰ ἔπαιρνε ἡ μητέρα μου καὶ ἀγόραζε νήματα γιὰ τὸν ἀργαλειό της. Ἐγὼ ἀγαποῦσα πολὺ τὰ κατσικάκια μας καὶ τοὺς ἐβγαζα ὄμορφα ὀνόματα, — Ἀστέρω, Χιόνα, Κίτσο, — Ἐπαιζα κυνηγητὸ καὶ κουτουλιές μαζί τους καὶ τὰ ἐτάϊζα μυγδαλόφυλλα μέσα στὴν παλάμη μου.

Ὅταν ἤρχετο ἡ ὥρα νὰ μᾶς τὰ πάρουν, ἄρχιζα τὰ κλάματα, ἡ μητέρα μου μὲ ἐκαλόπιανε μὲ κανένα καρύδι καὶ μοῦ ἔταζε πὼς μὲ τὰ νήματα ποὺ θὰ ἔπαιρνε θὰ μοῦ ὑφαине μία κόκκινη ποδιά.

β' — Ἡ σχολικὴ μου ζωή.

Ἔτσι ἐπέρασαν ἐκεῖνα μου τὰ πρῶτα χρόνια καὶ ἦτο ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ στὸ σπίτι μας. Τὸ ἐλληνικὸ σχολεῖο δὲν ἐδυσκολεύθηκα καὶ πολὺ νὰ τὸ τελειώσω. Στὸ χωριὸ δὲν εἴχαμε τέτοιο σχολεῖο. Μὰ ἡ χώρα, κάτω

στο γιαιλό, δὲν ἦτο παραπάνω ἀπὸ μίαν ὥρα, καὶ γιὰ μένα, ποὺ ἤμουν ἓνα γερὸ καὶ ἀκούραστο χωριατόπουλο, τόσος δὰ δρόμος ἐκεῖνον τὸν καιρὸ μου ἦτο ἓνας περίπατος.

Ἀκόμη δὲν εἶχε φέξει καλὰ τὸ πρωὶ καὶ ἤρχετο ἡ μητέρα μου καὶ μὲ ἐξυπνοῦσε. Πότε ἐκοιμᾶτο ἡ μητέρα καὶ πότε ἐξυπνοῦσε, δὲν εἶχα ἰδῆ ποτέ μου. Τὰ βράδυα, ὅταν μετὰ τὸ φαγητὸ ἐτοιμάζα τὰ γραπτά μου, αὐτὴ εἶχε κιόλας στρωμένα στὴ σοφίτα. Ἐγδυνόμουν καὶ ἐπλάγιαζα. Ἐκεῖνη ἐκάθετο κάπου δίπλα μου, ἔγνεθε ἡ ἐμπάλωνε, καὶ μου ἔλεγε κανένα παραμῦθι, νὰ μὲ πάρῃ ὁ ὕπνος.

Ὁ πατέρας μου ἐκάθετο μονάχος του κάτω καὶ ἐδιάβαζε σκυμμένος στὸ βιβλίο, ὠρολόγιο ἡ συναξάρι ἀπὸ τὴν ἐκκλησίᾳ μας. Τὸ πρωὶ πάντα ἐκεῖνη μὲ ἐξυπνοῦσε, καὶ στὸ ἀναμεταξὺ εἶχε κάμει ἓνα σωρὸ δουλειές. Εἶχε κουβαλήσει νερό, εἶχε ἀνάψει φωτιὰ καὶ εἶχε φροντίσει τὸν πατέρα μου, ποὺ εἶχε φθάσει πιά στὴν Ἀγία Τριάδα. Ἐκοίταζε νὰ συγυρισθῶ ὁμορφα ὁμορφα καὶ ὥσπου νὰ μου ἐτοιμάσῃ τὸ φασκόμηλό μου καὶ τίποτε ψωμότυρο, ἐγὼ ἐκαθόμουν πλάγι στὸν κανδηλιέρη μας, ἐκεῖ στὴν κουζίνα, καὶ ἐπερνοῦσα μία φορὰ τὸ μάθημά μου διαβάζοντας δυνατὰ.

Τὸν καιρὸ ποὺ ἐπήγαινα στὸ Δημοτικὸ, ἐδιάβαζα τὸ Ροβινσώνα Κροῦσο καὶ τὴν Ὀδύσεια. Οἱ ἱστορίες αὐτὲς ἄρρεσαν καὶ τῆς μητέρας μου ὅσο δὲν λέγεται.

Καθὼς τὶς ἐδιάβαζα, ἐκεῖνα τὰ πρωῒνὰ στὸ μαγειρεῖο μας, μὲ ἀκροαζόταν καλὰ καλὰ καὶ ἐκοίταζε νὰ μὴ τῆς φεύγῃ λέξη. Μάλιστα πολλὲς φορὲς ἐξεχνοῦσε τόσο τὸν ἑαυτὸ τῆς μὲ αὐτὲς, ποὺ ἐπαραιοῦσε ὁλότελα τὴ δουλειά τῆς καὶ ἐκάθιζε σὲ κανένα σκαμνὶ δίπλα μου

γιὰ νὰ ἀκούσῃ καλύτερα. Ἐτέντωνε τὰ μάτια τῆς καὶ τὰ ἐκάρφωνε ἐπάνω μου, καὶ ἅμα τὸ μέρος ποὺ ἐδιάβαζα ἦτο ὅπως τὸ ἤθελε, ἐκινουῖσε τὸ κεφάλι τῆς καὶ ἀχνογελοῦσε εὐχαριστημένη.

Τότε ἦτο ποὺ ἐγὼ ἔβαζα ὅλα μου τὰ δυνατὰ καὶ ἐδιάβαζα καὶ παρακάτω ἀπὸ τὸ μάθημά μου. Ἐδιάβαζα δυνατὰ κατεβατὰ ὁλόκληρα, γιὰ νὰ τῆς κάμω χαρὰ καὶ γιὰ νὰ ξανασαίνει μὲ τὰ τόσα καὶ τόσα ποὺ ἤμποροῦσα νὰ ξέρω.

Στὴν ἀριθμητικὴ πάλι καὶ στὰ προβλήματα, ποὺ δὲν τὰ ἐκατάφερνα καλὰ, συχνὰ ἐγίνετο νὰ μὲ βγάξῃ αὐτὴ ἀπὸ τὴ δύσκολη θέσῃ ποὺ εὕρισκόμουν. Γιατί, ἂν καὶ δὲν ἤξερε καθόλου γράμματα, ἤμποροῦσε νὰ βγάλῃ πέρα μὲ τὸ νοῦ τῆς τοὺς πρὸ δύσκολους λογαριασμοὺς.

Ἐνθυμεῖτο μὲ μεγάλη εὐκολία ποία ἡμέρα ἐγέννησε ἡ κατσίκᾳ τῆς, ποία ἡμέρα ἔβγαλε τὰ πουλιὰ ἡ κάθε κλωσά· καὶ οἱ πλάκες τοῦ φούρνου μας ἦσαν γεμᾶτες λογιῶν-λογιῶν σημάδια, ποὺ ἐτραβοῦσε μὲ τὸ σουγιά τῆς καὶ ποὺ μόνο αὐτὴ ἐκαταλάβαινε.

*
* *

Μόλις ἐχάραζε ἡ αὐγή, εἴμαστε ἕτοιμοι καὶ οἱ δύο γιὰ ἀναχώρησιν. Ἐκεῖνη εἶχε ἀνοίξει τὸ κατώγι. Τὰ βόδια μας μὲ τὰ ἄλλα ζῶα μαζὶ ἐπερίμεναν ἔξω στὴν αὐλὴ γιὰ νὰ τὰ βγάλωμε καὶ ἐγὼ ἐφορτωνόμουν τὸ σακκουλάκι μου μὲ ὅ,τι εἶχε ἐτοιμασμένο γιὰ τὸ μεσημέρι, ἐπερνοῦσα στὸν ὄμο τῇ σάκκᾳ μου καὶ ἐξεκινούσαμε.

Πέρα στὸ στάβλο ποὺ ὁ δρόμος χωρίζει, ἡ μητέρα

μου ἔκαμνε τὸ σταυρό της καὶ ἐτραβοῦσε μὲ τὰ ζῶα τὸν ἀνήφορο γιὰ τὴν Ἁγία Τριάδα καὶ ἐγὼ ἐκατηφόριζα στὸ λαγκάδι πηδώντας ἀπὸ πέτρα σὲ πέτρα. Στὸ σχολεῖο, κάτω στὴ χώρα, ἐπήγαιναν κάθε πρωτὶ καὶ ἄλλα παιδιά ἀπὸ τὸ χωριό μας. Ὅμως ἐγώ, σὰν ἔμαθα τὸ δρόμο καὶ τὸν ἐσυνήθισα, εἶχα καλύτερα νὰ πηγαίνω μονάχος μου. Μονάχος μου σὰν ἤθελα ἔτρεχα, σὰν ἤθελα ἐκαθόμουν καὶ ἐκοίταζα τίποτε, ἐτραγουδοῦσα.

ὅσο ἤθελα δυνατὰ καὶ ἐξεφώνιζα καὶ ἀκροαζόμενον ἔπειτα τοὺς ἀντίλαλους.

Ἐξω ἀπὸ τὶς μεγάλες κακοκαιρίες τοῦ χειμῶνα, ποὺ ἐμποδιζόμενον ὁλότελα στὸ χωριό, ποτὲ ἄλλη φορὰ δὲν ἔφθασα στὸ σχολεῖο ἀργά. Μάλιστα, πάντα θὰ ἐπρόφθανα νὰ διαβάσω ἀρκετὰ σὲ καμμιὰν ἄκρη τοῦ προαυλίου ὥσπου νὰ σημάνῃ τὸ κουδούνι ἢ νὰ φροντίσω λιγάκι τὸ κηπάρι μου, σὰν ἦτο ὁ καιρὸς.

Γύρω-γύρω στὸ μεγάλο προαύλιο τοῦ σχολείου, κολλητὰ στὴ μάνδρα, ἦτο χωρισμένη μία λουρίδα γῆς ὡς μία πήχη πλάτος. Τῇ λουρίδα αὕτῃ μᾶς τὴν εἶχαν μοιράσει οἱ δάσκαλοι, ἀπὸ μίαν ὀργυιὰ στὸ κάθε παιδί, καὶ τοῦτο ἦτο τὸ κηπάρι μας, ποὺ ἔπρεπε νὰ τὸ σκαλίσουμε καὶ νὰ τὸ σπείρωμε μονάχοι μας.

Τὸ δικό μου ἦτο τὸ καλύτερο, συγυρισμένο καὶ νοικοκυρεμένο, μὲ λογῆς λογῆς δροσερὰ λαχανικὰ καὶ μὲ βασιλικὰ ἓνα γῦρο. Τὶς ρίζες καὶ τοὺς σπόρους μου τὰ ἔδινε ἡ μητέρα μου ἀπὸ τὸ χωριό. Μὲ ἐσυμβούλευε τί θὰ ἔκαμνα γιὰ τὸ καθένα, πῶς θὰ τὰ ἐφύτευα καὶ πῶς θὰ τὰ ἐπότιζα, καὶ μου ἔβγαιναν ὅλα ἐπιτυχημένα. Ἐπειτα εἶχα τὸ νοῦ μου, καὶ ἐπρόσεχα πῶς ἔκαμνε ὁ πατέρας μου στὸ κτῆμα μας, στὴν Ἀγία Τριάδα, καὶ ἐφωτιζόμενον καὶ ἀπὸ ἐκεῖ.

Στὴν ἀριθμητικὴ καὶ στὰ δύσκολα προβλήματα δὲν τὰ ἐκατάφερνα τόσο καλά. Ἦμουν ὅμως καὶ ἐγὼ πρῶτος σὲ μερικὰ πράγματα. Μία ἡμέρα ὁ δάσκαλος ἔκαμε ἐπιθεώρηση στὸ προαύλιο. Ἐσυνάθροισε τὰ παιδιὰ ἐμπρὸς στὸ κηπάρι μου, τοὺς τὸ ἔδειξε ποὺ ἦτο ὁλοπράσινο καὶ φουντωμένο καὶ εἶπε ἓνα σωρὸ ἐπαίνους γιὰ μένα.

Δὲν τὰ καλοθυμοῦμαι τὰ τί εἶπε. Ἐγὼ ἐκείνη τῇ

στιγμή είχα χάσει τόν κόσμο από εμπρός μου, τὰ αὐτιά μου ἐβούιζαν καὶ κάθε τόσο ἐξεροκατάπινα γιὰ νὰ μὴν ξεχειλίσουν τὰ μάτια μου. Εἶχα καλύτερα νὰ μὴ μοῦ ἐγίνοντο ὅλα αὐτιά, παρὰ πὺ μὲ ἔδειχνε μὲ τὸ χέρι του ὁ δάσκαλος καὶ μὲ ἐκοίταζαν ὅλοι.

Ἔπειτα ἔβγαλε μία ἐφημερίδα ἐκείνης τῆς ἡμέρας, πὺ ἔτυχε νὰ ἔχη στὴν τσέπη του, ἐψαλλίδισε μία με-

γάλη χρωματιστή ζωγραφιά από την πρώτη σελίδα και μοῦ τὴν ἔδωκε γιὰ βραβεῖο ἐμπρὸς σὲ ὅλα τὰ παιδιὰ.

Τὴ ζωγραφιά ἐκείνη τὴ θυμοῦμαι καλά, γιατί ἐβδομάδες ἔπειτα τὴν ἐκουβαλοῦσα ἐπάνω μου καί, κάθε φορὰ πού τὸ ἔφερνε ἡ ὁμιλία, τὴν ἔβγαζα καὶ τὴν ἔδειχνα τῆς μητέρας μου νὰ τὴν ἰδῇ. Ἦτο ὁ τουφεκισμὸς τοῦ Φερέρο. Μὲ τὸν καιρὸ εἶχε καταντήσει ἀγνώριστη ἀπὸ τὸ δίπλωσε ξεδίπλωσε καὶ ἀπὸ τὶς κακοπάθειες μέσα στίς τσέπες μου. Ὅμως ἐγὼ ἔζησα ὑπερήφανος μίαν ἐποχὴ μὲ ἐκεῖνο τὸ ἀποκόμματο τὴν ἐφημερίδα. Τὴν ἡμέρα πού μοῦ τὸ εἶχε δώσει ὁ δάσκαλος, μοῦ εἶχε φανῇ πὼς εἶχα ψηλώσει μία πιθαμὴ μονομιᾶς.

(Ἀπὸ τοὺς Ξερριζωμένους Β. Δασκαλάκη)

Τὸ βόδι.

Γαλήνιο βόδι κι ἱερό, βαθιὰ πού σ' ἀγαπάω !
 Αἰσθημα πρᾶο κι εἰρηνικὸ μὲς στὴν καρδιά μου βάζεις,
 κι ὡς ἓνα μεγαλόπρεπο μνημεῖο σ' ἀντικρύζω
 τοὺς πλούσιους κάμπους ἤρεμα τριγύρω ὅταν κοιτάξης.
 Μπρὸς στὸ ἄροτρο χαρούμενα σκυμμένο ἐσὺ δουλεύεις,
 κι ἀδιάκοπα μ' ὑπομονὴ τὸν ἄνθρωπο βοηθᾷς,
 ἀπ' τὰ ρυθούνια σου τὰ ὕγρὰ τ' ἀνάσασμά σου ἀχνίζει,
 καὶ σὰ μουγγρίζεις, θάλεγε κανεὶς πὼς τραγουδᾷς !
 ὦ ! πὼς τοῦ κάμπου ἀντιφωτᾷ ἡ πράσινη ὁμορφιά,
 στὴ σοβαρὴ κι ὀλόγλυκεια γαλάζια σου ματιά !

(Μετάφραση Μυρτιώτισσας)

‘Ο φιλάργυρος.

Ένας φιλάργυρος, ἀφοῦ ἔμεινε πολλὰ χρόνια στὰ ξένα καὶ ἔγινε πολὺ πλούσιος, ἐγύρισε στὴν πατρίδα του. “Ολοι οἱ φίλοι του τότε ἦλθαν νὰ τὸν ἐπισκεφθοῦν καὶ νὰ χαροῦν γιὰ τὴν εὐτυχία του.

‘Ο φιλάργυρος ὅμως ἄρχισε νὰ τρέμη γιὰ τὰ χρήματά του. Ἐνόμιζε ὅτι ὅλοι ἔρχονται γιὰ τὰ χρήματά του. Ἐνόμιζε ὅτι ὅλοι ἔρχονται γιὰ νὰ τοῦ ζητήσουν βοήθεια. Ἡσυχία δὲν εἶχε. Νύκτα καὶ ἡμέρα ὁ νοῦς του ἦτο στὰ χρήματά του! Στὸ τέλος, γιὰ νὰ ἡσυχάσῃ, ἔκαμε ὅλη του τὴν περιουσία ἓνα βῶλο χρυσό. Ἀγόρασε ἓναν ἀγρό, ἔσκαψε πολὺ βαθιὰ μέσα στὴ γῆ καὶ ἐκεῖ ἔθαψε τὸ βῶλο. Πρωτῇ, μεσημέρι καὶ βράδυ μὲ κάθε προφύλαξη ἤρχετο καὶ ἐκοίταζε ἂν ὁ θησαυρός του εἶναι ἐκεῖ.

Μία ἡμέρα ὅμως κάποιος τὸν ἀκολούθησε, τὸν ἐπαραφύλαξε καὶ τὴν ἴδια νύκτα κρυφὰ ἦλθε καὶ ἐκλεψε τὸ χρυσὸ βῶλο.

‘Ο φιλάργυρος ἔρχεται τὸ ἄλλο πρωτὶ καὶ τί νὰ ἰδῇ!

‘Ο λάκκος ἀνοιχτὸς καὶ τὸ χρυσάφι χαμένο.

Ἡ ἀπελπισία του δὲν λέγεται. Καθισμένος κατὰ γῆς ἔκλαιε πικρά, ποὺ ἐφάνηκε τόσο ἀνόητος.

Τότε τὸν ἐπλησίασε ἓνας πτωχὸς καὶ τὸν ἐρώτησε τί τοῦ συμβαίνει.

‘Ο φιλάργυρος ἐδιηγήθηκε τὸ πάθημά του.

— Μὴ στενοχωρῆσαι, τοῦ εἶπε. Τὸ χρυσάφι ποὺ ἔφερες ἀπὸ τὰ ξένα καὶ τὸ ἔθαψες ἐδῶ δὲν ἐχρησίμευε

οὔτε σὲ σένα οὔτε σὲ κανέναν ἄλλο. Ἦτο λοιπὸν χαμένο! Δὲν τὸ ἔχασες σήμερα. Τώρα πάρε μία πέτρα καὶ θάψε την στὸ ἴδιο μέρος σὰν νὰ εἶναι ὁ βῶλος ὁ χρυσός. Ἔτσι θὰ ἔχης τοῦλάχιστον ἡσυχία!

Ὁ Ἀλκιβιάδης.

Ὁ Ἀλκιβιάδης ἦτο ἀπὸ τὶς ἀριστοκρατικὰς οἰκογένειαι τῶν Ἀθηναίων. Ἦτο μαθητὴς τοῦ Σωκράτη καὶ τὸν ἀγαποῦσε πάρα πολύ. Συχνὰ ὁ νέος ἐμιλοῦσε καὶ ὑπερηφανεύετο γιὰ τὰ πλούτη του. Ἐκεῖνο μάλιστα ποὺ τὸν ἔκαμε νὰ νομίζει τὸν ἑαυτοῦ πολὺ σπουδαῖο, ἦσαν τὰ μεγάλα πατρικά του κτήματα στὴν Ἀττική.

Ὁ Σωκράτης ἐζήτησε μὲ κάθε τρόπο νὰ θεραπεύσῃ τὸ νέο ἀπὸ τὴν κακὴ αὐτὴ ἀσθένεια τῆς ψυχῆς.

Μία ἡμέρα λοιπὸν τὸν ἔφερε ἐμπρὸς σὲ ἓνα γεωγραφικὸ χάρτη καὶ τοῦ ἐζήτησε νὰ τοῦ δείξῃ τὴν Ἀττική. Ὁ Ἀλκιβιάδης ἔψαξε καὶ μὲ κόπο τὴν εὗρε.

— Ὡραία, εἶπε ὁ Σωκράτης. Τώρα νὰ μοῦ δείξῃς καὶ τὰ κτήματά σου ποὺ εἶναι μέσα στὴν Ἀττική.

Ὁ Ἀλκιβιάδης ἔψαξε ἔψαξε, ἀλλὰ δὲν τὰ εὗρε πουθενά.

— Ὁ χάρτης δὲν ἔχει γραμμένα τὰ κτήματά μου! εἶπε μὲ στενοχώρια.

— Καὶ ἔπειτα ὑπερηφανεύεσαι γιὰ πράγματα ποὺ εἶναι τόσο μηδαμινά! ἀπάντησε ὁ Σωκράτης.

Κουπί και τιμόνι.

'Ησυχάζ' ἡ θάλασσα,
 τὸ κουπί θυμώνει·
 στρέφεται περήφανο,
 λέει στὸ τιμόνι :
 «Σκλάβος ἀλευθέρωτος
 πάντοτε δουλεύω,
 σέρνω βάρη ἀσήκωτα
 καὶ τὰ κουβαλῶ.
 Μανιωμένα κύματα
 σχίζω καὶ παλεύω
 βγαίνω στὸ γιαλό.

Κι' ἐνῶ γὼ μερόνυχτα
 στὴ δουλειὰ πεθαίνω,
 ἐσὺ πάντα ξένοιαστο
 καὶ ξεκουρασμένο
 ἀκουμπᾷς στὴν πρύμνα σου
 καὶ δουλειά σου μόνη
 νὰ γυρίξης ἥσυχο
 καὶ χαμαρωτό.
 Φύγε, ξεφορτώσου με,
 ἄχρηστο τιμόνι,
 εἶσαι περιττό».

Τρικυμία πλάκωσε,
 καὶ τὸ κῦμ' ἀφρίζει.
 Τὸ κουπὶ ἀνδρειεύεται
 τὸν ἀγῶν' ἀρχίζει.
 Μανιωμέν' ἡ θάλασσα
 σὰν θηριὸ φουσκώνει
 κι ἀψηφᾷ σιτὴ λύσσα της
 χίλια δυὸ κουπιὰ ...
 Τὸ κουπὶ ραγίζεται :
 — «Πρόφθασε, τιμόνι,
 δὲν ἀντέχω πλειά».

(*Ἰωάν. Πολέμης*)

Πῶς ἀποξήραναν οἱ χωρικοὶ τὸ ἔλος.

α' — *Ἡ κακὴ γειτονιά.*

Τὸ χωριό μας ἦτο ὠραῖο καὶ εἶχε προκόψει καλά·
 Εἶχε τὸ ἀτύχημα ὅμως νὰ γειτονεύῃ μὲ τὴ Λιούτσα,
 ἓνα χωριὸ μιὰ ὥρα μακριά, στὸν κάμπο.

Κοντὰ στὴ Λιούτσα, μέσα στὸ ἔλος της, εἶχε στήσῃ
 τὴ φωλιά της μία νέα Λερναία Ὑδρα μὲ ἑπτὰ κεφάλια!
 Ἦτο ἡ θέρμη, ποὺ ἔδερνε ὅλο τὸ χρόνο τοὺς Λιου-
 τσανοὺς. Μὰ λίγο-λίγο καὶ τὰ γειτονικὰ χωριά.

Δὲν εἶχε μεγάλη ἔκταση τὸ ἔλος αὐτὸ καὶ ἦτο εὐ-
 κολο νὰ τὸ ἀποξηράνουν. Ἀλλὰ οἱ Λιουτσανοὶ δὲν
 ἤμποροῦσαν νὰ πιστεύσουν ὅτι τὸ ἔλος ἦτο ἡ αἰτία
 τοῦ κακοῦ.

Ἐπίστευαν πὼς ἦτο γραμμένο νὰ βασανίζεται τὸ χωριό των καὶ γι' αὐτὸ οἱ περισσότεροι δὲν ἔπαιρναν οὔτε κινίνη, τὸ μόνο φάρμακο τῆς θέρμης. Ἡ κυρὰ Βάσω μόνο ἔκαμνε χρυσὲς δουλειὲς πού, ὅπως ἔλεγε, ἔξερε νὰ γιατρεύῃ καὶ νὰ ἀποδιώχνῃ τὴ θέρμη.

Τὸ γιατρὸ τὸν ἐκαλοῦσαν μόνο ὅταν ἦσαν πιά γιὰ θάνατο ! Τί νὰ τοὺς κάμῃ τότε καὶ ὁ γιατρός ; Ἔτσι ὁ χάρος ἐθέρριξε ἀκατάπαυστα μὲ τὸ δρεπάνι του καὶ ὅσοι ἐξοῦσαν ἦσαν ἀξιολύπητοι ! Κατάχλωμοι, μὲ τὴν κοιλιά πρησμένη, ἐγύριζαν σὰν σκιὲς στὸ χωριό, καὶ μαζὶ μὲ τὴν ἀρρώστεια τοὺς ἔδερνε καὶ ἡ δυστυχία !

Τί νὰ τὸν κάμουν τὸν εὐφορο κάμπο των, τί νὰ τὰ κάμουν τὰ ἄφθονα νερὰ πὺ ἐχύνοντο ἐκεῖ ; Ποιὸς νὰ ἐργασθῇ, πὺ ἡ ἐλονοσία εἶχε κόψει ὅλων τὰ ἥπατα ;

Μὰ ὁ Ἡρακλῆς δὲν ἄργησε νὰ φανῇ. Ἦτο ὁ κ. Δήμας.

Περνώντας μιὰν ἡμέρα ἀπὸ τὴ Λιούτσα μὲ τὸν Πρόεδρο τῆς κοινότητος τοῦ χωριοῦ μας εἶδε τὰ χάλια των καὶ ἐλυπήθηκε ἡ καρδιά του.

—Κρῖμα στὸν τόπο ! ἐμουρμούρισε.

—Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι λυώνουν καὶ σβήνουν ἀπὸ τὴν κακοκεφαλιά των, εἶπε ὁ Πρόεδρος. Πολλὲς φορὲς τοὺς ἐπροτείναμε νὰ τοὺς βοηθήσωμε νὰ ἀποξηράνουν τὸ ἔλος, μὰ ἐστάθηκε ἀδύνατο νὰ γυρίσῃ τὸ κεφάλι των ! Θέλουν καὶ πεθαίνουν. Τὸ κακὸ εἶναι πὺ μαζὶ των ὑποφέρομε κάποτε καὶ ἐμεῖς !

—Ὑπάρχει ἓνας τρόπος, εἶπε ὁ κ. Δήμας, νὰ γίνῃ κάτι. Ἡ κοινότητά μας θὰ ἀγοράσῃ τὸ ἔλος καὶ θὰ τὸ ἀποξηράνῃ. Ἔτσι θὰ εἶναι διπλὴ ἡ ὠφέλεια. Καὶ οἱ ἄνθρωποι θὰ σωθοῦν καὶ θὰ μᾶς εὐγνωμονοῦν καὶ ἡ

κοινότητά μας θὰ ἀποκτήσῃ μίαν εὐφορη ἔκταση, ὅση ἔκταση ἔχει τὸ ἔλος. Σὲ λίγον καιρὸ μὲ τὰ εἰσοδήματα ποὺ θὰ ἔχωμε ἀπὸ τὴν καλλιέργειά της θὰ καλύψωμε τὰ ἔξοδα ποὺ θὰ χρειασθοῦν γιὰ τὴν ἀποξήρανση

— Σοφὴ ἢ σκέψη σου, ἀπάντησε ὁ Πρόεδρος καὶ πρέπει νὰ συζητηθῇ σοβαρά.

β.—Τὸ ἔλος ἀποξηραίνεται.

Ὁ Πρόεδρος μας δὲν ἤθελε πολὺ γιὰ νὰ ἀποφασίσῃ νὰ κάμῃ τὸ καλὸ. Ἀμέσως τὴν ἄλλην ἡμέρα ἐκάλεσε τὸν Πρόεδρο τῆς Λιούτσας καὶ τοῦ ἐπρότεινε νὰ ἀγοράσωμε τὸ ἔλος.

Τί εἶχε νὰ χάσῃ ἡ Λιούτσα; Τὸ ἔλος τῆς ἦτο ἄχρηστο. Ὅσοτόσο θὰ ἔπαιρνε καὶ ἀρκετὰ χρήματα. Αὐτὸ ἤθελαν καὶ οἱ Λιουτσανοί. Γι' αὐτὸ πρόθυμα τὸ ἐπούλησαν καὶ μᾶς ἐκορόϊδευαν γιὰ τὴ μεγάλη μας ἀνοησία.

Σὲ λίγον καιρὸ οἱ χωρικοὶ μας, μὲ ὁδηγὸ τὸν Πρόεδρο καὶ ἐπόπτη τῆς ἐργασίας τὸν κ. Δήμα, ἄρχισαν τὴν ἀποξήρανση σύμφωνα μὲ τὸ σχέδιο τοῦ μηχανικοῦ.

Ἐμοίρασαν τὸ ἔλος σὲ τετράγωνα καὶ γύρω σὲ κάθε τετράγωνο ἀνοιξαν μικρὰ χανδάκια. Τὰ νερὰ ἐκαταστάλαζαν καὶ ἀντάμωναν μέσα σὲ αὐτά, καὶ ἐχύνοντο ὅλα σὲ ἓνα μεγάλο καὶ βαθὺ χανδάκι. Αὐτὸ πάλι ἐχύνετο κάτω στὸ ποτάμι. Σύγχρονα ἐφύτευαν στὸ μέρος αὐτὸ εὐκαλύπτους καὶ ἄλλα ὕδροχαρῆ φυτὰ, ποὺ ροφοῦν τὸ νερὸ καὶ δὲν τὸ ἀφήνουν νὰ λιμνάζῃ.

Ἔτσι δὲν θὰ εἶχαν φόβο νὰ ξανασηματισθῇ τὸ ἔλος. Τὶς ἡμέρες ποὺ ἐγίνετο αὐτὴ ἡ ἐργασία, οἱ Λιου-

τσανοὶ ἐπαρακολουθοῦσαν τριγύρω περίεργοι καὶ ἔχαι-
μογελοῦσαν κουνώντας τὸ κεφάλι, σὰ νὰ ἔλεγαν :

— Τί ἀνόητοι ἄνθρωποι !

Ὁ Πρόεδρος τῶν μάλιστα ἐρώτησε μίαν ἡμέρα τὸν
κ. Δήμα εἰρωνικά :

— "Ε, πῶς πηγαίνετε ; Κοντεύετε νὰ βρῆτε τὸ θη-
σαυρό ;

— Δὲν ξέρω γιὰ θησαυρό, ἀπάντησε ὁ κ. Δήμας. Μὰ
ξέρω, πῶς ἂν φύγουν τὰ νερὰ καὶ ξεραθῇ τὸ ἔλος, τότε
θὰ φυτρώσῃ ἐδῶ ἓνα παράξενο χορτάρι, ποὺ τὸ λέγουν
χορτάρι τῆς υἱείας. Τὸ βαθὺ πράσινο χρῶμα του καὶ
ἡ μυρωδιά του, ποὺ θὰ σκορπίζῃ γύρω, θὰ διώχνῃ
τὴ θερμὴ καὶ κανεὶς ἐδῶ κοντὰ δὲν θὰ ἀρρωσταίνῃ
ἀπὸ αὐτή.

Σὲ λίγα χρόνια τὸ ἔλος ἔγινε ἓνας κάμπος ὠραῖος,
ποὺ ἐπρασίνιζε χειμῶνα καλοκαίρι καὶ ἐγέμιζε τίς
ἀποθήκες τοῦ χωριοῦ μας. Καὶ στοὺς Λιουτσανοὺς
ὅμως ἐχάρισε τὴν υἱεία καὶ τοὺς ἔφερε πίσω στὴν
ὁμορφὴ ζωή.

Τὰ κουνούπια.

Τὰ κουνούπια γεννοῦν καὶ αὐξάνουν παντοῦ. Σὲ
μία λακκούβα, σὲ ἓναν πίθο ἀσκέπαστο ἢ ὅπου ἄλλου
στέκει καὶ δὲν κινεῖται τὸ νερό, ἐκεῖ τὸ κουνούπι ἀφήνει
τὰ αὐγά του. Πετᾷ μὲ τὰ δύο πτερά του, ποὺ μοιάζουν
μὲ τῆς μυίγας, καὶ κάθεται σὲ φύλλο ἢ σὲ ἄλλο σῶμα,
ποὺ πλέει ἐπάνω στὸ νερό. Ἀπ' ἐκεῖ ἀφήνει στὴν ἐπι-

φάνεια τοῦ νεροῦ τὰ ἀμέτρητα αὐγά του. Γεννᾷ πολλὰ καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ καλοπερνᾷ. Ἀλλιῶς πῶς θὰ ἴμποροῦσε νὰ ἀναπτύξῃ τόσα αὐγά ; Τὴν καλοπέραση ὁμως αὐτὴ τοῦ κουνουπιοῦ τὴν πληρώνει ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ αἷμα του !

Στὸ αἷμα μας λοιπὸν βρίσκει τὴν κατάλληλη τροφὴ τὸ καταραμένο ἔντομο.

Μὰ ὅσο μικρὸ τὸ βλέπετε, τόση πονηρία ἔχει μέσα του ! Ξέρετε πῶς κεντᾷ τὸν ἄνθρωπο ;

Πρῶτα πρῶτα, ἐπειδὴ ξέρεи πῶς τὴν ἡμέρα τὸ βλέπομε καὶ δὲν μᾶς γλυτώνει, κάμνει τὴ δουλειά του μόλις βραδυάσῃ. « Αὐτὴν τὴν ὥρα, σκέπτεται, δὲν θὰ μὲ ἴδουν. Καὶ ἂν νοιώσουν τὴ βοή μου καὶ ζητήσουν νὰ μὲ σκοτώσουν, ἐγὼ στὰ σκοτεινὰ τοὺς φεύγω. Ἐγὼ θὰ τοὺς περιγελῶ ρουφώντας σὲ ἄλλο μέρος τὸ νόστιμό των αἷμα. Μὰ καὶ τὴν ἡμέρα δὲν τοὺς φοβοῦμαι ! » Ἀς εἶναι καλὰ τὰ ἀχούρια καὶ οἱ ἀραχνιασμένες γωνίες. Κάτω ἀπὸ τὰ κρεββάτια δὲν εἶναι ἄσχημα ».

Αὐτὰ σκέπτεται ὁ πτερωτὸς δαίμονας, ποὺ δὲν τοῦ λείπουν οὔτε τὰ κερατάκια. Γιατί, κοντὰ στὸ πλατὺ κεφαλάκι του καὶ τὰ δύο μεγάλα σύνθετα μάτια του, ἔχει καὶ δύο κερατεῖς.

Καὶ βίνννν. τραγουδεῖ καὶ χοροῖδεύει τὸν ἄνθρωπο !

Μόλις βραδυάσῃ λοιπόν, πετᾷ ἀπ' ἐπάνω μας μὲ ἥρεμη βοή καί, σὰν ἀεροπλάνο, κατοπτεῦει τὸ ἔδαφος, νὰ βρῇ μέρος γυμνὸ στὸ δέρμα μας. Ὅταν τὸ ἀνακαλύψῃ, δὲν κάθεται ἀμέσως τὸ πονηρό, μὰ στέκει λίγες στιγμὲς μετέωρο καὶ σιωπηλὸ γιὰ νὰ μὴν προδοθῇ. Ἐπειτα μὲ μεγάλη προσοχὴ κάθεται ἐπάνω, ἔτσι ὥστε νὰ μὴν τὸ νοιώσωμε καθόλου. Καὶ ποῦ νὰ τὸ νοιώ-

σωμε ; Ἐποῦ καὶ τὸ βάρος του τὸ μοιράζει σὲ μεγαλὺ-
τερη ἔκταση ἐπάνω στὸ δέγμα μας, γιατί ἀνοίγει πολὺ
τὰ μακριά του πόδια.

Μὲ τί τρόπο ρουφᾷ τὸ αἷμα μας ;

Ἐπὸ τὸ στόμα του τεντώνονται πέντε τριχοῦλες
σκληρές. Μὲ αὐτὲς τρυπᾷ τὸ δέγμα ὥς τὶς φλέβες. Καὶ
ἐπειδὴ οἱ τρυποῦλες αὐτὲς εἶναι μικρὲς καὶ εἶναι δύσκολο
νὰ βγῇ τὸ αἷμα, ρίχνει ἐπάνω στὴν πληγὴ καὶ λίγο ἀπὸ
τὸ δηλητηριασμένο σάλιο του. Γίνεται τότε ἕνα μικρὸ
πρήξιμο, ὅπου μαζεύεται ἄφθονο αἷμα. Ἐκεῖ τοποθετεῖ
τὴν προβοσκίδα του, ποὺ εἶναι δλόκληρο ἐργοστάσιο μὲ
διάφορα μηχανήματα. Ἄλλα ἀπ' αὐτὰ κεντοῦν καὶ ἄλλα
ρουφοῦν τὸ αἷμα σὰν ἀντλίες.

Οἱ πυρετοί.

Δὲν εἶναι βέβαια μικρὴ ἡ ἐνόχληση ποὺ μᾶς κάμνουν
τὰ κουνούπια, γιατί πολλὰς φορὲς δὲν κλείομε μάτι ἀπὸ
τὸ τραγοῦδι καὶ τὰ τσιμπήματά των. Μὰ τὸ κακὸ αὐτὸ
δὲν εἶναι τόσο τρομερό. Φοβερό εἶναι ποὺ τὸ κουνούπι
μᾶς μεταδίδει τὴν θέρμη. Τοὺς ἐλώδεις πυρετούς, ὅπως
λέγουν.

Ἐν τύχῃ νὰ κεντήσῃ ἄνθρωπο, ποὺ πάσχει ἀπὸ ἐλο-
νοσία, μαζὶ μὲ τὸ αἷμα του ρουφᾷ καὶ μερικὰ παράσιτα
τῆς θέρμης, ποὺ τὰ λέγουν πλασμώδια. Τότε τὸ κου-
νούπι αὐτὸ γίνεται φορέας τοῦ μικροβίου καὶ τὸ μετα-
δίδει σὲ ὅποιον ἄνθρωπο κεντήσῃ.

Τοῦ βάζει στὸ αἷμα του τὰ παράσιτα.

Ἐκεῖ τὸ μικρόβιο, τὸ πλασμώδιο, πολλαπλασιάζεται καταπληκτικὰ καὶ σὲ 6 - 21 ἡμέρες ἔρχεται ὁ πυρετός. Μόνο ἂν εἶναι κανεῖς γερός καὶ παίρνει τακτικὰ κινίνη ἡμπορεῖ νὰ σωθῇ.

Εἶναι μικρὸ λοιπὸν τὸ κουνούπι, ἀλλὰ εἶναι φοβερὰ τὰ ἔργα του. Εἶναι ὁ πιὸ ἐπικίνδυνος ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Γιὰ νὰ εἴμαστε δίκαιοι, δὲν μεταδίδουν ὅλα τὰ κουνούπια τὴν θέρμη. Μόνο ἓνα εἶδος, τὰ ἀνωφελῆ, κάμνουν τὸ κακό.

Τὰ ἀνωφελῆ τὰ γνωρίζομε ἀπὸ τὸν τρόπο πού ἀναπαύονται. Δὲν καλοκάθονται ὅπως τὰ ἄλλα, μὰ καθὼς κάθονται, τὸ σῶμα των σχηματίζει μὲ τὸν τοῖχο κάτι σὰν τρίγωνο.

Τέτοια λοιπὸν ἦσαν καὶ τὰ κουνούπια τῆς Λιούτσας, πού ἐγεννιῶντο στὸ ἔλος καὶ ἐσκόρπιζαν τὸ θάνατο στοὺς Λιουτσανούς.

Ἡ ἀποξήρανση τοῦ ἔλους τοὺς ἔσωσε.

Ἡ ἀνάσταση τοῦ παιδιοῦ τῆς χήρας.

Ὁ Ἰησοῦς ἐπήγαινε νὰ ἐπισκεφθῇ μαζὶ μὲ τοὺς μαθητές του μία μικρὴ πόλη. Στὴν εἴσοδο ἐσυνάντησε μία κηδεῖα. Ὁ νεκρὸς ἦτο τὸ μονάκριβο παιδί μιᾶς πτωχῆς χήρας.

Ἡ δυστυχισμένη μητέρα ἀκολουθοῦσε τὸ φέρετρο

μὲ θρήνους καὶ κοπετούς. Ὁ Ἰησοῦς ἐλυπήθηκε τὴν πτωχὴ γυναῖκα καὶ ἔδωσε διαταγὴ στοὺς ἀνθρώπους, πὺ ἐκρατοῦσαν τὸ φέρετρο, νὰ σταματήσουν. Ἐκεῖνοι ἀμέσως ἔκαμαν τὴ διαταγὴ τοῦ Κυρίου.

Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε στὸ νέο: «Νεανία, ἐγέρθητι!» Ὁ νέος, σὰν νὰ ἦτο κοιμισμένος, ἐξύπνησε καὶ ἐσηκώθη.

Ὁ Χριστὸς εἶπε νὰ τοῦ λύσουν τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια καὶ ὁ νέος τότε ἄρχισε νὰ περιπατῇ.

Ἡ πτωχὴ μητέρα καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, πὺ ἀκολουθοῦσαν, ἐθαύμασαν καὶ ἐπίστευσαν στὴν παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Τελώνης καὶ ὁ Φαρισαῖος.

Ὁ Ἰησοῦς ἤθελε νὰ διδάξῃ τὰ πλήθη καὶ εἶπε αὐτὴν τὴν παραβολήν :

— Δύο ἄνθρωποι ἦλθαν στὸν ἱερό νὰ τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ προσευχηθοῦν. Ὁ ἓνας ἦτο Τελώνης καὶ ὁ ἄλλος Φαρισαῖος.

Ὁ Φαρισαῖος ἐστάθηκε μὲ πολλὴν ὑπερηφάνεια ἔμπρὸς στὸ θυσιαστήριο καὶ ἔλεγε :

«Σὲ εὐχαριστῶ, Θεέ μου, γιατί δὲν μὲ ἔκαμες καὶ ἑμένα, ὅπως τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἄδικο καὶ ἀχόρταγο. Δὲν μοιάζω ἐγὼ μὲ τοῦτον τὸν Τελώνη. Ἐγὼ νηστεύω δύο φορὲς τὴν ἑβδομάδα καὶ δίνω στοὺς πτωχοὺς ἀρχετὰ ἀπὸ τὰ κέρδη μου».

Ὁ Τελώνης εἶχε χωθῇ σὲ μία γωνία τοῦ ναοῦ, τὴν

πὸ σκοτεινή. Εἶχε χαμηλώσει τὴν κεφαλὴ του, ἐκτυποῦσε τὸ στήθος του καὶ ἔλεγε ταπεινά :

«Θεέ μου, συγχώρησέ με τὸν ἁμαρτωλό!»

— Σᾶς βεβαιώνω, εἶπε ὁ Χριστός, ὅτι ὁ Θεὸς ἐσυγχώρησε τὸν ταπεινὸ Τελώνη, μὰ δὲν ἐσυγχώρησε ποτὲ τὸν ὑπερήφανο Φαρισαῖο!

‘Η ἡμέρα τῶν ψυχῶν.

Σήμερα εἶναι ἡ ἡμέρα τῶν ψυχῶν. Εἶναι μία ἡμέρα θλιβερή. Ψιχαλίζει λιγάκι, θαρρεῖς καὶ κλαίει ὁ οὐρανός. Τὰ δένδρα, καθὼς γέρνουν τοὺς κλώνους των, φαίνονται σὰν νὰ κλαίουν καὶ ἐκεῖνα.

Ὁ Ἀλέκος καὶ ἡ Δώρα πηγαίνουν μὲ τὴ μητέρα των στὸ Νεκροταφεῖο. Κρατοῦν λουλούδια γιὰ νὰ στολίσουν τὸν τάφο τῆς γιαιγιᾶς των. Ἔχουν χρυσάνθεμα καὶ ντάλιες. Εἶναι τὰ λουλούδια ποὺ ἀγαποῦσε πολὺ ἡ πεθαμένη.

Ἐφθασαν στὸ Νεκροταφεῖο. Ὅλοι οἱ τάφοι εἶναι σήμερα στολισμένοι μὲ λουλούδια. Καθὼς περπατοῦν στὸ δρόμο, γιὰτὶ ἔχει καὶ ἐδῶ δρόμους ὅπως στὴν πόλη, βλέπουν καὶ ἄλλους ποὺ ἔρχονται νὰ ἰδοῦν τοὺς δικούς των. Μὰ δὲν γελοῦν ἐδῶ, ρῦτε φωνάζουν, εἶναι ὅλοι λυπημένοι. Οἱ περισσότεροι ντυμένοι μὲ μαῦρα.

Ἐπάνω σ’ ἓναν τάφο, πολὺ ὁμορφα στολισμένο, διαβάζει ὁ Ἀλέκος :

Ἐνταῦθα κεῖται

ἢ

Ἑλένη Χ. Στόλη

ἔτων 24

Ἀπέθανε τὴν 20 Μαΐου 1930

«Αἰωνία της ἡ μνήμη!»

Ἐφθασαν ὁ Ἀλέκος καὶ ἡ Δώρα ἔμπρὸς στῆς γιαγιάς τὸν τάφο.

Τὰ παιδιὰ θυμοῦνται τώρα μὲ λύπη τὴν καημένη τὴ γιαγιά των. Πόσες φορὲς τὴν ἔκαμαν νὰ θυμώσῃ! Μὰ καὶ πόσο πονετικὴ καὶ καλὴ ἦτο! Πόσες φορὲς, ὅταν τοὺς ἐμάλωναν οἱ ἄλλοι, δὲν τοὺς ἐγλύκαινε τὶς πίκρες ἢ γιαγιά μὲ γλυκόλογα.

Ἡ μητέρα εἶχε τώρα γονατίσει καὶ εἶχε σκύψει τὸ κεφάλι της. Ἐνθυμεῖτο ὁλόκληρη τὴ ζωὴ της, ποὺ τὴν ἐπέρασε μὲ τὴ βοήθεια τῆς πεθαμένης τώρα μητέρας της.

— Παραγγέλλει, μητέρα, ἢ γιαγιά τίποτε; ἐρωτᾷ ἡ Δώρα.

— Ναί, παιδί μου, θέλει νὰ γίνετε καλὰ παιδιὰ!

Ὅταν ἦλθε ὁ ἱερέας, ἡ μητέρα τὸν ἐπαρακάλεσε καὶ ἐδιάβασε ἐπάνω στὸν τάφο τὸ τρισάγιο.

Σὲ λίγο φεύγουν.

Στὴν ἔξοδο εἶδαν μία κηδεῖα ποὺ ἤρχετο.

Ἐμπρὸς μία ἄμαξα μὲ τὸν τίμιον σταυρὸ καὶ τὸν

ιερέα, πὺν κάτι ἐψιθύριζε. Πίσω ἡ νεκροφόρα, μία περίεργη ἄμαξα μ' ἓνα μεγάλο κρυστάλλινο κουτί, πὺν ἦτο μέσα τὸ φέρετρο μὲ τὸ νεκρό. Ἦτο γεμᾶτο λουλούδια.

Ἀπὸ πίσω ἤρχετο μακριὰ σειρὰ ἀπὸ ἁμάξια, πὺν ἦτο μέσα πολὺς κόσμος. Ὅλοι εἶναι κλαμένοι.

Μὰ ἡ Δώρα καὶ ὁ Ἀλέκος βλέπουν δύο παιδάκια πὺν κλαίουں ἀπαρηγόρητα. Αὐτὰ δὲν θὰ τὰ ξεχάσουν ποτέ. Ἐκλαιαν τόσο πικρά!

Τώρα πὺν κατεβαίνει ὁ κόσμος, ρωτᾷ ἡ μητέρα των, ποιὸς εἶναι ὁ νεκρός. Εἶχε πεθάνει ἡ μητέρα τῶν δύο παιδιῶν, πὺν ἔκλαιαν ἔτσι πικρά!

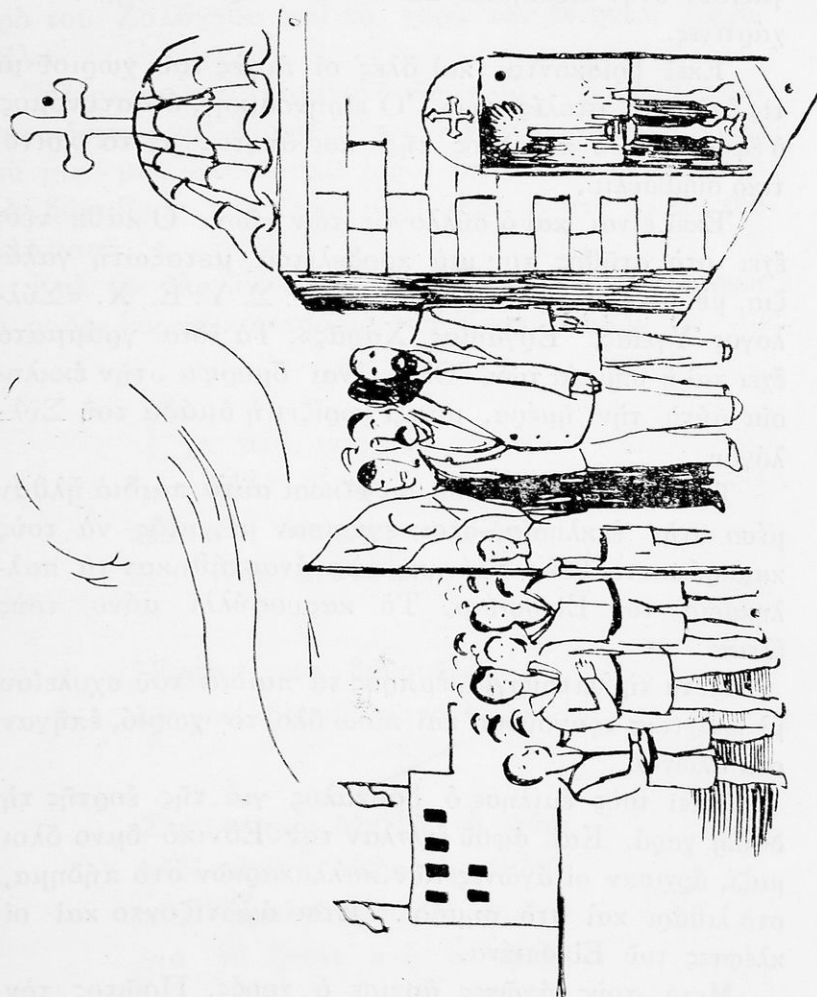
Ἡ μητέρα τῆς Δώρας καὶ τοῦ Ἀλέκου ἐδάκρυσε. Μὰ καὶ ὁ Ἀλέκος καὶ ἡ Δώρα αἰσθάνοντο νὰ τοὺς πνίγη ἡ λύπη.

—Θὰ μείνουν τὰ παιδιὰ χωρὶς μητερούλα! εἶπε ἡ Δώρα συλλογισμένη.

Ἡ 25 Μαρτίου.

Ὅταν ἐξημέρωσε ἡ 25 Μαρτίου, ἐσήμαναν χαρμόσυνα καὶ οἱ τρεῖς καμπάνες τῆς ἐκκλησίας. Ὁ ἤχος των ἐκείνη τὴν ἡμέρα εἶχε ἓνα ρυθμὸ πανήγυρικὸ καὶ μιὰ γλύκα ξεχωριστή. Μόνο τὴν Ἀνάσταση καὶ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ σημαίνουν τόσο ὁμορφα οἱ καμπάνες.

Τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου, ἀγόρια καὶ κορίτσια, σὲ τετράδες καὶ μὲ τὴ μεταξωτὴ τους σημαία ἐμπρός, πη-

γαίνουν στην ἐκκλησία. Τὸ καθένα κρατεῖ σημαιοῦλες χάρτινες.

Ἐκεῖ βρίσκονται καὶ ὅλες οἱ ἀρχὲς τοῦ χωριοῦ μὲ τὶς ἐπίσημες στολές των. Ὁ εἰρηνοδίκης, ὁ ἀστυνόμος, ὁ ἑφορος καὶ ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος μὲ τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο.

Ἐκεῖ εἶναι καὶ ὁ σύλλογος τῶν νέων. Ὁ κάθε νέος ἔχει στὸ στήθος του μιὰ κορδελίτσα μεταξωτὴ γαλάζια, μὲ μικρὰ κεφαλαῖα γράμματα: Σ. Υ. Ε. Χ. «Σύλλογος Ὑγείας, Ἐργασίας, Χαρᾶς». Τὰ ἴδια γράμματα ἔχει καὶ ἡ σημαία των. Ὅλα εἶναι ὁμορφα στὴν ἐκκλησία αὐτὴ τὴν ἡμέρα, μὰ ξεχωρίζει ἡ ὁμάδα τοῦ Συλλόγου.

Τὴν ὥρα μάλιστα ποὺ τὰ εἴκοσι αὐτὰ παιδιά ἦλθαν μέσα στὴν ἐκκλησία, ὅλοι ἐγύρισαν μὲ μιᾶς νὰ τοὺς καμαρώσουν. Τοὺς ἐφάνηκε πὼς ἀναστήθηκαν τὰ παλληκάρια τοῦ Εἰκοσιένα. Τὸ καρποφύλλι μόνο τοὺς ἔλειπε.

Μετὰ τὴ λειτουργία, ἐμπρὸς τὰ παιδιά τοῦ σχολείου μὲ κλέφτικα τραγούδια καὶ πίσω ὅλο τὸ χωριό, ἐπῆγαν στὰ ἀλώνια.

Ἐκεῖ τοὺς ἐμίλησε ὁ δάσκαλος γιὰ τῆς ἐορτῆς τὴ διπλὴ χαρά. Καὶ ἀφοῦ ἔψαλαν τὸν Ἑθνικὸ ὕμνο ὅλοι μαζί, ἄρχισαν οἱ ἀγῶνες τῶν παλληκαριῶν στὸ πῆδημα, στὸ λιθάρι καὶ στὸ σημάδι. Ἔτσι ἀγωνίζοντο καὶ οἱ κλέφτες τοῦ Εἰκοσιένα.

Μετὰ τοὺς ἀγῶνες ἄρχισε ὁ χορὸς. Πρῶτος τὸν ἔσυρε ὁ ἀσπρογένης γέροντας ὁ Παπᾶ Μιχάλης. Μὲ ὅλα τὰ γεράματά του ἔσερνε τὸ χορὸ ἐμπρὸς καὶ ἐνόμιζες πὼς ἐξωντάνευσε ὁ Γερμανὸς τῆς Ἀγίας Λαύρας.

Στὸ τέλος ἐχόρευσαν τὰ κορίτσια τοῦ σχολείου τὸ χορὸ τοῦ Ζαλόγγου καὶ τὸ χορὸ τὸν ἔσερνε ἡ Ἀργυρούλα.

Ἐχόρευαν καὶ ἐτραγουδοῦσαν τὸ «ἔχε γειά, καημένε κόσμε», καὶ ἔμοιαζαν τὶς γενναῖες Σουλιώτισσες, πὺ μία - μία, ἐπάνω στὸ χορὸ, ἔπεφταν ἀπὸ τὸ βράχο στὸ βάραθρο, γιὰ νὰ μὴν πέσουν στὰ χέρια τοῦ Ἀλῆ πασᾶ.

Καὶ τὸ ἔλεγαν καὶ τὸ ἐτραγουδοῦσαν γλυκὰ-γλυκὰ τὰ ροδοκόκκινα κοριτσάκια τοῦ Μοσκοχωριοῦ.

Ἐχε γειά, καημένε κόσμε,
ἔχε γειά, γλυκειὰ ζωή,
καὶ σύ, δύστυχη πατρίδα,
ἔχε γειὰ παντοτεινή.

Ἐχετε γειὰ βρυσοῦλες,
λόγγοι, βουνά, ραχοῦλες.

Στὴ στεριά δὲν ζῇ τὸ ψάρι
οὐδ' ἀνθὸς στὴν ἀμμουδιά,
κι οἱ Σουλιώτισσες δὲν μάθαν
γιὰ νὰ ζοῦνε στὴ σκλαβιά!

Ἐχετε γειὰ βρυσοῦλες,
λόγγοι, βουνά, ραχοῦλες...

25 Μαρτίου.

Σὲ κάθε τῆς πατρίδας μας μεριὰ
 ἢ γαλανὴ σημαία κυματίζει,
 στὴ θάλασσα καὶ σ' ὅλη τὴ στεριά
 ἢ θεία τῶν προγόνων Λευτεριά
 τὴ δόξα στὰ παιδιὰ της τὴ χαρίζει.
 Στὰ κάστρα, στὰ βουνὰ καὶ στὰ χωριά
 ὁ Ἕλληνας μὲ πόθο ξεστομίζει :
 «Ζήτω ἡ Ἑλλάδα, Ζήτω ἡ Λευτεριά ! »

(Ι. Πολέμης)

Ἡ Ἰφιγένεια στὴν Αὐλίδα.

Ἄκουσε, μάνα μου γλυκειά, κι ἐμένα τί θὰ πῶ.
 Νὰ θέμε τὰκατόρθωτα δὲν ἔχει πιά σκοπό,
 κι οὔτε μὲ τὸν πατέρα μου νὰ μοῦ πικροχολιάξης.
 Σ' εὐχαριστοῦμε, ξένε μου, γιὰ μᾶς ὅπου κοπιάζεις,
 ἐγὼ τὸ πῆρα ἀπόφαση καὶ ξέρω τί θὰ κάνω.
 Μὴν πικραθῆς, μοῦ εἶναι γραφτό, μανούλα, ν' ἀποθάνω,
 μὰ θὰ δεχτῶ τὸ θάνατο χωρὶς κᾶν νὰ δακρῶσω.
 Ἡ Ἑλλάδα τώρα, κοίταξε, τὰ μάτια της σ' ἐμένα,
 ἢ γῆ αὐτὴ ἢ ἀπέραντη, πῶς ἔχει καρφωμένα.
 Χαρά μου! φτάνει μοναχὰ σὲ λίγο νὰ θελήσω
 καὶ θὲ νὰ πάρῃ στὰ πανιὰ γοργόφτερο τᾶγέρι.

Φτάνει μονάχα νὰ τὸ πῶ κι εὐθύς ρημαδιασμένα
 τὰ τεῖχη θὰ γκρεμίσουνε τῆς Τροίας. Κι ἀπὸ μένα
 θὲ νάκουστῇ μέσ' τῶν Φρυγῶν τὰ βάρβαρα τὰ μέρη
 τῇ δίκιᾳ τιμωρίᾳ τοὺς σὰν βροῦνε στὸ σπαθὶ μας,
 τοῦ Πάρι τὶ τοῦ γράφτηκε ποὺ πῆρε τὴν τιμὴ μας.
 Καὶ θὲ νὰ γίνουν ὅλ' αὐτὰ μὲ μιὰ ζωὴ ποὺ δίνω.
 Ἡ δόξα τῆς πατρίδας μου λευθερωτὴς ἂν γίνω,
 ἀπὸ γενιὰ ὥς σὲ γενιὰ θ' ἀκολουθᾷ ξοπίσω.
 Μὴν τάχατες μ' ἐγέννησες παντοτεινὰ νὰ ζήσω ;
 Γιὰ τὴν Ἑλλάδα, μάθε το, πὼς μ' ἔχεις γεννημένα
 γιὰ νὰ μ' ὀρίζετε μαζὶ κι ὅχι μόνο γιὰ σένα.
 Τόσες χιλιάδες γύρω σου δὲν κοίταξες, δὲν εἶδες ;
 Ἄλλοι κρατώντας τὰ κουπιὰ κι ἄλλοι ζωσμένοι ἀσπίδες
 σηκώθηκαν τὸ θάνατο νὰ βροῦνε γιὰ τὴ χώρα.
 Καὶ μιὰ γυναῖκα πρέπει ἐγὼ νὰ γίνω ἐμπόδιο τώρα
 σ' ὅλους ; Ἄν δὲ μιῶ σωστά, νὰ μοῦ τὸ πῆς. Στοχάσου
 τὰ παλληκάρια τῶρ' αὐτὰ ποὺ στέκονται μπροστά σου
 γιὰ μιὰ γυναῖκα μοναχά, κι ἂν πρέπη ν' ἀποθάνουν.
 Χίλιες γυναῖκες μιὰ ζωὴ παλληκαριοῦ δὲν κάνουν.

(Εὐριπίδη *Μετάφρ. Α. Φωτιάδη*)

Ὁ Κόδρος.

Ὅταν ἦτο βασιλέας τῶν Ἀθηνῶν ὁ Κόδρος, οἱ
 Δωριεῖς ἀποφάσισαν νὰ κατακτῇσιν τὴν Ἀττικὴν, νὰ
 διώξουν ἀπ' ἐκεῖ τοὺς κατοίκους τῆς καὶ νὰ μοιρασθοῦν
 τὴν χώραν.

Οἱ Δωριεῖς, πρὶν νὰ ἐκστρατεύσουν, ὅπως πάντα, ἔστειλαν στὸ Μαντεῖο τῶν Δελφῶν νὰ ρωτήσουν ἂν θὰ νικήσουν. Τὸ Μαντεῖο ἔδωσε χρησμό, ὅτι θὰ νικήσῃ ἐκεῖνος ὁ στρατός, ποὺ θὰ φονευθῇ ὁ βασιλέας του. Τὸ χρησμὸ αὐτὸν τὸν ἔμαθαν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ ἓναν κάτοικο τῶν Δελφῶν φίλο των.

Οἱ Ἀθηναῖοι δὲν εἶχαν ἀρκετὸ στρατὸ καὶ ἦτο φόβος πὼς θὰ νικηθοῦν ἀπὸ τοὺς Πελοποννησίους, ποὺ ἦσαν περισσότεροι.

Ὁ βασιλέας των ὁ Κόδρος ἔβλεπε τὸν κίνδυνο τῆς χώρας του, τῆς ἀγαπητῆς του πατρίδας, καὶ νύκτα ἡμέρα ἐζητοῦσε νὰ βρῇ τρόπο γιὰ νὰ τὴ σώσῃ.

Ὅταν ἔμαθε τὸ χρησμὸ, ἐσκέφθηκε ὅτι ἡ μόνη σωτηρία ἦτο νὰ θυσιάσῃ αὐτὸς γιὰ τὴν πατρίδα του. Ἐφόρεσε λοιπὸν ἐνδύματα χωρικοῦ καὶ κρυφὰ ἐπῆγε στὸ στρατόπεδο τῶν Πελοποννησίων. Ἐκεῖ ἐπίτηδες ἐφιλονίκησε μ' ἓνα στρατιώτη Δωριέα καὶ τὸν ἐφόνευσε. Οἱ ἄλλοι Πελοποννήσιοι στρατιῶτες χωρὶς νὰ ξέρουν ὅτι ὁ χωρικός ἦτο ὁ Κόδρος, ὠργισμένοι γιὰ τὸ θάνατο τοῦ συμπολεμιστῆ των, τὸν ἐφόνευσαν.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα οἱ Ἀθηναῖοι ἔστειλαν νὰ ζητήσουν τὸ πτώμα τοῦ Κόδρου. Οἱ Πελοποννήσιοι, ποὺ ἤξεραν τὸ χρησμὸ, μόλις παρέδωσαν τὸ νεκρὸ ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Ἀττική.

Ἔτσι ὁ Κόδρος ἔσωσε τὴν πατρίδα του.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἔθαψαν τὸν βασιλέα των μὲ μεγάλες τιμές. Καὶ κάθε φορὰ ποὺ ἐκινδύνευε ἡ χώρα των, ἔφεραν πυράδειγμα τὸ Μεγάλον Κόδρον, ποὺ ἐθυσίασε τὴ ζωὴ του γιὰ νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα του.

Ὁ Ἀριστείδης καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς.

Ὁ Ἀριστείδης καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἦσαν στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων. Ὁ λαὸς ἐτιμοῦσε καὶ ἐθαύμαζε καὶ τοὺς δύο. Μεταξὺ των ὅμως ἦσαν ἐχθροί. Εἶχαν καιρὸ νὰ συναντηθοῦν καὶ κανεὶς δὲν ἐφαντάζετο, ὅτι ἦτο δυνατὸ ποτὲ νὰ συμφιλιωθοῦν.

Ἦλθαν ὅμως ἄσχημοι καιροὶ γιὰ τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα. Ἐκινδύνευσεν νὰ ὑποδουλωθῇ στοὺς Πέρσας, πὺν εἶχαν ἔλθει μὲ μεγάλους στρατοὺς ἀπὸ τὴ χώρα των.

Ὁ Ἀριστείδης εἶδε ὅτι οἱ μόνοι ἄξιοι γιὰ νὰ σώσουν τὸν τόπο ἦσαν αὐτοὶ καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς. Δὲν χάνει οὔτε στιγμή. Πηγαίνει στὸν ἐχθρό του καὶ λέγει :

— Ἄκουσε, Θεμιστοκλῆ! Ἡ πατρίδα κινδυνεύει. Αὐτὴν τὴ στιγμή στὰ χέρια μας εἶναι ἡ τιμὴ της. Ἄς ἀφήσωμε τὴν παλαιά μας ἔχθρα καὶ ἄς ἐνωθοῦμε γιὰ νὰ τὴ σώσωμε!

Ὁ Θεμιστοκλῆς συγκινημένος ἔσφιξε τὸ χέρι τοῦ ἐχθροῦ του καὶ εἶπε :

— Ἐχεις δίκαιο, Ἀριστείδη, πρέπει νὰ ἐνωθοῦμε, γιὰτὶ αὐτὸ εἶναι τὸ συμφέρον τοῦ τόπου μας. Ἡ πατρίδα τὸ ἀπαιτεῖ!

Οἱ δύο στρατηγοὶ ἔγιναν πάλι φίλοι καὶ κατώρθωσαν νὰ σώσουν τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοὺς Πέρσας.

Οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ὁ Μαρδόνιος.

Ὁ Μαρδόνιος, πρὶν νὰ ἐκστρατεύσῃ ἀπὸ τὴ Θεσσαλία στὴν ἄλλη Ἑλλάδα γιὰ νὰ τὴν ὑποδουλώσῃ, ἐσκέ-

φθηκε νὰ πάρη μὲ τὸ μέρος τοῦ τοὺς Ἀθηναίους. Ἦξερε πόσο καλοὶ πολεμιστὲς ἦσαν καὶ πόσο θὰ τὸν ὠφελοῦσαν, ἂν ἐγίνοντο φίλοι τοῦ.

Ἔστειλε λοιπὸν πρέσβεις στὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ ἀνακοινώσουν τὶς προτάσεις τοῦ. Αὐτοὶ ἐπαρουσιάσθηκαν στὴν ἐκκλησία τοῦ Δήμου καὶ εἶπαν :

— « Ἀθηναῖοι, ὁ Μαρδόνιος σᾶς δίνει τὸ λόγο τοῦ, ὅτι θὰ σᾶς κτίσῃ πάλι τὰ τεῖχη καὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὴν πόλιν καὶ θὰ σᾶς κάμῃ ἄρχοντες τῆς Ἑλλάδας. Σᾶς ἐκτιμᾷ πολὺ καὶ θέλει νὰ σᾶς ἀναδείξῃ ! Πρέπει ὁμως καὶ σεῖς νὰ μὴ δευχθῆτε ἐχθροὶ τοῦ καὶ νὰ τὸν δευχθῆτε σὰν φίλο καὶ σύμμαχο ! »

Οἱ Ἀθηναῖοι ἄκουσαν μὲ ἀγανάκτηση τὰ προσβλητικὰ λόγια καὶ τὶς ὑπόσχσεις τῶν Περσῶν.

Μόλις ἐτελείωσαν οἱ Πέρσες, ἐζήτησαν νὰ μιλήσουν οἱ Λακεδαιμόνιοι.

— « Ἀθηναῖοι, γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, εἶπαν, μὴν ἀκοῦτε τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς. Ἄς μείνωμε σύμμαχοι ὅλοι οἱ Ἕλληνες, γιὰ νὰ νικήσωμε, ὅπως καὶ πέρουσι, τοὺς ἐχθροὺς καὶ νὰ χαρίσωμε στὴν Ἑλλάδα τὴν ἐλευθερίαν της. Προσέξτε καλά, νὰ ἀπαντήσετε στὸ Μαρδόνιο ὅπως ταιριάζει σὲ Ἕλληνες ».

Οἱ Ἀθηναῖοι, ἀφοῦ ἄκουσαν καὶ τοὺς Σπαρτιαῖτες, ἀπάντησαν στοὺς πρέσβεις :

— « Νὰ εἰπῇτε στὸ Μαρδόνιο, ὅτι ὅπως ὁ ἥλιος δὲν ἀλλάζει ποτὲ τὸ δρόμο τοῦ, ἔτσι καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ποτὲ δὲν θὰ προδώσουν τὴν ἄλλη Ἑλλάδα. Νὰ εἰπῇτε ἀκόμη, ὅτι θὰ τὸν πολεμήσουν μὲ ὅλες τῶν τῆς δυνάμεις καὶ ποτὲ δὲν θὰ ἀφήσουν τὴν πατρίδα νὰ πέσῃ στὰ χεῖρα τῶν ἐχθρῶν ! »

Πατρίδα.

Πάλι ξυπνάει τῆς ἀνοιξης τ' ἀγέρι,
 στήν Πλάση μυστικῆς ἀγάπης γλύκα,
 σὰ νύφ' ἡ γῆ, πῶχει ἄμετρα ἄνθη προῖκα,
 λάμπει, ἐνῶ σβυέται τῆς αὐγῆς τ' ἀστέρι.
 Πεταλοῦδες πετοῦν ταίρι μὲ ταίρι,
 ἐδῶ βουτίζει μέλισσα, ἐκεῖ σφήκα.
 Τῇ φύση στήν καλή της ὥρα εὐρῆκα,
 λαχταρίζει ἡ ζωὴ σ' ὅλα τὰ μέρη.
 Κάθε μοσκοβολιὰ καὶ κάθε χρῶμα
 κάθε πουλιοῦ κελήδισμα ξυπνάει
 πόθο στὰ φυλοκάρδια μου κι ἐλπίδα
 νὰ σοῦ ξαναφιλήσω τ' ἅγιο χῶμα,
 νὰ ξαναῖδῶ καὶ τὸ δικό σου Μάη,
 ὁμορφὴ μου καλή, γλυκειὰ πατρίδα.

(Α. Μαβίλης)

Ἡ ἀνοιξη.

Οἱ ἀνεμῶνες ἀνθισαν,
 οἱ κάμποι λουλουδίζουν,
 τῶν δένδρων τὰ ματόκλαδα
 στοὺς κλώνους πρασινίζουν,
 ροδοχρυσώνεται ἡ αὐγή.

Καὶ τὰ πουλάκια ἀμέτρητα
 πετοῦν ζευγαρωμένα,
 τὶς ξενιτιὲς ἀφήνουνε
 καὶ φθάνουν κουρασμένα
 στήν ἀνθοστόλιστή μας γῆ.

(Ι. Γιαννοῦκος)

Οἱ γαζίες.

Σήμερα ὅλα τὰ παιδιά τῆς ἑκτης ἐστολίσθηκαν μὲ γαζίες. Ἡ τάξη των κολυμβᾷ στὸ κίτρινο χρώμα καὶ εὐωδιάζει ἀπὸ τὴ μυρωδιὰ τοῦ ὠραίου λουλουδιοῦ.

Ἀπὸ τοὺς φράκτες, ἀπὸ τοὺς νοτισμένους τοίχους τῶν περιβολιῶν, ἀπὸ τὰ σιδερένια κιγκλιδώματα τῶν σπιτιῶν, ἀπὸ παντοῦ προβάλλουν οἱ ἀνθισμένοι κλώνοι μὲ τὰ κίτρινα ἀνθάκια, τὰ χνουδωτά, ποὺ μοιάζουν σὰν κεχριμπαρένιες χάντρες.

Ἡ γειτονιά μας, μὰ καὶ ὅλες οἱ γειτονιὲς ἐορτάζουν τὴν ἀνθήση τῆς γαζίας. Βέβαια στὰ μεγάλα ἀνθοπωλεῖα δὲν ἔχουν γαζίες. Ἐκεῖνα προτιμοῦν τοὺς ὠραίους μενεξέδες καὶ τὰ γιασεμιά.

Ἀκόμη δὲν στολίζουν τὴν προθήκη τοῦ μεγάλου ἀνθοπωλείου καὶ δὲν τὴν βάζουν στὰ πολύτιμα ἀνθοδοχεῖα, ὅμως ἡ γαζία στολίζει τὰ στήθη ὅλων μας.

Νὰ τὰ κορίτσια, περνοῦν τὸ πρωῒ, καὶ τὸ κίτρινο χνουδωτὸ ἀνθάκι φαντάζει ἐπάνω στὸ φόρεμά των καρφωμένο μὲ χάρη. Καὶ ἡ κομβιοδόχη τοῦ ὑπαλλήλου εἶναι στολισμένη μὲ τὴ γαζία.

Ὁ ὁπωροπώλης μας ἔχει στὸ αὐτί του δύο τρεῖς γαζίες καὶ ὁ ἐμποράκος ἐπάνω στὸ ταμεῖο μία δέσμη ἀπ' αὐτές.

Δὲν ξέρω, μὰ μοῦ φαίνεται πὼς δὲν ὑπάρχει τόσο ἀπαλὸ καὶ τόσο λεπτὸ λουλουδάκι σὰν αὐτό.

Ἄν ἀκουμπήσετε τὸ χέρι σας ἐπάνω σὲ γαζίες, θὰ ἰδῆτε πὼς δὲν ὑπάρχει λουλούδι πιὸ ἄβρὸ στὴν ἀφή. Ἄλλὰ καὶ ἄρωμα πιὸ γλυκὸ καὶ πιὸ λεπτὸ δὲν ἔχουν οἱ γαζίες.

Ἡ γαζία εἶναι τὸ λουλούδι τῆς γειτονιάς. Δὲν τῇ νοιάζει γιὰ δόξες, μένει τὸ λουλουδάκι τὸ λαϊκό. Μὰ καὶ ὁ λαὸς πανηγυρίζει τὴν ἄνθησίν της, ὅσο δὲν χαίρεται γιὰ κανένα ἄλλο λουλούδι.

Ἔχετε τοποθετήσει γαζίες ἀνάμεσα στὰ φύλλα τοῦ βιβλίου; Ἐγὼ τὸ κάμνω συχνά, γιὰτὶ ἔτσι ἔχω ὅλο τὸ χρόνο τὴν ὁμορφή λεπτὴ μυρωδιὰ τοῦ μικροῦ κίτρινου χνουδωτοῦ λουλουδιοῦ, ποὺ τόσο τὸ ἀγαποῦμε ὅλοι μας.

Ἀμυδαλιά.

Ἐκεῖ στὸ φράχτη ἀπόμερα, κάπου σὲ μιὰ γωνιά, ἀνάμεσα στὶς λυγαριὲς ἀνθίσε ἡ ἀμυδαλιά.

Καὶ τὰ κλαριά ἀνθοβόλησαν, ζωντάνεψαν γοργὰ καὶ μὲ λουλούδια ντύθηκε σὰ νύφη ἀρχοντικά.

Ἐπίστεψε τοῦ Γεναριοῦ τὸν ἥλιο, ποὺ ζεσταίνει, καὶ θαρρετὰ ἀνθοστόλιστη ἐμπῆκε στὴ ζωή.

Ὅμως σὲ λίγο ἀπόμεινε ξερὴ καὶ μαραμμένη, μὲ τ' ἄνθια ὅλα ξέφυλλα στὴ λασπωμένη γῇ.

Γιὰτὶ χειμώνας γύρισε καὶ ξαναπέφτει χιόνι, ποὺ σαβανώνει ἀλύπητα ὅ,τι κι ἐμπρὸς του βρῇ.

Ἐσχέπασε τὴ μυγδαλιά μὲ νεκρικὸ σεντόνι, ἄψυχα τὰ λουλούδια της σκορποῦνται δῶ στὴ γῇ.

(Ρ. Ἰμβριώτη)

Τὸ ζουμπούλι

Τὸ ζουμπούλι, ὅπως ξέρετε, εἶναι ὁ ὑάκινθος ποὺ ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι.

Ὁ ὑάκινθος λοιπὸν αὐτὸς ἦτο ἓνα παλληκάρι τόσο ὁμορφο, τόσο εὐγενικὸ καὶ τόσο σεμνόν, ποὺ ὁ θεὸς τοῦ φωτὸς ὁ Ἀπόλλωνας τὸν ἔκαμε φίλο του ἀδελφικό.

Κάθε ἡμέρα ὁ θεὸς ἐκατέβαινε ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο νὰ κάμῃ συντροφιά τοῦ φίλου του. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ τὸν ἐμάθαινε νὰ παίζει καὶ μὲ τὴ λύρα του.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ λύρα, τὸν ἐμάθαινε νὰ ρίχνῃ τὸ δίσκο, τὸ ἀκόντιο, νὰ σημαδεύῃ μὲ τὸ τόξο καὶ τόσα ἄλλα παιγνίδια καὶ γυμνάσματα. Πολλὲς φορὲς ἀγωνίζοντο ποίος θὰ περάσῃ τὸν ἄλλον, μὰ σὰν θεὸς ποὺ ἦτο ὁ Ἀπόλλωνας ἐνικοῦσε.

Μία ἡμέρα ἔρριχναν τὸ δίσκο. Ἀφοῦ ἔρριξε πρῶτος ὁ Ὑάκινθος, ἐπῆρε καὶ ὁ Ἀπόλλων νὰ ρίξῃ, μὰ τί τοῦ ἔμελλε !

Καθὼς ἔκαμε τὴ στροφή, ὅπως κάνουν στὸ δίσκο, νὰ τὸν πετάξῃ μὲ ὀρμή, τοῦ φεύγει ὁ δίσκος καὶ κτυπᾷ τὸν Ὑάκινθο στὸ μέτωπο.

Τὸ ὁμορφο παλληκάρι ἐσωριάσθηκε μὲ μιᾶς κάτω στὰ χόρτα καὶ ἔξεψύχησε.

Ὁ Ἀπόλλων τὰ ἔχασε ! Μὰ πάλι δὲν ἤμποροῦσε νὰ πιστεῦσῃ πὼς αὐτός, ἓνας τόσο καλὸς καὶ ὥραϊος θεός, ἔκαμε τέτοιο κακό !

«Θὰ ἀστειεύεται», εἶπε μέσα του. Γιατὶ ὁ Ὑάκινθος, καθὼς ἦτο ξαπλωμένος στὸ χορτάρι, ἦτο τόσο ἡρεμος, ποὺ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι κοιμᾶται.

Μὰ ὅταν ἐπλησίασε καὶ ἀνασήκωσε τὸ φίλο του, εἶδε τὸ αἵματωμένο μέτωπό του καὶ ἔνοιωσε τὸ κακό !

Τότε, μὲ πόνο στὴν καρδιά, τὸν ἐφίλησε καὶ μὲ τὸ φιλὶ πού τοῦ ἔδωσε ἐμεταμορφώθηκε σὲ ὠραῖο καὶ δροσερὸ λουλούδι.

Καὶ σήμερα ὁ Ὑάκινθος, πὺν μόνο τὸ ὄνομά του ἄλλαξε, εἶναι λουλούδι ἀκόμη. Καὶ κάθε φορὰ, πὺν τὸ φιλεῖ ὁ ἥλιος μὲ τὶς ὁλόθερμες ἀκτῖνες του, ἀνοίγει τὰ φύλλα του, σὰν νὰ θέλῃ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸ φίλο του γιὰ τὴν καινούργια ζωὴ πὺν τοῦ ἔδωσε.

Τὰ Τέμπη.

Μία ἀπὸ τὶς ὠραιότερες τοποθεσίαις τῆς ἐλληνικῆς γῆς εἶναι τὰ Τέμπη ! Εἶναι τοπεῖο μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσας, πὺν εἶναι τὰ πιὸ ψηλὰ ὄρη τῆς Θεσσαλίας. Εἶναι ἓνα στενὸ ἄνοιγμα, πὺν θαρρεῖς ὅτι θεϊκὴ πρόνοια τὸ ἔχει κάμει. Τὸ ἄνοιγμα αὐτὸ τὸ βρέχει ὁ Πηνειὸς ποταμός.

Ἡ ὠραιότητα καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς τοποθεσίας αὐτῆς εἶναι ἀπερίγραπτες. Ἀριστερά, καθὼς κατεβαίνει κανεὶς ἀπὸ τὴ Θεσσαλία, ὑψώνεται μεγαλοπρεπέστατος ὡς τὸν οὐρανὸ ὁ περίφημος σὲ ὅλο τὸν κόσμον Ὀλύμπος, ἡ κατοικία τῶν θεῶν. Ὁ ὄγκος του καὶ τὸ ὕψος του σοῦ γεννοῦν φόβον καὶ μαζὶ θαυμασμό. Ἐπάνω στοὺς ἀπότομους βράχους του ἔχουν τὶς φωλιές των οἱ ἀετοί. Πόσες φορὲς πετοῦν ἐπάνω στὰ ὕψη καὶ χάνονται στὸ ἀπέραντο ἐκεῖνο χάος, ἀφοῦ περάσουν ἐπάνω ἀπὸ τὶς κεφαλὰς τῶν ὁδοιπόρων !

Δεξιὰ ὑψώνεται, κατάφυτη καὶ αὐτὴ, ἡ "Οσσα.

Ἀνάμεσα στὰ δύο ὄρη, στὸ στενὸ αὐτὸ χῶρο, ρέει ἡσυχος ὁ Πηνειὸς ποταμός. Στὶς δύο ὄχθες του εἶναι δένδρα πυκνόφυλλα καὶ ὑψηλά. Ὁ κισσὸς πυκνὸς καὶ θαλερὸς τυλίγεται χαρούμενος γύρω ἀπὸ τοὺς κορμούς καὶ τοὺς κλώνους κάθε δένδρου. Τὰ δένδρα εἶναι καταπράσινα. Οἱ βράχοι εἶναι σκεπασμένοι ἀπὸ πυκνότητα χόρτα. Δὲν βλέπει κανεὶς πουθενὰ πέτρα ἢ γῶμα. Μόνο τὸ πράσινο βασιλεύει παντοῦ.

Τὸ θέαμα εἶναι γοητευτικό !

Στὰ χαμηλότερα μέρη, στοὺς πρόποδες, ἔχουν καὶ τὰ δύο ὄρη πυκνὰ καὶ ὑψηλὰ δένδρα καὶ ὥραϊες σκιᾶδες. Βρύσες καὶ πηγές παντοῦ ἀναβλύζουν. Ἄπειρα ρυάκια κυλοῦν τὰ καθαρὰ καὶ κρυστάλλινα νερά των ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ πυκνὰ δένδρα καὶ κάτω ἀπὸ τὴν παχύτατη γλόη. Τὰ ἀηδόνια, οἱ πέρδικες καὶ ὅλο τὸ θεῖο γένος τῶν ὠδικῶν πτηνῶν ἀπὸ τὸ πρῶτ' ὥς τὴ βαθεῖα νύκτα, καθισμένα ἐπάνω στὰ κλαδιά, ψάλλουν μελωδικά.

Καὶ τὸ γλυκό τους τραγούδι ξεκουράζει τοὺς ὁδοιπόρους.

Ὁ βαθεὺς Πηνειὸς ἀργὰ ἀργὰ κυλᾷ ἀνάμεσα στὰ θεῖα Τέμπη τὰ νερά του. Πυκνότητα εἶναι ἡ σκιά κάτω ἀπὸ τὰ πυκνόφυλλα δένδρα. Ποτὲ τοῦ ἡλίου οἱ ἀκτῖνες δὲν φθάνουν ὥς τὰ ἡσυχὰ νερά. Καὶ οἱ μικρὲς σχεδίες πλέουν ἀκόμη καὶ τὶς θερμότερες ὥρες τοῦ καλοκαιριοῦ κάτω ἀπὸ σκιά δροσερή. Συχνὰ πυκνὰ τὴ θεῖα γαλήνη τοῦ τοπίου ἐτάραζαν τὸν παλαιὸ καιρὸ οἱ γύρω κάτοικοι. Ἐφθάναν ἐκεῖ γιὰ νὰ προσφέρουν θυσίαις στοὺς δώδεκα θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου.

Ἡ Θεσσαλία.

Ὅπως ξέρετε, ὁ Πηνειὸς εἶναι ποταμὸς τῆς Θεσσαλίας. Ἦτο ἀπὸ τὸν ἀρχαιότατο καιρὸ μέγαλο ποτάμι καὶ πολλὰς φορὰς ἐπλημμυροῦσε τὸν τόπον καὶ τὸν ἐσκέπαζε μὲ τὰ νερά του.

Οἱ δυστυχημένοι οἱ Θεσσαλοὶ, ὅ,τι ἔσπερναν τὸ ἔχαναν, καὶ κοντὰ στὰ σπαρτὰ ἔχαναν καὶ τὰ σπίτια των καὶ πολλὰς φορὰς εὗρισκαν καὶ οἱ ἴδιοι τάφοι στὰ νερά του. Ἐξητοῦσαν μὲ κάθε τρόπο νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὸ φοβερὸ ποτάμι. Ἀρχισαν τὶς παρακλήσεις καὶ τὶς θυσίες στὸν Ποσειδῶνα. Γιατὶ ὁ σκληρὸς θεὸς δὲν εἶχε μόνο τὶς θάλασσες στὴν ἐξουσία του, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ νερά τῆς γῆς.

Ἔτσι λοιπόν, ἂν καὶ σκληρὸς λιγάκι, ὅπως τὸν παρασταίνει ὁ Ὅμηρος, ἐλυπήθηκε τοὺς Θεσσαλοὺς καὶ μὲ μερικοὺς κτύπους μὲ τὴν τρίαινά του ἄνοιξε δρόμο στὰ νερά μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσας.

Ἀπὸ τότε ἐσώθηκε ἡ Θεσσαλία καὶ ἐφύτρωσε ἡ κοιλιά τῶν Τεμπῶν, ἡ ὁμορφότερη κοιλιά τῆς πατρίδας μας.

(Παράδοση)

Ἐνα ταξίδι.

α' — Ὁ Εὐβοϊκὸς καὶ ὁ Σαρωνικὸς κόλπος.

Ὁ Θάνατος, ὁ Φῶτης καὶ ὁ γέρο Δήμας, ὁ γεροντότερος τοῦ χωριοῦ, ἦσαν μέλη τοῦ γεωργικοῦ Συνεταιρισμοῦ τοῦ Μοσκοχωριοῦ. Τώρα ταξιδεύουν γιὰ τὸν Πει-

ραιᾶ. Εἶναι ἐπιτροπή γιὰ νὰ ἀγοράσουν διάφορα γεωργικὰ μηχανήματα.

Πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ των ταξιδεύουν γιὰ τὸ μεγάλο λιμάνι καὶ ἡ χαρὰ των εἶναι διπλή, γιὰτὶ μαζὶ μὲ τὸν Πειραιᾶ θὰ ἰδοῦν καὶ τὴν πρωτεύουσα. Ποιὸς ἐταξίδευσε ὥς τὸν Πειραιᾶ καὶ δὲν ἀνέβηκε στὴν Ἀθήνα;

Τὸ ἀτμόπλοιο ποὺ τοὺς φέρνει γλιστρᾶ ἐπάνω στὴν ἡρεμὴ καὶ γαληνεμένη θάλασσα τοῦ Εὐβοϊκοῦ ἤσυχα ἤσυχα. Μόνο ὁ κρότος τῆς μηχανῆς του καὶ οἱ ἀφροὶ δείχνουν πὼς τρέχει.

—Τί ὁμορφὴ θάλασσα! Στενὴ σὰν ποτάμι καὶ καταγάλανη, εἶπε ὁ Θάναος στοὺς συντρόφους του.

—Ἐγὼ πρώτη φορὰ ταξιδεύω μὲ πλοῖο, μὰ τέτοια θάλασσα δὲν τὴ φοβοῦμαι, εἶπε ὁ γέρο - Δήμας. Μοῦ φαίνεται πὼς ταξιδεύω στὴ στεριά.

—Καὶ μήπως δὲν ἔχεις δίκαιο; εἶπε ὁ Φώτης. Νὰ σφυρίξεις σὲ ἀκούουν ἀπ' ἔξω.

—Εἶναι ἡ παραλία τῆς Βοιωτίας καὶ ἡ παραλία τῆς Εὐβοίας, εἶπε ὁ Θάναος. Ὅσο πλησιάζωμε πρὸς τὴ Χαλκίδα, ἡ ἀπόσταση ποὺ χωρίζει τὶς δύο στεριὰς γίνεται μικρότερη, ὥσπου νὰ φθάσωμε στὸν πορθμὸ τοῦ Εὐρίπου. Ἐχεῖ ἐνώνονται μὲ μιὰ σιδερένια γέφυρα.

—Γέφυρα μέσα στὴ θάλασσα; ἀστεῖα θὰ τὸ λές, Θάνο μου, εἶπε ὁ γέρο - Δήμας.

—Ἔτσι λέει ἡ Γεωγραφία, νουνέ μου, ποὺ εἶναι κοσμογυρισμένη καὶ δὲν τῆς ξεφεύγει τίποτε.

—Καὶ τί εἶναι αὐτὴ ἡ Γεωγραφία;

—Εἶναι ἓνα βιβλίο, ποὺ ἅμα τὸ διαβάσης, εἶναι σὰ νὰ ταξιδεύης καὶ βλέπης μὲ τὰ μάτια σου ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς.

—“Ὡστε ἀπ’ ἐκεῖ τὴν ξέρεῖς τὴ γέφυρα καὶ τὰ ἄλλα ποὺ εἶπες ;

—Βέβαια ἀπ’ ἐκεῖ.

—Τί κάμνουν τὰ γράμματα ! ἔκαμε τώρα ὁ γέρο-Δήμας καὶ ἐκούνησε τὸ κεφάλι του μὲ καημό, ποὺ δὲν τὰ ἔμαθε. Καὶ πάλι ἐρώτησε ἀνυπόμονα : Γράφει καὶ γιὰ τὸ Μοσκοχώρι ἢ Γεωγραφία ;

—Κάτι γράφει, ἐχαμογέλασε ὁ Θάνος. Μὰ ὅταν μεγαλώσῃ καὶ πλουτίσῃ τὸ χωριό μας, θὰ γράφῃ περισσότερα.

—Τότε, Θάνο μου, θὰ γράφῃ καὶ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ κατοικοῦν σὲ κάθε τόπο.

—Γράφει καὶ γι’ αὐτοὺς. Πῶς ζοῦν, τὶ δουλεῖα κάμνουν . . .

—Γράφει καὶ τὰ ὀνόματά των ; ἐρώτησε μὲ ἀπορία ὁ κὺρ - Δήμας.

—Γράφει κάπου - κάπου καὶ κανένα ὄνομα, μὰ τὸ ὄνομα αὐτὸ πρέπει νὰ ἔχῃ μεγάλη ἀξία. Γιὰ τέτοια ὀνόματα ὅμως γράφει ἡ Ἱστορία καὶ διηγεῖται τὴ ζωὴ καὶ τὰ κατορθώματά των.

Στὰ λόγια αὐτὰ ὁ γέρο - Δήμας ἐκτύπησε μὲ συγκίνηση καὶ ἀγάπη τὸ βαπτιστικό του στὸν ὦμο καὶ εἶπε :

—Καὶ τὰ δικά σου κατορθώματα στὸ μικρό μας χωριὸ ποῦ θὰ γραφοῦν, παιδί μου ;

—Ἐγώ, νουνέ μου, εἶμαι πολὺ μικρὸς γιὰ νὰ μὲ γράψῃ ἡ Ἱστορία, ἀπάντησε ταπεινὰ ὁ Θάνος. “Ἄς κάμω κάτι καὶ ἃς μείνω ἄγνωστος στρατιώτης.

Τὸ ἀτμόπλοιο ἔπλεε γοργὰ στὴ θάλασσα. Σὲ λίγο εἶχαν περάσει τὸ Κανδήλι, ἓνα βουνό, ποὺ σὰν κανδήλι ἐκρέμετο ἀριστερὰ των, καὶ ἐφάνηκε ἡ Χαλκίδα.

Σὰν νεράϊδα λούζεται στὰ νερὰ τοῦ Εὐρίπου ἡ καλοσυγυρισμένη πολιτεία μὲ τὸ πλακόστρωτο κρηπίδωμα στὴν προκυμαία της καὶ τὴν κινητὴ σιδερένια γέφυρά της. Ἀπέναντί της ὑψώνεται ἓνας λόφος μὲ ἓνα μεγάλο κάστρο στὴν κορυφή. Εἶναι ὁ Καράμπαμπας.

Ὁραῖο θέαμα εἶναι ἡ γέφυρα, ποὺ ἄλλοτε κλείει γιὰ νὰ περνοῦν πεζοί, ἅμαξες καὶ αὐτοκίνητα καὶ ἄλλοτε ἀνοίγει γιὰ νὰ περνοῦν ἰστιοφόρα καὶ ἀτμόπλοια.

Ἀλλὰ ταξιδεύουν πρὸς τὸ Βόλο καὶ ἄλλα κάτω πρὸς τὸν Πειραιᾶ.

Εἶχαν ἀράξει τώρα στὸ λιμάνι τῆς Χαλκίδας καὶ ἐπερίμεναν νὰ γυρίσουν νὰ νερά, ὅπως τοὺς ἐπληροφόρησε ἓνας ναύτης, γιὰ νὰ περάσουν κάτω.

—Τί ἔπαθε ἡ θάλασσα καὶ χύνεται σὰν τὸ ποτάμι πρὸς τὰ ἐδῶ; ἐρώτησε μὲ ἀπορία ὁ γέρο-Δήμας.

—Εἶναι τὰ ρεύματα, τοῦ εἶπε ὁ ναύτης.

—Τί εἶναι αὐτὰ τὰ ρεύματα;

—Δὲν βλέπεις; τοῦ ἀπάντησε ὁ ναύτης. Τὰ νερὰ τῆς θάλασσας κινοῦνται πρὸς τὰ ἐδῶ σιγὰ-σιγὰ στὴν ἀρχὴ καὶ ἔπειτα ὀρμητικώτερα, ὥσπου νὰ φθάσουν στὴ μεγαλύτερη ὀρμὴ των, ὅπως τώρα. Ἐπειτα ὁμως ἀπὸ λίγο θὰ ἀρχίσουν νὰ γυρίζουν πρὸς τὰ κάτω μὲ τὸν ἴδιο τρόπο. Αὐτὸ τὸ λέγουν ρεύματα.

Ὅταν τὸ ρεῦμα εἶναι στὴν ὀρμὴ του, τὸ ἀτμόπλοιο δὲν ἠμπορεῖ νὰ περάσῃ ἀντίθετα καὶ ἀναγκάζεται νὰ περιμένῃ ὅπως ἐμεῖς τώρα.

—Τὸ ρεῦμα, ἐπρόσθεσε ὁ Φώτης, ὅταν πηγαίνει

πρὸς τὰ ἐκεῖ, σχηματίζει τὴν «ἄμπωτη» καὶ ὅταν γυρίῃ ὀπίσω πρὸς τὰ ἐδῶ σχηματίζει τὴν «πλημμυρίδα». Ὅλο αὐτὸ ποὺ γίνεται τὸ λέγουν «παλίρροια».

Ὁ γέρο-Δήμας ἄκουε μὲ κατάπληξη ὅλα αὐτά, μὰ πιδὸ πολὺ ἐθαύμαζε τὸ Θάνο καὶ τὸ Φῶτη ποὺ ἤξεραν καὶ τὰ ἔλεγαν καλύτερα καὶ ἀπὸ τὸ ναύτη.

Ἡ γέφυρα ἄρχισε νὰ ἀνοίγῃ. Σιγὰ σιγὰ ἐχώριζε στὴ μέση καὶ ἐσχημάτιζε δύο βραχίονες, ποὺ ἀπλώνοντο πρὸς τὴν ἀκτὴ. Ἔτσι ἡ γέφυρα ἀνοίξε ἐντελῶς. Τὸ ἀτμόπλοιο τότε ἐξεκίνησε καὶ σὲ λίγο ἐπερνοῦσε τὴ γέφυρα.

Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ οἱ δύο ἀκτές, ποὺ ἦσαν λίγο ὑψηλότερα ἀπὸ τὸ σκάφος, ἔστεκαν ἀνθρώποι καὶ ἐχαιροῦσαν τοὺς ἐπιβάτες κάτω. Τὸ ἴδιο ἔκαμναν καὶ αὐτοί. Ὁ γέρο-Δήμας μάλιστα ἐχαιροῦσε μὲ ἓνα πελώριο χρωματιστὸ μανδῆλι ! γειά σας, γειά σας, παιδιά !

Εἶχαν περάσει πιά τὸν πορθμὸ καὶ ἀριστερά των ἐξεχώριζε ὁ κάμπος τῆς Χαλκίδας μὲ τὰ πλοῦσια ἀμπέλια του καὶ τὰ σκόρπια σπίτια ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

*
* *

Σὲ λίγο, στὴν ἴδια πλευρά, ἐφάνηκε ἓνα ὁμορφο παράλιο χωριό.

— Φαίνεται εἶναι ἡ Ἐρέτρια, εἶπε ὁ Φῶτης.

— Βέβαια, εἶπε ὁ Θάνος, ποὺ ἐνθυμεῖτο καλὰ ὅλη τὴν Εὐβοία. Εἶναι ἡ Ἐρέτρια ὅπως τὴν ἔλεγαν τὸν παλαιὸ καιρὸ, ἢ τὰ Νέα Ψαρά, ὅπως τὰ ὀνομάζουν σήμερα.

Τὸν παλαιὸ καιρὸ ἡ Ἐρέτρια ἦτο μεγάλη πολιτεία

καὶ εἶχε δικό της νόμισμα. Μάλιστα μαζί μὲ τοὺς Ἀθηναίους ἔδωκε βοήθεια πέντε πλοῖα στοὺς Ἰωνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ποὺ εἶχαν κάμει ἐπανάσταση γιὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ τοὺς Πέρσες.

Ἡ βοήθεια αὐτὴ ἔγινε ἀφορμὴ νὰ στείλῃ ὁ Δαρεῖος, ὁ βασιλέας τῶν Περσῶν, ἑκατὸ χιλιάδες στρατὸ καὶ πολλὰ πλοῖα γιὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς Ἀθηναίους καὶ Ἑρετριεῖς καὶ μαζί νὰ ὑποτάξῃ τὴν Ἑλλάδα.

—Τί ἔκαμε ὁ στρατὸς αὐτός; ἐρώτησε ἀνυπόμονα ὁ γέρο-Δήμας.

—Ἦλθε στὴν Ἑρέτρια καὶ τὴν ἐκατάστρεψε. Τοὺς πρὸ πολλοὺς Ἑρετριεῖς τοὺς ἐπῆρε αἰχμαλώτους.

—Πωπώ! . . . Καὶ ἡ Ἀθήνα; Τί ἔγινε ἡ Ἀθήνα; ἔκαμε φοβισμένα ὁ γέρο Δήμας, σὰ νὰ ἦτο ἐκείνη ἡ στιγμή, ποὺ ἤρχετο ὁ Δάτης καὶ ὁ Ἀρταφέρνης μὲ τὸ στρατό.

—Μὴν ἀνησυχῆς, νουνέ μου, καὶ ἡ Ἀθήνα δὲν ἦτο εὐκόλο νὰ πάθῃ ὅ,τι ἔλαθε ἡ Ἑρέτρια.

Ἐνῶ ἔλεγαν αὐτά, τὸ ἀτμόπλοιο εἶχε πλησιάσει σὲ ἓνα στρογγυλὸ νησάκι, τὸ Βερδούνη, μὲ τὸ φανάρι του, ποὺ ἀνάβει καὶ σβύνει ἡμέρα καὶ νύκτα, γιὰ νὰ ὀδηγῇ τὰ πλοῖα. Μόλις ἐπέρασαν τὸ νησάκι, ἐφάνηκαν ἀριστερά των τὰ Στουρονήσια, μικρὰ νησάκια, ἀπέναντι τῶν Στύρων τῆς Εὐβοίας.

—Ἐδῶ σ' αὐτὰ τὰ νησιά, ἐσυνέχισε ὁ Θάνος, ἄφησαν τοὺς αἰχμαλώτους ποὺ εἶχαν πάρει ἀπὸ τὴν Ἑρέτρια οἱ Πέρσες καὶ ἐπῆγαν καὶ ἄραξαν κάτω ἐκεῖ στὸν κόλπο τοῦ Μαραθώνα.

—Ποῦ εἶναι ὁ Μαραθώνας, Θάνο μου;

—Δὲν ἐφθάσαμε ἀκόμη. Ὅταν φθάσωμε, θὰ ἰδῆς

τὸ δοξασμένο κάμπο ὅπου ἔγινε τὸ θαῦμα !

Δὲν εἶχε τελειώσει ὁ Θάναος καὶ νά, τὸ ἀτμόπλοιο ἐπέρασε τὴν Κυνοῦσουρα, ἓνα μικρὸ ἀκρωτήριο καὶ ἐφάνηκε ὁ κάμπος.

— Ἐδῶ ἐστρατοπέδευσαν οἱ Πέρσες μὲ σκοπὸ νὰ μποῦν ἀπ' ἐδῶ στὴν Ἀθήνα. Μὰ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐπρόλαβαν. Δέκα χιλιάδες παλληκάρια μὲ ἀρχιστράτηγο τὸ Μιλτιάδη ἐπαραιτάχθηκαν ἀπέναντί των καὶ ἔγινε τὸ θαῦμα ποῦ σοῦ ἐδιηγήθηκα. Οἱ Πέρσες φεύγουν κι ἀκόμη φεύγουν ντροπιασμένοι γιὰ τὸν τόπον των.

Ὁ γέρο-Δήμας ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὸ κατόρθωμα αὐτὸ τῆς φυλῆς του, ὕψωσε τὴν πάλāμη τεντωμένη ἐπάνω ἀπὸ τὰ φρύδια του καὶ ἀγνάντευε τὸν κάμπο.

Μετὰ τὸ Μαραθῶνα ἐπέρασαν ἀπὸ τὰ ἐργαστήρια τοῦ Λαυρίου, ποῦ τὰ εἶχαν δεξιὰ των, καὶ ἀριστερὰ τὸ Μακρόνησο, ταξιδεύοντας ὅλο πρὸς τὰ νότια. Μὰ νά καὶ τὸ Σούνιο, τὸ ἥμερο ἀκρωτήριο τῆς Ἀττικῆς μὲ τὶς κολόνες του. Ἐδῶ εἶχαν ὠραιότατο ναὸ γιὰ τὸν Ποσειδῶνα, τὸ θεὸ τῆς θάλασσας, οἱ ἀρχαῖοι καὶ ἔτσι καὶ τὸ ἀκρωτήριο ἐπῆρε τὸ ὄνομα «Καβοκολόνες».

Τώρα πλέουν δυτικὰ στὸ μεγάλο κόλπο τῆς Ἀττικῆς, τὸ Σαρωνικόν. Καθὼς ἄλλαζε διεύθυνση τὸ ἀτμόπλοιο, ὁ Θάναος ἐκατάλαβε ποῦ βρίσκονται καὶ ἄρχισε νὰ δίνει πληροφορίες στὸ γέρο-Δήμα.

Ἔτσι τοῦ δείχνει τὸν Ἅγιο Γεώργιο, ἓνα νησὶ κάτω ἀπὸ τὸ Σούνιο, ποῦ χρησιμεύει γιὰ λοιμοκαθαρτήριο, κα' τὴν Αἴγινα. Στὸ μυχὸ τοῦ κόλπου τοῦ δείχνει τὴ Σαλαμίνα καὶ τοῦ διηγεῖται γιὰ τὸ Θεμιστοκλῆ καὶ τὴ ναυμαχία ποῦ ἔγινε στὰ δοξασμένα της νερά.

β'—Στὸν Πειραιᾶ.

Τὴν ὁμορφη ὁμως διήγησεν γιὰ τὴ Σαλαμίνα τοὺς τὴν ἔκοψε ἓνα καταπληκτικὸ θέαμα ποὺ ἀντίκρουσαν.

Ἐφθασαν στὸν Πειραιᾶ. Στὸ λιμάνι ἔμπαιναν καὶ ἔβγαιναν ἀκατάπαυστα πλοῖα μικρὰ καὶ μεγάλα. Καὶ μέσα σὲ ὅλο τὸ λιμάνι ἓνα δάσος ἀπέραντο ἀπὸ κατάρτια, ξάρτια, καπνοδόχους, βαρκοῦλες, ἱστιοφόρα, ἀτμόπλοια, ὑπερωκεάνεια ἀπλώνετο. Καὶ μαζὶ ἀκούονται σφυρίγματα, οὐρλιάσματα ἀπὸ ἀτμόπλοια καὶ ἐργοστάσια σὲ ὅλους τοὺς τόνους, ἀπὸ τὸν πῖθὸ χαμηλὸ ὥς τὸν ὑψηλότερο. Φωνές καὶ τόση βοή, ποὺ ὁ γέρο-Δήμας ἐνόμισε γιὰ μιὰ στιγμή πὼς ἦθε τὸ τέλος τοῦ κόσμου.

Μὰ μήπως τὸ μαρτύριό του ἔπαυσε καὶ ὅταν ἀποβιβάσθηκαν; Τί ἀμάξια, τί αὐτοκίνητα, τί τραμ καὶ τί φωνές καὶ ἀλαλαγμοὺς καὶ κόσμος σὰν μυρμήγκι ποὺ σπρώχνεται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ!

Ποῦ νὰ περάσῃ ὁ γέρο-Δήμας, ποῦ νὰ σταθῇ! Ἄς ἦτο νὰ εὐρίσκετο στὸ χωριό του καὶ ἔδινε ὅ,τι εἶχε

—Πῶς ζοῦν ἐδῶ, Θάνο, καὶ δὲν τρελλαίνονται;

—Θὰ συνηθίσῃς, νουνέ μου, τὸν ἐπαρηγόρησε ὁ Θάνος.

Καὶ ἀλήθεια, σὲ λίγες ὥρες ὁ γέρο-Δήμας ἐκόντευε νὰ γίνῃ Πειραιώτης! Μὰ πάντα δὲν εἶχε συνέλθει ἀπὸ τὴν ἀναστάτωση ποὺ ἔπαθε ἡ ψυχὴ του. Καὶ ἓνα ποθοῦσε, πότε νὰ τελειώσουν τὴ δουλειά τους γιὰ νὰ βρεθῇ στὴν ἡσυχία τοῦ ὁμορφου χωριοῦ του.

γ'—Στὸ Σταθμό.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πρωτὶ-πρωτὶ ἐπῆγαν στὸ Σταθμό

τοῦ ἠλεκτρικοῦ Ἀθηνῶν-Πειραιῶς. Θὰ ἔπαιρναν τὸν ἠλεκτρικὸ σιδηρόδρομο γιὰ νὰ ἀνεβοῦν στὴν Ἀθήνα.

Καὶ οἱ τρεῖς ἐστάθηκαν ἀπ' ἔξω καὶ ἐθαύμαζαν τὸ μεγάλο κτίριο ποὺ ὑψώνετο σὲ πολλὰ πατώματα καὶ ἀπλώνετο σὲ μεγάλη ἔκταση.

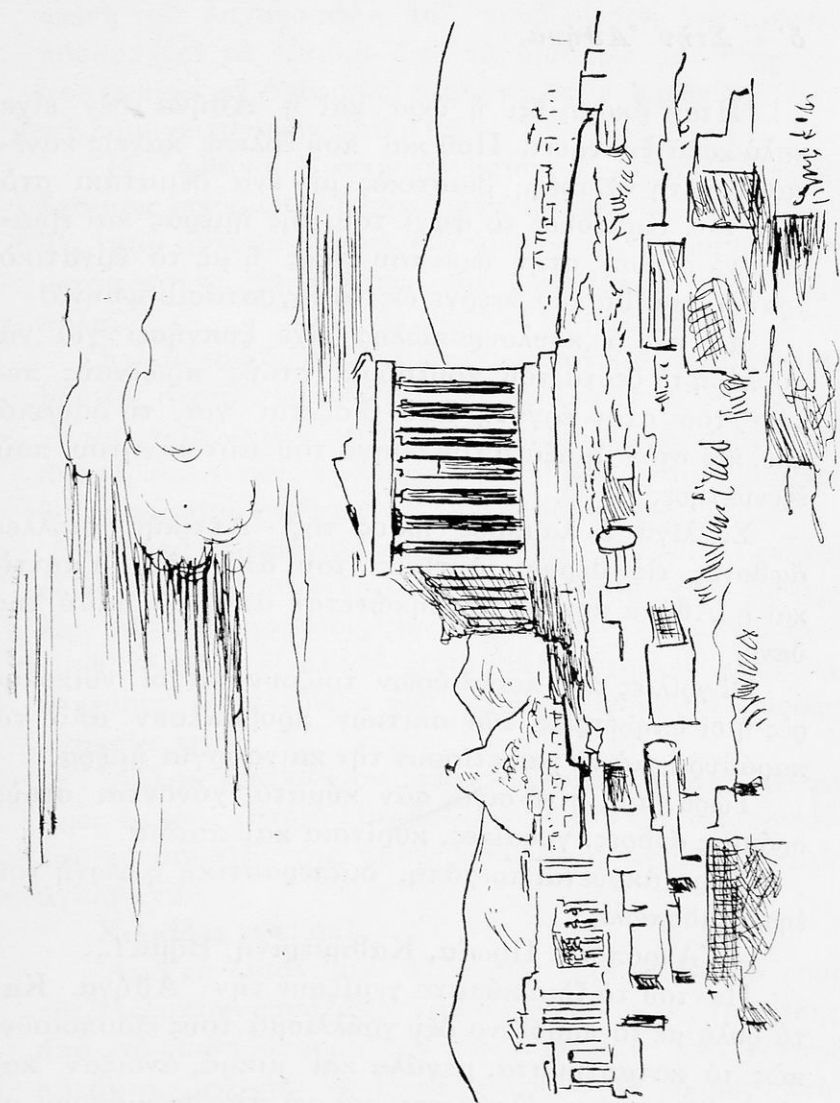
Τὸ τσιμεντόχυτο κτίριο τοῦ Σταθμοῦ ἔκαμνε ἐντύπωση μὲ τὸν ὄγκο του στὰ μάτια τοῦ κόσμου. Πρὸ πάντων στοὺς τρεῖς φίλους μας ποὺ πρώτη φορὰ ἀντίκρουζαν τέτοιο παλάτι.

Ἀλλὰ ὅταν ἐμπῆκαν μέσα στὸ Σταθμὸ καὶ ἐπροχώρησαν λίγο, ὁ θαυμασμός των ἐκορυφώθηκε. Εὐρέθησαν κάτω ἀπὸ μιὰ τεράστια σιδερένια στοὰ μὲ τὸ σιδηροδεμένο χρυστάλλινο θόλο της. Ὁ θόλος ἐστηρίζετο σὲ πελώρια τόξα, στηριγμένα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ σὲ μαρμάρινες βάσεις. Κάθε τόξο ἐλύγιζε ὅσο ὑψώνετο ὥσπου ἀντάμωνε μὲ τὸ ἀπέναντί του καὶ ἔτσι σειρὲς ἀπὸ τέτοια τόξα ἀποτελοῦσαν τὴ στοά.

Ὁ γέρο-Δήμας ἐνόμισε πὼς ἐκεῖ μέσα, κάτω ἀπὸ τὴν πελώρια αὐτὴ στοά, ἔχασε τὸν ἑαυτό του.

—Τί εἶναι αὐτό, παιδιά μου; εἶπε στοὺς συντροφους του, καὶ ἐστάθηκε σὰν καρφωμένος. Μὰ νὰ καὶ ὁ ἠλεκτρικός.

Ἀπὸ τὸ Φάληρο ἀκούεται τὸ ὄξύ του σφύριγμα. Καὶ ὥσπου νὰ τὸ ἀκούσουν, νάτος καὶ ὁ σιδηρόδρομος, ἐσταμάτησε ἐμπρὸς των, γιὰ νὰ ἀδειάσῃ πληθὸς κόσμος, ποὺ ἔφερνε μαζί του ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Σὲ λίγο πάλι ἐκίνησε πίσω γιὰ τὴν πρωτεύουσα μαζί μὲ ἄλλους καὶ τὸ γέρο-Δήμα, ποὺ δειλὰ καὶ μὲ κατάπληξη βλέπει τὰ δένδρα γύρω νὰ τρέχουν.

δ' — Στὴν Ἀθήνα.

Ἦταν ἀκόμη ἔξι ἡ ὥρα καὶ ἡ Ἀθήνα δὲν εἶχε καλὰ·καλὰ ξυπνήσει. Ποῦ καὶ ποῦ ἔβλεπε κανεὶς κανέναν ἐργάτη νὰ τρέχη βιαστικὸς μὲ ἓνα δεματάκι στὸ χέρι του. Κρατοῦσε τὸ φαγί του τῆς ἡμέρας καὶ ἐβιάζετο νὰ φθάσῃ στὴν ὥρα του πεζὸς ἢ μὲ τὸ ἐργατικὸ τραῖνο, ποὺ θὰ τὸν ἔφερνε ὡς τὸ ἐργοστάσιο φθηνά.

Μὰ καὶ ὁ κουλουροπώλης εἶχε ξυπνήσει γιὰ νὰ πουλήσῃ τὰ ζεστά του κουλούρια στοὺς πρωῒνους πελάτες του· στὸν ἐργάτη ποὺ βιάζεται γιὰ τὴ δουλειά του, καὶ στὸν ἀμαξά ἢ τὸν ὁδηγὸ τοῦ αὐτοκινήτου, ποὺ ἐξενύκτησε.

Σὲ λίγο ὁ λαμπρὸς ἥλιος τῆς Ἀττικῆς στέλλει ἄφθονες τὶς θερμὲς ἀκτῖνες του ἀπὸ τὸν Ὑμηττὸ καὶ ἡ Ἀθήνα ἀρχίζει νὰ σηκώνεται ἀπὸ τὸ βαθύ της ὕπνο.

Οἱ γρίλιες τῶν παραθύρων τρίζουν καὶ οἱ νοικοκυρὲς ἢ οἱ ὑπηρετίες τῶν σπιτιῶν προβάλλουν ἀπὸ τὰ παράθυρα γιὰ νὰ χαιρετίσουν τὴν καινούργια ἡμέρα.

Τώρα πιά, σιγὰ·σιγὰ, σὰν κύματα χύνονται στοὺς δρόμους ἄνδρες, γυναῖκες, κορίτσια καὶ παιδιὰ.

Τώρα ἀκούεται τρεχάτη, διαπεραστικὴ ἡ φωνὴ τοῦ ἐφημεριδοπώλη :

— Ἀκρόπολη, Πρωῖα, Καθημερινή, Βῆμα !..

Παντοῦ τὰ ἴδια κύματα γεμίζουν τὴν Ἀθήνα. Καὶ τὰ ρολὰ μὲ τὸ παρὰξενον ὀξὺ γρύλλισμά τους εἰδοποιοῦν, πὼς τὰ καταστήματα, μεγάλα καὶ μικρά, ἄνοιξαν καὶ οἱ προθῆκες εἶναι ἐλεύθερες γιὰ νὰ τὶς θαυμάσουν οἱ ἀγοραστές.

Στις γειτονιές ἀκούεται σὰν πρωῒνὸ ἐγερτήριον ἡ φωνὴ τοῦ λαχανοπώλη, τοῦ καρβουνιάρη, τοῦ μικρεμποροῦ. Καὶ τὰ παῖδιά ἀπὸ τὰ διάφορα καταστήματα, φορτωμένα μὲ διάφορες παραγγελίες, κτυποῦν τὶς πόρτες τῶν γειτονικῶν σπιτιῶν.

Ἡ Ἀθήνα ἐξύπνησε. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στοὺς δρόμους σφυρίζουν δυνατὰ καὶ τρέχουν τὰ αὐτοκίνητα. Τὰ τράμ κυλοῦν βιαστικὰ στὶς σιδερένιες γραμμὲς καὶ μεταφέρουν τὸ πλῆθος ποὺ κυκλοφορεῖ μέσα στὴν πόλη.

Χιλιάδες κόσμος. Ὁ καθένας κάπου πηγαίνει, κάπου θὰ σταθῇ, κάπου ἔχει τὴ δουλειά του. Ἄλλοι στὰ Ὑπουργεῖα, ἄλλοι στὰ καταστήματα, ἄλλοι στὴ μεγάλη ἀγορά, ἄλλοι στὶς τράπεζες. Ὅπου ἐργάζεται ὁ καθένας ἢ ἔχει κάποια ὑπόθεση νὰ τακτοποιήσῃ.

Κοντὰ στὸ μόνιμο πληθυσμὸ τῆς Ἀθήνας εἶναι καὶ οἱ ἐπαρχιωτὲς, ποὺ ἔρχονται γιὰ ἐργασίες των ἐμπορικῶν ἢ ἄλλες ὑποθέσεις γιὰ λίγον καιρὸ καὶ ἔπειτα φεύγουν. Ἀκόμῃ εἶναι καὶ ξένοι ποὺ ἔρχονται κατὰ ἑκατοντάδες κάθε ἡμέρα γιὰ νὰ θαυμάσουν τὰ ὀμορφα μνημεῖα τῆς.

Ἄλλοι ἀνεβαίνουν στὴν Ἀκρόπολιν καὶ μένουν ὥρες ἐμπρὸς στὸν Παρθενῶνα καὶ ἄλλοι ἐπισκέπτονται τὰ μουσεῖα τῆς, ὅπου εἶναι φυλαγμένα τὰ ἀρχαῖα ἀγάλματα.

Χιλιάδες κόσμος!

Ἀπὸ τὸ λιμάνι τοῦ Πειραιῶς, ἀπὸ τὸ σιδηρόδρομο τῆς Πελοποννήσου, ἀπὸ τὸ σιδηρόδρομο τῆς Λαρίσης, ἀπὸ τὸ σιδηρόδρομο τοῦ Λαυρίου, σὰν ἀπὸ τέσσερα ποτάμια, χύνεται καὶ πλημμυρίζει ὁ κόσμος στὴν Ἀθήνα.

Ἡ ὁδὸς Ἀθηνᾶς, ἡ ὁδὸς Αἰόλου, ἡ ὁδὸς Ἑρμοῦ, ἡ ὁδὸς Σταδίου, ἡ πλατεῖα τῆς Ὀμονοίας, ὅλα τὰ κέντρα τῆς Ἀθήνας γεμίζουν ἀπὸ τὸν κόσμο ποὺ στέκει, τρέχει, σπρώχνεται, κινεῖται ἀκατάπαυστα καὶ μόνο τὶς πρωῒνες ὥρες ἡσυχάζει.

*
* *

Οἱ φίλοι μας ἐκουράσθηκαν μία ἡμέρα ὁλόκληρη, μὰ ἐκατόρθωσαν νὰ ἰδοῦν τὰ σπουδαιότερα καὶ ὁμορφότερα μέρη τῆς Ἀθήνας.

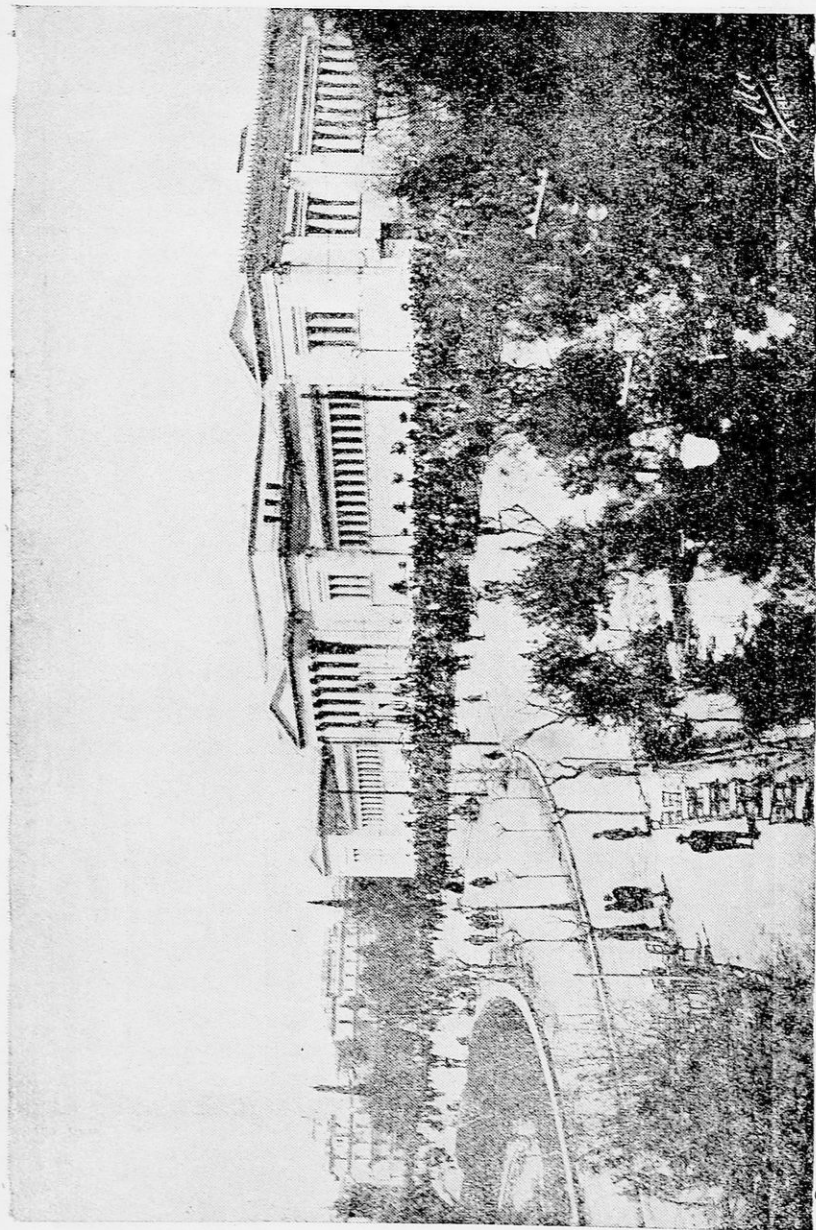
Ἐπέρασαν ἀπὸ τὸ Ζάππειο, ἐμπῆχαν στὸν Ἐθνικὸ κῆπο, ἐπῆγαν καὶ ἐθαύμασαν τὸ Στάδιο μὲ τὶς κατάλευκες σειρὲς ἀπὸ μαρμάρινα καθίσματα. Ὑστερα ἐπέρασαν ἀπὸ τοὺς στύλους τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς καὶ εἶδαν μὲ κατάπληξη τὶς τεράστιες μαρμαρίνες κολόνες. Ἄλλες ἦσαν πεσμένες κατὰ γῆς καὶ ἄλλες ὄρθιες.

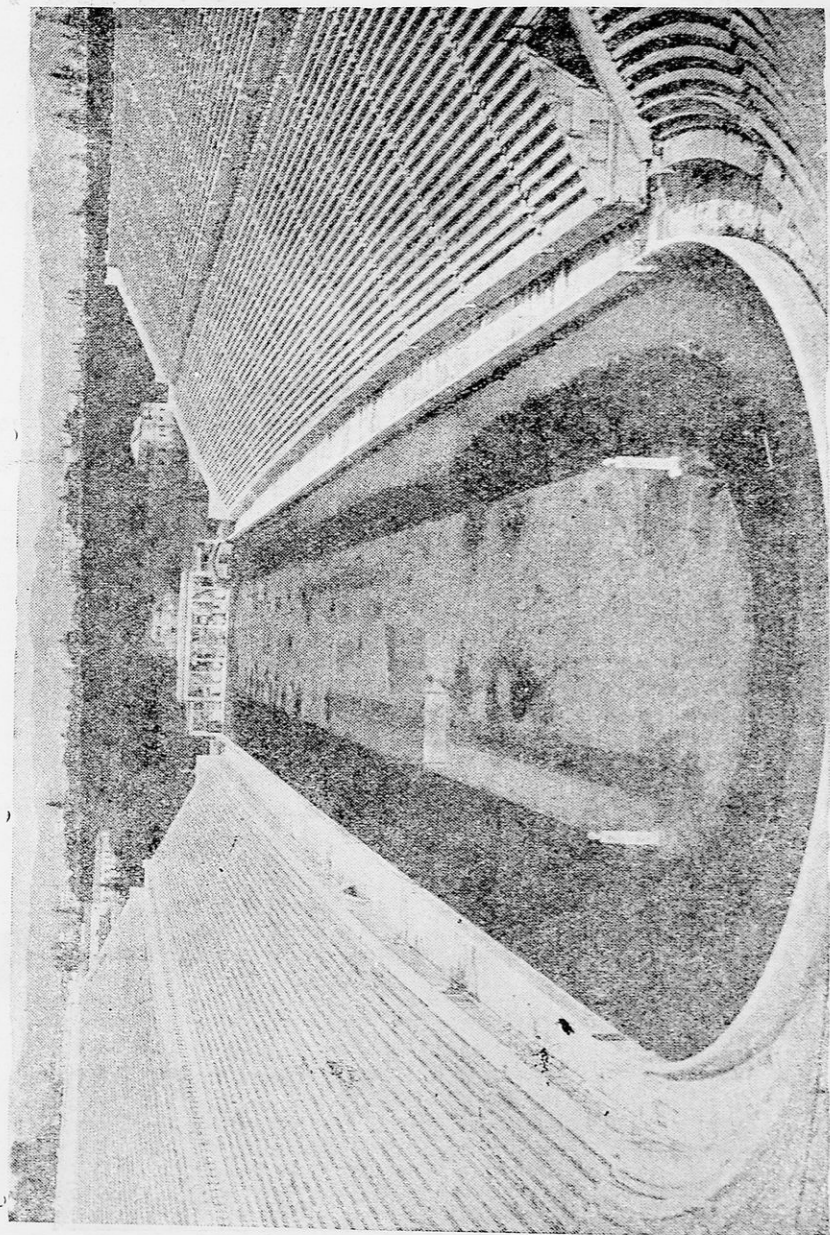
Μετὰ ἐπέρασαν ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὰ Ὑπουργεῖα καὶ εἶδαν κόσμο νὰ μπαίνει καὶ νὰ βγαίνει γιὰ τὶς ὑποθέσεις του.

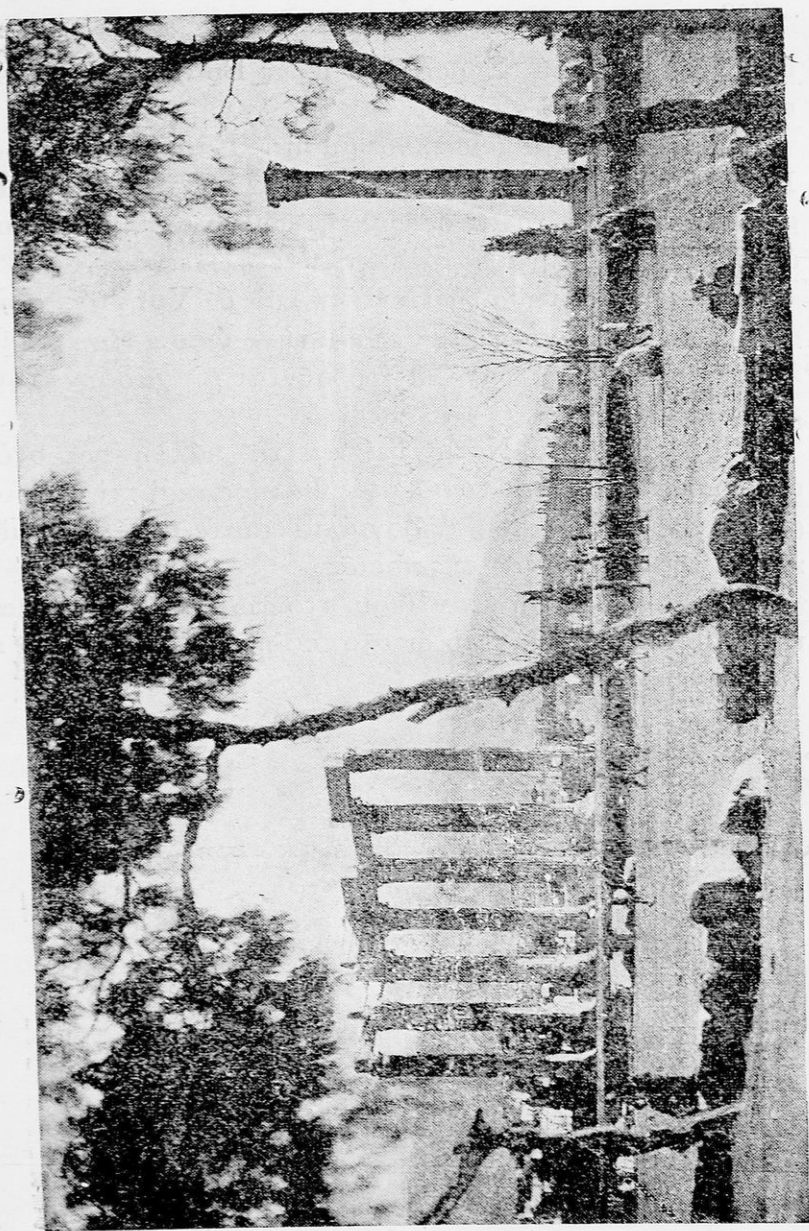
Ἐπέρασαν ἀπὸ τὴ Βιβλιοθήκη καὶ τὸ Πανεπιστήμιο, ποὺ βγάξει τοὺς γιατροὺς καὶ τοὺς δικηγόρους, ὅπως εἶχε ἀκούσει ὁ γέρο-Δήμας. Τέλος ἐπῆγαν στὸ Ζωολογικὸ Μουσεῖο. Πρὸς τὸ βράδυ ἐζήτησε ὁ γέρο-Δήμας καὶ ἀνέβηκαν στὴν Ἀκρόπολη, γιατί, καθὼς ἔλεγε, ἤθελε νὰ θαυμάσῃ ἀπὸ ὑψηλὰ ὅλη τὴν Ἀθήνα.

Καὶ ἀλήθεια, ὁ γέρο-Δήμας δὲν εἶχε ἄδικο.

Μακριὰ ἀπὸ τὴ βοή καὶ τὸ θόρυβο, ὁ δροσόλουστος

ἀπὸ τὴν αὖρα τοῦ Σαρωνικοῦ ἱερὸς Βράχος σὲ κρατεῖ
αἰχμάλωτο !

Δὲν ξέρεις τί νὰ πρωτοθαυμάσῃς. Ἐπάνω στὸν ἱερὸ
Βράχο ὑψώνεται ὁ Παρθενώνας καὶ ἄλλοι ναοί, αἰώνια
μνημεῖα τῆς ἀθάνατης δόξας τῆς φυλῆς μας, καὶ κάτω
ἀπλώνεται ἡ Ἀθήνα κατάλευκη καὶ φωτεινὴ.

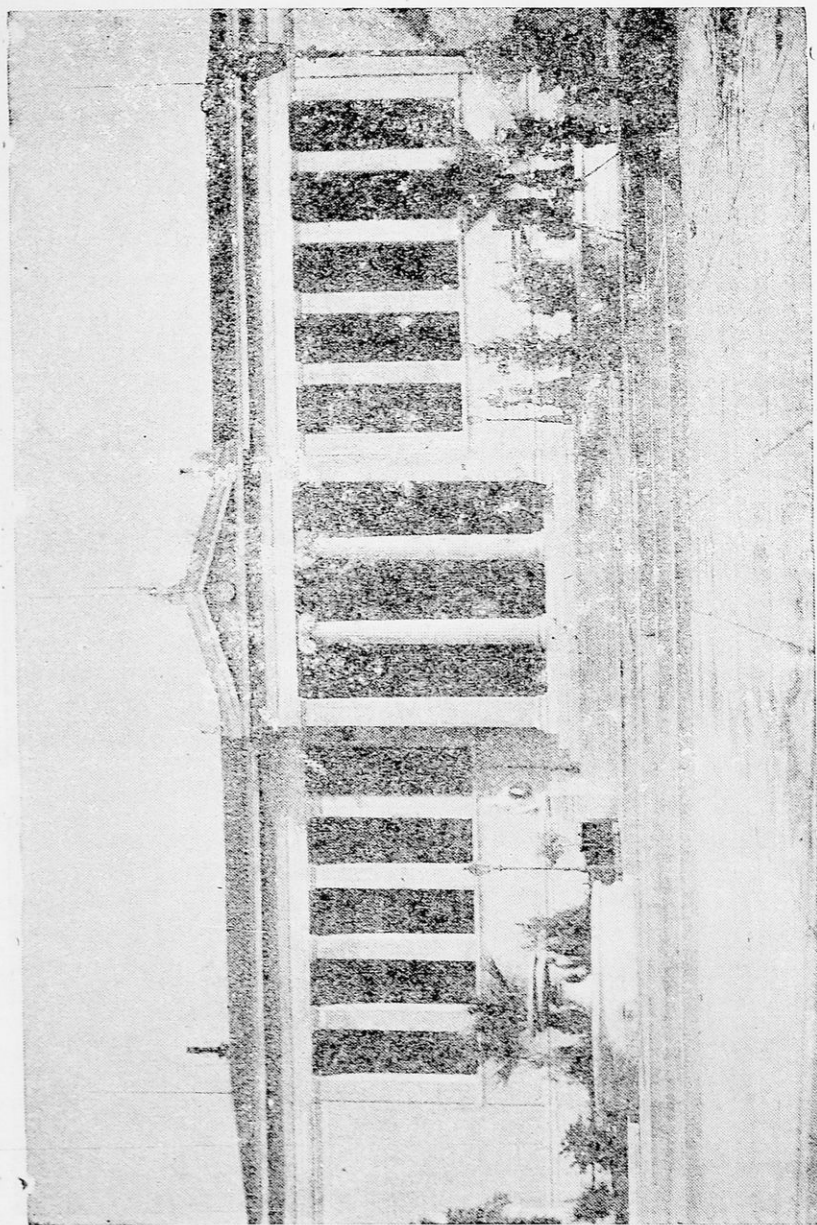
Γύρω ἡ Πάρνηθα, ἡ Πεντέλη καὶ ὁ Ὑμηττός, ποὺ
ἀλλάζουν χίλια χρώματα αὐτὴ τὴν ὥρα, τὴν περι-
κλείουν μὲ στοργή, σὰν νὰ φοβοῦνται μὴ χάσουν τὴν
πεντάμορφη.

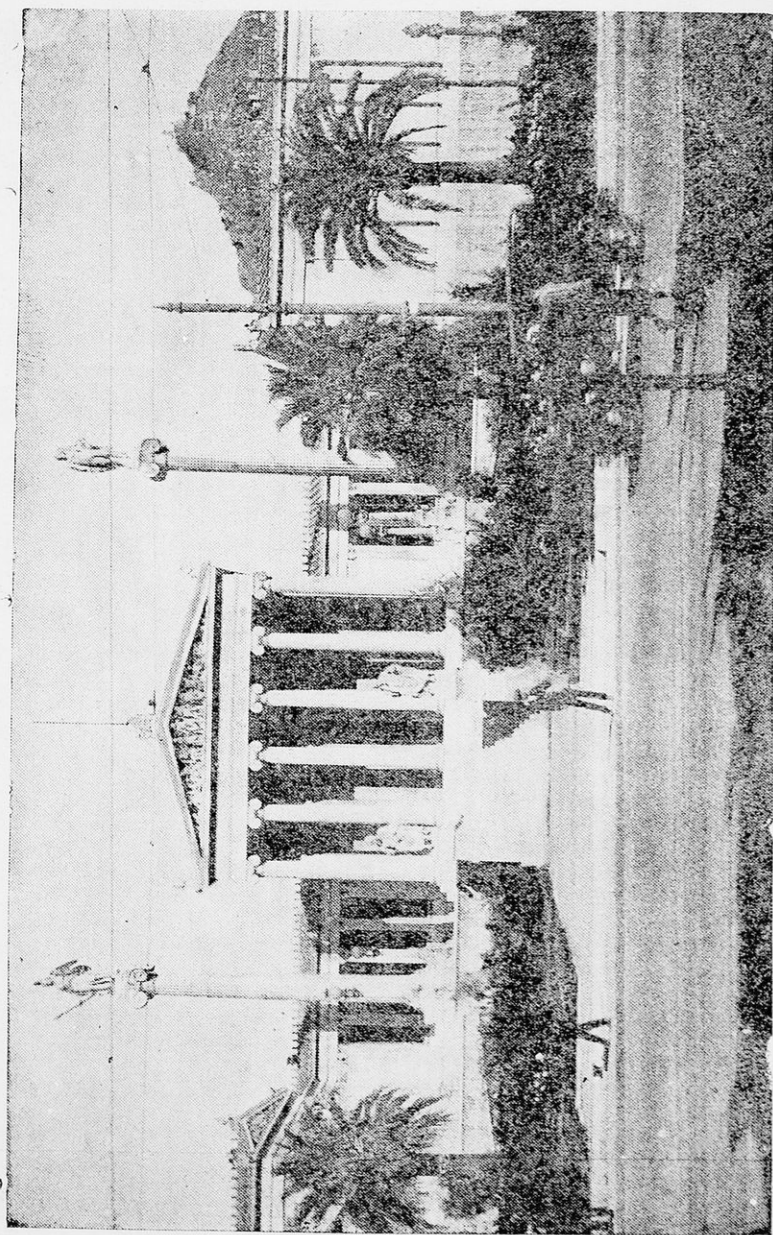
Μόνο κατὰ τὸ Νοτιὰ δείχνει τὰ κάλλη της στὰ
ἀκρογιάλια τοῦ Σαρωνικοῦ, τὰ Φάληρα καὶ τὴν Πει-
ραϊκὴ Χερσόνησο. Τὰ ἀκρογιάλια αὐτὰ μοιάζουν μὲ
κρόσια τῆς κεντημένης τῆς ποδιᾶς.

Ὁ Θάνατος ἐστάθηκε ἀντίκρου στὸ φωτεινὸ πανόραμα
τῆς Ἀθήνας καὶ εἶπε τὸ ὥραϊο ποίημα τοῦ Παλαμᾶ :

· · · · ·
Ὅλα γυμνὰ τριγύρω μας,
ὅλα γυμνὰ ἐδῶ πέρα,
κάμποι, βουνά, ἀκροοῦρανα,
ἀκράταγ' εἶναι ἡμέρα.
Διάφαν' ἡ πλάση, ὀλάνοιχτα
τὰ ὀλόβαθα παλάτια·

τὸ φῶς χορτάστε, μάτια,
κιθάρες τὸ ρυθμό.

'Εδῶ εἶν' ἀριά κι ἀταίριαστα
 λεκιάσματα τὰ δένδρα,
 κρασι εἶν' ὁ κόσμος ἄκρατο,
 ἐδῶ εἶν' ἡ γύμνια ἀφέντρα.
 'Εδῶ εἶν' ὁ ἴσκιος ὄνειρο.
 'Εδῶ χαράζει ἀκόμα
 στῆς νύκτας τ' ἀχνὸ στόμα
 χαμόγελο ξανθό.

.

ε'—*Στὸ μεγάλο λιμάνι.*

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐξημερώθηκαν σὲ ἓνα ξενοδοχεῖο τοῦ Πειραιῶς. Ὁ γέρο-Δήμας τοὺς ἐξύπνησε πρῶτ' :

—'Ε, παιδιὰ, σηκωθῆτε νὰ κάμωμε τὶς δουλειές μας, καὶ νὰ φύγωμε γιὰ τὸ χωριό μας. «Χόρευε κυρὰ-Μαροῦ κι ἔχε κι ἔννοια τοῦ σπιτιοῦ», ποὺ λέγει καὶ ἡ παροιμία. Φθάνουν ὅσα εἶδαμε, σήμερα πρέπει νὰ τελειώνωμε, γιατί τὰ σπίτια μας μᾶς περιμένουν.

Ὁ Θάνος μὲ τὸ Φῶτη τὰ εὗρηκαν πολὺ σωστὰ τὰ λόγια τοῦ γέρο-Δήμα. Ἔτσι ἐσηκώθηκαν γρήγορα καὶ ἔτρεξαν μαζί του στὴ δουλειά των. Ἐνῶ ἐπλήγαιναν νὰ ἀγοράσουν τὰ γεωργικὰ μηχανήματα, ὁ γέρο-Δήμας ἐπαρτηροῦσε μὲ περιέργεια τὶς φορτηγίδες ποὺ ἦσαν στὸ λιμάνι γεμάτες ἐμπορεύματα. Ἄλλες ἦσαν ἀραγμένες καὶ ἄλλες τὶς ἐτραβοῦσαν μικρὰ βαποράκια.

Δέματα μπαμπάκια, κιβώτια πελώρια ἢ μικρά, βαρέλια μὲ λάδι, σάκκοι, σίδερα ἦσαν στιβαγμένα στὶς φορτηγίδες αὐτές. Μὰ καὶ τεράστιοι σωροὶ ἀπὸ ἄλλα πράγματα λογιῶν-λογιῶν ἐπιαναν τὴν προκυμαία τοῦ λιμανιοῦ σὲ μεγάλη ἔκταση.

Τὴν ἴδια ὥρα ἀμάξια καὶ φορτηγὰ αὐτοκίνητα ἐφόρτωναν ἢ ἐξεφόρτωναν διάφορα πράγματα καὶ ἡ κίνηση αὐτὴ δὲν ἐσταματοῦσε.

—Γιατί νὰ κουβαλοῦν ὅλα αὐτὰ ἐδῶ στὴν προκυμαία; ἐρώτησε ὁ γέρο-Δήμας τοὺς συντρόφους του. Ἐδῶ θὰ μένουν ἢ θὰ ταξιδεύσουν σ' ἄλλα μέρη;

—Καὶ τὰ δύο θὰ γίνουν, εἶπε ὁ Θάνος. Ἄλλα θὰ μένουν ἐδῶ, ἄλλα θὰ μεταφερθοῦν στὰ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδας.

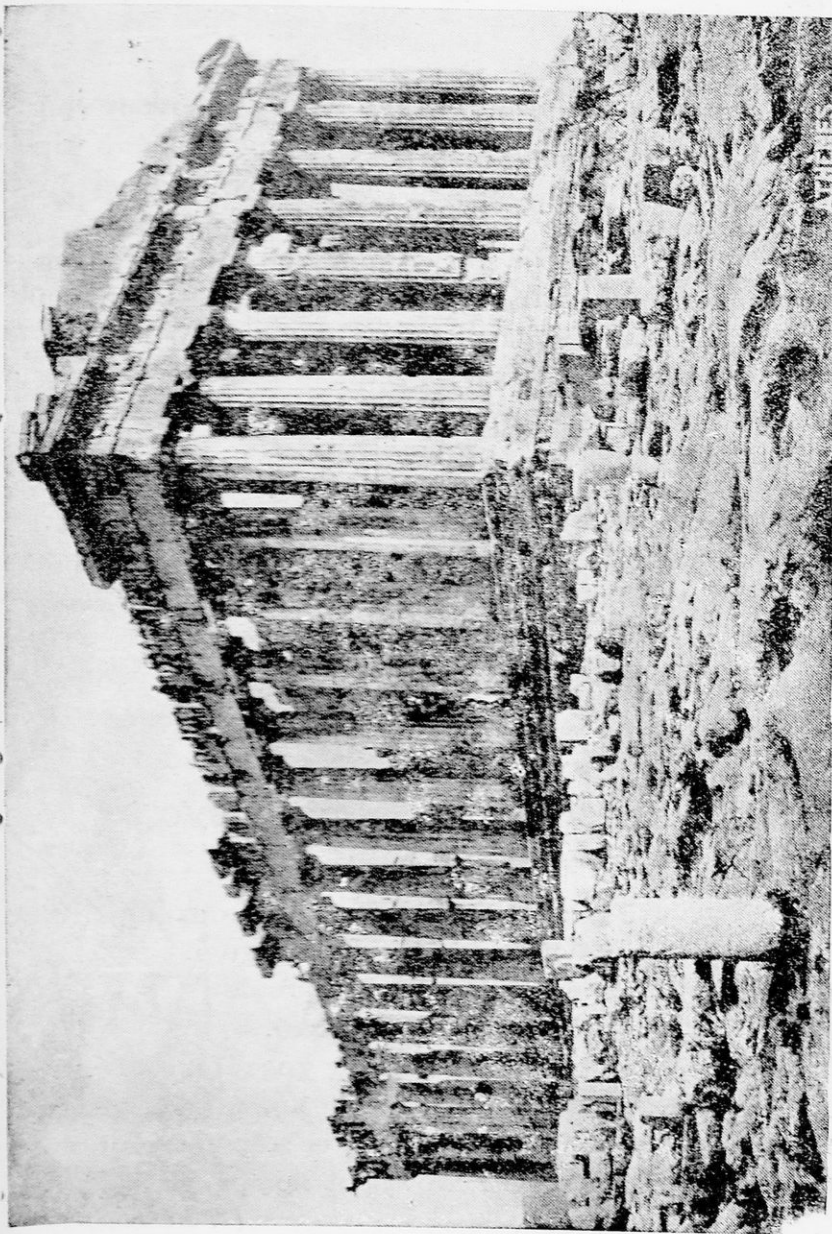
Στὸν Πειραιᾶ συγκεντρώνονται ἀπὸ διάφορα μέρη τὰ πρῶτα ὑλικά. Μπαμπάκια, λάδια, κουκούλια, σταφίδες καὶ ἄλλα. Αὐτὰ τὰ παίρνουν τὰ ἐργοστάσια ποὺ εἶναι ἐδῶ στὴν Ἀθήνα καὶ τὰ βιομηχανοποιοῦν. Ἀπὸ τὸ λάδι νὰ εἰποῦμε κάμνουν σαπούνια, ἀπὸ τὰ κουκούλια κάμνουν μεταξωτὰ ὑφάσματα, ἀπὸ τὰ μπαμπάκια κάμνουν νήματα καὶ πανιά. Ἔτσι δίδονται στὸ ἐμπόριο καὶ πωλοῦνται στὰ διάφορα μέρη.

Ἡ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριο εἶναι οἱ δύο σπουδαῖοι ἀόροι τῆς ζωῆς τοῦ Πειραιῶς καὶ τῆς Ἀθήνας.

—Μονάχα ἐδῶ γίνεται αὐτό, Θάνο;

—Καὶ σὲ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδας ὑπάρχει βιομηχανία καὶ ἐμπόριο. Στὴν Πάτρα, στὴν Καλαμάτα, στὸ Βόλο, στὴ Θεσσαλονίκη καὶ ἄλλου. Μὰ τὰ περισσότερα ἔρχονται στὸν Πειραιᾶ, ποὺ εἶναι καὶ τὸ μεγαλύτερο ἐμπορικὸ λιμάνι, ὅχι μόνο τῆς πατρίδας μας, ἀλλὰ καὶ ὅλης τῆς Βαλκανικῆς.

—Ἄ ἔτσι! ἔκαμε ὁ γέρο-Δήμας. Καὶ ἐγὼ δὲν ἠμποροῦσα νὰ ἐξηγήσω πῶς ζοῦν χιλιάδες ἄνθρωποι στὴν Ἀθήνα καὶ στὸν Πειραιᾶ, ἀφοῦ οὔτε σπεύρουν οὔτε θερίζουν.]

στ' — Ἡ ἐπιστροφή.

Ἡ ἐπιθυμία τοῦ γέρο - Δήμα νὰ τελειώνουν γρήγορα ἔγινε. Δὲν εἶχαν περάσει πέντε ἡμέρες ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ἔξεκίνησαν ἀπὸ τὸ Μοσκοχώρι, καὶ νάτους πάλι σιὸ χωριό των.

Ὅταν ἀντίκρουσε ὁ γέρο - Δήμας τὸ βουνὸ τοῦ χωριοῦ του καὶ τὸν ἐκτύπησε ἀπὸ τὰ ἔλατα τὸ ἀγέρι, τοῦ ἐφάνηκε πὼς ἦτο πεθαμένος καὶ ἔξαναζωντάνευσε.

— Ἀνάσανα, παιδιὰ μου, εἶπε στοὺς συντρόφους του. Καλὴ εἶναι ἡ Ἀθήνα καὶ ὁμορφη, μὰ τί τὸ θέλεις; «σπίτι μου σπιτάκι μου, χρυσοκαλυβάκι μου!» Ἀπὸ παιδάκι γεωργός, ὥργωσα κάμπους καὶ βουνά, ἀπὸ τὸ πρῶτ' ὥς τὸ βράδυ στὴ δουλειά, καὶ δὲν ἐκατάλαβα κόυραση. Τώρα γιὰ πέντε ἡμέρες στὴν Ἀθήνα ἐκουράσθηκε ἡ ψυχὴ μου. Ἡ Ἀθήνα εἶναι γιὰ ὅσους ἐγεννήθηκαν ἐκεῖ! Γιὰ μᾶς εἶναι τὸ Μοσκοχώρι.

Ἔτοι ὁ γέρο - Δήμας ἐπάτησε πάλι τὸ πόδι στὸ χωριό του καὶ ἤλθε ἡ καρδιά του στὸν τόπο της.

Σ' ἓνα χορτάρι τοῦ Παρθενώνα.

Δὲν θέλησε στὸ χῶμα τοῦ κάμπου νὰ βλαστήσῃ, ν' ἀνθήσῃ, νὰ πεθάνῃ σὰν πλάσμα ταπεινό.

Τῆς πεταλούδας πῆρε φτερά νὰ φτερουγίσῃ καὶ ὑψώθηκε ν' ἀνέβῃ κατὰ τὸν οὐρανόν.

Ἀνέρα ριζωμένο, φτωχὸ τῆς γῆς χορτάρι, σὲ μιὰ τοῦ Παρθενώνα ἀθάνατη γλυφῇ, χωρὶς κἂν νᾶναι δάφνης, ἐλιάς, μυρτιάς κλωνάρι, τῆς δόξας στεφανώνει τὴν πιὸ ψηλὴ κορφῇ.

(Ι. Πολέμης)

Τὸ ἡλιοβασίλεμα.

Πίσω ἀπὸ μακρινὲς κορφὰς ὁ ἥλιος βασιλεύει
καὶ τ' οὐρανοῦ τὰ σύννεφα χίλιες βαφὲς ἀλλάζουν,
πράσινες, κόκκινες, ξανθές, ὀλόχρυσες, γαλάζιες,
κι ἀνάμεσά τους γλυκοσκάει λαμπρὸς ὁ Ἀποσπερίτης.
Τὴν πύρα τοῦ καλοκαιριοῦ τὴ σβιεῖ γλυκὸ ἀεράκι,
ποὺ κατεβάζουν τὰ βουνά, ποὺ φέρνουν τὰ κρογιάλια.
Ἀνάρια τὰ κλωνάρια του κουνάει ὁ γεροπεῦκος
καὶ πίνει καὶ ρουφάει δροσιὰ κι ἀχολογáει καὶ τρίζει.
Ἡ βρύση ἡ χορταρόστρωτη δροσίζει τὰ λουλούδια
καὶ μ' ἀλαφρὸ μουρμουρητὸ γλυκὰ τὰ νανουρίζει.
Θολώνει πέρα ἡ θάλασσα, τὰ ριζοβούνια ἡσκιώνουν.
Τὰ Ζάλογκα μαυρολογοῦν, σκύβουν τὰ φρύδια οἱ βράχοι
κι οἱ κάμποι γύρω οἱ ἀπλωτοὶ πρασινοπέλαο μοιάζουν.
Ἀπέξω ἀπὸ τὰ ὄργώματα γυρνοῦνε οἱ ζευγολάτες,
ἡλιοκαμένοι, ξέκοποι, βουβοί, ἀποκαρτωμένοι,
μὲ τοὺς ζυγούς, μὲ τὰ βαριά τ' ἀλέτρια φορτωμένοι,
καὶ σαλαγοῦν ἀπὸ μπροστὰ τὰ δυὸ καματερά τους,
τρανά, στεφανοκέρατα, κοιλᾶτα, τραχηλᾶτα,
«ὦ! φωνάζοντας, ὦ! Μελισσινέ, Λαμπίρη.»

.....
Τοῦ κάμπου τ' ἄγρια πουλιὰ γυρνοῦν ἀπ' τὴν βοσκὴν των
καὶ μ' ἄμετρος κελαηδισμοὺς μὲς τὰ δέντρὰ κουρνιά-
[ζουν.

Σκαλώνει ὁ γκιώνης στὸ κλαρὶ καὶ κλαίει τὸν ἀδερφό
[του.

Στὰ ρέπια, στὰ χαλάσματα ἡ κουκουβάγια σκούζει

.....
 Καλότυχοί μου χωριανοί, ζηλεύω τὴ ζωὴ σας,
 τὴν ἀπλοϊκὴ σας τὴ ζωὴ, πῶχει περισσies χάρες.
 Μὰ πιὸ πολὺ τὸ μαγικὸ ζηλεύω γυρισμό σας,
 ὄντας ἡ μέρα σώνεται καὶ βασιλεύει ὁ ἥλιος.

(Κ. Κρυσιτάλλης)

Ὁ ἔξυπνος δικαστής.

Μία φορὰ ἓνας ἔμπορος, καθὼς ἐπήγαινε ἀπὸ τὴ μία πόλη στὴν ἄλλη, ἔχασε ἓνα δέμα χρήματα. Ἀμέσως λοιπὸν ἐδημοσίευσε στὶς ἐφημερίδες:

«Ἐχάθη δέμα χρημάτων. Παρακαλεῖται, ὅποιος τὸ εὗρῃκε, νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ καὶ νὰ λάβῃ ὡς ἀμοιβὴ χίλιες δραχμές».

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐπαρουσιάσθηκε ἓνας ἀγαθὸς καὶ τίμιος χωρικός καὶ εἶπε στὸν ἔμπορο:

—Εὗρῃκα τὸ δέμα μὲ τὰ χρήματά σου. Πιστεύω πὼς θὰ εἶναι αὐτό. Πάρε τὰ χρήματά σου ὀπίσω. Ἔτσι ἐμίλησε ὁ ἄνθρωπος πού εὗρῃκε τὸ δέμα μὲ τὰ χρήματα. Καὶ ἐκοίταξε μὲ χαρούμενη ματιὰ καὶ ξάστερη, γιατί εἶχε ἡσυχὴ τὴ συνείδησή του. Αὐτὸ ἦτο ὥραϊο!..

Ὁ ἄνθρωπος ὅμως πού εἶχε χάσει τὰ χρήματα ἐχάρηκε, ἀλλὰ μόνον γιατί εὗρῃκε τὰ λεπτὰ του. Ἐκάθισε, ἄνοιξε τὸ δέμα καὶ τὰ ἐμετροῦσε σιγὰ-σιγὰ. Ὅσο ἐμετροῦσε ὅμως, ἐσκέπτετο πὼς θὰ ἡμποροῦσε νὰ μὴν ἀνταμείψῃ τὸν τίμιον ἄνθρωπο...

—Ἀγαπητέ μου, εἶπε σὲ λίγο, εἶχα μέσα στὸ δέμα

έννέα χιλιάδες καὶ βρίσκω τώρα μόνον ὀκτώ. Φαίνεται πὼς θὰ ἄνοιξες καὶ ἐπῆρες τὶς χίλιες δραχμές. Ἔκαμες καλὰ, ἦσαν ἰδικές σου. Σὲ εὐχαριστῶ πάρα πολὺ».

Αὐτὸ ἦτο πολὺ ἄσχημο! Ὅμως τὸ πρᾶγμα δὲν ἔμεινε ἕως ἐδῶ.

Ὁ τίμιος ἄνθρωπος δὲν ἐσκοτίζετο τώρα τόσο, ἐπειδὴ ἔχασε τὶς χίλιες δραχμές. Αὐτός, ὅπως νὰ ἦτο, θὰ ἐγύριζε τὸ ξένο χρῆμα. Ἐθύμωσε ὁμως, γιατί δὲν τὸν ἐπίστευε ὁ ἔμπορος. Ἀρχισε λοιπὸν νὰ τὸν βεβαιώνη, πὼς τὸ δέμα μὲ τὰ χρήματα τὸ ἐπαρουσίασε ὅπως τὸ εὗρηκε καὶ πὼς δὲν τὸ ἄνοιξε. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἄλλος ἐπέμενε πὼς λείπουν χίλιες δραχμές. Μὲ τὰ πολλὰ ἐπῆγαν στὸ δικαστή. Καὶ οἱ δύο ἔλεγαν πὼς εἶχαν δίκαιο.

Ὁ δικαστής, ἄνθρωπος ἔξυπνος καὶ μὲ πολλὴ πεῖρα, ἔνοιωσε ποιὸς ἦτο ὁ τίμιος καὶ ποιὸς ὁ πονηρός, μὰ δὲν εἶπε τίποτε.

— Ἐλάτε, εἶπε, νὰ κάμετε ὁ καθένας σας μία βεβαιώση. Ἐσύ, λέγει στὸν ἄνθρωπο ποὺ εὗρηκε τὰ χρήματα, νὰ βεβαιώσης, πὼς εὗρηκες ἓνα δέμα μὲ ὀκτὼ χιλιάδες δραχμές. Καὶ σὺ πάλι, λέγει στὸν ἔμπορο, νὰ βεβαιώσης πὼς ἔχασες ἓνα δέμα μὲ έννέα χιλιάδες δραχμές.

Ἀμα ἔγραψαν τὴ δήλωση, ἔβγαλε καὶ ὁ δικαστής τὴν ἀπόφασιν.

— Σύμφωνα μὲ αὐτὰ ποὺ βεβαιώνετε καταλαβαίνω, πὼς τὸ δέμα ποὺ ἔχασε ὁ ἓνας δὲν εἶναι τὸ δέμα ποὺ εὗρηκε ὁ ἄλλος. Φαίνεται πὼς κάποιος τρίτος ἔχει χάσει τὸ δέμα μὲ τὰ χρήματα. Πάρε λοιπὸν ἐσύ, καλέ μου

ἄνθρωπε, τίς ὀκτῶ χιλιάδες καὶ φύλαξε αὐτὲς ὥς νὰ βρεθῇ ἐκεῖνος ποὺ τίς ἔχει χάσει. Ὅσο γιὰ σένα, κύριε, δὲν ἠμπορῶ νὰ σὲ βοηθήσω σὲ τίποτε, παρὰ θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ περιμένῃς ὥσπου νὰ παρουσιασθῇ ἐκεῖνος ποὺ εὗρῃκε τὰ δικά σου χρήματα.

Ἔτσι ἀποφάσισε ὁ δικαστὴς καὶ ἔτσι ἔγινε.

Εὐνο Τρογαννῆς

Τιμὴ στὸ στρατηγὸ Φωκίωνα.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι εἶχαν ἓνα σπουδαῖο στρατηγό, τὸ Φωκίωνα.

Ὅλοι ἐπαινοῦσαν τὴ γενναιότητα καὶ τὴν τιμιότητά του. Ἀλλὰ ἀπὸ ὅλους πιδὸν πολὺ τὸν ἀγαποῦσε καὶ τὸν ἐκτιμοῦσε ὁ Μ. Ἀλέξανδρος.

Κάποτε γιὰ νὰ τοῦ δείξῃ πόσο τὸν ἐθαύμαζε, τοῦ ἔστειλε ἑκατὸ ἀργυρὰ τάλαντα, δηλ. ἑξακόσιες χιλιάδες δραχμές· καὶ ἀκόμη τοῦ ἔχάριζε μιὰ πόλη γιὰ νὰ ζῇ ἀπὸ τὰ εἰσοδήματά της.

Ὁ Φωκίων εὐχαρίστησε τὸν βασιλέα γιὰ τὰ πραγματικὰ βασιλικά δῶρα του, ὅμως δὲν τὰ ἐδέχθηκε. Ἐπαράκαλεσε μόνο τὸ Μ. Ἀλέξανδρο, ἂν ἤθελε ἀληθινὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, νὰ ἀφήσῃ ἐλεύθερους τέσσερεις φίλους του, ποὺ εἶχε κλεισμένους στὴ φυλακή. Ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἐθαύμασε ἀκόμη περισσότερο τὸ Φωκίωνα καὶ ἀμέσως ἐλευθέρωσε τοὺς τέσσερεις φίλους τοῦ μεγάλου στρατηγοῦ.

Ἡ τελευταία παραγγελία.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐκαταδίκασαν τὸ στρατηγὸν τοὺς Φωκίωνα ἄδικα σὲ θάνατο. Τῇ στιγμῇ ποὺ θὰ ἔπινε τὸ δηλητήριο, κάποιος τὸν ἐρώτησε :

—Τί παραγγελία ἀφήνεις στὸ γιό σου ;

—Τὸν παρακαλῶ, ἀπάντησε ἐκεῖνος, νὰ ξεχάσῃ τὸ δηλητήριο τοῦτο. Καὶ νὰ ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα του καὶ νὰ θυσιάζεται μὲ μεγάλη προθυμία, γιὰ νὰ τὴν ἰδῇ δοξασμένη, μεγάλη καὶ εὐτυχισμένη !

Ἡ μέλισσα στὸν κῆπο τοῦ σχολείου.

Ἡ μέλισσα ἐπρόβαλε σήμερα πρωτὶ πρωτὶ ἀπὸ μία πορτίτσα τοῦ σπιτιοῦ της καὶ ἀντίκρουσε ἓνα πρᾶγμα φοβερὸ γι' αὐτή, τὸ φῶς ! Τί ἦτο αὐτό !

Τῆς ἤλθε ζάλη στὸ κεφάλι καὶ ἐθάμβωσάν τὰ μάτια της ! Ἐθάμβωσαν καὶ τὰ πέντε μάτια της, τὰ τρία μικρὰ καὶ τὰ δύο μεγάλα.

Ἐσκέφθηκε νὰ γυρίσῃ ὀπίσω, μὰ πάλι ἐστάθηκε λιγάκι νὰ συνέλθῃ.

«Πῶς τόσες ἀδελφές μου βγαίνουν ἔξω ;» εἶπε μὲ τὸ νοῦ της «εἶναι ντροπὴ ἐγὼ νὰ φοβηθῶ !»

Λίγο-λίγο ὁμως ἄρχισαν νὰ ξεθαμβώνουν τὰ μάτια της.

Τί ὁμορφος ποὺ ἦτο ὁ ἡλιοφωτισμένος κόσμος !

Ἐστάθηκε ἐκεῖ καὶ τὸν ἐθαύμαζε ἀπ' ὅλες τὶς με-

ριές. Τίποτε δὲν τῆς ἐξέφευγε. Δεξιά, ἀριστερὰ καὶ πίσω τῆς ἀκόμη τὰ ἐβλεπε ὅλα! Κάτω στὸ δρόμο ἀνέβαιναν πρὸς τὸ χωριὸ τῆς κάτι θηρία.

«Ἄν ἔλθουν ὥς ἐδῶ!» ἐσκέφθηκε τρομαγμένη. Μὰ πάλι ἐκοίταξε τὰ πόδια τῆς καὶ εἶπε:

«Αὐτοὶ μὲ δύο, ἐγὼ μὲ ἑξι...» καὶ ἔκαμε δύο τρεῖς γύρους στὴν αὐλή τῆς.

«Ἰννν! ἔκαμε πάλι μὲ χαρά. Παρ' ὀλίγο νὰ λησμονήσω τὰ πετρά μου». Ἐπέταξε λιγάκι μὲ τὰ τέσσερα πετρά καὶ πάλι ἐγύρισε. Ἔως ὅτου νὰ κάμη ὅλα αὐτά, εἶχε γεμίσει ἡ αὐλή τοῦ σχολείου ἀπὸ παιδιὰ, ποὺ ἡ μέλισσα τὰ ἔλεγε θηρία.

Τί βοή! τί φωνές! τί γέλια!...

Ἐτρομάξε στὴν ἀρχή, μὰ σὲ λιγάκι ἐπῆρε θάρρος καὶ ββββ ἐπέταξε ἐπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια των! Νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, εἶχε καὶ κάποιο φόβο καὶ ἔλεγε:

«Αὐτοὶ δὲν ἔχουν πετρά, μὰ ξέρω ἐγὼ ἂν ἔχουν καμμία τέχνη νὰ πετοῦν;»

Ἦλθε ὁμως ἡ καρδιά τῆς στὴ θέση τῆς, γιατί κανεῖς δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν πειράξη. Ὅταν τὴν εἶδαν, ἐτραγουδοῦσαν ζωηρά:

Ζούμ, ζούμ, ζούμ,
μέλισσα τριγύρω,
δὲν σὲ βλάπτουν τὰ παιδάκια,
πέτα ἐδῶ στὰ λουλουδάκια.
Ζούμ, ζούμ, ζούμ,
μέλισσα τριγύρω,
τὴν κηρήθρα καὶ τὸ μέλι
νὰ μᾶς κάμης στὴν κυψέλη.

Ἡ μέλισσα ἀπὸ τὴ χαρὰ της, ποὺ τὴν ἀγαπᾷ ὁ κόσμος, παρ' ὀλίγο νὰ τρελλαθῇ!

«Ἄς πετάξω πάλι στὴν αὐλή μου γιὰ νὰ συνέλθω λίγο», εἶπε καὶ ἐπέταξε ἐκεῖ.

Μία ἄλλη μέλισσα, ποὺ ἐγύριζε φορτωμένη, τὴν εὐοῖκε στὴν αὐλή καὶ τῆς εἶπε:

— Ἄ, σὲ καλὸ σου! Ἀκόμη ἐδῶ; Ὁκνηρὴ θὰ μοῦ γίνης, ἔ; Δὲν ντρέπεσαι νὰ θέλῃς νὰ προσβάλῃς τὴ γενιά σου;

Τὰ λόγια αὐτὰ τὴν ἐπείραξαν κατάκαρδα καὶ καθὼς εἶδε καὶ τὶς ἀδελφές της νὰ πετοῦν, ἐπέταξε κι αὐτὴ στὰ δένδρα τοῦ κήπου, τὰ καταστόλιστα μὲ ἄνθη.

Τί μυρωδιά! Λίγο ἔλειψε νὰ σπάσουν τὰ λεπτὰ της κερατάκια! Μὰ καὶ τί χρώματα! πρὸ πάντων ἐκεῖνο τὸ γαλάζιο χρῶμα!

Ἡ ἱστορία της.

Ἡ κυρία μέλισσα, ποὺ ἐπέταξε στὸν κόσμο στολισμένη μὲ τὰ γυαλιστερά διπλὰ πτερὰ, μὲ ἔξι ζῶνες στὸ κορμί της καὶ μὲ τὰ κερατάκια καὶ τὰ πέντε διαμαντάκια στὸ κεφάλι δὲν εἶναι ὅποια καὶ ὅποια.

Αὐτὴ κατάγεται ἀπὸ μεγάλη γενιά. Ἡ μητέρα της εἶναι βασίλισσα καὶ τὸ χωριό της εἶναι στὸν κῆπο τοῦ σχολείου.

Θὰ εἰπῇς καὶ ἄλλες μέλισσες ἔχουν τὴ μητέρα των βασίλισσα, μὰ ξέρετε ποῦ ἔχουν γεννηθῇ;

Ἄλλες μέσα σὲ παλιοκουφάλες τῶν δένδρων, ἄλλες σὲ πήλινα δοχεῖα καὶ ἄλλες μέσα σὲ παλιοκόφινά χρισμένα.

Μὰ τὸ δικό της σπίτι εἶναι ἓνα ξύλινο παλατάκι, μὲ δύο πατώματα, καλοφτιασμένο ἀπὸ τὸν Ἀνδρέα τὸν ξυλουργό, ποὺ εἶναι ξακουστὸς στὸν τόπο του.

Καὶ τὸ χωριό της εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ μεγάλα χωριά, γιατί ἔχει πενήντα παλατάκια σὰν τὸ δικό της.

Σωστή μελισσοῦπολη!

Ἄς εἶναι καλὰ ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου καὶ ἡ συντροφιά του, ποὺ ἔκτισαν μία τέτοια πολιτεία.

Ἐγεννήθηκε τὴν ἀνοιξὴ μικρὸ αὐγουλάκι μέσα σὲ μιὰ ἐξάγωνη κούνια κέρινη, τὸ κύτταρο ὅπως τὴν ἔλεγε ὁ δάσκαλος.

Ἐκεῖ ἐγεννήθηκε καὶ δίπλα της σὲ ἄλλα κύτταρα ἐγεννήθηκαν χιλιάδες ἄλλες ἀπὸ τὴν ἴδια μητέρα.

Καὶ ἔτσι τὰ κύτταρα, τὸ ἓνα κολλητὰ στὸ ἄλλο, ἐσχημάτισαν μιὰ τετράγωνη συνοικία, ποὺ τὴν εἶχαν βάλει σὲ πλαίσιο καὶ τὴν ἔλεγαν κηρήθρα.

Ἐκεῖ στὴ συνοικία αὐτὴ δὲν ἦσαν μόνο τὰ αὐγά ποὺ ἐγέννησε ἡ βασίλισσα, μὰ καὶ ἀποθῆκες γιὰ τροφή. Καὶ τί τροφή! γλυκεῖα σὰ μέλι!

Ἡ κυρία μας ἐγεννήθηκε αὐγουλάκι, καὶ ἡ ζωὴ της αὐτὴ ἐκράτησε μόνο τρεῖς ἡμέρες. Τὴν τετάρτη ἐβγήκε ἀπὸ τὸ αὐγὸ ἓνα σκουληκάκι τυφλό, χωρὶς πόδια.

Ἦτο τυχερὴ καὶ εἶχε καλὰ ἀδέλφια, τὶς μέλισσες

πού ἦσαν στὸ παλατάκι αὐτό. Ὁ δάσκαλος τὸ ἔλεγε «κυψέλη». Μὰ καὶ κουβέλι νὰ τὸ ἔλεγε, αὐτὸ ἦταν παλατάκι.

Αὐτὲς λοιπόν, μόλις ἔσκασε ἀπὸ τὸ αὐγὸ ἡ ἀδελφούλα των, ἄρχισαν νὰ ζυμώνουν μὲ τὰ πόδια των ἕνα γλυκὸ ψωμάκι ἀπὸ κίτρινο ἀλεύρι τῶν λουλουδιῶν καὶ λουλουδένιο χυμό. Τί γλυκὸ πού ἦτο!

Μὲ αὐτὸ τὴν ἔτρεφαν καί, ὅπως ἦτο τυφλή, τῆς τὸ ἔβαζαν στὸ στόμα.

Μία ἡμέρα δὲν εἶχε ὄρεξη νὰ φάγη. Οἱ ἀδελφές της μὴ θέλοντας νὰ τὴν ἀνησυχήσουν, ἐσκέπασαν τὸ κύτταρό της μὲ κέρινο σκέπασμα καὶ εἶπαν: «Κοιμήσου, χρυσαλλίδα μου».

Ἐκοιμήθηκε βαθιὰ ὁλόκληρη ἐβδομάδα!

Τὴν ὀγδὴ ἡμέρα μὲ τὶς λαβίδες, πού ἐφύτρωσαν στὸ στόμα της, ἄνοιξε μιὰ τρυπούλα στὸ κέρινο σκέπασμα. Τότε οἱ καλές της ἀδελφές ἐπέταξαν μὲ χαρὰ κοντά της καὶ τὴν ἐβοήθησαν νὰ βγῇ ἀπ' ἐκεῖ, μέλισσα πιά.

Τίποτε γύρω της δὲν ἔβλεπε, γιατί στὸ παλατάκι της ἦσαν σβησμένα τὰ ἠλεκτρικά. Μὰ ἔνοιωθε τὰ χάδια πού τῆς ἔκαμναν μὲ τὰ κεφαλάκια οἱ ἀδελφοῦλες της γιὰ τὰ καλωσορίσματα καὶ ἐχαίρετο ἡ καρδιά της.

*
* *

Ἄπ' ἐδῶ καὶ πέρα ἀρχίζει ἡ δουλειά.

Κάθεται καὶ αὐτὴ στὰ αὐγά, πού εἶναι στὰ κύτταρα,

για νὰ τὰ ξεστάνη, ζυμώνει τὸ ψωμάκι γιὰ νὰ τρέφῃ τὰ ἄλλα σκουληκάκια καὶ κάμνει ὅλες τὶς δουλειὲς τοῦ παλατιοῦ.

Ἄν καὶ βασίλισσα ἡ μάνα της, δὲν ἔχει ὑπηρέτριες. Ὅλοι ἐκεῖ μέσα, χιλιάδες κόσμος, βοηθεῖ ὁ ἓνας τὸν ἄλλο χωρὶς καμμία διάκριση.

Αὐτὲς εἶναι δουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ. Χρειάζεται ὅμως καὶ κιτρινόσκονη, ἡ «γύρη», ὅπως τὴ λέγει ὁ δάσκαλος, χρειάζεται χυμὸς ἀπὸ λουλούδια, χρειάζεται νερό! Εἶναι ἀνάγκη λοιπὸν νὰ κάμνῃ καὶ δουλειὰ ἔξω ἀπὸ τὴν κυψέλη γιὰ νὰ ζήσει.

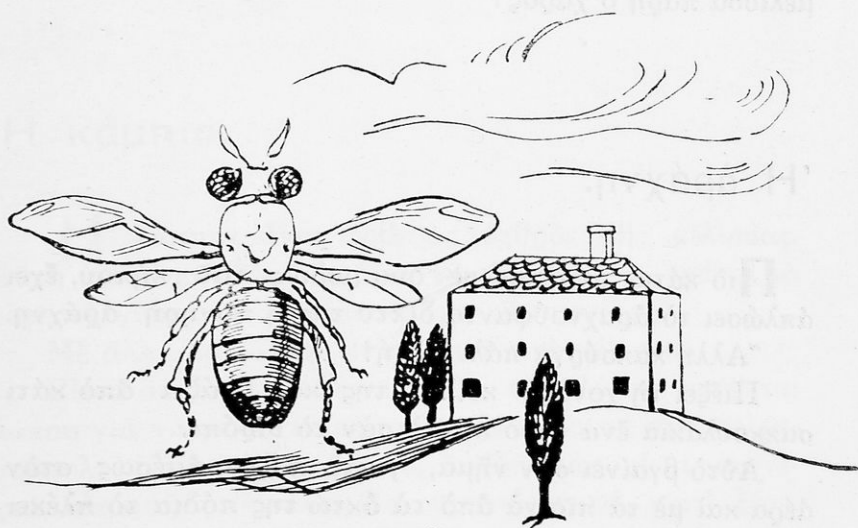
Γι' αὐτὸ τὴν εἶδαμε σήμερα τὴ μέλισσά μας νὰ προβάλλῃ στὴν εἴσοδο τοῦ σπιτιοῦ της καὶ ὕστερα νὰ πετᾷ στὰ ἄνθη τοῦ κήπου.

Τὶ λέγει ἡ νέα μέλισσα
γιὰ τὴν καινούργια ζωή.

Ἔτσι ἡ νέα μέλισσά μας ἐγύριζε φορτωμένη στὴν κυψέλη της, γεμάτη ἀπὸ χαρὰ γιὰ τὸ καινούργιο ἔργο της καὶ ἔλεγε μέσα της:

«Τί ὁμορφὴ πού εἶναι ἡ δουλειά! Τώρα πιά δὲν θὰ κάθωμαι στὰ σκοτεινὰ νὰ μὲ ταΐζουν σὰν τυφλὴ οἱ ἀδελφές μου, μὰ θὰ πετῶ ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι νὰ κουβαλῶ τὸ θησαυρὸ στὸ σπίτι μάς. Καὶ πῶς θὰ μὲ ἀντικρύζουν, ὅταν θὰ μὲ βλέπουν φορτωμένη, οἱ πιὸ μικρές μου ἀδελφές, πού θὰ περιμένουν ἀπὸ μένα! Μοῦ ἔρχεται ἀπὸ τὴ χαρὰ μου νὰ πετάξω πιὸ ὑψηλά!

Καὶ ὅταν συλλογίζωμαι πῶς καὶ ἡ βασίλισσα ἡ μητέρα μου θὰ ἰδῇ τὴν προκοπὴ μου καὶ θὰ μοῦ εἰπῇ, κουνώντας τὰ κερατάκια της : «Εὖγε, θυγατέρα μου!» μοῦ ἔρχεται σὰν τρέλλα! Τί ὁμορφη ποῦ εἶναι ἡ ζωὴ! Τί ὁμορφος ποῦ εἶναι αὐτὸς ὁ κόσμος! Ὑστερα σοῦ λέγει μία ἀδελφή μου : «Πρόσεχε, γιατί στὸν κόσμο εἶναι καὶ κακοί. Κοντὰ στὰ ὁμορφα λουλούδια φυτρώνουν καὶ ἀγκάθια, ποῦ σὲ ἀγκυλώνουν στὴν καρδιά»!... Φαίνεται ἔτσι στὰ ἀστεῖα μοῦ τὸ λέγει. Ἐγὼ τὸ εἶδα σήμερα καὶ μὲ τὰ πέντε μάτια μου, πῶς ὁμορφότερο ἀπὸ τὸν κόσμο τίποτε δὲν ὑπάρχει!»

Ἡ σφήκα.

Αὐτὰ συλλογίζεται καὶ λέγει πετώντας ἀργὰ ἀργὰ ἢ πρωτόβγαλτη μέλισσα.

Μὰ ἡ ἀδελφή της, ποὺ ἔχει πείρα τῆς ζωῆς, δὲν ἔχει ἄδικο. Πιὸ πέρα, στὴν κουφάλα μιᾶς γέρικης ἐλιᾶς, ἔστησε ἀπὸ ἡμέρες τὴ φωλιά της ἡ σφήκα ἡ κακούργα.

Ἔκαμε ἀλεύρι στὶς φλοῦδες τῆς ἐλιᾶς μὲ τὶς φοβερὲς τανάλιες ποὺ ἔχει στὸ στόμα της, τὸ ἐξύμωσε μὲ τὸ σάλιο της καὶ ἔκαμε τὴ σφηκοφωλιά!

Τώρα ἐκεῖ ἀκονίζει τὰ γιαταγάνια της, τὶς δύο σιαγονολαβίδες της καὶ τὸ φαρμακερὸ κέντρί της, ποὺ εἶναι σὰν ξίφος, γιὰ νὰ πετάξῃ σὰν βέλος καὶ ὅποια μύγα ἢ μέλισσα πάρῃ ὁ χάρος!

Ἡ ἀράχνη.

Πιὸ κάτω, ἀνάμεσα σὲ δύο ροδιὲς τοῦ κήπου, ἔχει ἀπλώσει τὸ ἀραχνοῦφαντο δίκτυ της ἡ πονηρὴ ἀράχνη.

Ἄλλη κακούργα πάλι αὕτη!

Πιέζει τὴ χονδρὴ κοιλιά της καὶ βγάζει ἀπὸ κάτω σακκουλάκια ἕνα ὑγρὸ πηκτὸ σὰν τὸ σιρόπι.

Αὐτὸ βγαίνει σὰν νῆμα, γιὰτὶ πῆξει ἀμέσως στὸν ἄερα καὶ μὲ τὰ πισινὰ ἀπὸ τὰ ὀκτώ της πόδια τὸ πλέκει στὰ ἀπέναντι κλαδιὰ καὶ κατασκευάζει τὸ φοβερό της δίκτυ.

Εἶναι ἀλήθεια πὼς δὲν ὑπάρχει δεύτερη ὑφάντρα

σὰν αὐτή. Ἀφοῦ, ὅπως λέγουν, ἐξεπέρασε καὶ τὴν Ἀθηνᾶ στὴν ὑφαντική. Μόνο ποὺ τὸ δίκτυ αὐτὸ τὸ ἀπλώνει γιὰ νὰ περιπλέξῃ μέσα τὸν ἐντομόκοσμο, ποὺ πετᾷ τρι γύρω! Τὸ ἀπλώνει καὶ στέκει παράμερα, σὲ μιὰν ἄκρη του, ἀκονίζοντας καὶ αὐτὴ τὰ φονικά της ὄργανα.

Ξέρει, πὼς κάποια μύγα ἢ μέλισσα, καθὼς πετᾷ, θὰ πέσῃ μέσα στὸ δίκτυ της καὶ περιμένει.

Ἀρπάζει τὸ θῦμα της μὲ τὰ δύο σιαγόνια της, τὸ ἓνα πιὸ χονδρὸ καὶ τὸ ἄλλο πιὸ λεπτό, μὰ μυτερὸ ἐμπρός, καὶ τὸ πληγώνει. Τὴν ἴδια ὥρα χύνει ἀπάνω στὴν πληγὴ ἓνα δηλητήριο, ποὺ στὴ στιγμή τὸ ἀφήνει νεκρό.

Τώρα δὲν μένει παρὰ νὰ τὸ ροκανίσῃ ἡ αἰμοβόρα, ποὺ ἔχει στὴ ράχη της ἓνα σταυρὸ καὶ τὴ νομίζουν χριστιανή!

Ἡ κάμπια.

Ἡ κάμπια εἶναι φοβερὸς ἐχθρὸς τῆς μέλισσας. Αὐτὴ ἢ πονηρὴ δὲν πειράζει τὴ μέλισσα, μὰ τρώγει τὸ κερί, τὴ γύρη καὶ τὰ ξύλα ἀκόμη τῆς κυψέλης!

Μὲ ἄλλα λόγια τὴν καταστρέφει τὴ μέλισσα.

Εἶναι σὰν πεταλούδα καὶ ὅλη τὴν ἡμέρα κρύβεται κάπου γιὰ νὰ μὴ φαίνεται, μὰ πάντα κοντὰ στὴ μελισσοπούλη. Καὶ πρὸς τὸ βράδυ, ἂν ἰδῇ πὼς εἶναι συννεφιά, πλησιάζει τὴν κυψέλη προφυλακτικά, γιατί ξέρει πὼς ἀγρυπνοῦν στὴν εἴσοδο οἱ φρουροὶ μὲ φαρμακερὸ κεντρί.

Κοντὰ στὸ μέλι ἔχει καὶ τὸ φαρμάκι ἡ μέλισσα. Τὸ ἔχει ἀκριβῶς γιὰ τοὺς ἐχθρούς της.

Μόλις βρῇ τὴν εἴσοδο καὶ κατορθώσῃ νὰ ξεγελάσῃ τοὺς φρουρούς, μπαίνει μὲ μεγάλη ἐπιτηδειότητα μέσα στὴν κυψέλη καὶ γεννᾷ σὲ μία γωνία τὰ αὐγά της.

Ἄν δὲν τὸ κατορθώσῃ αὐτό, τότε γεννᾷ τὰ αὐγά της ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν κυψέλη σὲ καμμία σχισμάδα της.

Τὸ σκουλήκι, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὸ αὐγό, τρυπώνει ἀπὸ τὴ σχισμάδα μέσα στὴν κυψέλη.

Ἐκεῖ ὑφαίνει γύρω στὸ κορμί του ἓνα σωλήνα καὶ προχωρεῖ μέσα μὲ ὅλη τὴν ἡσυχία, προφυλαγμένο πιά ἀπὸ τὰ κεντρίσματα.

Μόνο τὸ κεφάλι καὶ τὸ στῆθος του βγάζει ἔξω ἄφοβα, γιατί εἶναι σκληρὰ καὶ δὲν τὰ τρυπᾷ κεντρί. Εἶναι σὰν νὰ φορῇ περικεφαλαία καὶ θώρακα.

Ἀπ' ἐκεῖ λοιπὸν ὁ φοβερός αὐτὸς σκῶρος κάμνει τὴ δουλειά του.

Καὶ ὕστερα πιστεύει ἡ ἀγαθὴ ἡ μέλισσα, πὼς ἡ ζωὴ εἶναι στρωμένη μὲ λουλούδια, ἀφοῦ καὶ μέσα στὸ σπίτι της ἀκόμη φυτρώνουν τὰ ἀγκάθια.

Μὰ σιγὰ σιγὰ θὰ τὰ μάθῃ ὅλα!

Σήμερα ἦτο τυχερή, γιατί μία σφήκα, ποὺ τὴν ἐπῆρε ἀπὸ πίσω, ἐπροτίμησε ἓνα κομμάτι κρέας ποὺ ἦτο κρεμασμένο μέσα σ' ἓνα κλουβί, κοντὰ στὴ μελισσοπούλη.

Ἐκεῖ ἐπῆγε ἡ σφήκα. Ἀλλὰ τὴν ἔπιασε ἡ σφηκοπαγίδα ποὺ τῆς εἶχαν στήσει.

Μὰ καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου δὲν ἄφησαν δίκτυ γιὰ δίκτυ τῆς ἀράχνης οὔτε στὸν κῆπο οὔτε καὶ μέσα στὸ σχολεῖο.

Γιὰ κάμπια πιά δὲν ἔχει καθόλου φόβο, γιατί οἱ φροντιστὲς τῆς πολιτείας της μία-μία τὶς καθαρίζουν, ἀφοῦ βγάλουν ἔξω τὶς κηρῆθρες καθὼς εἶναι μὲ τὰ τε-
 λάρα τους.

Σφήκα.

Βγαίνει ἡ σφήκα σὲ σεργιάνι,
 τὰ βελουῖδα της φορεῖ,
 βάζει κίτρινο φουστάνι,
 δένει σουβλερὸ κεντρί.

Ἔτσι ὁμορφοστολισμένη,
 μ' ἀνοικτὰ τὰ δυὸ πτερὰ
 καὶ τὴ μέση της σφιγμένη,
 ἀρμενίζει μιὰ χαρά.

Μὲ τὰ λοῦσα ἐκεῖ ποὺ δείχνει
 δὲν προσέχει καὶ καλά,
 μόν' σὲ μιᾶς ἀράχνης δίχτυ
 ἴσια πάει καὶ σκουντουφλᾷ.

Κάποια ἀράχνη «σκούζει» πάλι!
 μὴ δὰ βάλθηκε ἡ κυρὰ
 κανὰ μάτι νὰ μοῦ βγάλῃ,
 νὰ μοῦ σκίση τὰ πτερὰ;

Κι ἡ ἀράχνη μόλις φθάνει
νὰν τὴ φάη, καθὼς θαρρεῖ,
μιὰ στιγμούλα αὐτὴ δὲ χάνει,
μόν' τῆς μπήγει τὸ κεντρί.

Ἔτσι ἐκεῖ ποὺ ἡ μιὰ στὸ δῶμα
μὲ σπασμοὺς ψυχομαχᾷ,
φεύγει ἡ ἄλλη μὲ τὸ σῶμα
σκονισμένο μοναχά.

(Α. Πάλλης)

Ἡ Μεγάλη Παρασκευή.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, σὰν κακοῦργος, μὲ τὸ σταυρὸ
στὸν ὦμο ἐπροχωροῦσε. Ὁ ὄχλος γύρω του τὸν ἐχλεύαζε
καὶ τὸν ἐπεριγελοῦσε.

Ἐβγῆκε ἡ συνοδεία ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἐπρο-
χώρησε γιὰ τὸ Γολγοθᾶ. Ὅταν ἐφθασαν στὸν «Κρα-
νίου τόπο», οἱ Ἰουδαῖοι ἐσταύρωσαν τὸν Κύριο ἀνά-
μεσα σὲ δύο ληστές. Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ εἶχε τὴν
ἐπιγραφή: «Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, Βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων».

Ἡ φρουρά, ποὺ ἐφύλαγε τὸν ἐσταυρωμένο, ἐπῆρε
τὰ ἱμάτιά του καὶ τὰ ἐμοίρασε, ἀφοῦ ἔβαλε κλῆρο. Καὶ
ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς ἐπονοῦσε καὶ ἐβασανίζετο, ἐκεῖνοι ἐγε-
λοῦσαν καὶ τὸν ἐπότιζαν μὲ ξίδι ἀνακατωμένο μὲ χολὴ
καὶ κρασί. Ὁ Χριστὸς ὁμως δὲν ἤπιε.

— «'Αν εἶσαι γιὸς τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἔλεγαν, κατέβα ἀπὸ τὸ σταυρό».

— «Ἦλθε νὰ σώσῃ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ἐγελοῦσαν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ τώρα δὲν δύναται νὰ σώσῃ οὔτε τὸν ἑαυτό του!»

Ὁ ἓνας ἀπὸ τοὺς ληστὲς τοῦ ἔλεγε:

— «'Αν εἶσαι ἀληθινὰ ὁ Χριστός, σῶσε τὸν ἑαυτό σου καὶ ἐμᾶς!»

Ὁ ἄλλος ὁμοῦς ληστής, ποὺ εἶχε μετανοήσῃ γιὰ τὶς πράξεις του, ἐγύρισε πρὸς τὸν Ἰησοῦ καὶ εἶπε:

— «Κύριε, θυμήσου με, ὅταν ἔλθῃς στὴ βασιλεία σου!»

Καὶ ὁ Χριστὸς ἀπάντησε:

— «'Απὸ σήμερα θὰ εἶσαι μαζί μου στὸν Παράδεισο!»

Κανεῖς δὲν ἦτο ἐκεῖ γιὰ νὰ τὸν εὐσπλαχνισθῇ στὶς ὥρες τοῦ μαρτυρίου του. Μόνο ἓνας μαθητὴς του, ἡ μητέρα του, ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητέρας του. Ἡ Παναγία ἐθρηνοῦσε τὸ μονάκριβό της παιδί καὶ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἐσκούπιζε μὲ τὰ μακριὰ της μαλλιά τὰ πόδια του.

Ὁ Ἰησοῦς ἐγύρισε τὰ θεϊκά του μάτια στὴ μητέρα του καὶ εἶπε:

— «Μητέρα! Νὰ τὸ παιδί σου!» καὶ τῆς ἔδειξε τὸν Ἰωάννη, τὸ μαθητὴ του. Ἀπ' ἐκείνη τὴν ἡμέρα ὁ Ἰωάννης ἐπῆρε τὴν Παναγία μαζί του καὶ τὴν ἀγαποῦσε σὰν μητέρα του.

Τὴν ἕκτη ὥρα βαθὺ σκοτάδι ἐσκέπασε τὴν Ἰουδαία, ποὺ ἐκράτησε ὡς τὴν ἐνάτη. Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐφώνηξε:

— «Θεέ μου, Θεέ μου, γιατί μὲ ἐγκατέλειψες;

Ὅταν οἱ στρατιῶτες τὸν ἄκουσαν νὰ φωνάζῃ, ἐπῆ-

ραν ένα σπόγγο, τὸν ἔδεσαν ἐπάνω σὲ ἓνα καλάμι, τὸν ἔβρεξαν μὲ ξίδι καὶ τὸν ἔδωκαν στὸ Χριστό. Ὁ Ἰησοῦς, μόλις ἀκούμπησε τὰ χεῖλη, ἀπόστρεψε τὸ πρόσωπό του, καὶ σὲ λίγο ἔγειρε τὸ κεφάλι του καὶ εἶπε:

—«Τετέλεσται! Πατέρα μου, στὰ χέρια σου παραδίδω τὸ πνεῦμα μου!»

Τρομερὸς σεισμὸς ἔγινε τότε. Τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθηκε σὲ δύο καὶ οἱ τάφοι ἀνοίχθηκαν.

Ἡ φρουρὰ γεμάτη φόβο γιὰ ὅσα ἔβλεπε, ἐφώναζε:

—«Ἀληθινά, γιὸς τοῦ Θεοῦ ἦτο!»...

Καὶ ὁ λαὸς ποὺ ἔβλεπε ἀπὸ μακριὰ ὅσα ἔγιναν, ἐκτυλοῦσε τὸ στήθος του καὶ ἐγύριζε γεμᾶτος τρόμο στὴν πόλη.

Πάσχα στὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς.

Ποιὸς δὲν ἔχει ἐπισκεφθῇ τὰ μικροσκοπικὰ ἐκκλησιαστικά της Πλάκας; Σφηνωμένα στοὺς βράχους, ποὺ σχηματίζει ἡ Ἀκρόπολη, ἦσαν ἡ παρηγοριὰ τῶν Χριστιανῶν τὸν καιρὸ τῆς Τουρκοκρατίας. Σ' αὐτὰ τὸ Σαββατόβραδο ἀνέβαιναν οἱ νοικοκυρὲς ν' ἀνάψουν τὰ κανδήλια καὶ νὰ ἰσκουπίζουν παρηγορημένες τὰ δάκρυα τῆς σκλαβιάς.

Ἐκεῖ ἐώρταζαν οἱ χριστιανοὶ καὶ τὶς ἅγιες ἡμέρες τοῦ Πάσχα.

Ἦταν τόσο μικρὰ καὶ πτωχὰ τὰ ἐκκλησιαστικά αὐτά, ποὺ τὰ ἐπεριφρονοῦσε ἡ δύναμη τοῦ τυράννου. Οὔτε καμπάνες δὲν εἶχαν γιὰ νὰ καλοῦν τοὺς χριστιανούς στὴ θεία λειτουργία.

Οἱ ραγιάδες ἔπρεπε νὰ ἐκτελοῦν τὰ θρησκευτικά των καθήκοντα «χωρὶς πολλὰ στολίδια», ὅπως ἔγραφε ἡ διαταγὴ τοῦ Ἀγᾶ. Οἱ ἐκκλησάρισες λοιπὸν τὴν Κυριακὴ ἐπήγαιναν καὶ ἐκτυποῦσαν τρεῖς φορὲς μὲ ἓνα ξύλο τὶς θύρες τῶν χριστιανῶν καὶ ἔλεγαν: «Κοιπιάστε στὴν ἐκκλησίᾳ». Μόνο ὁ «Παπατακατούκας» ἐκαλοῦσε τὸ ποίμνιό του στὴν ἐκκλησίᾳ μὲ μεγάλο θόρυβο. Ἐκτυποῦσε μὲ ἓνα κόπανο, εἴτε ἐπάνω σὲ μία πλατεῖα σανίδα εἴτε σὲ ἓνα μεγάλο τετράγωνο ἄδειο κιβώτιο, τόσο δυνατά, ποὺ ἔσπαζε τὰ αὐτιά της γειτονιάς. Τὴ μεγάλη Ἑβδομάδα τὴν ἐπερνοῦσαν μὲ πραγματικὴ νηστεία καὶ προσευχή.

Οἱ παλαιοὶ Ἀθηναῖοι τὴ Μ. Παρασκευὴ δὲν ἔτρωγαν τίποτε ἢ τὴν ἐπερνοῦσαν μὲ ξερὸ ψωμί. Τὰ κορίτσια μάλιστα, ποὺ θὰ ἐστόλιζαν τὸν Ἐπιτάφιο, ἔπρεπε νὰ μὴ βάλουν τίποτε στὸ στόμα των ὅλη τὴν ἡμέρα. Μόνον ὅταν ἐτελείωνε ἡ περιφορὰ τοῦ Ἐπιταφίου, ἐγύριζαν στὰ σπίτια των καὶ ἔτρωγαν ἓνα κομμάτι ψωμί βρεγμένο στὸ ξίδι».

Τὸ Μ. Σάββατο ἦτο ἡ συνήθεια νὰ καίουν τὸν Ἰούδα. «Τὸ μεγάλο Σάββατο, ὅπως γράφουν οἱ παλαιοί, ἔβγαινε ἡ ἐκκλησάρισα στὴ γειτονιά καὶ ἐμάζευε ξηρὰ κλαδιά». Σὲ κάθε εἴσοδο σπιτιοῦ ἐφώναζε: «φέρτε ξερόνια γιὰ τὸν Ὀβραῖο». Μὲ αὐτὰ ἄναβαν φωτιὰ καὶ ἔκαιαν τὸν Ἑβραῖο. Τὸν ἐγέμιζαν μὲ μπαμπακόσπορο καὶ στὰ μάτια καὶ στὸ κεφάλι ἔβαζαν μπαρούτι ζυμωμένο μὲ νερό. Ἐπειτα τὸν ἔβαζαν ἐπάνω στὰ ξύλα καὶ τὸν ἔκαιαν. Φωτιᾶς ἐπετοῦσε ἀπὸ τὸ στόμα καὶ ἀπὸ τὰ μάτια του. Ὁλος ὁ κόσμος ἐγελοῦσε... Αὐτὰ ἐγίνοντο τὸ βράδυ, ὅπως γράφει ἡ διήγησις. Ὅλη τὴν ἡμέρα ὁμως τὴν ἀφιέρωναν στὴν ἐλεημοσύνη. Δὲν ἔπρεπε νὰ μείνῃ

ἄνθρωπος παραπονεμένος καὶ δυστυχισμένος. Ὅλοι ἔπρεπε νὰ ἔχουν λίγο ἀρνάκι, κουλούρα καὶ κόκκινα αὐγά. Οἱ πλούσιοι εἶχαν χρέος νὰ στέλλουν στοὺς πτωχοὺς αὐγά, κρέας καὶ κουλούρια. Τὰ μοναστήρια ἐμοίραζαν τὰ ἐλέη τοῦ Θεοῦ. Ἦτο ἡ μεγαλύτερη ἁμαρτία νὰ ἀφήσουν ἄνθρωπο νὰ στερηθῇ ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες. Ἀλλὰ τὴν μεγαλύτερη φροντίδα εἶχαν οἱ ἐκκλησάρισες.

Αὐτὲς ἔκαμναν ἔρανο στὴν ἐνορία καὶ ἐμάζευαν ἢ χρήματα ἢ τροφίμα. Τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα στὸ προαύλιο τῆς ἐκκλησίας ἐψήνετο τὸ ἀρνὶ τοῦ παπᾶ. Ὅλοι οἱ πτωχοὶ εἶχαν δικαίωμα νὰ καθίσουν νὰ φάγουν. Ἐπειτα ἔπαιρναν τροφίμα καὶ γιὰ τὸ σπιτικό τους.

Τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα ὅλοι ἔπρεπε νὰ ὑπάγουν στὴν ἐκκλησία. Δὲν ἔμενε χριστιανὸς στὸ σπίτι του. Ἀκόμη καὶ οἱ γέροντες καὶ οἱ κατάκοιτοι ἔπρεπε νὰ ἐκκλησιασθοῦν, νὰ ἀκούσουν τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη». Στὴν ἀγάπη τοῦ ἑσπερινοῦ γινόταν ὁ ἀσπασμός. Οἱ ἐνοριῖτες ἔπρεπε νὰ φιληθοῦν μετὰ τῶν καὶ μὲ τὸν ἱερέα.

Παλιὰ Ἀθήνα.

Σπιτάκια ἄσπρα, ὀλοκάθαρα,
καὶ τοῦ παλιοῦ καιροῦ παλάτια,
μὲ τὶς παλιὲς αὐλόθυρες
ἀμπαρωμένες καὶ βαρεῖες,
κουρτίνες πράσινες, ποὺ πλέκουνε
τὸ καλοκαίρι στὰ χαγιάτια
οἱ προκομμένες τῶν σπιτιῶν κληματαριές.

Στὸ τζάκι ξενυχτάει ἡ χόβολη,
καὶ τῆς αὐλῆς τὸ κυπαρίσσι
σαλεύει μέσα στὶς βραδυές
τὶς ἡσυχες καὶ φωτερές.
Γύρω τὰ κόκκινα γαρούφαλα,
κι ἡ μαρμαρένια ἡ βρύση,
κι ἀνάμεσό τους οἱ παλιές νοικοκυρές.

Ὁ ἄσπρος παπποῦς, ποὺ συλλογίζεται
τὶς περασμένες του χαρές.
οἱ καμαροῦλες ποὺ ἀχνοφέγγουνε
σὸν ἔρχεται θαμπὸ τὸ δεῖλι,
καὶ ὑψώνοντας μιὰ φλόγα ρόδινη
τῆς Θεοτόκου τὸ καντήλι
πᾶνε ν' ἀνάψουν οἱ παλιές νοικοκυρές.

(*Τίμος Μωραΐτινης*)

Ἡ ψαράδικη ζωή.

α'—Τὸ ξεκίνημα.

Ὁ δάσκαλος καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ συλλόγου τῶν νέων κ. Βήκας εἶχαν συμφωνήσει στὶς διακοπὲς τοῦ σχολείου νὰ κάμουν μία διήμερη ἐκδρομὴ κάτω στὴ θάλασσα.

Στὴν ἐκδρομὴ θὰ ἐπὶ γαίναν καὶ μερικὰ ἀπὸ τὰ μεγάλα παιδιὰ τοῦ σχολείου καὶ ὅσοι ἤθελαν ἀπὸ τὸ

«Σύλλογο τῶν Νέων». Ἀποφασίσθηκε νὰ γίνη ἡ ἐκδρομὴ στίς 29 Ἰουνίου, ποὺ ἦταν ἑορτὴ.

Ἔτσι τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, πρὶν ξημερώσῃ, ἐκίνησαν ἀπὸ τὸ ὄρεινὸ χωριὸ γιὰ τὴ θάλασσα ὁ δάσκαλος μὲ ἕξι ἀπὸ τὰ παιδιὰ του καὶ ὁ κ. Βήκας μὲ ἑπτὰ ἀπὸ τὰ παλληκάρια του.

Ἐπρεπε νὰ φθάσουν πρῶτὶ καὶ ἡ ἀπόσταση ὥς τὸ Πόρτο-Μπούφαλο, εἰσι ἔλεγαν τὸ λιμανάκι ποὺ ἦτο πρὸς τὴ νοτιοανατολικὴ ἄκρῃ, ἦτο ὥς δύο ὥρες δρόμος. Γι' αὐτὸ ἐπῆγαιναν βιαστικοί.

Μὰ ὁ αὐγερινός, ποὺ ἐφώτιζε μὲ τὸ λαμπρὸ του φῶς τὰ πρόσωπά των, ἐπρόδιδε τὴ χαρὰ των γιὰ τὴν ἐκδρομὴ. Καὶ τὸ ἀπόγειο ἀεράκι τῆς καλοκαιρινῆς αὐγῆς τοὺς ἐλάφρωνε ἀπὸ τὸν κόπο τῆς πορείας.

Ἔτσι γρήγορα-γρήγορα, πρὶν ἀκόμῃ ἀρχίσῃ τὸ θερινὸ λιοπύρι ἔφθασαν στὸ Πόρτο-Μπούφαλο καὶ ἀντίκρυσαν τὴ θάλασσα ποὺ ἐποθοῦσαν. Ἐκεῖ τοὺς ἐπερίμενε, εἰδοποιημένος ἀπὸ πρῶτα, ὁ Μάνθος ὁ Διχτᾶς, παλαιὸς μαθητὴς τοῦ δασκάλου.

β'—Τὸ ἀπόγευμα μὲ τὸ παραγάδι.

Τὸ ἀπόγευμα, ἀφοῦ ἐπῆραν τὸ δροσερὸ λουτρὸ στὴν ψιλὴ ἄμμο, ἐμοιρᾶσθηκαν οἱ ἐκδρομεῖς στίς βάρκες καὶ ἀνοίχθηκαν.

Θὰ ἔρριχναν τὰ παραγάδια.

Ὡσπου νὰ φθάσουν στὸν τόπο ποὺ θὰ τὰ ἔρριχναν, τὰ παιδιὰ τὰ περιεργάζοντο μὲ προσοχὴ καὶ περιέργεια. Ὁ γέρο Νικόλας, ποὺ ἦτο μαζὶ των, τοὺς ἔδινε πρόθυμα πληροφορίες γιὰ τὸ κάθε τί.

—Καθὼς βλέπετε, τοὺς ἔλεγε, τὸ παραγάδι εἶναι ἕνας μεγάλος σπάγγος 500 ὡς 600 ὀργυιές, αὐτὸς ποὺ εἶναι κουλουριασμένος μέσα στὸ καλάθι καὶ λέγεται μάνα. Ἐπάνω στὴ μάνα, κάθε δύο ὀργυές τὸ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο, εἶναι δεμένα νήματα γερὰ, ποὺ ἔχουν μῆκος ὡς ἕνα μέτρο τὸ καθένα καὶ στὴν ἄκρη των εἶναι δεμένο τὸ ἀγκίστρι. Αὐτὰ τὰ νήματα εἶναι τὰ παράμαλα, ὅπως τὰ λέγουν. Ὡστε ἕνα παραγάδι ἔχει 250 ὡς 300 ἀγκρίστρια. Εἶδατε τὰ ἀγκρίστρια γύρω στὸ φελλό, ποὺ ντύνει τὰ χεῖλη τοῦ καλαθιοῦ. Εἶδατε καὶ τὸ δόλωμα ποὺ ἔχει κάθε ἀγκίστρι. Τὸ δόλωμα εἶναι, ὅπως βλέπετε, μικρὸ ψαράκι, ἢ ἀθερίνα. Ὅταν δὲν ἔχουμε ἀθερίνα, δολώνουμε μὲ καλαμάρι ἢ κομμάτια ἀπὸ ὀκταπόδι ποὺ τοὺς βγάζουμε τὸ δέσμα.

—Γιατί βγάζετε τὸ δέσμα; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

—Γιὰ νὰ ἀσπρίξη καὶ νὰ τραβᾷ ἀπὸ μακριὰ τὰ ψάρια. Τὸ καλύτερο δόλωμα εἶναι ἡ ἀθερίνα, ποὺ λαμποκοπᾷ σὰν ἀσημένια. Τὸ ψάρι μέσα στὸ βυθό, βλέποντας ἀπὸ μακριὰ τὸ δόλωμα, τρέχει καὶ τὸ ἀρπάζει. Ποῦ νὰ τὸ ξέρη πὼς ἐκεῖ μέσα κρύβεται ὁ χάρος του, τὸ ἀγκίστρι! Ἔτσι πιάνεται καὶ σπαράζει, μὰ εἶναι ἀργά! Τώρα, καμμιά φορὰ, ἂν εἶναι μεγάλο ψάρι, κόβει τὸ παράμαλο καὶ πάει δουλειά του, μὰ αὐτὸ σπάνια γίνεται.

—Ὡστε τριακόσια ἀγκρίστρια, τριακόσια ψάρια!

—Χμ! ἔχαμογέλασε ὁ γέρο-Νικόλας, ποῦ τέτοια τύχη! Ἄλλα χαλοῦν τὸ δόλωμα χωρὶς γὰ τὸ ἀρπάξουν, ὅπως ὁ κέφαλος, ἄλλα τὸ τσιμποῦν λίγο λίγο μὲ τὸ μικρό τους στόμα, ὅπως ὁ γίλος. Θὰ ἔχετε ἀκούσει ποὺ λέγουν: «γίλος εἶμαι σὲ γελῶ, τὸ δόλωμά σου σοῦ

χαλῶ»· μὰ ἅπ' ὅλα εὐκολώτερα πιάνεται ὁ χάνος καὶ ἡ πέρκα: «χάνος εἶμαι χάνομαι, πέρκα εἶμαι πιάνομαι».

— Ἄ, χάνος! ἔκαμε ὁ Ἄνδρέας, δηλαδὴ χαζός!

— Πραγματικὰ σὰ χαζὸς τὸ χίβει τὸ ἀγκίστρι! Τώρα ἂν τύχη καὶ κανένα σκυλόψαρο, πᾶνε οἱ κόποι μας! Θὰ μείνουν μόνο τὰ κεφάλια τῶν πιασμένων ψαριῶν!

— Δὲν τὰ τρώγει τὰ κεφάλια τὸ σκυλόψαρο; Ἐρώτησαν τὰ παιδιά.

— Φαίνεται πὼς δὲν τοῦ ἀρέσουν, εἶπε ὁ γέρο-Νικολὸς μὲ χαμόγελο.

Στὸ μεταξὺ ἔφθασαν διακόσια μέτρα ἀνοικτὰ ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριο καὶ ἐκεῖ ἄρχισε τὸ ρίξιμο τῶν παραγαδιῶν.

Τὰ παιδιά παρακολουθοῦν μὲ μεγάλη περιέργεια αὐτὸ τὸ ρίξιμο.

Στὴν ἄκρη τῆς μάνας ἔδесαν ἓνα σίδερο βαρὺ, ὄχι μεγάλο. Ἦμποροῦσαν νὰ δέσουν καὶ μία πέτρα, ὅπως εἶπε ὁ γέρο-Νικολός. Πάλι ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἄκρη τοῦ σχοιnioῦ ἦτο δεμένη μία κολοκύθα ποὺ ἔστεκε στὸν ἄφρο. Ὅταν ἔφθασε στὸ βυθὸ τὸ βαρὺ σίδερο, ὁ βαρκάρης ἐξακολουθοῦσε νὰ τραβᾷ σιγὰ τὰ κουπιὰ καὶ ὁ κύρ-Μάνθος ἄφηνε νὰ κατεβαίνει ἡ μάνα μὲ τὰ ἀγκιστρωμένα παράμαλα.

Τὸ ἴδιο ἔκαμαν καὶ ὅταν ἔφθασαν στὴν ἄλλη ἄκρη τῆς μάνας.

γ' — Ὁ γρίπος.

Γυρίζοντας για τὸ λιμάνι, ἀφοῦ ἔρριξαν τὰ παραγάδια καὶ τὰ δίκτυα, ἀντίκρυσαν ἓνα στενόμακρο πλοῖο μὲ σπαθωτὴ τὴν πλώρη, ποὺ ἔπλεε στ' ἀνοικτά.

— Ἕνας γρίπος! ἐφώνησαν ὅλα τὰ παιδιὰ.

— Εἶναι ὁ γρίπος μας, εἶπε ὁ Μάνθος, τὸν διευθύνει ὁ πατέρας μου.

Ἐξέχασα νὰ σᾶς εἰπῶ, πὼς τὸν ἐπερίμενα. Τώρα ποὺ ἐπῆρε βοριαδάκι, ἡμπορεῖ ἐδῶ νὰ κάμη μερικὲς καλάδες. Χθὲς καὶ προχθὲς μὲ τοὺς νοτιάδες ἐψάρευε στὴν ἀπέναντι ξηρά, στὴν Ἀγία Μαρίνα. Μὲ τὸ βοριά ἐρχεται ἐδῶ. Γιατὶ ὁ γρίπος τὸν θέλει πάντα στεριανὸ τὸν ἄερα.

— Τί ὁμορφο αὐτὸ τὸ θέαμα! εἶπε ὁ Δημήτρης. Πόσο ρυθμικὰ ἀνασηκώνονται καὶ κάθονται οἱ κωπηλάτες!

— Εἶναι ἀργὲς οἱ κουπιὲς αὐτές, μὰ εἶναι βαθιεῖς καὶ δυνατές, εἶπε ὁ Μάνθος. Εἶδατε, πὼς ὅλα τὰ κουπιὰ μαζὶ βουτοῦν καὶ ὑψώνονται;

Τὰ παιδιὰ ἐμετροῦσαν τὰ κουπιὰ τῆς πλευρᾶς ποὺ ἐφαίνεται ἀπέναντί των....

— Ἕνα, δύο, τρία....εἴκοσι!

— Ἄν εἶχε δέκα ἀκόμη, θὰ ἦταν σωστὴ πεντηκόντορος, εἶπε ὁ Ἀνδρέας.

— Ἀκοῦτε τὸ τραγούδι των· λέει ὁ Γιώργος ὁ βοσκός. Τὸ ἔχουν ταιριάσει μὲ τὸ ρυθμὸ τῶν κουπιῶν των..

— Πάντα ἔτσι τραβοῦν κουπί; ἐρώτησε ὁ Ἀνδρέας.

— Καμμιά φορὰ, ὅταν βοηθῇ ὁ καιρός, εἶπε ὁ Μάν-

θος, αφήνουν τὰ κουπιά ἐπάνω στὶς κουπαστὲς καὶ ἀμέσως ἰσάρουν τὸ πανί. Ἐνα λευκὸ λατίνι ποὺ εἶναι τὸ μονάκριβο πανὶ τῆς τράτας. Καὶ τότε ἀναπαύονται λιγάκι ἀπὸ τὸ κουπί.

—Τώρα ποῦ πηγαίνει; ἐρώτησε ὁ Κωστιάκης.

—Πάγει νὰ καλάρη, εἶπε ὁ Μάνθος. Θὰ ἀνοιχθῇ ὡς ὀκτακόσια μέτρα ἀπὸ τὴν ξηρὰ καὶ θὰ σταθῇ νὰ ρίξῃ τὸ δίκτυ, τὸ γρίπο, ὅπως λέμε. Ὅταν σὲ λίγο ἀρχίσῃ τὸ τράβηγμα ἀπὸ τὴν ξηρὰ, θὰ πᾶμε ἐκεῖ νὰ ἰδοῦμε.

Ὡσπου νὰ φθάσουν στὸ λιμάνι, ἡ τράτα ἐπλησίασε γιὰ τὸ κοντὰ στὴν ἄμμο καὶ τὰ τραταρόπουλα σὲ δυὸ σειρὲς ἀπὸ τὴν ξηρὰ ἐτραβοῦσαν τὰ σχοινιά.

Ὅλοι ἔτρεξαν ἐκεῖ νὰ ἰδοῦν.

Ἐπάνω στὴν πλώρη ἔστεκε ὀρθὸς ὁ καπετάνιος, καὶ σύγχρονα ἐπρόσεχε μὲ ἓνα κοντάρι νὰ κρατῇ γιὰ τὸ πλοῖο.

—Νὰ ὁ πατέρας μου, εἶπε ὁ Μάνθος, καὶ τοῦ ἐσύστησε τὴ συντροφιά του.

Ὁ πατέρας τοῦ Μάνθου ἐκούνησε τὸ χέρι του μὲ χαρὰ, χαιρετώντας τὴν καλὴ συντροφιά τοῦ γιοῦ του.

—Πῶς ἦτο, κύρ δάσκαλε, νὰ σᾶς ἰδοῦμε ὕστερα ἀπὸ τὸσον καιρό;

—Ἦλθα νὰ μάθω τὴν ψαρική σας, εἶπε χαμογελώντας ὁ δάσκαλος.

—Τιμὴ μας, μὰ τοῦ λόγου σου τὴν ψαρική τὴν ξέρεις καλύτερα ἀπὸ μᾶς, ἀφοῦ βγάζεις ψαράδες σὰν τὸ Μάνθο μου.

—Νὰ σοῦ ξήσῃ! ἀπάντησε μὲ συγκίνηση ὁ δάσκαλος. Εἶμαι εὐχαριστημένος ποὺ βλέπω τὴν προκοπὴ του.

—Αὐτὴ τὴν προκοπὴ τὴ χρωστᾷ πρῶτα στὸ Θεὸ

καὶ ὕστερα σὲ σένα, ἀπάντησε ὁ πατέρας τοῦ Μάνθου.
Καὶ ὅλη ἡ συντροφιά ἐκοίταξε μὲ ἀγάπη τὸ δάσκαλό της.

Τὰ παιδιὰ ἐμοιράσθηκαν στοὺς δύο στοίχους καὶ
ἄρχισαν νὰ τραβοῦν καὶ αὐτὰ τὰ σχοινιά, βοηθώντας
τοὺς τρατάρηδες. Καὶ ἔδινε καὶ ἔπαιρνε τῆς τράτας τὸ
τραγούδι :

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα !
ὅλοι πιάστε μὲ καρδιά.
Ἔχει ὁ γρίπος ψάρια μέσα
νὰ γεμίση ἡ ἀμμουδιά.

Καίει ὁ ἥλιος τὸ κεφάλι,
τρῶει ἡ ἄρμη τὸ κορμί·
σὰν κι ἐμᾶς στὸν κόσμον ἄλλοι
δὲν κερδίζουν τὸ ψωμί.

Ἔγια μόλα ! Δὲν μᾶς μέλει
στάχτη ὁ κόσμος νὰ γενῇ !
Μὲ τὸ πρῶτο τὸ βαρέλι,
πάει καὶ τὸ μισὸ σκοινί.

Μὲ βροχόχιονο, μ' ἀγέρα,
δίχως ὕπνο καὶ φαί,
στὰ σκοινιά μας νύχτα μέρα
τὴν περνοῦμε τὴ ζωή.

Ἔγια μόλα, πάρτε δίχτυ!
 πιάστε σάκκο στὸ γιालό!
 Ἀχ! βοριά θαλασσοπνίχτη,
 δὲν μᾶς βγῆκες σὲ καλό!

Πᾶν οἱ κόποι μας τοῦ κάκου
 μὲ τὴ λύσσα τοῦ βοριᾶ,
 σχίστηκ' ἡ κορφὴ τοῦ σάκκου
 καὶ μᾶς ἔφυγ' ἡ ψαριά.

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα!
 μὲ καινούργια προκοπὴ
 τὰ σκοινιά στὴ βάρκα μέσα
 καὶ τὰ χέρια στὸ κουπί.

Μὴ δειλιάτε, παλληκάρια,
 νᾶν ὁ γρίπος μας καλά,
 κι ἂν χαθῆκαν λίγα ψάρια,
 θᾶρθουν ἄλλα πιὸ πολλά!

Καὶ τραβοῦν σὲ δύο σειρὲς μὲ ἰσόχρονο βῆμα μαζί
 μὲ τοὺς τρατάρηδες, ποὺ ἔχουν γυμνὰ τὰ χαλκόχρωμα
 πόδια των ὡς τοὺς μηρούς. Τέλος μὲ χαρὰ παίρνουν
 ἔξω τὸ ἄδειο βαρέλι ἀπὸ τὰ πολλά, ποὺ τόσην ὥρα μὲ
 ἀγωνία ἀντίκρυζαν μακριὰ στὸ πέλαγος.

Τώρα ἀρχίζουν πιά τὰ δίκτυα. Αὐτὰ ὀρθώνονται
 δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ σὲ μεγάλῃ ἀπόστασι μέσα στὴ θά-
 λασσα, σὰν δύο τοῖχοι, καὶ φθάνουν ὡς τὸ σάκκο. Ὅρ-

θώνονται γιὰ νὰ ἐμποδίζουσιν τὴν ἔξοδο τῶν ψαριῶν καὶ νὰ τὰ ἀναγκάζουσιν νὰ πηγαίνουν πρὸς τὸ σάκκο.

Μὰ νά, οἱ τρατάρηδες ὅλοι μαζὶ χαρούμενοι μπαίνουν μέσα στὸ νερό.

Ὁ σάκκος ἔωθασε! Εἶναι ἓνα πελώριο πυκνοπλεγμένο δίκτυ. Γιὰ νὰ μένη ἀνοιχτὸ σὰν σάκκος, ἔχει κάτω βαριὰ μολύβια καὶ πρὸς τὰ ἑπάνω ἓναν πελώριο φελλό.

Ὁ σάκκος λαμποκοπᾷ ἀπὸ τὸ θησαυρὸ του. Καὶ μαζὶ μὲ τοὺς τρατάρηδες πανηγυρίζουσιν καὶ οἱ γλάροι, ποὺ τριγυρίζουσιν ἀπ' ἑπάνω περιμένοντας νὰ ξεγλιστήσῃ καμμία μαρίδα.

Καὶ τί δὲν εἶχε μέσα ὁ σάκκος! Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς μαρίδες, λούτσους μικρὰ μπαρμπούνια, σιναγριδοποῦλες, ὁμορφα καλαμαράκια!

— Ἡ τράτα, εἶπε ὁ κ. Βήκας στοὺς φίλους του, εἶναι ἡ σκούπα τῆς θάλασσας. Ὅ,τι βρεθῇ μέσα στὸ τμήμα ποὺ κλείνουν τὰ πλαγινὰ δίκτυα πιάνεται.

δ' — Τὸ πυροφάνι.

Ὁ Μάνθος ὁ ψαρᾶς εἶπε στοὺς φίλους του:

— Ἀκόμη δὲν ἐπρόβαλε τὸ φεγγάρι. Εὐκαιρία νὰ ἰδῇτε καὶ τὸ ψάρεμα τῆς νύκτας μὲ τὸ πυροφάνι.

Μεγάλοι καὶ μικροὶ μὲ χαρὰ ἄκουσαν γιὰ τὸ πυροφάνι, ποὺ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ ὁμορφότερα ψαρέματα.

Ἐμπρὸς στὴ βάρκα, λίγο χαμηλὰ καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν πλώρη, ἐκρέμετο μεγάλος φανός, ποὺ ἐφώτιζε μὲ ἀσετιλίνη.

Ὁ κωπηλάτης ἐκωπηλατοῦσε ἐλαφρὰ καὶ ὁ Μάνθος ἐστέκετο ὀρθίος στὴν κουπαστὴ μὲ τὸ καμάκι.

— "Ἴδιος ὁ Ποσειδῶνας μὲ τὴν τρίαίνα, εἶπε ὁ δάσκαλος. Μὰ ὁ εὐλογημένος θεὸς δὲν τὴν εἶχε μόνο γιὰ νὰ νικᾷ τὰ θαλασσινὰ τέρατα, παρὰ ἐβούλιαζε καὶ πλοῖα, σηκώνοντας μὲ αὐτὴ βουνὰ τὰ κύματα. Θυμηθῆτε τὸν πολὺπαθο Ὀδυσσεά, πὺ ἐμαρτύρησε ἀπὸ τὴν τρίαίνα του, ὅπως μᾶς διηγεῖται ὁ Ὅμηρος :

Εἶπε καὶ νέφη ἐσύναξε καὶ ἐτάραξε τὸν πόντο,
ἀρπάζοντας τὴν τρίαίνα· καὶ τὶς ἀνεμοζάλες
ἔσπρωξεν ὅλες μονομιᾶς καὶ τύλιξε στὰ νέφη
πόντο καὶ γῆ, καὶ ἐχύθηκεν ἀπὸ ψῆλὰ σκοτάδι.
Τοῦ Ὀδυσσεά τὰ γόνατα κοπῆκαν καὶ ἡ καρδιά του. . .
καὶ εἶπε μ' ἕνα παράπονο στὴν ἀντρικὴ ψυχὴ του :
ὦϊμέ! τὸν κακορρίζικο, στὸ τέλος τί θὰ γίνω !
Αὐτὰ εἶπε καὶ τὸν βρόντηξε σὰν τὸ βουνὸ τὸ κῦμα
μ' ὄρμῃ φριχτὴ καὶ ἐτάραξε κλονίζοντας τὴ βάρκα
καὶ ἡ ἀνεμοζάλῃ τσάκισε στὴ μέση τὸ κατάρτι
καὶ αὐτός, ἀντένα καὶ πανὶ στὸ πέλαο πέσαν πέρα.

Ὁ Μάνθος ἄκουε τοὺς ὁμηρικοὺς στίχους καὶ συγχρόνως ἐκτυποῦσε μὲ τὸ καμάκι του τὰ ψάρια, πὺ θαμπωμένα ἀπὸ τὸ φῶς ἀκίνητοῦσαν στὰ νερά. Καὶ ἡ δουλειὰ αὐτὴ ἐξακολούθησε ὡς τὴν ὥρα πὺ ἐπρόβαλε τὸ φεγγάρι καὶ ἕνα ἀργυρὸ ποτάμι ἐχώρισε τὴ θάλασσα τοῦ Πόρτο-Μπούφαλο σὲ δύο.

Πόσο ὠραῖα ἀντιφεγγίζετο μέσα στὰ νερὰ ἡ πανσέληνος!

— "Ἐ τώρα, εἶπε ὁ Μάνθος, τὸ πυροφάνι σταματᾷ!

Μὰ ὅ,τι χάνομε ἀπὸ τὸ πυροφάνι, μᾶς τὸ πληρώνει τὸ φεγγάρι μὲ τὴν ὁμορφιά του.

ε'—*Ἡ ἱστορία τοῦ Γιώργου τοῦ κουλοῦ.*

Ἡ συντροφιά τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ ἐκάθισε στὸ καφενεῖο τῆς ἀκρογιαλιᾶς. Σὲ λίγο ἐπέρασε ἐμπρὸς τοὺς ἕνας ἄνδρας μὲ καλοδεμένο σῶμα. Ἐφοροῦσε στὸ κεφάλι του ἕνα πλατύγυρο ψάθινο καπέλο καὶ εἶχε πάντοτε τὰ δύο του χέρια μέσα στὶς τσέπες. Ἀπὸ τὸ καπέλο καὶ ἀπὸ τὴν ἐνδυμασία του ἔδειχνε ψαρᾶς.

Καθὼς ἐπερνοῦσε, τοὺς ἐχαιρέτισε μὲ τὸ κεφάλι καὶ ἐπροχώρησε.

Ὅλοι τὸν ἐκοίταξαν περίεργα. Τοὺς ἔκαμε ἐντύπωση ποὺ ἐξακολοθυοῦσε νὰ ἔχῃ τὰ χέρια στὶς τσέπες μὲ τέτοια ζέστη. Ὁ Μάνθος ὅμως τοὺς ἔλυσε τὴν ἀπορία.

—Εἶναι ψαρᾶς ἀπὸ τὶς Πετρίες, μὰ τώρα δὲν ψαρεύει πιά, γιατί δὲν ἔχει χέρια!

—Κοῦμα στὰ νειᾶτα του! ἔκαμαν ὅλοι. Δυστυχισμένη ἡ μάνα ποὺ τὸν ἐκαμάρωνε.

—Ἦτο τυχερὴ ἡ μάνα του καὶ ἀπέθανε προτοῦ τὸν ἰδῇ σὲ τέτοια κατάσταση, εἶπε ὁ Μάνθος. Ἀλλὰ τί τὸ θέλετε, αὐτὸ εἶναι τὸ κατάντημα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Ἐψάρευε μὲ δυναμίτιδα καὶ ἕνα πρωὶ ἐπῆρε φωτιά στὸ χέρι του καὶ ἔχασε ὅλον τὸν καρπό! Μὰ μήπως ἔβαλε μυαλό; Μόλις ἔγιανε ἡ πληγὴ, πάλι ἄρχισε τὰ ἴδια. Σὲ λίγον καιρὸ, ἦτο ἡ ἐποχὴ ποὺ ἔρχονται τὰ μαγιάτικα, ἔρριξε μιὰ τορπίλλη μὲ εἴκοσι δυναμίτες στὸ ἴδιο μέρος.

—Μὰ πῶς τὴν ἔρριξε μὲ ἕνα χέρι; ἐρώτησε ὁ Κώστας ἀπορώντας.

—Ἐκόλλησε τὸ τσιγάρο του στὸ κομμένο χέρι, καὶ μὲ τὸ γερὸ ἄναψε τὸ φυτίλι. Εἶχε ὁμως τὸ νοῦ του στὸ κοπάδι τῶν μαγιάτικων, ποὺ ἦτο ἐμπρὸς του, καὶ ἐπερίμενε νὰ τὰ πετύχη συγκεντρωμένα. Ἔτσι ἐκράτησε τὴν τορπίλλη περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι ἔπρεπε. Αὐτὴ ἐπῆρε φωτιά μόλις ἔκαμε νὰ τὴν πετάξῃ καὶ ἔχασε καὶ τὸ ἄλλο του χέρι!

—Θὰ εἶναι κακὸ τὸ μέρος αὐτό, εἶπε ὁ Ἀνδρέας.

—Τὸ ἀντίθετο· ἐκεῖ εἶναι τὸ καλύτερο καρτέρι τῶν ψαριῶν. Στὸ ἴδιο μέρος ἔπιασα τὰ ψάρια ποὺ ἐφάγαμε. Γιὰ μένα αὐτὸ τὸ μέρος εἶσαι θησαυρός. Ποτὲ δὲν ἐσήκωσα τὸ δίκτυ ἄδειο. Τὸ λάθος λοιπὸν εἶναι τοῦ ἴδιου, ποὺ ἐκατάστρεψε τὴ νεότητά του μὲ τὸ μυαλό του. Τὸ σπουδαῖο εἶναι ὅτι καὶ πάλι δὲν τὸν ἄφησε τὸ πάθος του. Ἐκαταστράφηκε στὸ τέλος καὶ αὐτὸς καὶ στὸν τόπο μας ἔφερε καταστροφή.

—Γιατί ἔβλαψε τὸν τόπο μας ὁ Γιώργος; ἐρώτησε μὲ ἀπορία ὁ Ἀνδρέας.

—Ὅταν κανεῖς, ἀπάντησε ὁ Μάνθος, κάμνη κάτι, ποὺ κόβει τὸ ψωμί χιλιάδων ἀνθρώπων καὶ στερεῇ τοὺς Ἕλληνες ἀπὸ τὴν καλύτερη καὶ νοστιμώτερη τροφὴ των, ὅπως τὰ ψάρια, βέβαια βλάπτει τὸν τόπο του!

» Καὶ ὁ Γιώργος, ὅπως καὶ καθένas, ποὺ ρίχνει δυναμίτιδες, δὲν σκοτώνει μόνο τὰ ψάρια, ποὺ πιάνει. Ἀλλὰ ἀπὸ τὰ σκοτωμένα χάνονται στὸ βυθό, ἄλλα τὰ παρασύρουν τὰ κύματα καὶ δὲν τὰ προλαβαίνει καὶ ἄλλα τὰ τρώγουν τὰ σκυλόψαρα.

» Αὐτά, μόλις ἀκούσουν κρότο στὴ θάλασσα, τρέχουν καὶ παίρνουν τὸ πλούσιο μερίδιό των. Αὐτὸ ὁμως δὲν εἶναι τίποτε ἐμπρὸς σὲ ἓνα μεγαλύτερο κακό, ποὺ κάνουν

οἱ δυναμιτιστὲς τῆς θάλασσης. Σκοτώνουν ἑκατομμύρια μικρὰ καὶ ἄλλα ποὺ μόλις ἔσκασαν ἀπὸ τὸ αὐγὸ των! Ἔτσι γιὰ τοὺς πραγματικοὺς ψαράδες, τοὺς τίμιους, ὅπως καλὰ τοὺς λέγουν, στερεύει ἡ θάλασσα.

στ' — Φεύγουν ἀπὸ τὴ θάλασσα.

Καὶ ἡ σημερινὴ ἡμέρα ἐπέρασε εὐχάριστη ὅπως καὶ ἡ προηγούμενη. Πρὸ πάντων τὰ παιδιὰ δὲν θὰ τὴ λησμονήσουν, γιατί ἐψάρευσαν μὲ τὸ ἀρμίδι καὶ μὲ τὴν καθετὴ. Μάλιστα ὁ Ἀνδρέας μὲν τὴν καθετὴ ἔπιασε πέντε χάνους. Σ' αὐτὸ τὸ ψάρεμα εἶχαν δάσκαλο τὸ γέρο-Νικολό, ποὺ καθιστὸς μέσα στὸ βαρκάκι ἀνέβαζε τοὺς χάνους: δύο δύο, τρεῖς τρεῖς μαζί.

Μὰ ἔπρεπε πιά νὰ γυρίσουν καὶ στὸ ὄρεινὸ χωριό των, γιατί τὴν ἄλλη μέρα πρωτὶ πρωτὶ θὰ ἐπῆγαιναν στίς δουλειές των.

Ἔτσι μετὰ τὴν ψαρόσουπα, ἀποχαιρέτισαν τὸ Μάνθο καὶ τὸν πατέρα του, τοὺς εὐχαρίστησαν γιὰ τὴ μεγάλη περιποίηση καὶ ἐτράβηξαν γιὰ τὸ χωριό.

Ὁ Δαφνοπόταμος ἐφλοίσβιζε πρόσχαρα στὰ δένδρα καὶ στὰ φυτὰ, ποὺ ἦσαν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στίς ὄχθες του.

Καὶ αὐτὰ ἀνασῆκωναν τὰ ὡς τώρα ναρκωμένα φύλλα των καὶ ἐθρόϊζαν ἐλαφρὰ τὴν εὐγνωμοσύνη των στὸν ὁλόδροσο προστάτη.

Μονάχα οἱ καλαμιές κιτρινιασμένες ἀπὸ τὸν καημό, ποὺ ἔχασαν τὸ θησαυρὸ των. κλαίουν τὴ μοναξιά των ἀσάλευτες καὶ περιμένουν τὴν ἀγία ὥρα, ποὺ τὸ εὖεργετικὸ ὕνι θὰ γίνη λυτρωτὴς τοῦ πόνου των.

Ὑψηλὰ στὰ ἀλώνια οἱ θημωνιὲς ὀρθώνουν σὰ βουνὰ
τὴ χρυσ αφένια προῖκα των καὶ ὅλο τὸ χωριὸ ἐτοιμάζε-
ται νὰ ἐορτάσῃ τὸ ἀλώνισμα.

— Ὡραῖα εἶναι στὴ θάλασσα, εἶπε ὁ Δημήτρης, μὰ
καὶ ἡ στεριά ἔχει τὶς ὁμορφιές της.

— Καὶ μάλιστα τὸ βουνὸ αὐτὴν τὴν ἐποχὴ μὲ τὶς
δροσερεὲς σκιὰς καὶ τὰ κρυστάλλινα νερά, ἐπρόσθεσε ὁ
Γιῶργος ὁ βοσκός, καὶ ἄρχισε τὸ τραγούδι :

Ἦσυχὰ ποῦναι τὰ βουνά, ἦσυχοι ποῦν' οἱ κάμποι !
Δὲν καρτεροῦνε θάνατο, γεράματα δὲν ἔχουν.
Μόν' καρτεροῦν τὴν ἄνοιξη, τῷμορφο καλοκαίρι,
νᾶχουν τοὺς βλάχους συντροφιά, νᾶχουν τὶς βλαχοποῦλες,
νάκούσουν τὰ βλαχόπουλα λαλώντας τὶς φλογέρες
βόσκοντας τὰ κοπάδια τους μὲ τὰ χοντρὰ κουδούνια.

Ἐπειτα τὸ τραγούδι τοῦ γέρο-βοσκου :

Πόσα χρόνια πέρασα
κι ἄσπρισα καὶ γέρασα
πάνω στὰ ψηλῶματα
βόσκοντας τὰ πρόβατα.

Τὶς κορφὰς ἐπάτησα
καὶ νυχτιοπερπάτησα
καὶ σὲ δένδρα γέρικα
εἶδα καὶ εἶδα ἀγερικά.

Σὲ ψηλὰς ἀνηφοριὰς
σὰν κοτσίφι ἐχύθηκα
κι ἔπεσα σὲ ρεματιὰς
καὶ λαγοκοιμήθηκα.

Πάνω στήν καπότα μου,
φορειά και στρώμα μου,
είδα όνειρατα γυρτός,
ξυπνητός και κοιμιστός.

Σ' άητοράχη έσκάλωσα,
μέ τó λύκο έμάλωσα
κι άναψα τρανές φωτιές
σέ τετράψηλες κορφές.

Είδα τ' άστρι στο βουνό,
πού τó λένε αύγερινό,
και στήν καθαρή βραδιά
χόρτασα τήν ξαστεριά.

Μέρμηγκα δέ ζήμιωσα
κι άνθρωπο δέ θύμωσα.
Πήρα τά μικρά τ' άρνιά
σάν παιδιά στήν άγκαλιά.

Μιά ζωή επέρασα
κι είπε ό Θεός και γέρασα
και τó χιόνι τó πολύ
μούλεσε στήν κεφαλή.

Χάϊντε, προβατάκια μου!
περπατάτε, άρνάκια μου!
πάμετε σιγά-σιγά
και μάς πήρεν ή βραδιά.

(Ζ. Παπαντωνίου)

Ὅλοι ἐγέλασαν μὲ τὸ Γιώργο, ποὺ τὸν ἐλήρην τόσο γρήγορα τὰ γεράματα.

Ἔτσι ἐπερνοῦσε ὁ δρόμος, ὥσπου ἡ συντροφιά ἐπέρρασε τὴν κοιλάδα καὶ ἐπῆρε τὸν ἀνήφορο γιὰ τὸ χωριό.

Τοῦ κύρ Βοριά.

Ὁ κύρ Βοριάς παράγγειλε ὅλων τῶν καραβιῶν:

«Καράβια π' ἀρμενίζετε, κάτεργα ποὺ κινάτε,
ἐμπάτε στὰ λιμάνια σας, γιατί θὲ νὰ φυσήσω,
ν' ἀσπρίσω κάμπους καὶ βουνά, νὰ κρυώσω κρυὲς βρυ-
[σοῦλες
κι ὅσα βρῶ μισοπέλαγος, στεριᾶς θὲ νὰ τὰ ρίξω».

Κι ὅσα καράβια τ' ἄκουσαν ὅλα λιμάνι πιάνουν.

Τοῦ κύρ Ἀντριᾶ τὸ κάτεργο μέσα βαθιὰ ἀρμενίζει.

«Δὲ σὲ φοβοῦμαι, κύρ Βοριά, φυσῆσης δὲ φυσῆσης,
τὶ ἔχω καράβι ἀπὸ καρυὰ καὶ τὰ κουπιὰ πυξάρι,
ἔχω κι ἀντένες μπρούτζινες κι ἀτσάλινα κατάρτια,
ἔχω πανιὰ μεταξωτά, τῆς Προύσας τὸ μετάξι,
ἔχω καὶ καραβόσκοινα ἀπὸ ξανθὰ μαλλάκια,
κι ἔχω καὶ ναῦτες διαλεχτούς, ὅλο ἄντρες τοῦ πολέμου,
κι ἔχω κι ἓνα ναυτόπουλο, ποὺ τοὺς καιροὺς γνωρίζει,
κι ἐκεῖ ποὺ στήσω μιὰ φορὰ τὴν πλώρη δὲ γυρίζω.
Ἀνέβα, βρὲ ναυτόπουλο, στὸ μεσιανὸ κατάρτι,
γιὰ νὰ διαλέξης τὸν καιρό, νὰ ἰδῇς γιὰ τὸν ἀέρα».

Παιζογελώντας ἀνέβαινε, κλαίοντας κατεβαίνει.

«Τὸ τί εἶδες, βρὲ ναυτόπουλο, αὐτοῦ ψηλὰ ποὺ πῆγες;»
 «Εἶδα τὸν οὐρανὸ θολὸ καὶ τ' ἄστρα ματωμένα,
 εἶδα τὴ μπόρα ποὺ ἄστραψε καὶ τὸ φεγγάρι ἐχάθη.
 καὶ στῆς Ἀττάλειας τὰ βουνὰ ἀστροχαλάζι πέφτει».·
 Ὅσο νὰ εἶπῃ νὰ κυλοειπῇ, νὰ καλοκουβεντιάσῃ,
 βαρεῖα φορτοῦνα πλάκωσε καὶ τὸ τιμόνι τρίζει,
 ἀσπρογυαλίζει ἡ θάλασσα, σφυρίζουν τὰ κατάρτια,
 σκώνονται κύματα βουνά, χορεύει τὸ καράβι,
 σπηλιάδα τοῦρθε ἀπὸ τὴ μιά, σπηλιάδα ἀπὸ τὴν ἄλλη,
 σπηλιάδα ἀπὸ τὰ πλάγια του καὶ ξεσανίδωσέ το.
 Γιόμισε ἡ θάλασσα πανιά, τὸ κῆμα παλληκάρια,
 καὶ τὸ μικρὸ ναυτόπουλο σαράντα μίλλια πάγει.

(Δημῶδες)

Τὸ Πετροκάραβο.

Ἀντίκρου στὸ ἀκρωτήριο Μπίτση τοῦ Πόρου καὶ στὸν Καβαλάρη τῶν Μεθάνων βρίσκεται ἓνας ἔρημος βράχος, ποὺ λέγεται Πετροκάραβο.

Στὰ παλαιά, πολὺ παλαιὰ χρόνια, ἦτο ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα καὶ γρηγορώτερα καράβια ὅλου τοῦ κόσμου. Γρήγορο σὰν τὸν ἄνεμο. Ὁ πλοίαρχός του ἦτο μία Νερσάιδα ὁμορφη σὰν τὸ κρῦο νερό, ποὺ ἤξερε καὶ πολλὰ πράγματα. Ὅμως δὲν τὴν ἔφθανε νὰ εἶναι πρώτη στὴ θάλασσα, ἤθελε νὰ εἶναι καὶ στὸν οὐρανὸ πρώτη.

Γι' αὐτὸ μεγάλη της ἐπιθυμία ἦτο νὰ εἶναι γρηγορώτερη καὶ ἀπὸ τὴ σελήνη καὶ ἔκαμε ἓνα μεγάλο τάξιμο:

«Ἡ θὰ μάθουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καὶ ὅλα τὰ ἄσπρα, πὼς τὸ καράβι τὸ δ' κό μου πάει πιδ γρήγορα ἀπὸ τὴ Σελήνη, ἢ ποτὲ πιά δὲν θὰ τοῦ ἀνοίξω τὰ πανιά».

Μία ὥραία λοιπὸν φωτεινὴ νύκτα ἡ Νεράϊδα ἐτοίμασε τὸ καράβι της καὶ εἶπε στὴ Σελήνη:

— «Ἐλα νὰ παραβγοῦμε. Ἀπόψε θὰ φανῇ ποιά θὰ εἶναι βασίλισσα τῆς θάλασσας καὶ τοῦ οὐρανοῦ, ἐσὺ ἢ ἐγώ!»

Ἡ Σελήνη ἐξακολούθησε τὸ δρόμο της ἤσυχα καὶ ἡ Νεράϊδα ἐβάλθηκε μὲ ὅλη τὴ δύναμη τοῦ καραβιοῦ της νὰ τὴν περάσῃ στὸ τρέξιμο.

Τρεῖς ἡμέρες καὶ τρεῖς νύκτες ἐπροσπάθησε, ὥσπου τὰ ἄσπρα της τὰ πανιά ἐκουρελιάσθηκαν ἀπὸ τὸν ἄνεμο. Μὰ ἡ Σελήνη τρεχε πάντα ἐμπρὸς της.

Στὸ θυμὸ της ἐπάνω καὶ στὴ ντροπὴ της ἡ Νεράϊδα ἄρχισε νὰ καταριέται τὴ μητέρα ποὺ τὴν ἐγέννησε. Καὶ ἐπειδὴ πιδ μεγάλη ἁμαρτία ἀπ' αὐτὴ δὲν ὑπάρχει, ἔγινε τρομερὴ τρικυμία, ἔπесε ἓνας κεραυνὸς ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ ἐκτύπησε τὸ καράβι καὶ τὸ ἐπέτρωσε.

Ἔτσι στέκει ἐκεῖ πετρωμένο τὸ καταραμένο καράβι. Χορτάρει δὲν φυτρώνει ἐπάνω του, θαλασσοπούλι δὲν φωλιάζει. Καὶ οἱ γλάροι καὶ οἱ ψαράδες ἀλλάζουν δρόμο καθὼς περνοῦν ἀπ' ἐκεῖ.

(Παράδοση)

Οἱ Γοργόνες.

Οἱ Γοργόνες εἶναι ὥραϊες γυναῖκες, μὰ ἀπὸ τὴ μέση καὶ κάτω ἔχουν οὐρὰ ψαριοῦ. Βρίσκονται στὴ Μαύρη

θάλασσα καὶ πολλὰς φορὰς κατεβαίνουν καὶ κάτω στὰ δικὰ·μας νερά. Μερικοὶ λέγουν, πὼς τὶς περισσότερες φορὰς φαίνονται τὸ Σάββατο κατὰ τὰ μεσάνυχτα. Ὅταν τύχη κανένα καράβι στὸ δρόμο τῆς Γοργόνας, τὸ ἀδράχνει ἀπὸ τὴν πλῶρη καὶ τὸ ρωτᾷ: «Ζῆ ὁ βασιλιάς Ἀλέξανδρος;» Οἱ ναῦτες πρέπει νὰ εἰποῦν: «Ζῆ καὶ βασιλεύει καὶ ζωὴ νὰ ἔχετε καὶ σεῖς!»

Τότε ἡ Γοργόνα ἀπὸ τὴ χαρὰ της γίνεται ὠραία κόρη, παύει τοὺς ἀνέμους καὶ τὰ κύματα, καὶ παίζει τὴ λύρα της καὶ τραγουδεῖ γλυκὰ τραγούδια.

Ἀπ' αὐτὴν μαθαίνουν οἱ ναῦτες τοὺς ὠραίους σκοπούς. Γι' αὐτό, ὅταν ἀκουσθῇ κανένα νέο τραγούδι μὲ νέο σκοπό, λέγουν πὼς τὸ ἐπῆραν ἀπὸ τὴ Γοργόνα.

Ὅταν ὅμως οἱ ναῦτες κάμουν λάθος καὶ εἰποῦν πὼς ὁ βασιλιάς Ἀλέξανδρος ἀπέθανε, ἀγριεύει ἡ Γοργόνα καὶ δίνει μία καὶ πετᾷ ὑψηλὰ τὸ πλοῖο καὶ πνίγεται μαζὶ μὲ τοὺς ναῦτες τοῦ ἥ φεύγει μὲ θρήνους καὶ μοιρολόγια. Ἀπὸ τὰ κλάματά της σηκώνεται φοβερὴ τρικυμία καὶ πνίγει τὸ πλοῖο καὶ δὲν γλυτώνει κανεὶς.

(Παράδοση)

Χωρισμός.

Ὡρα τοῦ χωρισμοῦ φαρμακώμενη!
 Ἀνοίγετ' ἢ καλύβα ἢ φτωχικὴ
 καὶ μὲ θαμπὸ φανάρι φωτισμένοι
 τρεῖς ἥσχιοι μαῦροι βγαίνουν ἀπὸ κεῖ.

Ἡ βάρκα στ' ἄκρογιαλί εἶναι δεμένη.
 Πηδοῦν οἱ δυὸ στήν πρύμνη βιαστικοί,
 κι ἓνας μονάχος ἥσκιος ἀπομένει
 ὀρθὸς στήν ἄκρη τὴν ἐρημική.

Χάθηκε. πάει τῆς βάρκας τὸ πανί...
 κι ὁ ἥσκιος—μιὰ γυναῖκα ταπεινή—
 ἀργοπατώντας στήν καλύβα φτάνει.

Κλάψτε τοὺς δυό, ποὺ πᾶν στήν ξενιτιά,
 κλάψτε καὶ κείνη, ποὺ σὲ μιὰ νυχτιὰ
 τὸν ἄνδρα τῆς καὶ τὸ παιδί τῆς χάνει.

(Γ. Δροσίνης)

Ὁ Μάης.

Μᾶς ἦλθε ὁ Μάης μὲ δροσιές,
 μᾶς ἦλθε μὲ λουλούδια,
 μὲ κρίνα, μὲ τριαντάφυλλα,
 μὲ πρόσχαρα τραγούδια.

Χειμῶνα δὲ φοβόμαστε,
 μηδὲ βοριὰ καὶ χιόνια·
 καλῶς τα πάλι τὰ πουλιά,
 καλῶς τὰ χελιδόνια.

Τὸ Μάη ἄς γιορτάσουμε,
 παιδιὰ ἀγαπημένα·
 ἐμπρός, στεφάνια ἄς πλέξουμε,
 μὲ ἄνθη μυρωμένα.

«Τὸ χωριὸ νὰ πάη στὸ
σιδηρόδρομο!..»

α'—*Πρόσκληση τοῦ προέδρου.*

Τὸ Σάββατο βράδυ ἐσήμανε ἡ καμπάνα τοῦ Ἑσπερινοῦ. Οἱ χωρικοὶ ἄφησαν τὶς δουλειές των ἐνωρίς-ἐνωρίς καὶ ἀνέβηκαν στὸ χωριό. Πάντα τὸ Σαββατόβραδο φεύγουν ἐνωρίς ἀπὸ τὴ δουλειά των καὶ σύνθημα ἔχουν τὴν καμπάνα τοῦ Ἑσπερινοῦ.

Θὰ πάνε στὴν ἀγορὰ νὰ ἀγοράσουν ὅ,τι χρειάζονται γιὰ τὴν Κυριακὴ καὶ νὰ μάθουν καὶ κανένα νέο.

Σὲ ὅλες τὶς γωνίες τῆς ἀγορᾶς εἶχε τοιχοκολληθῇ μία πρόσκληση τοῦ προέδρου των :

«Αὔριο μετὰ τὴ θεία λειτουργία, νὰ σταθῇτε ὅλοι στὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ. Ἐκεῖ θὰ μιλήσωμε γιὰ ἓνα σπουδαῖο ζήτημα. Κανεὶς νὰ μὴ λείψῃ.

Ὁ πρόεδρος τῆς Κοινότητος
Ἰωάννης Κεντιστὸς»

—«Τί νὰ μᾶς θέλῃ ὁ πρόεδρος;» ἔλεγε ὁ καθένας πὺν ἐδιάβαζε τὴν πρόσκληση. «Μὰ πάντα γιὰ καλὸ θὰ εἶναι», ἔλεγε ὁ ἓνας μὲ τὸν ἄλλο.

Μόνο ὁ γιὸς τοῦ μακαρίτη τοῦ Πουνέντη καὶ ἡ συντροφιά του εἶχαν ἀντίρρηση.

—'Ακοῦς ἐκεῖ; Καλεῖ τὸν κόσμον στὴν πλατεία χωρὶς νὰ λέγῃ γιατί! Νομίζει πὼς δὲν καταλαβαίνομε ἐμεῖς ἀπ' αὐτά!

—Δὲν τὴν ἀφήνεις; Ποιὸς θὰ πατήσῃ στὴν πλατεία;

—Τὴν ἔννοια του θὰ ἔχωμε!

—Δὲν ἔχετε καὶ ἄδικο, εἶπε καὶ ὁ καφετζής, πὺν εἶχε συμφέρον νὰ ἀκολουθῇ τὴ γνώμη των.

Τὴν ὥρα ἐκεῖνη ἦλθε καὶ ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ.

— Νά, ὡς μιλῆσῃ ὁ κύριος δάσκαλος, εἶπε ὁ γιὸς τοῦ Πουνέντη καὶ ἐκοίταξε κολακευτικὰ τὸ διευθυντὴ τοῦ σχολείου καὶ ἐπερίμενε νὰ τοῦ δώσῃ δίκαιον.

— Τί τρέχει ; ἐρώτησε ὁ δάσκαλος.

— Νά, ὁ κύριος πρόεδρος ἔχει κολλήσῃ μία πρόσκληση καὶ καλεῖ αὔριο τὸν κόσμον στὴν πλατεῖα χωρὶς νὰ λέγῃ γιατί. Μᾶς ἐπῆρε ὅλους γιὰ κουτοὺς καὶ σὲ κα-
νένα δὲν δίνει λογαριασμό.

— Ἄ ! τὴν εἶδα τὴν πρόσκληση αὐτὴ, εἶπε μὲ ἀδιαφορία τάχα ὁ δάσκαλος. Μὰ δὲν εἶναι καὶ σπουδαῖο πού δὲν λέγει καὶ τὸ σκοπὸ. Αὔριο θὰ τὸν μάθωμε. Ἐπειτα πάντα γιὰ καλὸ φροντίζει ὁ πρόεδρος.

— Καλὸ, κακὸ, ἐμένα δὲν μ' ἐνδιαφέρει. Ἐγὼ γυρεύω τὸ κανονικόν, τὸ νόμιμον ! εἶπε τώρα θυμωμένα ὁ γιὸς τοῦ Πουνέντη

— Βέβαια, τὸ κανονικὸ καὶ νόμιμον ὅλοι τὸ θέλομε, ἀπάντησε μὲ ἡρεμία ὁ δάσκαλος. Μὰ δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ κανεὶς παράπονον ἀπὸ τὸν κύριον πρόεδρον, πού ἔχει κάμει τὸ χωριὸ μας μικρὸ Παρίσι !

— Τὸ ἔκαμαν οἱ χωρικοὶ καὶ ὄχι αὐτός ! καὶ ἐκτύπησε τώρα μὲ δύναμιν τὸ χέρι στὸ τραπέζι ὁ Πουνέντης.

— Δὲν λέγει κανεὶς τὸ ἐναντίον, εἶπε μὲ ἡρεμία πάλι ὁ δάσκαλος. Οἱ χωρικοὶ τὰ κάμνουν ὅλα καὶ εἶναι ἀξιέπαινοι. Μὰ ὁ πρόεδρος τοὺς φωτίζει καὶ τοὺς παρακαλεῖ στὸ κάθε τι.

β' — Ἡ Κυριακὴ.

Ἐξημέρωσε ἡ Κυριακὴ καὶ ὅλοι οἱ χωρικοί, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιά, ἐπῆγαν στὴν ἐκκλησίαν.

Πόσο γλυκά σημαίνουν οί καμπάνες τῆς Κυριακῆς! Μὰ καὶ πόσο γλυκὰ ψάλλει στὴν ἐκκλησίᾳ ὁ δάσκαλος, μὲ βοηθοὺς τὰ καλλίφωνα παιδιά τοῦ σχολείου!

“Όταν ἄρχισαν τὸ «ἄνοιξω τὸ στόμα μου καὶ πληρωθήσεται πνεύματος», ἐνόμιζες πὼς ἄνοιξαν στόματα ἀγγέλων καὶ ἐχύθηκε γύρω θεία μελωδία.

“Όταν ἄρχισε ἡ θεία λειτουργία, δὲν ἔλειπε κανεὶς ἀπὸ τὴν ἐκκλησίᾳ. Ἐλεγε μόνον ὁ γιὸς τοῦ Πουνέντη καὶ ἡ συντροφιά του. Αὐτοὶ ἐξενύκτησαν στὰ χαρτιά καὶ τώρα κοιμοῦνται.

“Όλοι μέσα στὴν ἐκκλησίᾳ στέκουν ἀκίνητοι καὶ παρακολουθοῦν μὲ μεγάλη εὐλάβεια τὴν ψαλμωδία τῶν ψαλτῶν καὶ τὰ λειτουργικὰ τοῦ Παπαμιχάλη. Οἱ ἐκφωνήσεις ποὺ κάμνει ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ Ἅγιο Βῆμα μὲ τὴν ἀδύνατη ἀπὸ τὰ γεράματα, ἀλλὰ μελωδική φωνή του, πηγαίνουν μέσα στὴν καρδιά των. Δὲν καταλαβαίνουν καλὰ τὰ τροπάρια ποὺ ψάλλουν οἱ ψάλτες, μὰ ἡ εὐλάβειά των τοὺς κάμνει νὰ τὰ μαντεύουν ὅλα καὶ νὰ ρουφοῦν τὴν ὁμορφιά των.

“Όταν ὁ ἱερέας ἐβγῆκε στὴν ὥραία Πύλη καὶ εἶπε τὸ «Ἄνω σχῶμεν τὸς καρδίας» καὶ ἐσήκωσε τὰ χέρια του ὑψηλά, ἐνόμιζες πὼς ἦτο ἅγιος!

Στὸ «εὐλογία Κυρίου καὶ ἔλεος αὐτοῦ ἔλθοι ἐφ’ ὑμᾶς», ὅλοι ἐπροχώρησαν σιγὰ σιγὰ νὰ πάρουν τὸ ἀντίδωρο καὶ νὰ φιλήσουν τοῦ σεβαστοῦ ἱερέα τὸ χέρι.

Ἐπροχώρησαν γευᾶτοι θεία εὐχαρίστηση, ποὺ τοὺς ἔκαμε νὰ λησμονήσουν ὅλους τοὺς κόπους τῆς ἐβδομάδας.

γ' — **Στὴν πλατεία.**

“Υστερα ἀπὸ τὴ θεία λειτουργία οἱ χωρικοί, σύμφωνα μὲ τὴν πρόσκληση τοῦ προέδρου, πού τοὺς τὴν ἐθύμισε πάλι στὴν ἐκκλησία ὁ Παπαμιχάλης, ἐπῆγαν στὴν πλατεία.

Ὁ Πουνέντης, πού ἐκείνη τὴν ὥρα ἐβγῆκε ἀπὸ τὸ σπίτι του, ἔτρεχε ἐπάνω κάτω, ἐπλησίαζε τὸν ἕνα ἐδῶ, ἐκρυφοκουβέντιαζε στὸν ἄλλον πέρα, μὰ τίποτε. Κανεὶς δὲν ἀκολουθοῦσε τὸ πείσμα του.

Σὲ λίγο εἶχαν ὅλοι μαζευθῇ στὴν πλατεία, καθὼς καὶ ὁ πρόεδρος μὲ τὸ κοινοτικό συμβούλιο.

Ὁ Πουνέντης, ἀφοῦ εἶδε πὼς τίποτε δὲν ἔκαμε, ἐστάθηκε καὶ ἐκοίταζε ἀπελπισμένα τὸ πλῆθος πού ἐμαζεύθηκε καὶ στὸ τέλος ἐπῆγε καὶ αὐτὸς ἐκεῖ.

Ὁ πρόεδρος τότε εἶπε :

— Ἀγαπητοί μου ! Ἐκαταλάβετε βέβαια πὼς ἡ ὑπόθεση πού σᾶς ἐκάλεσα εἶναι πολὺ σπουδαία. Κάθε φορὰ, ὅπως ξέρετε, ὅταν ἔχη σπουδαῖες υποθέσεις ἡ κοινότητά μας, τὸ κοινοτικό συμβούλιο θέλει νὰ ἔχη τὴ γνώμη σας.

» Ἡ προθυμία σας, πού ἔχει κάμει πολλὰ καλὰ στὸ χωριό, ἐλπίζω πὼς θὰ κάμῃ ἀκόμῃ ἕνα, πού εἶναι ἀπὸ τὰ πιδὲ μεγάλα. Ἐχετε ἀκούσει γιὰ τὸ νέο σιδηρόδρομο πού γίνεται. Ἐγὼ καὶ ὅλο τὸ συμβούλιο ἐσκεφθήκαμε καὶ ἐκάμαμε ἀναφορὰ στὴν Κυβέρνηση καὶ ἐπαρακαλέσαμε νὰ περάσῃ ὁ σιδηρόδρομος καὶ ἀπὸ τὴν κοινότητά μας. Δυστυχῶς ἡ ἀπάντηση δὲν ἦτο εὐχάριστη. Ἡ κυβέρνηση ἀναγνωρίζει πὼς τὸ χωριό μας εἶναι μεγάλο καὶ ἔχει μεγάλη ἐξαγωγή προϊόντων, μὰ γιὰ νὰ περάσῃ ἡ γραμμὴ ἀπ’ ἐδῶ, θὰ κάμῃ μεγάλον κύκλο καὶ τὸ κράτος θὰ ἐξοδεύσῃ περισσότερα ἑκατομμύρια.

»Ὁ σταθμὸς λοιπὸν θὰ γίνη στὴ Βίγλα. Εἶναι βέβαια μικρὸ χωριό, ἔχει ὅμως πολλὰ χωριὰ τριγύρω καὶ ἔτσι μὲ λιγώτερα ἔξοδα θὰ ἔχη συγκοινωνία περισσότερος κόσμος. Αὐτὰ μᾶς ἀπαντᾷ ἡ κυβέρνησις καὶ ἔχει δίκαιο. Τώρα πρέπει νὰ σκεφθοῦμε καὶ ἑμεῖς καὶ νὰ ἀποφασίσουμε τί θὰ κάμωμε. Ὁ καθένας ἡμπορεῖ νὰ εἰπῇ τὴ γνώμη του.

—Ἔτσι λοιπόν, στὴ Βίγλα ὁ σταθμὸς, κύριε πρόεδρε! ἐπῆρε πρῶτος τὸ λόγο ὁ Πουνέντης. Καὶ ἐχάλασες τὸν κόσμον νὰ φυτεύσουμε καὶ νὰ γεμίσουμε τὸν τόπον μας δένδρα ὁπωροφόρα καὶ ἐσπεριδοειδῇ. Ἄς βράσωμε τώρα τοὺς καρπούς των. Χωρὶς συγκοινωνία ἐδῶ θὰ σαπίζουν. Καὶ ἔπειτα σοῦ λέγουν πὼς ἔχω ἄδικο ἐγώ! Φέρε τὸ σιδηρόδρομον νὰ σὲ ἐκτιμήσω, κύριε Κεντιστέ, μὰ δὲν βαρύνεσαι!

—Ἐγὼ νομίζω, ἀκούσθηκε τότε ἡ φωνὴ ἑνὸς ἄλλου χωρικοῦ, πὼς ἔχει δίκαιο ἡ κυβέρνησις, καθὼς τὸ εἶπε καὶ ὁ κύριος πρόεδρος. Καλὸ ἦτο βέβαια, ἂν ἡμποροῦσε, νὰ φέρῃ τὸ σιδηρόδρομον στὸ χωριὸ μας. Μὰ ἀφοῦ τὸ κράτος εἶναι πτωχὸ καὶ δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ, ὅπως θέλομε ἑμεῖς, καλὰ ἐσκέφθηκε νὰ κάμῃ τὸ σταθμὸ στὴ Βίγλα, ποὺ στοιχίζει λιγώτερο, καὶ τὸ καλὸ ποὺ θὰ κάμῃ θὰ εἶναι γιὰ περισσότερον κόσμον. Ἐχω ὅμως τὴ γνώμη πὼς ἂν δὲν ἡμπορῇ νὰ ἔλθῃ ὁ σιδηρόδρομος στὸ χωριὸ μας, ἡμπορεῖ νὰ πάγῃ τὸ χωριὸ στὸ σιδηρόδρομον.

Στὰ λόγια αὐτὰ τοῦ χωρικοῦ ὅλοι ἐγύρισαν καὶ τὸν ἐκοίταξαν μὲ θαυμασμό, μὰ καὶ κάπως ξαφνισμένοι. Μόνο ὁ γιὸς τοῦ Πουνέντη καὶ ἡ συντροφιά του ἐγέλασαν κοροΐδευτικά. Μὰ ὁ Κώστας—ἔτσι ἔλεγαν τὸ χωρικὸ—δὲν τοὺς ἐπρόσεξε αὐτοὺς καὶ ἐσυνέχισε:

—Τί εἶναι ἀπ' ἐδῶ ὡς τὴ Βίγλα; Ἄς εἶναι δέκα

χιλιόμετρα τὸ πολὺ. Τί θὰ στοιχίσῃ στὸ πλούσιο χωριὸ μας ἓνας ἀμαξιτὸς δρόμος ὡς ἐκεῖ; Μήπως θὰ κόψωμε βουνὸ ἢ θὰ κάμωμε σήραγγες; Μὰ καὶ σήραγγες ἂν ἐχρειάζοντο, θὰ ἄξιζε μία τέτοια θυσία ἐκ μέρους μας. Γι' αὐτὸ προτείνω νὰ ἀναλάβῃ ἡ κοινότητα αὐτὴ τὴ δουλειὰ καὶ ὅλοι μας θὰ συνεισφέρωμε ὅ,τι ἡμποροῦμε καὶ νὰ βάλωμε καὶ προσωπικὴ μας ἐργασία.

—Εὐγε! Εὐγε! ἐφώναξαν τότε ὅλοι. Θὰ προσφέρωμε ὅλοι γιὰ νὰ γίνῃ μιὰ τέτοια δουλειά.

Ὁ πρόεδρος τότε, ἀφοῦ ἐκρυφοκουβέντισε μὲ τὰ μέλη τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, ἐπῆρε πάλι τὸ λόγο καὶ εἶπε:

—Αὐτὸ ποὺ ἐπρότεινε ὁ Κώστας εἶναι σωστὸ καὶ τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο τὸ δέχεται μὲ συγκίνηση. Καὶ ἀφοῦ ὅλοι σας τὸ δέχεσθε, θὰ γίνῃ ὅπως τὸ θέλετε. Μοῦ μένει νὰ σᾶς εὐχαριστήσω γιὰ τὴν προθυμία σας καὶ νὰ σᾶς εἰπῶ, πὼς χωριὸ ποὺ ἔχει τέτοιους κατοίκους σ'ἀνέσᾳς...

—Ἔχει τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ! Ἐσυμπλήρωσε ὁ Παπαμιχάλης, ποὺ ἦτο καὶ αὐτὸς ἐκεῖ νὰ εὐλογήσῃ τὴ συζήτηση.

—Ναί, ἔχει τοῦ Θεοῦ τὴν εὐλογία, ὅπως τὸ λέγει ὁ αἰδεσιμώτατος, καὶ δὲν ἡμπορεῖ παρὰ νὰ εὐτυχίσῃ, ἐτελείωσε ὁ πρόεδρος.

Κόκκαλο ὁ Πουνέντης! Ἐσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ κατακόκκινος ἀπὸ θυμὸ ἐτράβηξε πέρα μουρμουρίζοντας:

—Αὐτὰ εἶναι παράνομα!

Ὁ Ἄργος.

Ὁ Ὀδυσσεὺς στέκει πεινασμένος καὶ κουρελιασμένος ἐμπρὸς τὸ παλάτι του ὕστερα ἀπὸ εἴκοσι χρόνια. Δίπλα του στέκει ὁ χοιροβοσκός του ὁ Εὐμαιος, χωρὶς νὰ ξέρῃ πῶς αὐτὸς εἶναι ὁ κύριός του, ποὺ τόσο τὸν ποθεῖ.

Καὶ τώρα σκέπτονται, πῶς νὰ μῇ μέσα χωρὶς νὰ τὸν κακομεταχειρισθοῦν οἱ μνηστήρες. Μὰ νά, κάποιος τὸν ἐγνώρισε!...

Ἦτο ὁ ἀγαπημένος του σκύλος, ὁ Ἄργος.

Μόλις ἐπλησίασε ὁ κύριός του στὴν εἴσοδο, ἐτέντωσε τὰ αὐτιά του τὸ πιστὸ σκυλί καὶ ὕψωσε τὴν κεφαλὴ του. Πῶς νὰ μὴ γνωρίσῃ τὸν ἀδάμαστο Ὀδυσσεά; Αὐτὸς τὸν εἶχε ἀναστήσει μὲ ἀγάπη, μόνο ποὺ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὸν χαρῇ, γιατί ἔφυγε στὴν Τροία.

Ἄλλοτε τὸν ἔπαιρναν τὰ παλληκάρια γιὰ νὰ κυνηγήσουν λαγούς καὶ ζαρκάδια.

Τώρα ποὺ λείπει ὁ κύριος, εἶναι περιφρονημένος ἐκεῖ στὴν κόπρη.

Ἦτο ἐκεῖ χωρὶς τροφή καὶ τὰ διάφορα ζωῦφια τοῦ ἔπιναν τὸ λίγο του αἵμα. Αὐτὴ τὴ στιγμή ὅμως, μόλις ἔνοιωσε κοντά του τὸν Ὀδυσσεά, ἐκούνησε τὴν οὐρά, ἐχαμήλωσε τ' αὐτιά, μὰ δὲν εἶχε πιά δύναμη νὰ συρθῇ κοντά του.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐγύρισε τὴν κεφαλὴ του καὶ ἐσκούπισε ἓνα δάκρυ γρήγορα, γιὰ νὰ μὴ τὸν καταλάβῃ ὁ Εὐμαιος καὶ ὕστερα τὸν ἐρώτησε:

— Εὐμαιε, τί ὥραϊο σκυλί! Πῶς κοίτεται ἔτσι στὴν κόπρη; Ἐχει τόσο ὥραϊο σῶμα. Ἄραγε εἶναι ὅσο

φαίνεται καλὸ καὶ γοργό, ἢ εἶναι ἀπὸ τὰ ὀκνὰ σκυλιά
ποῦ-συνηθίζουν νὰ τὰ ἔχουν στὰ σπίτια γιὰ ὁμορφιά;

Τότε ὁ Εὐμαιος ἀπάντησε:

—Αὐτὸς ὁ σκύλος, ἀλίμονο! εἶναι τοῦ κυρίου μου
ποῦ ἐπέθανε στὰ ξένα. Ἔπρεπε νὰ ἔβλεπες τὸ σκυλί
αὐτὸ ἀπὸ τότε, ὅταν ἔφυγε ἐκεῖνος γιὰ νὰ πάγῃ στὴν
Τροία. Ἦτο τὸ ὠραιότερο καὶ τὸ γοργότερο σκυλί. Κυ-
νήγι δὲν τοῦ ἔφευγε ποτέ, οὔτε καὶ στὰ πιδὺ πυκνὰ τοῦ
λόγγου βάθῃ. Τώρα ὅμως τὸν ἔχει πάρει ἡ συμφορὰ τοῦ
σπιτιοῦ καὶ αὐτόν. Ὁ κύριός μου ἐχάθηκε στὰ ξένα καὶ
οἱ δοῦλες ἄσπλαχνα τὸν ἀμελοῦν. Γιατί, καταλαβαίνεις,
τὸ σπίτι ἔχει παραλύσει ὅλο καὶ αὐτὲς δὲν θέλουν νὰ
δουλέψουν.

Ἔτσι εἶπε ὁ Εὐμαιος καὶ ἐμπῆκαν στὰ καλόκτιστα
δῶματα ἀμέσως.

31 Ἐνῶ τὸν Ἄργο τὸν εὗρῃκε ἡ μαύρη μοῖρα τοῦ
χάρου! Ἐπέθανε ὅταν, ὕστερα ἀπὸ εἴκοσι χρόνια, εἶδε
τὸν Ὀδυσσεά...

Ὁ Κάδμος.

Ὁ Ἀγήνορας, ὁ βασιλεὺς τῆς Φοινίκης, εἶχε κόρη
τὴν Εὐρώπη, ποῦ ἦτο ὀνομαστή γιὰ τὴν ὁμορφιά της.

Ὁ Δίας μεταμορφώθηκε σὲ ταῖρο καὶ ἄρπαξε τὴν
ὠραία κόρη ἀπὸ τὸ παλάτι τοῦ πατέρα της καὶ ἔφυγε.

Τότε ὁ Ἀγήνορας ἔστειλε τὸν Κάδμο καὶ τὰ ἄλλα
παιδιά του νὰ βροῦν τὴν ἀδελφή των.

Τοὺς ἔδωκε μάλιστα διαταγή, νὰ μὴ γυρίσουν πίσω χωρὶς αὐτή. Ὁ Κάδμος τὴν ἐζήτησε παντοῦ, μὰ μάταιος ὁ κόπος του.

Τέλος ἐπῆγε στὸ Μαντεῖο τῶν Δελφῶν, γιὰ νὰ ρωτήσῃ τὸν Ἀπόλλωνα ποῦ πρέπει νὰ κατοικήσῃ. Δὲν ἤθελε νὰ γυρίσῃ πίσω στὰ ἀνάκτορα τοῦ πατέρα του χωρὶς τὴν ἀδελφή του.

Τὸ μαντεῖο τοῦ ἀπάντησε:

— Στὸ δρόμο σου, μέσα στοὺς ἀγρούς, θὰ ἀπαντήσῃς ἓνα βόδι, ποὺ δὲν τὸ ἔχουν ἀκόμη βάλει στὸ ζυγό. Ἀκολούθησέ το καὶ ὅπου καθίσει νὰ ἡσυχάσῃ, ἐκεῖ νὰ κτίσῃς μίαν ἀκρόπολη καὶ νὰ τῆς δώσῃς τὸ ὄνομα «Θῆβαι».

Ὁ Κάδμος ἔφυγε ἀπὸ τὴν Κασταλία πηγὴ, ὅπου ἦτο τὸ μαντεῖο. Καθὼς ἐπροχωροῦσε, ἀντίκρουσε μακριὰ μίαν ἀγελάδα. Ἐπλησίασε καὶ εἶδε πὼς στὸ λαιμὸ δὲν εἶχε κανένα σημάδι ἀπὸ ζυγό. Σιγὰ σιγὰ ἀκολούθησε τὰ ἴχνη της. Ἡ ἀγελάδα ἐπέρασε τὸν Κηφισὸ καὶ ἐκάθισε σὲ μέρος ποὺ εἶχε παχὺ στρῶμα χλόης.

Γεμᾶτος χαρὰ ἐφίλησε τὸ ξένο χῶμα καὶ ἔστειλε τοὺς δούλους του νὰ φέρουν νερὸ ἀπὸ πηγὴ γιὰ νὰ κάμῃ θυσία στὸ Δία. Ἀνάμεσα σὲ χαράδρες εὗρηκαν μίαν πηγὴ. Ὅμως ἐκεῖ ἦτο κρυμμένη μίαν δράκαινα.

Ἀπὸ μακριὰ ἡ κόκκινὴ της ράχη ἔλαμπε. Εἶχε τεντώσει τὸ γεμᾶτο δηλητήριο σῶμα της στὸν ἥλιο.

Τὸ τεράστιο στόμα της εἶχε τρεῖς σειρὲς δόντια φοβερά!

Μόλις οἱ Φοῖνικες ἄρχισαν νὰ ἀνασύρουν νερό, ἡ δράκαινα ἄνοιξε τὰ τεράστια σαγόνια της καὶ ἓνα τρομερὸ σφύριγμα ἀκούσθηκε.

Ὑψωσε τὸ κορμί της γιὰ νὰ ριχθῇ στοὺς δούλους.

Αὐτοὶ ἀπὸ τὸ φόβο των ἐπαράλυσαν. Κανεῖς δὲν ἐκινήθηκε. Καὶ τὸ τέρας ἐσκότωσε ἄλλους μὲ τὴ δηλητηριασμένη ἀναπνοή του καὶ ἄλλους τοὺς ἔσκασε, γιατί σὰν ἀστραπὴ ἐκουλουριάσθηκε γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα των.

Ὁ Κάδμος δὲν ἤξερε τί ἔγιναν οἱ δοῦλοι του καὶ ποῦ ἔμεναν τόσες ὥρες.

Ἀπελπίσθηκε νὰ περιμένη καί, ἀφοῦ ὠτλίσθηκε μὲ τὸ δόρυ καὶ μὲ τὸ ξίφος, ἐκίνησε γιὰ νὰ τοὺς ζητήσῃ

Ὅταν εἶδε τὸ θηρίο, ἐκατάλαβε πὼς ἔφαγε τοὺς συντρόφους του.

Μὲ λύσσα ἄρπαξε ἓνα μεγάλο βράχο καὶ τὸν ἔρριξε ἐπάνω στὴ δράκαινα. Αὐτὴ ὅμως δὲν ἔπαθε τίποτε, γιατί τὸ λεπιδωτὸ τῆς δέρμα τὴν ἐπροφύλαγε σὰν χάλκινος θώρακας.

Ἐρρ ξε τότε καὶ τὸ δόρυ. Ἡ μυτερὴ αἰχμὴ ἔμεινε βαθιὰ μέσα στὸ λεπιδωτὸ σῶμα. Τὸ τέρας, ἐξαγριωμένο ἀπὸ τὸν πόνο, ἐκατακοιμήθηκε τὸ δόρυ, ἀλλὰ τὴν ἴδια στιγμὴ τοῦ ἦλθε ἓνα δυνατὸ κτύπημα ἀπὸ τὸ ξίφος στὸ λάρυγγα.

Ἐστυλώθηκε τότε σὰν κορμὸς δένδρου τὸ θηρίο, γιὰ νὰ ριχθῇ ἐπάνω στὸν ἐχθρό του. Ὁ Κάδμος ὅμως ἐπρόλαβε καὶ ἐπροφυλάχθηκε πίσω ἀπὸ τὰ δένδρα.

Τὸ τέρας ἐσωριάσθηκε καὶ ἄρχισε νὰ γλείφῃ τὶς πληγές του. Ὁ Κάδμος ἄρπαξε τὴν εὐκαιρία καὶ τοῦ ἔρριξε δεύτερο μακρύτερο δόρυ μὲ τόση δύναμη, ὥστε ἡ αἰχμὴ του ἐτρύπησε πέρα γιὰ πέρα τὸ λαιμὸ τοῦ ζώου καὶ μαζί μ' αὐτὸν ἐκαρφώθηκε σὲ ἓνα δένδρο.

Τὸ δένδρο ἐξερριζώθηκε ἀπὸ τοὺς ἄγριους τιναγμούς τῆς δράκαινας καὶ ἔπεσε ἐπάνω τῆς. Τὸ μισοπεθαμένο θηρίο ἐστέναζε φοβερά.

Μόλις ἐτελείωσε ὁ ἥρωας τὴν πάλῃ, κατέβηκε ἡ Ἀθηνᾶ ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο καὶ ἐστάθηκε ἐμπρὸς του.

—«Πάρε, τοῦ εἶπε, τὰ δόντια τῆς δράκαινας καὶ σπεῖρε τὴν καλλιεργημένη γῆ».

Ὁ Κάδμος ἔκαμε ὅ,τι τοῦ ἐπρόσταξε ἡ θεά. Καὶ ἔξαφνα οἱ βῶλοι τῆς γῆς ἄρχισαν νὰ κινουῦνται καὶ ἀπὸ τὰ αὐλάκια ἔβγαιναν πρῶτα αἰχμὲς ἀπὸ δόρατα, ἔπειτα περικεφαλαῖες, ἔπειτα ὀπλισμένα χέρια καὶ τέλος ἐστάθηκαν ἐμπρὸς στὸν Κάδμο ὀπλισμένα παλληκάρια ποὺ εἶχαν ἀναπηδῆσει ἀπὸ τὴ γῆ.

Ὅπου ἔρριχνε ὁ Κάδμος δόντια τῆς δράκαινας, ἐγίνετο τὸ ἴδιο, καὶ ἔτσι ἓνας ὁλόκληρος στρατὸς ἀπὸ ὀπλισμένα παλληκάρια ἐφύτρωσε ἐμπρὸς σιὰ μάτια του.

Ἐκεῖνος ἔβλεπε καὶ δὲν ἐπίστευε. Γρήγορα ἐκατάλαβε ὅμως πῶς ἔπρεπε νὰ ἐνεργήσῃ. Ἐτράβηξε τὸ ξίφος του ἑτοιμος γιὰ νέο ἀγώνα. Τότε ἓνας ἀπὸ τοὺς πολεμιστὲς τοῦ ἐφώναξε :

—«Βάλε τὸ ξίφος στὴ θέση του. Μὴν ἀνακατεύσαι στὶς δικές μας διαφορές!»

Καὶ ἄρχισαν τότε οἱ ἄνδρες αὐτοὶ μία τρομερὴ πάλῃ. Ὁ ἓνας μὲ τὸν ἄλλο ἔπεφταν νεκροὶ μὲ κονταροκτυπήματα. Στὸ τέλος ἔμειναν πέντε ἄνδρες μόνο. Ὁ ἓνας ἀπ' αὐτοὺς τότε κατὰ διαταγὴ τῆς Ἀθηνᾶς ἔρριξε τὰ ὄπλα κάτω καὶ ἐζήτησε εἰρήνη. Τὸ ἴδιο ἔκαμαν καὶ οἱ ἄλλοι τέσσερεις.

Ὁ Κάδμος, σύμφωνα μὲ τὴ διαταγὴ τοῦ μαντείου, ἔκτισε μαζὶ μὲ τοὺς πέντε ἄνδρες τὴν ἀκρόπολη καὶ τὴν πόλιν ποὺ καὶ σήμερα ἀκόμη λέγεται «Θῆβαι».

Ὁ Πέλοπας.

Ὁ Τάνταλος εἶχε γιὸ τὸν Πέλοπα. Ὅσο ὁμως ὁ πατέρας ἦτο κακὸς καὶ καταραμένος ἀπὸ τοὺς θεούς, τόσο ὁ γιὸς ἦτο θεοφοβούμενος.

Τὸν Τάνταλο γιὰ τὴν κακία του τὸν ἐγκρέμισαν οἱ θεοὶ στὸ σκοτεινὸ τὸν Ἄδη καὶ τοῦ ἔβαλαν βαρεῖα τιμωρία.

Ὑστερα ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Ταντάλου, ὁ γειτονικὸς βασιλέας ὁ Ἴλος ἐπολέμησε μὲ τὸν Πέλοπα καὶ τὸν ἐνίκησε.

Τὸ νικημένο βασιλόπουλο τότε ἔφυγε γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Ὅταν ἔφθασε ἐδῶ, ἦτο πιά ἄνδρας καὶ ἐδιάλεξε γιὰ γυναῖκα του τὴν ὠραία Ἴπποδάμεια. Αὐτὴ ἦτο κόρη τοῦ Οἰνόμαου, ποὺ εἶχε τὸ βασίλειό του σ' ἡν Ἥλιδα.

Γιὰ νὰ πάρῃ ὁμως γυναῖκα τὴν Ἴπποδάμεια ἦτο πολὺ δύσκολο.

Τὸ μαντεῖο εἶχε εἰπῇ στὸν Οἰνόμαο, πὼς πρέπει νὰ φυλάγεται, γιατί ἂν πανδρευθῇ ἡ θυγατέρα του, γρήγορα αὐτὸς θὰ πεθάνῃ. Τότε ἐπροσπάθησε μὲ κάθε τρόπο νὰ ἀποφύγῃ τὸ γάμο τῆς κόρης του.

Ἐκῆρξε λοιπὸν σὲ ὅλες τὶς χῶρες, πὼς θὰ δώσῃ τὴν θυγατέρα του γυναῖκα μόνο σ' ἐκείνον τὸν ἄρχοντα, ποὺ θὰ τὸν νικήσῃ στὶς ἵπποδρομίες.

Ἄν ὁμως ἐνικοῦσε αὐτός, τότε θὰ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ σκοτώσῃ τὸ ἀρχοντόπουλο.

Οἱ ἵπποδρομίες θὰ ἐγίνοντο ἀπὸ τὴν Πίσσα ὡς τὸ ναὸ τὸν ἀφιερωμένο στὸν Ποσειδῶνα, ποὺ εἶναι στὰ στενὰ τῆς Κορίνθου καὶ μὲ αὐτοὺς τοὺς ὁρους :

Τὸ ἀρχοντόπουλο θὰ ἐπήγαινε ἐμπρὸς μὲ ἓνα τέθριππο ἄρμα. Ὁ Οἰνόμαος, ἀφοῦ ἐτελείωνε πρῶτα μία θυσία, ὕστερα καθισμένος στὸ ἄρμα καὶ ἔχοντας ἓνα ἀκόντιο θὰ ἀκολουθοῦσε.

Τὴν ἄμαξά του μὲ δύο ἄλογα θὰ τὴν ὠδηγοῦσε ὁ Μυρτίλος. Ἄν μπορέσῃ νὰ φθάσῃ ὁ βασιλέας τὸ ἀρχοντόπουλο, τότε θὰ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τὸν τρυπήσῃ μὲ τὸ ἀκόντιο.

Ὅλοι οἱ νέοι ποὺ ἐζητοῦσαν τὴν Ἱπποδάμεια γιὰ γυναῖκα ἄκουσαν μὲ χαρὰ τὴν ἀγγελία.

Ὅλοι ἐπίστευαν πὼς δὲν ἦτο καὶ τόσο δύσκολο αὐτὸ ποὺ τοὺς ἔλεγε. Γιατὶ ὅλοι ἤξεραν πὼς ὁ Οἰνόμαος εἶναι γέρος καὶ δὲν ἠμποροῦσε νὰ τοὺς νικήσῃ.

Ὁ ἓνας ὕστερα ἀπὸ τὸν ἄλλον λοιπὸν ἤρχοντο στὸν Οἰνόμαο καὶ ἐζητοῦσαν τὴν Ἱπποδάμεια γιὰ γυναῖκα των.

Ὁ βασιλέας δὲν ἀρνεῖτο σὲ κανένα. Τοὺς ὑπεδέχετο ὅλους μὲ μεγάλη εὐγένεια καὶ τοὺς ἐκαλοῦσε στὸν ἀγώνα. Τοὺς ἔδινε μάλιστα καὶ ὠραιότατα τέθριππα ἄρματα.

Ὁ ἀγώνας ἄρχιζε ὅπως εἶχε εἰπῇ. Ἐφευγε πρῶτος ὁ νέος Ὁ Οἰνόμαος ἐπήγαινε καὶ ἔκαμνε θυσία καὶ ὕστερα ἀκολουθοῦσε τὸν ἀντίπαλό του. Ἀλλὰ τὰ δύο του ἄλογα, ἡ Φίλλα καὶ ἡ Ἀραλίνα, ἔτρεχαν πρὸ γρήγορα καὶ ἀπὸ τὸν ἄνεμο.

Καὶ ἔτσι σὲ λίγο ὁ Οἰνόμαος ἐπλησίαζε τὸν ἀνταγωνιστή του καὶ χωρὶς λύπη καμμία τὸν ἐτρυποῦσε μὲ τὸ ἀκόντιο.

Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο εἶχε σκοτώσει 12 παλληκάρια.

Ἀκριβῶς αὐτὴ τὴν ἐποχὴ ἐφθασε στὴ Χερσόνησο, ποὺ ἐπῆρε τὸ ὄνομά του, ὁ Πέλοπας.

Ἦλθε νὰ ἰδῇ τὴν Ἰπποδάμεια. Ἦθελε γρήγορα νὰ φθάσῃ στὴν Ἥλιδα. Τὴν νύκτα λοιπὸν ἐκάλεσε βοήθεια τὸ θεὸ πού τὸν ἐβοήθοῦσε, τὸν Ποσειδῶνα, καὶ εἶπε:

— «Παντοδύναμε κοσμοσεῖστη, ἂν ἀγαπᾷς τὶς θυσιές, βοήθησε τὸ δόρυ τοῦ Οἰνομάου νὰ πέσῃ μακριά μου! Ἀξίωσέ με νὰ βρῶ γρήγορα ἄρμα καὶ νὰ νικήσω!»

Ἦ προσευχὴ ἐσυγκίνησε τὸν Ποσειδῶνα καὶ σὲ λίγο μέσα σὲ ἀστραπὲς καὶ βροντὲς καὶ τρομερὴ θαλασσοταραχὴ ἀνέβηκε ἀπὸ τὰ κύματα ἓνα ὁλόχρυσο ἄρμα μὲ τέσσερα πτερωτὰ ἄλογα.

Μὲ εὐλάβεια εὐχαρίστησε ὁ γιὸς τοῦ Ταντάλου τὸν Ποσειδῶνα καὶ γεμάτος χαρὰ ἐπήδησε ἐπάνω στὸ ἄρμα καὶ μὲ τὰ πτερωτὰ ἄλογα ἔφθασε σὰν ἄνεμος στὴν Ἥλιδα.

Ὁ Οἰνόμαος ἐτρόμαξε μὲ τὸν εἶδε.

Ἐγνώρισε ἀμέσως πὼς αὐτὸς πού ἔρχεται ἔχει βοηθοὺς τοὺς θεοὺς. Ἐγνώρισε τὸ ἄρμα τοῦ θεοῦ τῆς θάλασσης. Ὅμως δὲν ἤμτοροῦσε νὰ ἀρνηθῇ. Καὶ ἐδέχθη νὰ ἀγωνισθῇ, ἔχοντας τὴν τελευταία ἐλπίδα του στὰ δύο του ἄλογα, πού ἔτρεχαν πρὸ γρήγορα ἀπὸ τὸν ἄνεμο.

Ἦ ἱπποδρομία ἄρχισε.

Τὰ πτερωτὰ ἄλογα εἶχαν φέρει τὸν Πέλοπα κοντὰ στὸ τέρμα. Μὰ καὶ ὁ Οἰνόμαος, πού ἔκαμε τὴ θυσία πρὸ γρήγορα ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ, ἔβαλε τὰ δυνατά του καὶ τὸν ἔφθασε.

Ἀπὸ μακριὰ ἐτοίμαζε τὸ δόρυ γιὰ νὰ κτυπήσῃ τὸν Πέλοπα.

Ὅμως ὁ Ποσειδῶνας τὸν ἐπροστάτευσε. Τὸ ἄρμα τοῦ Οἰνομάου ἐσχόνταψε ἐπάνω σὲ πέτρες, ἔσπασαν οἱ

τροχοὶ καὶ δλόκληρο ἔγινε θρύψαλα. Ὁ Οἰνόμαος ἐπέθανε, τὴν ὥρα ποὺ ὁ Πέλοπας εὐρίσκετο στὸ τέρμα τοῦ δρόμου.

Μόλις ὁ νέος ἐγύρισε ὀπίσω του, εἶδε τὸ παλάτι τοῦ βασιλιᾶ νὰ καίεται. Ἕνας κεραυνὸς ἔπεσε καὶ τὸ ἔκαψε.

Ἔτρεξε μὲ τὸ πτερωτὸ ἄμάξι του καὶ ἠμπόρεσε νὰ σώσῃ μόνο τὴν Ἴπποδάμεια, τὴν ὠραία νύφη. Σὲ λίγο ἐπανδρεύθησαν. Ὁ Πέλοπας ἔγινε περίφημος βασιλέας καὶ ἀπόκτησε τρεῖς γιούς, τὸν Ἀτρεά, τὸν Ὀνέστη καὶ τὸν Πιτθέα.

Οἱ Ἀγῶνες.

Τὸν παλαιὸ καιρὸ τὰ Ἑλληνόπουλα μαζὶ μὲ τὴ μόρφωση τοῦ νοῦ ἐφρόντιζαν νὰ γυμνάζουν καὶ τὸ σῶμα των γιὰ νὰ τὸ κάμουν γερὸ καὶ ὠραῖο.

Ἀπὸ τὸ πιὸ πλούσιο παιδὶ ὥς τὸ πιὸ φτωχό, ὅλα ἔπρεπε νὰ γυμναστοῦν.

Ὁ ἀγύμναστος, ὅποιος καὶ ἂν ἦτο, δὲν εἶχε καμμιά ὑπόληψη. Κανεῖς δὲν τοῦ ἔδινε ἀξία. Γι' αὐτὸ παντοῦ σὲ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδας καὶ πρὸ πάντων στὴν Ἀθήνα, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, τὴν πρὸ Χριστοῦ, ὑπῆρχαν γυμναστήρια, ποὺ ἄλλα ἐλέγοντο παλαιστρες καὶ ἄλλα γυμνάσια.

Ἡ παλαιστρα στὴν ἀρχὴ ἦτο μιὰ πλατεῖα. Ἕνα μέρος τῆς τὸ εἶχαν σκαμμένο γιὰ νὰ εἶναι μαλακό, κατάλληλο γιὰ τὴν πάλη.

Γύρω στην πλατεία αυτή, πού είχε περίμετρο ένα στάδιο, ἐγίνετο ἡ ἄσκησις στὸ δρόμο. Μὲ τὸν καιρὸ ὁμως ἡ παλαίστρα ἄλλαξε σιγὰ σιγὰ μορφή.

Καὶ πρῶτα πρῶτα τὴν πλατεία τὴν ἐτοιχογύρισαν καὶ μέσα ἔκτισαν στοῖς ὑπόστεγες γιὰ νὰ γυμνάζωνται ὅταν ἔβρεχε καὶ ὅταν ἦτο κακοκαιρία.

Μὰ πάλι, ἐπειδὴ τὰ παιδιὰ ἐγυμνάζοντο γυμνὰ καὶ ἔπρεπε κάπου νὰ γδύνωνται καὶ νὰ ἀφήνουν τὰ φορέματα των, ἐσκέφθησαν καὶ ἔκαμαν τὸ ἀποδυτήριον.

Ἔτσι, ἀνάλογα μὲ τὶς ἀνάγκες, πού ἐπαρουσιάζοντο κάθε φορὰ, ἔκτισαν καὶ ἄλλα δωμάτια μέσα στὴν παλαίστρα:

Τὸ ἀλείπτῃριον γιὰ νὰ ἀλείφονται μὲ λάδι. Τὸ κονιστήριον γιὰ νὰ πασπαλίζουν τὸ σῶμα μὲ σκόνῃ, γιὰ νὰ μὴ γλιστρᾷ στὴν πάλλῃ. Τὸ λουτρὸ γιὰ νὰ πλύνουν τὸ σῶμα ὕστερα ἀπὸ τὰ γυμνάσια.

Τὸ σφαιριστήριον, γιὰ νὰ παίζουν ἐκεῖ μὲ τὴ σφαῖρα διάφορα παιγνίδια.

Ἐνα ἀπὸ τὰ δωμάτια ἦτο καὶ τὸ κωρυκεῖον. Ἐκεῖ ἐγίνετο μιὰ ἄσκησις πού ἐλέγετο κωρυκομαχία.

Ἀπὸ τὴν ὀροφὴ τοῦωματίου ἐκρέμετο ἕνας σάκος μεγάλος, γεμᾶτος ἄμμο, ὁ κώρυκος. Ὁ νέος ἐπλησίαζε τὸν κώρυκο καὶ τοῦ ἔδινε ἕνα δυνατὸ γρόνθο, ἔτσι πὺ νὰ κινήθῃ μὲ ὀρμὴ πρὸς τὰ πίσω. Μὰ ὅσο δυνατώτερον ἦτο τὸ σπρώξιμον τοῦ κωρύκου πρὸς τὰ πίσω, τόσο ὀρμητικώτερον ἐγίνετο ἡ κίνησή του πρὸς τὰ ἐμπρός. Ἔτσι ἐκτυποῦσε τὸ νέον, πὺ ἔκαμνε τὴν ἄσκησιν, πότε στὸ στήθος, πότε στὸ χέρι καὶ πότε στὴν πλάτη. Αὕτῃ τὴν ἄσκησιν τὴν ἔκαμναν οἱ παχεῖς γιὰ νὰ ἀδυνατίζουν λίγο.

*
* *

Τὰ γυμνάσματα καὶ τὰ παιγνίδια τῶν παιδιῶν στὴν παλαιστρα τὰ ἐκανόνιζε ὁ παιδοτρίβης, ποὺ ἐκρατοῦσε γιὰ τὴν τάξη διχαλωτὴ ράβδο.

Ὅταν τὰ παιδιά ἔφθαναν στὰ δέκα ἔξι χρόνια, ἐλέγοντο ἔφηβοι καὶ ἐπήγαιναν σὲ ἄλλο γυμναστήριο, τὸ γυμνάσιο.

Στὸ γυμναστήριο ἐτοιμάζοντο γιὰ νὰ λάβουν μέρος στοὺς ἀγῶνες ἢ ἐγυμνάζοντο μόνο γιατί τοὺς ἄρεσε πολὺ. Στὸ γυμνάσιο ἐπήγαιναν καὶ μεγαλύτεροι στὴν ἡλικία, γέροι καὶ σοφοὶ καὶ καλλιτέχνες, γιὰ νὰ παρακολουθοῦν τὰ γυμνάσματα τῶν νέων καὶ νὰ καμαρῶνουν τὴ λεβεντιά των.

Τὴ διεύθυνση τὴν εἶχε ὁ γυμνασίαρχος, ποὺ ἐκρατοῦσε καὶ αὐτὸς διχαλωτὸ ραβδί, ὅπως καὶ ὁ παιδοτρίβης, γιὰ νὰ κρατῇ τὴν τάξη.

Ἐκεῖ, στὸ γυμνάσιο, κάτω ἀπὸ τὸν ἥσκιο τῶν δένδρων, ποὺ ἦσαν τριγύρω, εἶχαν τὴν εὐκαιρία οἱ σοφοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης νὰ διδάσκουν τοὺς νέους. Τέτοιοι ἦσαν ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτωνας καὶ ἄλλοι.

Ἔτσι λοιπὸν ἐγυμνάζοντο οἱ νέοι, ὥς που ἐγίνοντο δέκα ὀκτὼ χρόνων. Ἀπὸ τὰ δέκα ὀκτὼ ὥς τὰ εἴκοσι ἦσαν στρατιῶτες καὶ ἔκαμναν στρατιωτικὰς ἀσκήσεις.

Νά καὶ ὁ ὁμορφος ὄρκος ποὺ ἔδινε ὁ στρατιώτης, ὅταν ἡ πολιτεία τοῦ ἐπαράδιδε τὰ ὅπλα :

«Ὅρκίζομαι πὼς ποτὲ δὲν θὰ ντροπιάσω τὰ ἱερὰ ὅπλα ποὺ μοῦ ἔδωκε ἡ πατρίδα, οὔτε θὰ ἐγκαταλείψω μόνους τοὺς συντρόφους μου στρατιῶτες στὴ γραμμή,

ὅποιοι καὶ ἂν εἶναι ἀντοί. Ἀλλὰ θὰ πολεμήσω γιὰ τὸ δίκαιο τῆς πατρίδας μου εἴτε μόνος εἴτε μὲ τοὺς ἄλλους. Ποτὲ δὲν θὰ παραδώσω στοὺς ἀπογόνους μου πιδ μικρὴ τὴν πατρίδα ἀπὸ ὅ,τι τὴν ἐπαράλαβα, ἀλλὰ πιδ μεγάλη καὶ πιδ καλὴ. Θὰ ἀκούω τοὺς ἀνωτέρους μου καὶ θὰ εἶμαι πιστὸς στοὺς νόμους τῆς πατρίδας μου, σὲ ὅσους ὑπάρχουν καὶ σὲ ὅσους θὰ κάμῃ ὁ λαὸς μὲ ἡσυχία καὶ σκέψη. Δὲν θὰ ἐπιτρέψω σὲ κανένα νὰ παραβαίῃ τοὺς νόμους καὶ νὰ μὴ τοὺς ἀκούῃ, ἀλλὰ θὰ τοὺς ὑπερασπίσω εἴτε μόνος, εἴτε μὲ ἄλλους. Θὰ σεβασθῶ τὴ θρησκεία τῶν προγόνων μου καὶ μάρτυρες στὸν ὄρκο μου ποὺ ἔδωκα ἅς εἶναι οἱ θεοί».

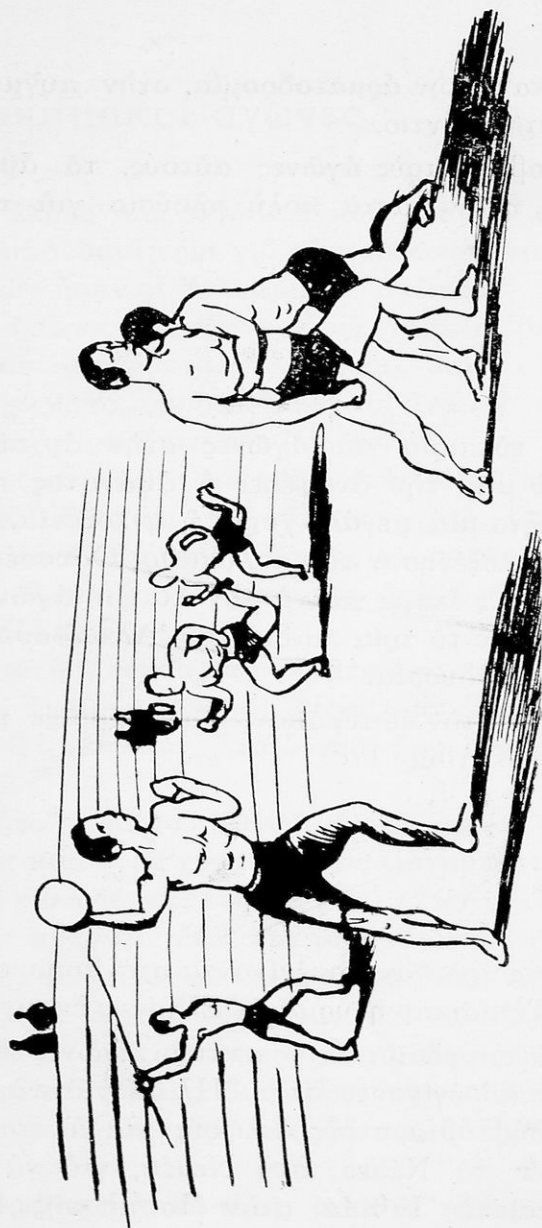
Οἱ ἀγῶνες στὴν ἀρχαία ἐποχὴ.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἀπὸ μικροὶ ἐγύμναζαν τὸ σῶμα των γιὰ νὰ τὸ κάμουν ὥραϊο καὶ δυνατό.

Μὰ τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὴ δύναμη ἐφρόντιζαν νὰ τὴ δείχνουν σὲ κάθε εὐκαιρία μὲ τοὺς ἀγῶνες.

Εὐκαιρίες τέτοιες ἦσαν πολλές. Μία ἀπὸ αὐτὲς ἦτο ἡ ταφὴ σπουδαίου νεκροῦ, ποὺ γιὰ τιμὴ του οἱ Ἕλληνες ἔκαμναν ἀγῶνες.

Ὅταν ἐσκοτώθηκε στὴν Τροία ὁ Πάτροκλος, ἔγιναν στὸν κάμπο τῆς Τροίας ἀγῶνες ἀπὸ τὸν Ἀχιλλεῖα. Ἦθελε, ὅπως ἔλεγε, νὰ στολίσῃ τὸ νεκρὸ φίλο του μὲ ἀγῶνες, νῆκες καὶ βραβεῖα. Γι' αὐτὸ ἐσυνάθροισε στὸν τόπο τῆς ταφῆς ὅλους τοὺς συμπολεμιστὲς του καὶ ἐκεῖ

ἀγωνίσθησαν στήν ἀρματοδρομία, στήν πυγμαχία, σὶ τὸ τόξο καὶ σὶ τὸ ἀκόντιο.

Τὰ βραβεῖα σιτοὺς ἀγῶνες αὐτοὺς, τὰ ἄθλα, ὅπως τὰ ἔλεγαν, ἦσαν πάντα πολὺ πλούσια γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη.

*
* *

Ἄλλη εὐκαιρία γιὰ ἀγῶνες στήν ἀρχαία ἐκείνη ἐποχὴ, ποὺ μᾶς τὴν ἀναφέρει ὁ ἀθάνατος ποιητὴς ὁ Ὅμηρος, ἦτο μία μεγάλη χαρὰ ἢ φιλοξενία. Ὅταν οἱ Φαίακες ἐφιλοξένησαν τὸν πολὺπαθο Ὀδυσσεά, ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος ἔκαμε γιὰ νὰ τὸν τιμήσῃ ἀγῶνες. Ἀγωνίσθησαν τότε τὰ τρία παιδιὰ τοῦ Ἀλκινόου καὶ ἐκάλεσαν καὶ τὸν Ὀδυσσεά.

Τότε ὅλοι τὸν ἐθαύμασαν, γιὰτὶ ἔρριξε μακρότερα ἀπὸ ὅλους τὸ λιθάρι !

*
* *

Ἀγῶνες πρὸ πάντων ἐγίνοντο σὶ τὰ θρησκευτικὰ πανηγύρια. Τέτοια πανηγύρια οἱ Ἕλληνες ἔκαμναν πολλά.

Οἱ πιὸ σπουδαῖοι θρησκευτικοὶ ἀγῶνες ἦσαν : τὰ Ὀλύμπια, ποὺ ἐγίνοντο στήν Ἥλιδα γιὰ νὰ τιμήσουν τὸν Δία· τὰ Πύθια, στοὺς Δελφούς, γιὰ νὰ τιμήσουν τὸν Ἀπόλλωνα· τὰ Νέμεα, στὴ Νεμέα, γιὰ νὰ τιμήσουν τὸ Δία· καὶ τὰ Ἰσθμια, στὸν Ἰσθμὸ τῆς Κορίνθου, γιὰ νὰ τιμήσουν τὸν Ποσειδῶνα.

Οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες.

Ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀγῶνες, ποὺ ἔκαμαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, σπουδαιότεροι γιὰ τὴ μεγαλοπρέπεια καὶ τὴν ὁμορφιὰ των ἦσαν οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες.

Τόπος ἡμερος καὶ εὐφορος, μὲ χαμηλὰ βουνὰ τριγύρω καὶ ποτάμια ἥσυχα. Δένδρα καὶ θάμνοι καὶ χλόη, λιβάδια εὐχάριστα, ὁμορφα δάση καὶ ἀνοικτὸς ὀρίζοντας, αὐτὰ εἶναι τὰ προσόντα τῆς Ὀλυμπίας.

Γι' αὐτὸ σὲ μιὰ γωνιά τοῦ τόπου αὐτοῦ, ποὺ τὴ σχηματίζει ὁ Κλάδεος ἐκεῖ ποὺ ἐνώνεται μὲ τὸν Ἀλφειὸν καὶ τὴν κλείει ὁ Κρόνος, ὁ ὥραϊος καὶ κατάφυτος λόφος, ἐγένετο τὸ πλουσιώτατο πανηγύρι, ἀπὸ ὅσα ἔκαμαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες.

Ὅλη αὐτὴ ἡ γωνία ἦτο γεμάτη ἀπὸ ναοὺς καὶ βωμοὺς. Ἐκεῖ ἦτο ὁ ναὸς τῆς Ἥρας, τὸ Ἡραῖον, ὅπως τὸ ἔλεγαν. Τὸ Ἡραῖον ἦτο ὁ πρὸ ἀρχαῖος ναὸς στὴν Ἑλλάδα.

Ἐκεῖ ἦτο στημένο τὸ περίφημο ἄγαλμα τοῦ θεοῦ, ποὺ τὸ ἔχει κάμει μὲ χρυσάφι καὶ ἐλεφαντοστοῦν ὁ μεγαλύτερος καλλιτέχνης ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, ὁ Φειδίας. Τὸ ἄγαλμα αὐτὸ ἦτο ἓνα ἀπὸ τὰ θαύματα τοῦ κόσμου.

Ἐπίσης ἐκεῖ ἦτο καὶ ὁ ναὸς τῆς Ρέας, τῆς μητέρας τῶν θεῶν, καὶ ἐλέγετο Μητρῶον. Μὰ καὶ ἄλλοι ναοὶ καὶ πλῆθος βωμοὶ καὶ κτίρια γιὰ τὰ ἀφιερώματα, ποὺ ἔμοιαζαν μὲ τοὺς ναοὺς, ἐστόλιζαν τὴ γωνία αὐτή. Καὶ τὴν ἐπεριτριγύριζε ἓνα ὥραϊο καὶ μικρὸ δάσος, ἡ Ἄλτη.

Ἦμπορεῖ κανεὶς νὰ εἰπῇ, πῶς ὁ τόπος αὐτὸς ἦτο ἱερὸς γιὰ τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα.

Ἐκεῖ λοιπὸν κάθε τέσσερα συμπληρωμένα χρόνια, ἀπὸ τὸ 776 π. Χ., ἐγίνοντο τακτικὰ ἀγῶνες, καὶ στοὺς ἀγῶνες αὐτοὺς ἀγωνίζοντο ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς χώρας.

Ἐκεῖ ὀλόκληρες ἡμέρες ἀγωνίζοντο στὸ δρόμο, στὸ πῆδημα, στὸ δίσκο, στὸ ἀκόντιο, στὸ πάλεμα, στὴν πυγμῇ, στὸ παγκράτιο, ποὺ ἦτο πυγμῇ καὶ πάλεμα μαζί, στὶς ἵπποδρομίες, στὴν ἀρματοδρομία καὶ στὸ πένταθλο.

Τὸ πένταθλο ἦτο ἀγώνισμα ἀπὸ πέντε ἀγωνίσματα μαζί: τὸ δρόμο, τὸ ἀκόντιο, τὸ πῆδημα, τὸ δίσκο καὶ τὸ πάλεμα. Ὁ νικητὴς του ἐλέγετο πένταθλος.

Οἱ Ὀλυπιακοὶ ἀγῶνες ἀρχίζουν κατὰ τὸν Ἰούνιο ἢ Ἰούλιο. Μὰ ἀρκετὸν καιρὸν πρωτίτερα ἔπρεπε νὰ βρεθοῦν στὴν Ὀλυμπία οἱ παρασκευαστὲς τῶν ἀγώνων.

Αὐτοὶ ἦσαν οἱ Ἑλλανοδίκες, διάφοροι ἄρχοντες, μὰ καὶ ὑπηρέτες καὶ ἐργάτες καὶ ἐργολάβοι.

Γιατὶ ὁ τόπος ἔπρεπε νὰ ἐτοιμασθῇ.

Ἄλλοῦ ἔπρεπε νὰ σκάψουν, ἄλλοῦ νὰ ἰσοπεδώσουν, ἄλλοῦ νὰ στρώσουν. Στὸν ἵπποδρομο ἔπρεπε νὰ κατασκευασθοῦν παραπήγματα γιὰ τὰ ἄλογα καὶ τὰ ἄρματα.

Ἔτσι, προτοῦ ἀρχίσουν οἱ ἀγῶνες, ἀρχίζει ἐκεῖ μία κίνηση καὶ ἐργασία μεγάλη.

Τὸν ἴδιο καιρὸ ἀναχωροῦσαν ἀπὸ τὴν Ὀλυμπία οἱ σπονδοφόροι, γιὰ νὰ μηνύσουν στὰ πέρατα τῆς χώρας πὼς ἀρχίζει ἡ Ἱερομηνία. Τότε ἔπρεπε νὰ παύσῃ μετὰ τῶν Ἑλλήνων κάθε ἐχθρα καὶ κάθε πόλεμος. Ἐγίνετο, ὅπως ἔλεγαν, ἐχειρία. Καὶ ἀφοῦ ἐγίνοντο ὅλα αὐτὰ καὶ ἐπλησίαζε ἡ ἡμέρα τῶν ἀγώνων, ἀρχίζουν νὰ μαζεύονται στὴν Ὀλυμπία ἀπὸ τὴν Πελοπόννησο καὶ

τῇ Στερεά, ἀπὸ τῇ Θεσσαλίᾳ καὶ τῇ Μακεδονίᾳ καὶ τὴν Ἑπειρο, ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο καὶ τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ τῇ Μαύρῃ θάλασσᾳ, ἀπὸ τὰ νησιὰ καὶ τῇ Σικελίᾳ καὶ ἀπὸ κάθε τόπο πού ἐξοῦσαν καὶ ἐκατοικουσαν Ἕλληνες, χιλιάδες χιλιάδων! Ἄλλοι νὰ ἀγωνισθοῦν, ἄλλοι νὰ προσκυνήσουν καὶ νὰ προσφέρουν θυσίες καὶ ἀφιερώματα στοὺς ὑεοὺς των.

Μὰ ἀκόμη καὶ σπουδαῖοι Ἕλληνες σοφοί, μουσικοί, ποιητές, βάρβαροι καὶ ξένοι.

Ἀκόμη καὶ ἔμποροι, πού ἐπουλοῦσαν τρόφιμα καὶ ποτὰ καὶ λουλούδια καὶ στεφάνια καὶ μικρὰ τεχνουργήματα γιὰ τάματα, ὅπως τὰ λέμε ἐμεῖς.

Ἔτσι καταλαβαίνομε πὼς τέτοιο πανηγύρι εἶναι ἀδύνατο σήμερα νὰ ἰδοῦν τὰ μάτια μας.

Χαρὰ λοιπὸν σὲ ἐκεῖνον πού θὰ ἐνικοῦσε καὶ θὰ ἐγίνετο Ὀλυμπιονίκης ἐμπρὸς σὲ τόσες χιλιάδες κόσμο!

Χαρὰ καὶ δόξα καὶ τιμὴ, ὅχι μονάχα σ' αὐτόν, μὰ καὶ στὸ σπίτι του καὶ στοὺς ἰδικούς του καὶ στοὺς συμπολίτες του. Μὰ καὶ στὴν πατρίδα του ἀκόμη, πού τὸν ἐκαμάρωνε καὶ τὸν εἶχε καύχημά της.

*
* *

Οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες ἐκρατοῦσαν πέντε ἡμέρες. Ἡ πέμπτη ἦτο ἡ πιὸ σπουδαία. Τότε οἱ Ἑλλανοδίκες ἔδιναν τὰ βραβεῖα στοὺς νικητές.

Τί ζήτω, τί φωνές, τί ἀλαλαγμός, ὅταν ἐπερνοῦσε ὁ κάθε νικητὴς στεφανωμένος ἐμπρὸς στὸ πλῆθος!

Ἄλλοι τοῦ ἐπετοῦσαν λουλούδια, ἄλλοι τὰ ἱμάτιά των καὶ ἄλλοι τὶς ζῶνες των. Ἐπετοῦσε ὁ,τι εἶχε ὁ κα-
θένας καὶ ἐσείετο ὅλη ἡ Ὀλυμπία.

Καὶ τί νομίζετε πῶς ἦτο τὸ βραβεῖο τῆς νίκης; Ἐνα ἀπλὸ στεφάνι ἀπὸ κλαδιά, ποὺ τὰ ἔκοβαν ἀπὸ τὴν ἀγριελιά τῆς Ἰερᾶς Ἀλτῆς.

Καὶ ὁμως, ὅσο ἄξιζε αὐτὸ τὸ στεφάνι γιὰ τοὺς Ἑλ-
ληνες τότε, δὲν ἄξιξε ὁλος ὁ κόσμος!

Ἀφοῦ ἓνας πατέρας, ποὺ ἀνακηρύχθηκε καὶ τὸ τρίτο
παιδί του Ὀλυμπιονίκης, ἐπέθανε ἀπὸ τὴ χαρὰ του.

Γι' αὐτὸ εἶχε δίκαιο ὁ Ξέρξης, πού, ὅταν ἦλθε στὴν
Ἑλλάδα καὶ ἔμαθε γιὰ τοὺς ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων,
εἶπε:

— «Μὲ ποιούς με ἐφέρατε νὰ πολεμήσω; Ὅταν οἱ
Ἕλληνες κάμνουν τέτοιο θόρυβο καὶ δίνουν τόση ση-
μασία σ' ἓνα κλαδί ἀγριελιάς, τί θὰ κάμουν ὅταν ἰδοῦν
πὼς κινδυνεύει ἡ χώρα των;»

*
* *

Ὅταν ἐτελείωναν οἱ ἀγῶνες, οἱ νικητὲς ἐθυσίαζαν
εὐχαριστήρια θυσία στοὺς θεοὺς καὶ ὕστερα ἀπὸ μεγάλο
τραπέζι, ποὺ τοὺς ἔκαμναν οἱ Ἥλαιοι, ἐγύριζαν στὰ
σπίτια των.

Τοὺς ἐσυνόδευαν οἱ συμπολίτες των μὲ τραγούδια
καὶ χαρές. Προτοῦ φθάσουν οἱ Ὀλυμπιονίκες στὴν
πόλη τους, οἱ ἄρχοντες ἐδιόταζαν νὰ γκρεμισθῇ ἓνα μέ-
ρος τοῦ τείχους, λέγοντας:

— «Ὅταν ἡ πόλη ἔχει τέτοια παλληκάρια, τὰ τείχη τί χρειάζονται;»

Νά λοιπὸν γιατί ἐγυμνάζοντο καὶ ἀγωνίζοντο οἱ Ἕλληνες καὶ ἔκαμναν τὸ σῶμα των γερὸ καὶ ὠραῖο. Καὶ τὸ ἔκαμναν τόσο ὁμορφο καὶ τόσο δυνατό, πὺ ἀπὸ τὰ πέρατα τοῦ κόσμου ἔρχονται σήμερα στὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ θαυμάσουν τὰ ἀγάλματα, πὺ εἰκονίζουν τέτοιους Ἕλληνες.

Γιατί, ἀλήθεια, κάποιος Ὀλυμπιονίκης θὰ ἦτο ἐκεῖνο τὸ παλληκάρι, πὺ τὸ εἶδε ὁ Πραξιτέλης καὶ ἀνάστησε μὲ τὸ μάρμαρο τὸν Ἑρμῆ του.

Ποιὸς ἐπῆγε σήμερα στὴν Ὀλυμπία καὶ εἶδε τὸν Ἑρμῆ τοῦ Πραξιτέλη στημένον ἐκεῖ σὲ μία ξεχωριστὴ αἴθουσα καὶ δὲν ἐθαύμασε τὴν ὁμορφιά του;

Πόσο ἁρμονικὰ εἶναι ἐνωμένες στὸ ἄγαλμα αὐτὸ ἡ χάρις καὶ ἡ δύναμις!

Μόλις τὸ ἀντικρύσης, θαρρεῖς πὺς φουσκώνει τὸ στῆθος σου ἀπὸ ὑπερηφάνεια γιατί εἶσαι Ἕλληνας.

Τὸ μαντεῖο τῶν Δελφῶν

Στὴ Φωκίδα εἶναι ὁ ἀγριωπὸς Παρνασσός. Εἶναι ὄρος πολὺ ὑψηλό. Δένδρα πυκνὰ τὸν σκεπάζου καὶ τὰ κοιλώματα καὶ τὶς κορφές του τὶς δέρνουν οἱ ἄνεμοι. Οἱ χαράδρες του καὶ οἱ λόχμες του εἶναι τόσο πυκνές, ὥστε οὔτε οἱ πιὸ δυνατοὶ ἄνεμοι οὔτε οἱ ραγδαῖες βροχές οὔτε οἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου ἡμποροῦν τὰ τὶς διαπεράσουν.

Στοὺς πρόποδες λοιπὸν τοῦ ὠραίου Παρνασσοῦ τὸν

πολαιὸ καιρὸ ἦσαν οἱ Δελφοί. Ἡ πόλη ἦτο ἱερή. Ἐκεῖ ὁ Ἀπόλλωνας εἶχε τὸ ἱερό του καὶ τὸ περίφημο μαντεῖο του.

Μέσα στὸ ναὸ ἦτο τὸ ἄδυτο. Ἐκεῖ ἡ Πυθία, ἀφοῦ ἐνήστευε καὶ ἔκαμνε πολλές ἄλλες θρησκευτικὰς προετοιμασίαις, ἀνέβαινε σὲ ἓνα τρίποδα, ποῦ ἦτο τοποθετημένος ἐπάνω ἀπὸ ἓνα ἄνοιγμα βαθὺ τῆς γῆς. Ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα αὐτὸ ἔβγαιναν ἅτμοι. Οἱ ἅτμοι ἐσκότιζαν τὴν Πυθία, καὶ ζαλισμένη ὅπως ἦτο ἔλεγε διάφορες λέξεις ἀσυνάρτητες. Αὐτὲς τὶς λέξεις τὶς ἔγραφαν οἱ ἱερεῖς τοῦ ναοῦ σὲ στίχους καὶ τὶς ἔδιναν στοὺς ἐπισκέπτες ποὺ ἐζητοῦσαν τὴ μαντεία.

Οἱ ἀπαντήσεις αὐτές, ποὺ ἔδιναν στοὺς ἐπισκέπτες, ἦσαν οἱ χρησμοί.

Οἱ ἱερεῖς ἦσαν σοφοὶ ἄνθρωποι. Εἶχαν πάντοτε σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀντιπροσώπους καὶ ἐμάθαιναν τὴν κατάστασι καὶ τὴν χώρας. Γι' αὐτὸ ἤμποροῦσαν νὰ δίνουν τὶς περισσότερες φορὲς σωστοὺς χρησμούς. Ὅμως ὅταν οἱ ἐρωτήσεις ἦσαν δύσκολες, τότε οἱ ἀπαντήσεις ἦσαν διφορούμενες, δηλαδὴ ἤμποροῦσε νὰ σημαίνουν καὶ ναὶ καὶ ὄχι.

Ὅσοι ἐζητοῦσαν νὰ πάρουν χρησμό, ἐνίβοντο πρῶτα εἰς τὴν Κασταλία πηγὴ, ποὺ ἀναβλύζει στὸ ἀνατολικὸ μέρος τῶν Δελφῶν, στοὺς πρόποδες τοῦ Παρνασσοῦ.

Εἶχε θαυμάσιο νερό, ἄφθονο καὶ δροσερώτατο.

Τὸ μαντεῖο τῶν Δελφῶν ἐδέχετο ἐπισκέπτες ἀπὸ ὅλες τὶς ἑλληνικὰς πόλεις, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πολλές ξένες χώρες. Ἦτο τὸ περιφημότερο μαντεῖο.

Τὸ ὄνειρο τῶν νησιῶν.

Ἦτο νωρὶς τὸ ἀπόγευμα, μόλις τέσσερεις ἡ ὥρα, καὶ ὅλα τὰ παιδιά ἔξω στὸν ἐξώστη.

Κανεῖς δὲν τοὺς ἐφώναξε «εἶναι ἐνωρὶς ἀκόμη! Μὴ βγαίνετε στὸν ἥλιο», γιατί ἦτο φθινόπωρο πιά.

Ἡ θάλασσα ἐφαίνετο σὰν ρυτιδωμένη καὶ μὲ ἄσπρα κυματάκια καὶ οἱ βάρκες ἄφηναν μιὰ γραμμὴ πλατειὰ καὶ ἄσπρη πίσω των.

Ἀπὸ πάνω ἐπερνοῦσε ποῦ καὶ ποῦ καμμιὰ σουσουράδα καὶ οἱ αἰγίδαλοι ἀκούοντο μέσα στὰ πεῦκα.

Μεσημβρινὴ ἀνάπαυση γιὰ τὰ παιδιά δὲν ὑπῆρχε πιά. Ἐπλησίαζε τώρα ἡ μελαγχολικὴ ἐπιστροφὴ στὴν Ἀθήνα, στὰ τακτικὰ μαθήματα καὶ στὸ περιορισμένο σπίτι χωρὶς βουνό, χωρὶς θάλασσα, χωρὶς τίποτε.

Καὶ δὲν ἐπλησίαζε μόνο, μὰ ἔφθανε πιά. Γιατὶ σήμερα ἦτο ἡ τελευταία ἡμέρα καὶ αὔριο τὸ πρωτὶ θὰ ἔφευγαν γιὰ τὴν Ἀθήνα.

Οἱ τελευταῖες ἡμέρες πρὶν φύγῃ κανεῖς ἀπὸ ἓνα μέρος, ποὺ γιὰ ἄρκετὸν καιρὸ ἐπέρασε ἡσυχὴ καὶ εὐχάριστη ζωὴ, εἶναι πάντα ἀνήσυχες καὶ στενόχωρες. Παύουν οἱ παλαιᾶς συνήθειες καὶ οἱ νέες δὲν ἔχουν ἀρχίσει ἀκόμα.

Τὰ εἶχαν συμφωνήσει, μετὰ τὸ ἀπογευματινὸ φαγητό, νὰ τοὺς διαβάσῃ ἡ Καίτη τὸ τελευταῖο τοῦ ἔργου. Κάτι ποὺ ἐτοίμαζε ἀπὸ καιρὸ καὶ μόλις τὸ εἶχε τελειώσει χθές.

Τὰ παιδιά τὴν ἔβλεπαν πὼς συχνὰ ἐσυμβουλευέτο βιβλία, γεωγραφίες καὶ μυθολογίες καὶ δὲν ἤμποροῦσαν νὰ καταλάβουν τί ἐτοίμαζε.

—'Επὶ τέλους, εἶπέ μας τώρα, τὴν ἐρωτοῦσε ἡ Ζωὴ
ἔξω στὴν ταράτσα, εἶναι παραμύθι ἢ δὲν εἶναι ;

—Ναί, ἓνα εἶδος παραμύθι.

—Βέβαια καὶ ἔχει βασιλόπουλα καὶ βασιλοπούλες ;

—Ὁχι, δὲν ἔχει.

—Μὰ τί λοιπόν, δράκους καὶ τέτοια ;

—Οὔτε !

—Μὰ τί ; Κάποια ἱστορία γιὰ παιδιὰ, γιὰ ἀληθι-
νούς ἀνθρώπους ;

—Ὁχι, καθόλου !

—Μὰ λοιπὸν δὲν καταλαβαίνω. Τί εἶναι ;

—Νά, εἶναι κάτι ποὺ μοῦ ἤλθε στὸ νοῦ γιὰ ἐδῶ,
γιὰ τὸν Πόρο.

—Οὐφ ! εἶπε ἡ Ἀνδρομάχη. Ἄν εἶναι ὅλο περιγρα-
φές, γιὰ τὰ πράσινα πεῦκα, γιὰ τὴν ἥσυχη θάλασσα
καὶ τὰ ὠραῖα βουνά, δὲν μοῦ ἀρέσει καθόλου.

—Ὁχι, δὲν ἔχει περιγραφές πολλές, εἶπε ἡ Καίτη,
εἶναι ἄλλο εἶδος . . .

* * *

Σὲ λίγο ἐσκοτείνιασε, ἐμπῆκαν ὅλοι μέσα, ἀναψαν
τὴ λάμπα καὶ ἐβόλεύτηκαν στὴν αἴθουσα τῆς ὑποδοχῆς.

Ἡ μητέρα μὲ ἓνα πλέξιμο, ὁ κ. Λάρας καὶ ὁ πα-
τέρας μὲ τὶς ἐφημερίδες των καὶ τὰ παιδιὰ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

Ἡ Καίτη ἐκάθισε στὴ γωνία τοῦ καναπέ, μὲ τὰ
χέρια σταυρωμένα πίσω ἀπὸ τὸ κεφάλι τῆς καὶ τὸ τε-
τράδιό τῆς ἐκεῖ στὸ πλάγι.

—Ἐλα λοιπόν, παραμυθοῦ μας ! εἶπε ὁ κ. Λάρας.
Τί μᾶς ἐτοιμάξεις γιὰ τελευταία φορὰ, γιὰ νὰ μᾶς μεί-

νουν ώραῖες ἀναμνήσεις τοῦ Πόρου, πὺν τὸν ἀφήνομε
μὲ τέτοια βαρεῖα καρδιά;

Ἡ Καίτη ἐσήκωσε τὸ τετραδίο.

— Νά, εἶπε. Ὀνομάζεται «τὸ ὄνειρο τῶν νησιῶν.»
Δὲν τὸ εἶδα ἀληθινὰ τὸ ὄνειρο, ἀλλὰ τὸ ἐφαντάσθηκα
σὰν νὰ τὸ εἶδα.

— Ἄ, πολὺ καλὰ!.. λοιπὸν «τὸ ὄνειρο τῶν νησιῶν».
Ἐμπρός! Ἀκούομε.

Καὶ ἡ Καίτη ἄρχισε μὲ λίγο χαμηλὴ φωνή:

— Μία ἡμέρα ἐκαθόμουν ξαπλωμένη κάτω ἀπὸ τὰ
πεῦκα, στὸν Πόρο. Ἐκεῖ ἀποκοιμήθηκα, καὶ εἶδα αὐτὸ
τὸ ὄνειρο: Μοῦ ἐφάνηκε πὼς εὐρέθηκα σὲ ἓνα πολὺ
ὕψηλὸ βουνὸ καὶ πὼς μὲ ἐτριγύριζαν ἄλλα ἀκόμη πιὸ
ὕψηλὰ καὶ πὼς στὴν ὑψηλότερη κορυφὴ ὁ ἥλιος ἐγυά-
λιζε στὰ χιόνια ἐπάνω! Ἀλλὰ μὲ ὅλον τὸν ἥλιο ἄκουσα
κάτι σὰν βροντὴ ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος.

Καὶ τὸ ἥξερα, ὅπως τὸ ξέρεи κανεῖς στὰ ὄνειρα, πὼς
αὐτὴ ἡ κορυφὴ ἦτο ὁ Ὀλυμπος καὶ πὼς ἐκεῖ ἐπάνω
εὐρίσκετο ὁ Δίας.

Μὰ δὲν ἦτο ἐκεῖ οὔτε ὁ Δίας, οὔτε κανένας ἄλλος
θεός! Μόνο ἓνα μεγάλο ἄσπρο σύννεφο, πὺν εἶχε μία
λάμψη στὴ μέση σὰν νὰ ἦτο κάποια φλόγα κρυμμένη,
καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἤρχετο ἡ βροντὴ.

Ἐκοίταξα τριγύρω μου. Παρακάτω ἀπὸ ἐκεῖ πὺν
ἐστεκόμουν εἶδα μία μεγάλη σειρὰ ἀπὸ γυναῖκες, πὺν
ἀνέβαιναν σιγὰ σιγὰ.

Ὅλες ἐφοροῦσαν τὴν ἀρχαία χλαμύδα.

Ἀφοῦ ἀνέβηκαν, ἐστάθηκαν ἐκεῖ κοντὰ στὸ μεγάλο
σύννεφο καὶ ἄκουσα μία βαθειὰ φωνὴ ἀπὸ μέσα, πὺν
ἐρωτοῦσε:

— Ποιὲς εἴσαστε;

Τότε ἡ πρώτη, ὑψηλὴ καὶ ὠραία, μὲ μία γλαμύδα σὰν τὸ χρῶμα τῆς θάλασσας, μὲ ἓνα μαῦρο πέπλο ριγμένο ἀπὸ πάνω, ἐπλησίασε καὶ εἶπε:

— Δία, πατέρα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων ! Ἐμεῖς εἴμαστε τὰ νησιὰ τῆς πατρίδας σου.

— Καὶ τί θέλετε ἀπὸ μένα ;

— Ἦλθαμε γιὰ νὰ μᾶς δώσης τὰ δῶρα ποὺ θὰ ἔχῃ ἡ καθεμιὰ γιὰ πάντα, καὶ ὅταν ἀκόμη, ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνες, ὁ κόσμος, ποὺ σύ, Δία, ἔκαμες τώρα, γίνη παλιός.

— Πολὺ καλὰ, εἶπε ἡ βαθειὰ φωνή.

—Καὶ ποιά εἶναι ἡ πρώτη ἀπὸ ὅλες σας;

—Ἐγώ, ἀπάντησε αὐτὴ πού ἐμιλοῦσε, ἐγώ, ἡ Κρήτη.

—Ναί, ἐσὺ εἶσαι ἡ πρώτη· καὶ θὰ εἶσαι πάντοτε. Τὰ δῶρα σου εἶναι αὐτά: Ὅλος ὁ πολιτισμὸς καὶ οἱ ὥραιες τέχνες ἀπὸ ἐσένα θὰ ἔλθουν, καὶ ἀπὸ τὰ παλάτια σου. Οἱ ἄνδρες, οἱ Κρήτες, θὰ εἶναι ὥραιοι καὶ καλοκαμωμένοι. Καὶ πάντα στὴν καρδιά των θὰ τρέφουν τὴν ἀγάπη τῆς ἐλευθερίας. Γιατί, ἀφοῦ περάσουν πολλοὶ αἰῶνες ἀπὸ τώρα, θὰ σὲ κατακτήσῃ ἓνας βάρβαρος λαὸς καὶ ὁ μαῦρος πέπλος πού φορεῖς θὰ σὲ σκεπάσῃ. Ἀλλὰ τὰ παιδιὰ σου θὰ πολεμήσουν γενναῖα καὶ θὰ τὸν κατεβάσουν πάλι καὶ πάλι, ὥσπου νὰ τὸν πετάξουν ὀλωσδιόλου καὶ νὰ σὲ ἀφήσουν ἐλεύθερη μὲ τὴ χλαμύδα, πού εἶναι σὰν τὸ χρῶμα τῆς θάλασσας!

Μία ἄλλη ἦλθε κοντὰ στὸ σύννεφο. Ἐφοροῦσε χρυσοῦ ζώνη ἐπάνω στὴν ἄσπρη χλαμύδα της καὶ στεφάνι ἀπὸ λουλούδια στὸ κεφάλι.

—Εἶμαι ἡ Δῆλος.

—Ἐσὺ δὲν εἶσαι ἀπὸ τὰ πρῶτα νησιὰ. Ὅμως ὁ πιὸ ἀγαπητὸς ἀπὸ τοὺς γιούς μου, ὁ Ἀπόλλωνας, ὁ θεὸς τοῦ φωτὸς καὶ τῆς ἁρμονίας, θὰ γεννηθῇ στὴν ἀγκαλιά σου.

Ἡ ἄλλη πού ἐπροχωροῦσε, ἐφοροῦσε χλαμύδα κοκκινωπὴ σὰν κεραμίδι, καὶ στὸ χέρι ἐβαστοῦσε ἓνα μικρὸ ἄγαλμα.

—Τὸ ὄνομά σου;

—Εἶμαι ἡ Αἴγινα, πού εἶναι ἀπὸ ὅλα τὰ νησιὰ πιὸ κοντὰ στὴν Ἀθήνα.

—Σὲ ὅλες τίς τέχνες θὰ γίνῃς ἀντίπαλός της. Οἱ

ναοί σου θὰ εἶναι ὀνομαστοί, καὶ περίφημοι γλύπτες θὰ σπουδάσουν στὶς σχολές σου!».

Στὸ πλάγι τῆς ἐστέκετο μία μικρότερη καὶ ἡ χλαμύδα τῆς ἔπεφτε μὲ βαρεῖες ἄσπρες δίπλες.

— «Καὶ ἀπὸ τὰ δικὰ σου βουνά, Πάρος», τῆς εἶπε ἡ βαθεῖα φωνή, «θὰ φέρουν τὸ μοναδικὸ μάρμαρο. Ἀπ' αὐτὸ θὰ γίνουν πολλὰ ξακουστὰ ἀγάλματα τῆς Ἑλλάδας, αὐτὰ ποὺ πάντα θὰ θαυμάζουν καὶ θὰ θέλουν νὰ μιμηθοῦν ὅσοι ἀγαποῦν τὰ ὠραῖα πράγματα».

Ἐπλησίασε μία ἄλλη.

— Ἐγὼ εἶμαι ἡ Ρόδος, εἶπε.

— Ἐνα ἀπὸ τὰ ἐπτά θαύματα τοῦ κόσμου, εἶπε ἡ βαθεῖα φωνή, θὰ εἶναι δικό σου. Καὶ τὰ παιδιὰ σου θὰ εἶναι ἀπὸ τοὺς πρῶτους στὴν τέχνη τῆς κεραμικῆς καὶ τῶν ὠραίων χρωμάτων.

Ἄλλη μία ἀπὸ τὴ μεγάλη σειρὰ ἐστάθηκε ἔμπρὸς στὸ μεγάλο σύννεφο. Ἦτο ὑψηλὴ καὶ ὠραία.

Ἡ χλαμύδα τῆς εἶχε χρῶμα πορτοκαλὶ καὶ κίτρινο.

— Τὸ ὄνομά σου;

— Χίος.

— Οἱ ὠραιότεροι καρποὶ τῶν μεσημβρινῶν κλιμάτων θὰ εἶναι δικοί σου. Καὶ ὅσοι ἔρχονται σὲ σένα μὲ πλοῖα, θὰ ξέρουν ἀπὸ τὸ μυρωμένο ἀεράκι ὅτι σὲ πλησιάζουν. Οἱ γιοί σου θὰ ἔχουν φρόνηση καὶ γνώση καὶ πολλὴ ἐργατικότητα... Καὶ στὸ χῶμα σου θὰ γεννηθῇ ὁ Ὅμηρος, ὁ μεγαλύτερος ποιητὴς τοῦ κόσμου ὅλου

Ἐκείνη ποὺ ἤρχετο ὕστερα ἦτο πιὸ μικρὴ καὶ ἐφοροῦσε στακτεῖα χλαμύδα.

— Ποιὰ εἶσαι;

— Ἡ Σῦρος.

— Ἐσὺ δὲν θὰ ἔχῃς καρπούς, ἀλλὰ θὰ ἔχῃς λαμπρὰ σχολεῖα, καὶ οἱ γιοὶ σου θὰ ἀγαποῦν τὴν παιδεία.

Τρεῖς ἄλλες ἐπερίμεναν μαζί. Ἡ χλαμύδα τῆς πρώτης ἦτο κόκκινη, τῆς ἄλλης πράσινη καὶ τῆς ἄλλης τριανταφυλλιά.

— Ἐσεῖς ποιές εἴσατε ;

— Κέρκυρα, Κεφαλληνία, Ζάκυνθος.

— Τὸ δῶρο τῆς μεγάλης ὁμορφιάς θὰ εἶναι δικό σας. Ποτὲ δὲν θὰ σᾶς κατακτήσουν οἱ βάρβαροι. Ἐσένα, Ζάκυνθο, τόσο ὥραϊα καὶ πολλὰ καὶ μυρωδάτα θὰ εἶναι τὰ ἄνθη σου, ὥστε θὰ σὲ βαπτίσουν οἱ ξένοι : « Τὸ ἄνθος τῆς Ἀνατολῆς ».

Εἶχε φθάσει πιά ἡ γραμμὴ στὸ τέλος τῆς.

Ἐμπρὸς ἀπὸ τὶς τελευταῖες ἐστέκετο μία μὲ μαύρη χλαμύδα.

— Τὸ ὄνομά σου ;

— Ψαρά.

— Ἐχεις πολλὰ νὰ ὑποφέρῃς. Μὰ τὸ δῶρο σου θὰ εἶναι ἡ δόξα. Θὰ γραφοῦν πολλὰ τραγούδια γιὰ τὰ βουνά σου καὶ τὸν ἡρωϊσμό σου, πὺ θὰ τὰ τραγουδοῦν πολλὲς γενεές. Μὰ ποιές εἶναι αὐτὲς πὺ σὲ ἀκολουθοῦν ;

— Ἐγὼ εἶμαι ἡ Ὑδρα.

— Καὶ ἐγὼ οἱ Σπέτσες.

— Τὰ παιδιὰ σας θὰ εἶναι μεγάλοι ναυτικοὶ καὶ γενναῖοι πολεμιστὲς. Θὰ εἶναι : « Λαμπρῆς πατρίδας γιοὶ λαμπροί ! »

Ἡ βαθειὰ φωνὴ ἀπὸ τὸ σύννεφο ἔπαυσε γιὰ λίγες στιγμὲς καὶ ἄρχισε πάλι :

— Τώρα νὰ φύγετε ὅλες μὲ εἰρήνη καὶ εὐτυχία. Τὰ δῶρα μου ἐχαρίσθηκαν.

Μὰ ἔξαφνα μία πολὺ μικρὴ, μὲ γλαμύδα σὰν τὸ χρώμα τῶν πεύκων ὅταν τὰ φωτίζει ὁ ἥλιος, ἔφθασε τρέχοντας μὲ φωνὴ ἀπελπισμένη.

— Δία ! στάσου, δὲν ἔχεις κανένα δῶρο γιὰ ἐμένα ;

— Ποιὰ εἶσαι σύ ;

— Ὁ Πόρος.

— Καὶ γιατί ἔφθασες τόσο ἀργά ;

— Γιατὶ εἶμαι μικρὴ καὶ οἱ ἄλλες μὲ ἐξεπέρασαν.

— Μοῦ φαίνεται πὼς πρέπει νὰ εἶσαι καὶ λίγο ὀκνηρὴ. Ποιὸς σοῦ πταίει ; Τὰ δῶρα μου ἐτελείωσαν.

— Δία, λυπήσου με ! Δῶσε μου καὶ ἐμένα καρπούς τῆς γῆς !

— Ὅχι· στὰ βουγά σου μόνο πεῦκα καὶ θυμάρια καὶ σχῖνοι θὰ βγαίνουν !

— Δῶσε μου λοιπὸν πλούσια ὀρυκτά.

— Ὅχι· τὰ ἔδωσα σὲ ἄλλῃ.

— Δῶσε στὰ παιδιὰ μου μάθησι καὶ σοφία.

— Ὅχι, οἱ γιῶί σου θὰ ἀψηφοῦν τὴν παιδεία.

— Τοῦλάχιστον κάμε τοὺς γεροὺς καὶ καλοὺς ἐργατικούς.

— Ὅχι, ἢ φυγοπονία τοὺς θὰ εἶναι γνωστὴ σὲ ὅλους.

— Λοιπόν, εἶπε τὸ μικρονήσι. Θὰ ὑπάγω στὸν ἀδελφό σου τὸν Ποσειδῶνα καὶ θὰ τὸν παρακαλέσω νὰ μὲ θάψῃ μέσα στὰ βάθη τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου.

Καὶ καθὼς ἔφευγε, ἔκλαιε πικρά.

— Στάσου !

Ἡ βαθεῖα φωνὴ ἦτο πονεμένη καὶ τὸ νησάκι ἐστάθηκε.

—“Οχι, δὲν θὰ σὲ ἀφήσω στὸν ἀδελφό μου τὸν Ποσειδῶνα, ὅσο μικρὴ καὶ ἂν εἴσαι. Κάθε γωνιὰ τῆς γῆς εἶναι δική μου. Μόνον ἡ θάλασσα εἶναι δική του. Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι δὲν μοῦ ἔμεινε κανένα δῶρο γιὰ σένα ἀπὸ αὐτὰ ποὺ ἀρέσουν στοὺς πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ ποὺ ἠμποροῦν νὰ τοὺς κάμουν πλούσιους τοὺς γιούς σου. Ἀλλὰ σὲ σένα τὴν ἴδια, σὲ σένα τὸ μικρὸ νησάκι, θὰ δώσω κάτι πολύτιμο! Θὰ σοῦ δώσω τὴ δύναμη, ποὺ θὰ τὴν κρατήσης στοὺς αἰῶνες, νὰ δίνης πάντοτε χαρά! ” Ἀς ἔχουν ἄλλοι τόποι μεγαλύτερη καὶ πιὸ μεγαλύτερη ὁμορφιά, καμμιά δὲν θὰ μπαίνει ποτὲ μέσα στὴν καρδιά τῶν ἀνθρώπων σὰν τὴ δική σου τὴν ὁμορφιά! ” Ὅσοι ἔρχονται νὰ μείνουν σὲ σένα, θὰ ἀφήνουν πίσω τοὺς κόπους καὶ τὰ βάσανα, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη, ποὺ παθαίνουν μεγάλες λύπες, θὰ παρηγοροῦνται πιὸ εὐχολὰ στὴν ἀγκαλιά σου! Πήγαινε καὶ σύ, μικρὸ νησάκι, μὲ τὶς μεγάλες σου ἀδελφές. Αὐτὸ εἶναι τὸ δῶρο μου. ” Ὅ,τι ἄλλο καὶ ἂν σοῦ λείπη, πάντοτε θὰ ἔχης τὴ δύναμη νὰ δίνης τὴ χαρά!

*
* *

Ἡ βαθεῖα φωνὴ ἔπαυσε, τὰ χιόνια ἐχάθησαν καὶ ἐκεῖ ποὺ ἦμουν ξαπλωμένη κάτω ἀπὸ τὰ πεῦκα, ἔμισο-ξύπνησα, μὰ ὅχι ὅλως διόλου, γιατί μοῦ ἐφάνηκε πὼς κάτι ἔβλεπα ἀκόμη ἐμπρὸς μου, ποὺ ἔμοιαζε μὲ τὴ χρυσοπράσινη γλαμύδα.

Καὶ ἐτέντωσα τὰ χέρια μου καὶ εἶπα :

—Πόρος! δὲν σὲ ἐγέλασεν ὁ Δίας. Ἐγώ, ποὺ σὲ γνωρίζω πολλὰ χρόνια τώρα, ποὺ ξέρω τί ὥραϊα ποὺ εἶναι

τὰ πρωϊνά σου, τί ἔκτακτες οἱ δύσεις σου, ὅταν ὅλα τὰ βουνὰ γίνωνται κόκκινα καὶ χρυσά! Ἐγώ, ποὺ ξέρω τί γαλανὴ ποὺ εἶναι ἡ θάλασσά σου καὶ τί μυρωδάτες καὶ ἥσυχες οἱ νύκτες σου!!! Ἐγώ, ποὺ ξέρω πόσο εὐτυχισμένος εἶναι πάντα κανεῖς ἐδῶ, ἀπὸ πουθενὰ ἄλλου, σοῦ ξαναλέγω αὐτὰ ποὺ σοῦ εἶπε ὁ Δίας στὴν ἀρχὴ τοῦ κόσμου: «Ὅ,τι ἄλλο καὶ ἂν σοῦ λείψῃ, πάντοτε θὰ ἔχῃς τὴ δύναμη νὰ δίνῃς τὴ χαρά!»

Τὸ ὄνειρο ἔσβησε καὶ ἐξύπνησα. Μὰ οἱ λέξεις ἔμειναν καὶ ἡ ἀλήθεια των θὰ μείνῃ πάντα!

Ὅταν ἔκλεισε τὸ τετράδιο, τὰ παιδιά, ποὺ ἄκουαν ἀκίνητα, δὲν ἐμίλησαν γιὰ λίγα λεπτὰ καὶ ἔπειτα ὅλοι μαζί σχεδὸν ἐφώναξαν:

— Ἀλήθεια εἶναι! Ἀλήθεια εἶναι! Ἀλήθεια!..

Ἐξαφνα ὁ Νάσος ἐσηκώθηκε ὀρθίος καὶ ἐφώναξε:

— Ζήτω τῆς Καίτης τῆς παραμυθοῦς μας. Ζήτωωω!

Καὶ ὅλοι ἐφώναξαν μαζί του: «Ζήτωωω!»

Τὴν ἄλλῃ ἡμέρα τὸ πρωῒ, ποὺ ἔφυγαν, ὁ δρίζοντας ἦτο παντοῦ σκεπασμένος καὶ στακτῆς καὶ μάλιστα στὶς δύο μεγάλες βάρκες, ποὺ ἐπήγαιναν γεμᾶτες μὲ μεγάλους καὶ παιδιά γιὰ τὸ ἀτμόπλοιο, ἀναγκάσθηκαν νὰ ἀνοίξουν ὀμβρέλες, γιὰτὶ μία δύο φορὲς ἄρχισε νὰ κλαίῃ λίγο ὁ οὐρανὸς καὶ τὰ δάκρυά του τοὺς ἔβρεχαν.

Ἦτο ἐποχὴ ποὺ ὅλος ὁ κόσμος ἐγύριζε καὶ ἀπὸ τὸν Πόρο καὶ ἀπὸ τὶς Σπέτσες καὶ τὸ ἀτμόπλοιο ἦτο ἀρκετὰ γεμᾶτο, ἀλλὰ τὰ παιδιά ἐκατόρθωσαν καὶ εὐρῆκαν θέσῃ ἐκεῖ στὸν ἕνα πάγκο κοντὰ στὴν κόυπαστή.

Καὶ ὅλοι μαζί καθιστοί, ἐκεῖ στὴ σειρὰ, ἐκοίταζαν τὸ ὁμορφο νησί, ποὺ τοὺς ἐχάρισε ὅλο τὸ καλοκαίρι τὴν υγεία καὶ τὴ χαρά!

Χῶμα ἑλληνικό.

Τώρα ποὺ θὰ φύγω καὶ θὰ πάω στὰ ξένα
καὶ θὰ ζοῦμε μῆνες, χρόνους χωρισμένοι,
ἄφησε νὰ πάρω κάτι τι ἀπὸ σένα,
γαλανὴ πατρίδα, πολυαγαπημένη.
Ἄφησε μαζί μου φυλαχτὸ νὰ πάρω
γιὰ τὴν κάθε λύπη, κάθε τι κακό,
φυλαχτὸ ἀπ' ἀρρώστια, φυλαχτὸ ἀπὸ Χάρο,
μόνο λίγο χῶμα, χῶμα ἑλληνικό.

Χῶμα δροσισμένο μὲ νυχτιᾶς ἀγέρι,
χῶμα βαφτισμένο μὲ βροχὴ τοῦ Μάη,
χῶμα μυρισμένο ἀπ' τὸ καλοκαίρι,
χῶμα εὐλογημένο, χῶμα ποὺ γεννᾷει
μόνο μὲ τῆς Πούλιας τὴν οὐράνια χάρη,
μόνο μὲ τοῦ Ἥλιου τὰ θερμὰ φιλιά,
τὸ μοσχᾶτο κλῆμα, τὸ ξανθὸ σιτάρι,
τὴ χλωρὴ τὴ δάφνη, τὴν πικρὴν ἐλιά.

Χῶμα τιμημένο, πῶχουν ἀνασχάψει
γιὰ νὰ θεμελιώσουν ἕναν Παρθενώνα,
χῶμα δοξασμένο, πῶχουν ροδοβάψει
αἵματα στὸ Σούλι καὶ στὸ Μαραθώνα.
Χῶμα πῶχει θάψει λείψαν' ἁγιασμένα
ἀπ' τὸ Μεσολόγγι κι ἀπὸ τὰ Ψαρά,
χῶμα ποὺ θὰ φέρνῃ στὸ μικρὸν ἑμένα,
θάρρος, περηφάνεια, δόξα καὶ χαρά.

Θὲ νὰ σὲ κρεμάσω φυλαχτὸ στὰ στήθια,
 κι ὅταν ἡ καρδιά μου φυλαχτὸ σὲ βάλῃ,
 ἀπὸ σὲ θὰ παίρῃ δύναμη, βοήθεια,
 μὴ τὴν ξεπλανέψουν ἄλλα, ξένα κάλλη.
 Ἡ δική σου χάρη θὰ μὲ δυναμώνῃ,
 κι ὅπου κι ἂν γυρίσω, κι ὅπου κι ἂν σταθῶ,
 σὺ θὲ νὰ μοῦ δίνῃς μιὰ λαχτάρα μόνη,
 πότε στὴν Ἑλλάδα πίσω θὲ ναρθῶ.

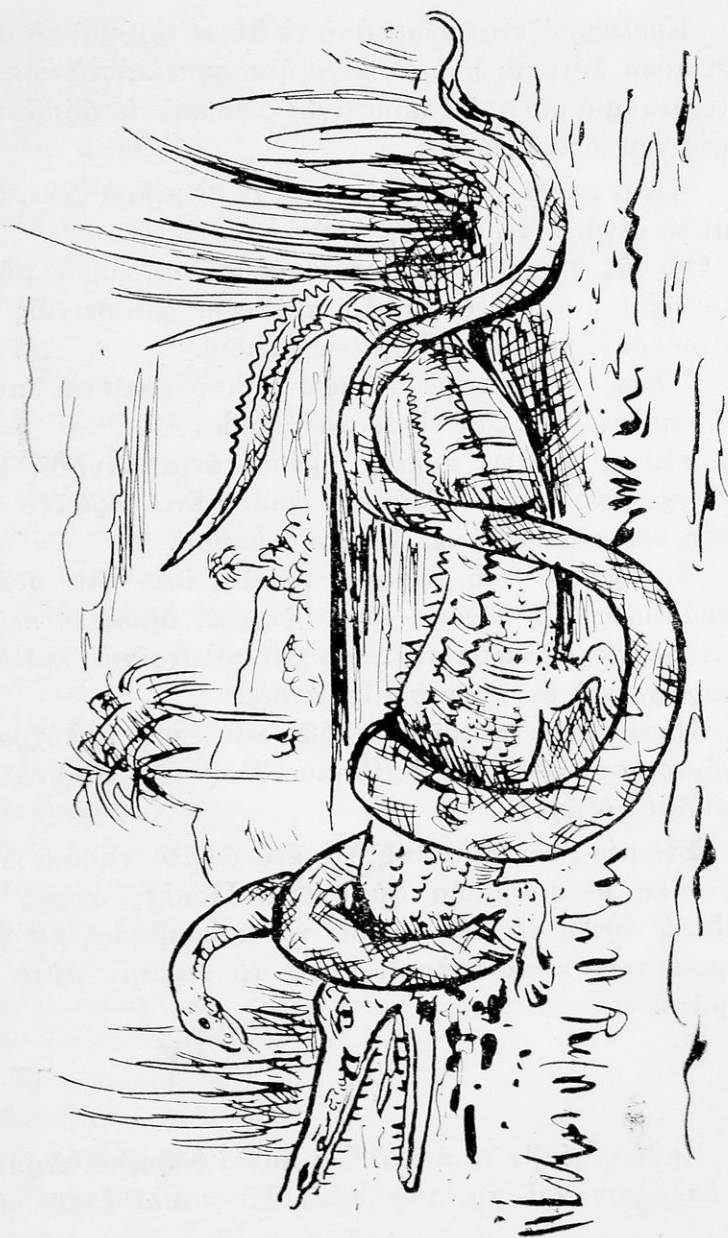
Κι ἂν τὸ ριζικό μου—ἔρημο καὶ μαῦρο—
 μοῦγραψε νὰ φύγω καὶ νὰ μὴ γυρίσω,
 τὸ στενὸ συχώριο εἰς ἐσένα θᾶβρω,
 τὸ στερνὸ φιλί μου θὲ νὰ σοῦ χαρίσω.
 Ἔτσι, κι ἂν σὲ ξένα χώματα πεθάνω,
 καὶ τὸ ξένο μνημα θᾶναι πιὸ γλυκό,
 σὰ θαφτῆς μαζί μου, στὴν καρδιά μου ἀπάνω,
 χῶμα ἀγαπημένο, χῶμα ἑλληνικό !

(Γ. Δροσίνης)

Μέσα στὴ ζούγκλα

Ὁ βόας καὶ ὁ κροκόδειλος.

Τὸ πιὸ φοβερὸ καὶ τὸ πιὸ μεγάλο φίδι εἶναι ὁ βόας.
 ἔχει πολλὰς φορὲς μᾶκρος ἑννέα μέτρα. Ζῇ στὴ Νότιο
 Ἀμερική. Οἱ ἰθαγενεῖς βρῖσκουν συχνὰ τὸ θάνατο, θά-
 νατο φοβερό, μέσα στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ φιδιοῦ.

Κουλουριάζεται γύρω ἀπὸ τὸ θῦμα του καὶ τὸ σφίγγει τόσο δυνατά, πὺν σὲ λίγο ἢ σάρκα καὶ τὰ κόκκαλα γίνονται μιὰ μᾶζα. Ἡ ἀδηφαγία του καὶ ἡ ἀρπακτικότητά του δὲν λέγονται.

Ὅταν πεινᾷ, ρίχνεται ὄχι μόνον σὲ μικρὰ ζῶα, ἀλλὰ καὶ σὲ μεγάλα τέρατα τῆς ζούγκλας.

Θὰ σᾶς διηγηθῶ ἓνα τέτοιο ἐπεισόδιο, ὅπως μᾶς τὸ διηγείται ἓνας ἐξερευνητής, πὺν εἶχε φθάσει ὡς ἐκεῖ κάτω καὶ ἐμπορεύετο δέρματα φιδιῶν.

Ὅπως ξέρομε, μὲ δέρμα φιδιοῦ γίνονται πολλὰ εἶδη πολυτελείας καὶ εἶναι πανάκριβα.

«Εἶχα, γράφει, πολλές ἡμέρες περιπλανηθῆ μέσα στὸ παρθένο δάσος. Ἐκάθισα λοιπὸν ἓνα πρωῒνὸ στὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ, γιὰ νὰ ξεκουρασθῶ.

Ἐχαιρόμουν τὸ ὄμορφο τοπεῖο, πὺν ἦτο σωστὸς παράδεισος. Τὰ δένδρα ἦσαν ὑψηλά, ὅμως οἱ κλώνοι των ἔγερναν ὡς κάτω στὸ νερὸ καὶ πολυτρίχια καὶ ἄλλα ἀναρριχητικὰ ἔκαμναν ὠραῖες στοῖες.

Παπαγάλοι ἐπετοῦσαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ πολύχρωμοι ἀνάμεσα στὰ κλαδιὰ καὶ πίθηκοι ὅλων τῶν εἰδῶν ἀεροπηδοῦσαν ὀλόγυρα.

Στὴ μέση τοῦ ποταμοῦ ἦτο ἓνα ὠραῖο νησάκι κατὰφυτο καὶ μὲ θαυμάσια ἀμμουδιά. Πολλὲς φορὲς μοῦ ἦλθε ἡ ὄρεξη νὰ πέσω μέσα νὰ κολυμβήσω, μὰ ἐφοβόμουν τοὺς κροκοδείλους, γιὰτὶ τὸ ποτάμι αὐτὸ ἦτο γεμᾶτο.

*
* *

Καθὼς ἐρέμβαζα, περνᾷ ἓνα πουλὶ ὑδροβίο. Ἀρπάζω τὸ ὄπλο μου καὶ τὸ πυροβολῶ. Τὸ πουλὶ ἔπεσε μέσα

στο ποτάμι. Τὴν ἴδια στιγμή ὅμως ἐπρόβαλε τὸ τεράστιο στόμα ἑνὸς κροκοδείλου καὶ τὸ ἄρπαξε. Μὲ τὴ λεία του ἐβγήκε τὸ τέρας στὸ νησάκι, ἐκάθισε στὴν ἄμμουδιὰ καὶ ἀπολάμβανε μὲ ὅλη του τὴν ἡσυχίαν τὸ πρόγευμα, ποὺ τοῦ ἔπεσε ἀπὸ τὸν οὐρανό.

Ἐπαρακολουθοῦσα μὲ περιέργεια τὸν κροκόδειλο, ὅταν μέσα ἀπὸ τὰ χαμόκλαδα εἶδα νὰ βγαίνει ἕνας τεράστιος βόας καὶ νὰ πλησιάζει σιγὰ σιγὰ πρὸς τὸ τέρας.

Ἐγλιστροῦσε τὸ τεράστιο φίδι τόσο σιγὰ ἐπάνω στὴν ἄμμο, ποὺ ἐνόμιζα πὼς μένει ἀκίνητο. Μὰ ὅσο ἐπῆγαινε, ἡ ἀπόσταση ἀπὸ τὰ δύο τέρατα ἐμίκραινε.

Φαίνεται ὅμως πὼς ὁ βόας ἐπλησίαζε μὲ πολλὴ προφύλαξη, πὼς δὲν ἔκαμνε κανένα θόρυβο, γιατί ὁ κροκόδειλος ἀμέριμνος ἀποτελεῖ ὡς τὸ φαγί του.

Στὸ τέλος εὐρέθηκε ὁ τεράστιος βόας δίπλα στὸν κροκόδειλο, ποὺ ἀκόμη δὲν εἶχε πάρει εἴδηση. Καὶ τότε εἶδα ἐμπρὸς στὰ μάτια μου ἕνα ἄγριο δράμα.

Ἡ ἄμμο ἄρχισε νὰ σηκώνεται σὰν σίφουνας, γιατί ἐνῶ ἐκτυποῦσε τὴν οὐρὰ του μὲ μανία ὁ κροκόδειλος, τὸ φίδι ἔκαμνε διαφόρους ἐλιγμούς. Σὲ λίγο ὁ βόας εὐρέθηκε τυλιγμένος γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ κροκοδείλου. Αὐτὸς μάταια ἀνοιγόκλειε τὸ τεράστιο στόμα του γιὰ ν' ἀρπάξῃ τὸν ἐχθρό του. Μέσα σὲ λίγα δευτερόλεπτα ὁ κροκόδειλος ἀναποδογυρίσθηκε τρεῖς φορές καὶ ἄρχισε ἡ πάλι, πάλι ζωῆς καὶ θανάτου, μὲ ἀπερίγραπτη ἀγριότητα ἀνάμεσα στὰ δύο τέρατα!

Ὁ κροκόδειλος ἐπροσπαθοῦσε πάντοτε νὰ ἀρπάξῃ τὸ θανάσιμο ἐχθρό του μέσα στὸ τεράστιο στόμα του μὲ τὰ φοβερά του δόντια, τὸ μόνο ὄπλο του. Μὰ ὁ βόας δὲν ἦτο εὐκόλο νὰ πιασθῇ. Φαίνεται πὼς ἤξερε καλὰ

τὰ ὄπλα τοῦ ἐχθροῦ του καὶ ἐπροσπαθοῦσε νὰ τὰ ἀποφύγη καὶ τὸ ἐκατόρθωνε. Ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῆς οὐρᾶς του ὁ κροκόδειλος ἐφαίνεται πόσο ἐβασανίζετο ἀπὸ τὸ σφίξιμο τοῦ βόα.

*
* *

Μία ὥρα εἶχε περάσει, ὅταν ἐσταμάτησαν. Μὰ σὲ λίγο ἄρχισε πάλι τὸ χαροπάλαιμα, ποὺ ἐκράτησε ὡς τὸ βράδυ, ὅταν τὰ δύο τέρατα ἐκυλίσθησαν μέσα στὸ ποτάμι. Τὸ νερὸ ἄρχισε νὰ ἀφρίζη ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῆς οὐρᾶς τοῦ κροκοδείλου. Ὑστερα ἀπὸ λίγο ἔπαυσε τὸ ἀνατάραγμα καὶ ἡ ἐπιφάνεια ἐγινε ἡρεμῇ. Ἐνόμιζα πὼς ἐσκοτώθηκαν οἱ δύο ἐχθροί, καὶ ἐπειδὴ εἶχε σκοτεινιάσει ἐπῆγα νὰ κοιμηθῶ.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ πρωῒ ἐξαναπῆγα στὶς ὄχθες ἀπὸ περιέργεια νὰ ἰδῶ τί εἶχε ἀπογίνει Ἐμείνα μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό, ὅταν εἶδα τὰ θηρία νὰ παλεύουν πάλι. Ἦταν στὴν ἀμμουδιὰ σφικταγκαλιασμένα. Φαίνεται πὼς ὅλη τὴ νύκτα δὲν ἔπαυσαν τὸ πάλαιμα. Τὰ ἐφωτογράφησα καὶ ὕστερα ἄρχισα νὰ τοὺς πετῶ πέτρες. Μία ἀπ' αὐτὲς εὗρεται τὸ βόα στὸ κεφάλι. Τότε ἀνατινάχθηκε καὶ ἄρχισε τὸ πάλαιμα μὲ μεγαλύτερη ὁρμή, ὥσπου ἐξανακυλίσθησαν στὸ ποτάμι.

Τὴν τρίτη ἡμέρα ἐξαναπῆγα στὴν ὄχθη καὶ τὰ τέρατα εἶχαν ξαναβγῇ στὴν ἀμμουδιά.

Ὁ κροκόδειλος ἦτο ἀκίνητος καὶ ὁ βόας ἦτο κουλουριασμένος δίπλα του!

Γιὰ νὰ ἐξακριβώσω τότε ποιὸς ἐνίκησε στὴν πάλη, ἐπλησίασα μὲ ἓνα μονόξυλο στὸ νησάκι. Ὁ κροκόδειλος

εἶχε ψοφήσει. Ὁ βόας φαίνεται ἔξοῦσε ἀκόμη, ἀλλὰ μὲ τὸ κορμὶ καταξесχισμένο ἀπὸ τὸν τρομερὸ ἀγῶνα.

Δὲν ἤμποροῦσε νὰ κινηθῇ.

Ἡ γλῶσσα του μόνο ἢ διχαλωτὴ ἔβγαινε πότε πότε ἀπὸ τὸ στόμα καὶ αὐτὸ ἐμαρτυροῦσε πὼς ζῇ ἀκόμη. Ἐτελείωσα τὸ μαρτύριό του μὲ μία σφαῖρα στὸ κεφάλι του.

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Περιπέτεια στὸ δάσος.

John F. Froy

Ἄρχισε ἔξαφνα ραγδαία βροχή. Τὰ δένδρα ἐκινούσαν τὶς κεφαλές των καὶ ἔλεγαν μεταξύ των: «Ποιὸς νὰ τὸ ἔλεγε τὸ πρωῒ, πὼς θὰ χαλάσῃ ἔτσι ὁ καιρὸς!»

Ἔσταζαν τὰ δένδρα καὶ τὸ νερὸ ἔπεφτε στοὺς θάμνους, στὴ φτέρη καὶ στὶς λυγαριές καὶ ἐσχημάτιζε πολλὰ μικρὰ ρυάκια μέσα στὸ χορτάρι καὶ τὶς πέτρες.

Ἄρχισε ἡ βροχὴ τὸ ἀπόγευμα καὶ τώρα νυκτώνει. Ὁ βάτραχος στὸν κῆπο, ποὺ ἐσυνήθιζε πρὶν κοιμηθῆναι νὰ βλέπῃ τὸν καιρὸ, ἐκοίταξε ὑψηλὰ καὶ εἶπε στὸ γείτονά του:

—Δὲν θὰ παύσῃ ὥς τὸ πρωῒ!

Τὴν ἴδια σκέψῃ ἔκαμε καὶ τὸ μυρμήγκι, ποὺ μὲ τέτοιον καιρὸ εὐρέθηκε μέσα στὸ δάσος νὰ περιδιαβάξῃ.

Εἶχε πάγῃ στὴν ἀγορὰ τὸ πρωῒ νὰ ψωνίσῃ καὶ τώρα ἐγύριζε φορτωμένο. Σὲ κάθε βῆμα ἀναστενάζε καὶ ἐπιθύριζε παράπονα:

—Πάει τὸ φόρεμά μου, πάει τὸ καπέλό μου! Νὰ εἶχα πάρῃ μαζί μου τουλάχιστο τὴν ὀμβρέλα!

Ἐνῶ ἔλεγε αὐτά, εἶδε ἐμπρὸς του, μέσα στὰ σκοτεινά, ἓνα μεγάλο μανιτάρι. Χαρούμενο ἔτρεξε.

—Ἀκριβῶς στὴν ὥρα, ἐφώνησε, εἶναι ὅ,τι μοῦ χρειάζεται! Θὰ καθίσω ἀπὸ κάτω καὶ θὰ μείνω ὥσπου νὰ περάσῃ ἡ βροχὴ. Ὅπως φαίνεται, δὲν κάθεται κανεὶς ἐδῶ. Τόσο τὸ καλύτερο. Θὰ μείνω μὲ ὅλη μου τὴν ἀνεση!

Καὶ ἐπῆγε ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ μανιτάρι. Μόλις ὁμως

ἐτίναξε τὸ νερὸ ἀπὸ τὰ πόδια του, εἶδε νὰ ἔρχεται ἓνας τζίτζικας, πὺν εἶχε ρίξει τὸ βιολάκι του στὴ ράχη του.

— "Ἀκουσέ με, μυρμηγκάκι, μοῦ ἐπιτρέπεις νὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ νὰ προφυλαχθῶ ἀπὸ τὴ βροχή ;

— Αὐτὸ θέλω, τζίτζικα, πέρασε, κόπιασε !

— "Ἐπαιξα σήμερα βιολὶ σὲ ἓνα πανηγύρι. Ἐδιασκεδάσαμε ἐκεῖ πολὺ καὶ ἄργησα λίγο. Μὰ τώρα χαίρομαι, γιατί βλέπω πὼς ἡμπορῶ νὰ περάσω τὴ νύκτα μου ἐδῶ. Ὁ καιρὸς εἶναι ἄθλιος καὶ ποιὸς ξέρει ἂν θὰ ἡμποροῦσα νὰ βρῶ κανένα δωμάτιο σὲ ξενοδοχεῖο !

Ἐπέρασε λοιπὸν ὁ τζίτζικας, ἐκρέμασε τὸ βιολάκι του καὶ ἐκάθισε δίπλα στὸ μυρμήγκι. Σὲ λίγο εἶδαν ἀπὸ μακριὰ ἓνα φῶς νὰ κινῆται. Ὅταν ἤλθε κοντά, ἐκατάλαβαν πὼς εἶναι ἡ πυγολαμπίδα.

— Σᾶς παρακαλῶ, εἶπε εὐγενικά, ἀφήστε με νὰ περάσω τὴ νύκτα μου ἐδῶ. Ἐπήγαινα μακριὰ στὴν ἀνεψιά μου, ἀλλὰ ἔχασα μέσα στὸ δάσος τὸ δρόμο καὶ ἐνυκτώθηκα.

— Καλῶς ὥρισες ! Πέρασε ! εἶπαν καὶ οἱ δύο. Ἀκριβῶς μᾶς ἐχρειάζετο φῶς.

Μὲ χαρὰ ἤλθε μέσα ἡ πυγολαμπίδα καὶ ἔβαλε τὸ φανράκι της ἐπάνω στὸ τραπέζι.

Τὸ φῶς ὅμως τοὺς ἔφερε ἀκόμη ἓνα ταξιδιώτη, πὺν ἀδέξια ἐσέρνετο μέσα στὸ χόρτο. Ἦτο τὸ σκαθάρι.

— "Α ! ἄ ! βλέπω πὼς ἐπέτυχα καλὴ συντροφιά ! Μὲ αὐτὰ τὰ λόγια ἐκάθισε, ἔβγαλε ἀπὸ τὸ σακκούλι του τὸ βραδινὸ του, καὶ ἄρχισε νὰ τρώγῃ καὶ ἔλεγε : « Ὅταν κανεὶς παιδευθῇ ὅλη τὴν ἡμέρα, τότε καὶ τὸ ξερὸ ψωμὶ τοῦ φαίνεται γλύκισμα ».

Ἀφοῦ ἔφαγε καλά, ἔβγαλε τὴν πίπα του, τὴν ἐγέμισε, ἐστρώθηκε ἀναπαυτικὰ καὶ ἄρχισε νὰ καπνίζει.

Ὁ καιρὸς ἔξω εἶχε γίνει χειρότερος. Καὶ τότε ἄκουσαν ἔξαφνα ἓνα περιέργο λαχάνιασμα, πὺν ὅσο ἐπήγαινε ἐπλησίαζε.

Στὸ τέλος ἐπαρουσιάσθηκε κάτω ἀπὸ τὸ μανιτάρν ἓνας σαλίγκαρος, πὺν δὲν ἡμποροῦσε πιά οὔτε τὴν ἀναπνοή του νὰ πάρη.

— Τρέξιμο μιὰ φορά! ἐφώναξε, λίγο ἔλειψε νὰ σκάσω! Ἔπρεπε νὰ κάμω μιὰ βιαστικὴ παραγγελία στὸ διπλανὸ χωριό. Μὰ κανεῖς δὲν ἡμπορεῖ νὰ κάμῃ περισσότερο ἀπὸ τὶς δυνάμεις του, ὅταν μάλιστα ἔχει φορτωμένο στὴν πλάτη του καὶ τὸ σπίτι του! Ἄν μοῦ τὸ ἐπιτρέπουν οἱ κύριοι καὶ οἱ κυρίες, θὰ ἤθελα νὰ μείνω ἐδῶ λιγάκι νὰ ξεκουρασθῶ καὶ ὕστερα τρέχω πάλι.

Κανεῖς δὲν εἶχε ἀντίρρηση καὶ τὸ σαλιγκάρι ἐκάθισε ἐμπρὸς στὴ θυρίδα τοῦ σπιτιοῦ του. Ἐβγαλε τὸ πλέξιμό του καὶ ἄρχισε κάτι νὰ πλέκη.

*
* *

Εἶχαν μαζευθῇ οἱ πέντε, ὅταν εἶπε τὸ μυρμήγκι:

— Γιατί εἴμαστε τόσο λυπημένοι; Ἐβαρέθηκα. Θὰ ἡμπορούσαμε κάπως νὰ διασκεδάσωμε αὐτὲς τὶς ὥρες. Ἐσκέφθηκα, πὺς ἡμπορούσαμε νὰ εἰποῦμε ἱστορίες, καὶ θὰ ἔκαμνα ἐγὼ ἀρχή, ἂν ἤξερα κάποια. Ὅμως τούτῃ τὴ στιγμῇ ἐσκέφθηκα κάτι καλύτερο. Βλέπω πὺς ὁ τζί-τζικας ἔχει μαζί τὸ βιολί του. Ἄν δὲν εἶναι πολὺ κουρασμένος, θὰ τὸν ἐπαρακαλούσαμε νὰ μᾶς παίξῃ ἓνα τραγουδάκι διασκεδαστικό, γιὰ νὰ χορέψωμε ἐμεῖς!

Ἄρρεσε σὲ ὅλους ἢ πρόταση τοῦ μυρμηγκιοῦ. Μὰ καὶ ὁ τζίτζικας δὲν ἐπερίμενε καὶ πιὸ πολλά.

Ἐστάθηκε μὲ τὸ βιολάκι του στὴ μέση καὶ ἄρχισε νὰ παίζῃ τὸν πιὸ χαρούμενο χορό. Γύρω του ἐχόρευαν οἱ ἄλλοι. Μόνον ὁ σάλιαγκας δὲν ἐχόρευε. «Δὲν ἔχω συνηθίσει νὰ γυρίζω ἔτσι γρήγορα, ἔλεγε· ζαλίζομαι ἀμέσως. Ἀλλὰ χαρῆτε σεῖς. Ἐγὼ διασκεδάζω πὺν σὰς βλέπω!» Οἱ ἄλλοι δὲν ἐστενοχωρέθηκαν περισσότερο, παρὰ ἐδιασκέδασαν μὲ ὅλο τους τὸ κέφι, τόσο δυνατά, πὺν οἱ φωνές των ἀκούοντο τρεῖς βήματα μακρύτερα ἀπὸ τὸ μανιτάρι.

Ἀλλὰ ἓνα φρικτὸ δυστύχημα τοὺς ἔκοψε στὴ μέση τῇ διασκέδαση!

Τὸ μανιτάρι, πὺν κάτω ἀπ' αὐτὸ εἶχε στήσει τὸ χορὸ ἢ συντροφιά, ἦτο τὸ σπῖτι ἐνὸς φρύνου. Ὅταν ἦταν καλὸς ὁ καιρὸς, ἐκάθετο ἐπάνω στὴ στέγη, καὶ ὅταν ἦτο κακὸς, ἐγλιστροῦσε κάτω ἀπὸ τὸ μανιτάρι καὶ τότε ἄς ἔβρεχε ἕξι μῆνες, δὲν τὸν ἔνοιαζε καθόλου.

Αὐτὸς ὁ φρύνος εἶχε ἐπισκεφθῇ τὸ ἀπόγευμα ἐκεῖ κοντὰ στὸ ἔλος τὴν ἐξαδέλφη του. Μὲ τὴ συντροφιά ἐνύκτωσε χωρὶς νὰ τὸ νοιώσῃ. Τώρα ἐγύριζε στὸ σπῖτι του. Ὅταν ὁμως ἐπλησίαζε, ἄκουσε τὸ θόρυβο καὶ τίς χαρές.

Σιγὰ-σιγὰ ἐπλησίασε, μὰ τόσο σιγὰ, ὥστε οἱ χορευτὲς τὸν ἔνοιωσαν ὅταν πιά ὁ φρύνος ἐστέκετο στὴ μέση.

*
* *

Αὐτὸ δὲν τὸ ἐπερίμεναν. Τὸ σκαθάρι ἀπὸ τὸ φόβο του ἀναποδογυρίσθηκε καὶ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας ἄγω-

νίζετο γιὰ νὰ σταθῇ πάλι στὰ πόδια του. Ἡ πυγολαμπίδα τὰ ἔχασε καὶ οὔτε ἐσκέφθηκε πὼς ἡμποροῦσε νὰ σβύσῃ τὸ φῶς καὶ μέσα στὸ σκοτάδι νὰ τὸ σκάσουν. Ὁ τζίτζικας τόσο ἐτρόμαξε, πὺ τοῦ ἔπρεσε τὸ βιολὶ ἀπὸ τὰ χέρια. Τὸ μυρμήγκι ἐλιγοθυμοῦσε καὶ ἐξελιγοθυμοῦσε. Καὶ ὁ σαλίγκαρος, πὺ δὲν παίρνει εὐκόλα εἴδηση, ἐτρόμαξε καὶ αὐτός. Καὶ ἡ καρδιά του ἐκτυποῦσε δυνατά. Ὅμως ἐσυνῆλθε, ἐμπῆκε γρήγορα στὸ σπιτάκι του καὶ ἔκλεισε τὴ θύρα.

— Ἄς γίνη ὅ,τι γίνη! Ἐγὼ δὲν βγαίνω ἀπ' ἐδῶ μέσα. Καὶ δὲν εἶμαι ἐδῶ γιὰ κανένα!

Ἐπρεπε ὅμως νὰ ἀκούσετε πὼς ἐφέρθηκε ὁ φρύνος στοὺς καημένους τοὺς κυρίους καὶ στίς κυρίες.

— Τί κατάστασις εἶναι αὕτη, ἐφώναξε, ἐμαζεύθηκαν ὅλοι οἱ ἐπαῖτες μέσα στὸ σπίτι μου! Ἐμπρός, γρήγορα μαζέψετε τὰ κουρέλια σας καὶ φύγετε ἀμέσως ἀπὸ ἐδῶ πρὶν σᾶς πετάξω ἔξω!

Τί νὰ ἔκαμναν; Ἐκατάλαβαν οἱ πιωχοὶ πὼς δὲν θὰ ἄκουε παρακάλια ὁ φρύνος.

Σιωπηλοὶ ἐπῆραν τὰ πράγματά τους, εἰδοποίησαν ἀπὸ τὴν κλειδαρότρυπα τὸ σαλίγκαρο νὰ ὑπάγῃ μαζί των, καὶ ἀφοῦ ἐτοιμάσθηκαν, ἐκίνησαν ὅλοι μαζί!

Ἦτο μία θλιβερὴ ἔξοδος. Ἐμπρὸς ἐπήγαινε ἡ πυγολαμπίδα γιὰ νὰ φωτίξῃ τὸ δρόμο, ἔπειτα τὸ σκαθάρι, κατόπιν τὸ μυρμήγκι, πὺ πίσω ὁ τζίτζικας καὶ τελευταῖος ὁ σαλίγκαρος.

Τὸ σκαθάρι, πὺ εἶχε δυνατὴ φωνή, ἐφώναζε κάθε τόσο:

— Δὲν εἶναι ἐδῶ κοντὰ κανένα ξενοδοχεῖο;

Ἄλλὰ οἱ φωνὲς ἐπήγαιναν χαμένες.

Ὅταν ἐπροχώρησαν ἀρκετά, ἐπαρτήρησαν πὼς ὁ

σαλίγκαρος δὲν τοὺς ἀκολουθοῦσε. Ἐφώνησαν ὅλοι μαζί : « Σάλιαγκα, σάλιαγκα, κάμε λίγο γρήγορα ! » Ἀλλὰ δὲν τοὺς ἀπαντοῦσε κανεὶς. Φαίνεται πὼς ὁ σαλίγκαρος θὰ ἔμεινε πολὺ πίσω καὶ δὲν ἄκουε τίς φωνές.

Οἱ ἄλλοι ἐπροχωροῦσαν σὲ κακὴ κατάσταση. Ὑστερα ἀπὸ ἀρκετὸ δρόμο καὶ πολλὰς προσπάθειες εὗρηκαν κάτω ἀπὸ μία ρίζα δένδρου λίγη στεγνὴ θέση.

Ἐκεῖ ἐπέρασαν τὴν ὑπόλοιπὴ νύκτα ἀνήσυχα καὶ χωρὶς ὕπνο.

Τὸ καλὸ εἶναι πὺν ἔφυγαν ἀπὸ ἐκεῖ χωρὶς νὰ πάθουν μεγαλύτερο κακό.

Τὴν περιπέτεια αὐτῆς τῆς νύκτας δὲν τὴν ἐξέχασε κανεὶς ἀπὸ τὴ συντροφιά ποτὲ στὴ ζωὴ του.

(Μετὰφραση)

Τὸ ἀσχημόπαπο

Ἡ ἐξοχή ἦτο σὲ ὅλη της τὴν ὁμορφιά ! Ἦτο καλοκαίρι καὶ στὰ χωράφια ἐκιτρίνιζε τὸ σιτάρι.

Οἱ χωρικοὶ εἶχαν στιβάσει στὰ πράσινα λιβάδια τὸ χόρτο, καὶ οἱ πελαργοὶ μὲ τὰ κόκκινα καὶ μακριὰ ποδάρια τοὺς ἐπεριπατοῦσαν ἐπάνω κάτω μὲ μεγάλη ὑπερφάνεια καὶ ἐμιλοῦσαν αἰγυπτιακά, γιὰτὶ αὐτὴ εἶναι ἡ γλῶσσα τοὺς.

Γύρω σ' αὐτὰ τὰ χωράφια καὶ τὰ λιβάδια ἦσαν δάση ἀπέραντα καὶ μέσα στὰ δάση ὠραῖες λίμνες. Ἦτο ἀληθινὰ ὠραία ἐξοχή.

Ἐκεῖ στὸν ἥλιο ἦτο μία μεγάλη καὶ παλαιὰ κατοικία περιτριγυρισμένη ἀπὸ περιβόλια καὶ νερὰ καὶ σταύλους καὶ ὀρνιθῶνες.

Ἐκατοικοῦσαν οἱ γεωργοί. Ἐκεῖ ἔμενε καὶ μία πάπια στὴ φωλιά της καὶ ἐκλωσοῦσε τὰ αὐγά της.

Ἀλλὰ ἡ καημένη εἶχε βαρεθῇ πιά νὰ κάθεται τόσον καιρό. Ἦτο μόνη καὶ οἱ συντροφισσές της ἤρχοντο ἀργὰ καὶ ποῦ γιὰ νὰ τὴν ἰδοῦν. Ἐπροτιμοῦσαν νὰ εἶναι ἔξω στὸν ἥλιο καὶ νὰ κολυμβοῦν στὰ αὐλάκια, παρὰ νὰ κάθωνται στὰ σκοτεινὰ μὲ τὴν κλῶσα καὶ νὰ κακαρίζουν μαζί της.

Στὸ τέλος ἄρχισαν νὰ σκάζουν τὰ αὐγά τὸ ἕνα ὕστερα ἀπὸ τὸ ἄλλο, καὶ ἀπὸ κάθε αὐγὸ, πίτς, πίτς, ἔβγαινε ἕνα μικρὸ πουλάκι.

Ἐνα αὐγὸ μόνο, τὸ μεγαλύτερο ἀπὸ ὅλα, δὲν ἤμποροῦσε ἀκόμη νὰ σκάσῃ. Ἡ πάπια ἔχασε τὴν ὑπομονή της καὶ ἐσηκώθηκε νὰ φροντίσῃ γιὰ τὰ μικρά της πα-

πάκια, ἀλλὰ πάλι ἐμετανόησε καὶ ἐκάθισε νὰ τὸ κλωσήσῃ.

— Αἶ, πῶς τὰ πηγαίνεις ; Τὴν ἐρώτησε μιὰ γερόντισσα πάπια, ποὺ ἦλθε νὰ τὴν ἰδῇ.

— Καλά, ἀποκριθῆκε ἡ κλωσσα. Μόνο αὐτὸ τὸ αὐγὸ δὲν θέλει νὰ σκάσῃ. Κοίταξε τὰ ἄλλα μου παπιά. Εἶδες ποτέ σου πιὸ ὠραῖα πουλάκια ; Μοιάζουν πολὺ τοῦ πατέρα τους. Καὶ ὅμως δὲν ἦλθε καθόλου νὰ μὲ ἰδῇ.

— Στάσου νὰ ἰδῶ τὸ αὐγὸ ποὺ δὲν σκάζει, εἶπε ἡ γερόντισσα. Νὰ σὲ χαρῶ, αὐτὸ εἶναι γαλοπούλας αὐγὸ. Τὸ ἔπαθα καὶ ἐγὼ μιὰ φορὰ, καὶ ὕστερα ὑπόφερα πολὺ μὲ τὰ μικρά, γιατίι φοβοῦνται τὸ νερό. Δὲν ἤμποροῦσα νὰ τὰ μάθω νὰ κολυμβήσουν. Ὅ,τι καὶ νὰ ἔκαμνα ἐπήγαινε τοῦ κάκου ! Βέβαια, βέβαια, αὐτὸ εἶναι κούρκας αὐγὸ ! Παράτησέ το καὶ πηγαινε μὲ τὰ παιδάκια σου νὰ τὰ μάθῃς νὰ κολυμβοῦν.

— Ἄς τὸ κλωσήσω λίγο ἀκόμη, εἶπε ἡ πάπια, ἐκάθισα ποὺ ἐκάθισα τόσες ἡμέρες, ἄς κάμω ἀκόμη λίγη ὑπομονή.

— Ὅπως ἀγαπᾷς, εἶπε ἡ γερόντισσα καὶ ἔφυγε.

Μὲ τὰ πολλὰ βάσανα ἔσκασε τὸ αὐγὸ, πίτς, πίτς, καὶ ἐβγῆκε ἀπὸ μέσα ἓνα μεγάλο καὶ ἄσχημο παπί.

— Τί μεγάλο παπί ! εἶπε ἡ πάπια. Δὲν μοιάζει μὲ κανένα ἀπὸ τὰ ἄλλα παιδιά μου. Μήπως εἶναι πραγματικὰ γαλόπουλο ; Τώρα θὰ τὸ ἰδοῦμε. Θέλει δὲν θέλει, θὰ τὸ βάλω στὸ νερό.

*
* *

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ καιρὸς ἦτο ὥραϊος καὶ ὁ ἥλιος ἔπαιξε ἐπάνω στὰ φύλλα. Ἡ πάπια ἐπῆρε ὅλα τῆς τὰ παιδιὰ καὶ ἐπῆγε στὸ αὐλάκι καί, πλούφ, ἐπήδησε μέσα στὸ νερό.

Ἐφώναξε κουά, κουά ! καὶ ὅλα τὰ παιδιὰ ἔπесαν πίσω τῆς καὶ ἐβούτηξαν. Ἀμέσως ὅμως τὰ κεφάλια τῶν ὑψώθηκαν ἐπάνω ἀπὸ τὸ νερό, τὰ πόδια τῶν ἐκινήθηκαν μόνον καὶ ἐκολυμβοῦσαν ὅλα περίφημα.

Τὸ ἄσχημόπαπο ἔπесε καὶ αὐτὸ στὸ νερὸ καὶ ἐκολυμβοῦσε μὲ τὰ ἄλλα παιδιὰ τῆς πάπιας.

— Δὲν εἶναι κουρκάκι, ἐσκέφθηκε ἡ πάπια. Τί ὥραϊα κινεῖ τὰ πόδια του καὶ πῶς κρατεῖ ὑψηλὰ τὸ κεφάλι ! Εἶναι καὶ αὐτὸ δικό μου παιδί καί, μὰ τὴν ἀλήθεια, δὲν εἶναι ἄσχημο τὸ κατημένο.

— Κουά, κουά, ἐλάτε μαζί μου νὰ σᾶς δείξω τὸν κόσμον καὶ νὰ σᾶς παρουσιάσω στὸν ὀρνιθώνα. Ἐλάτε κοντά μου, γιὰ νὰ μὴ σᾶς πατήσῃ κανεὶς. Προσέχετε τὴ γάτα !

Καὶ ἐπῆγε ἡ πάπια στὸν ὀρνιθώνα μὲ ὅλη τὴ συνοδεία τῆς. Τῇ στιγμῇ ποὺ ἐπῆγαν ἐκεῖ, ἐγίνετο τρομερὸ κακό. Δύο οἰκογένειες ἐμάλωναν γιὰ μιὰ κεφαλὴ ψαριοῦ, ποὺ στὸ τέλος τὴν ἔρπαξε ἡ γάτα.

— Βλέπετε, παπάκια μου ; εἶπε ἡ πάπια, αὐτὸς εἶναι ὁ κόσμος. Καὶ ἐτέντωσε καὶ αὐτὴ τὰ μάτια τῆς, γιὰ τῆς ἄρσεε ἡ ψαροκεφαλὴ.

— Κινηθῆτε καὶ σεῖς καὶ βλέπετε, παιδιὰ μου, μὴπως βρῆτε τίποτε. Ἀλλὰ προσοχή ! Σκύψετε τὰ κεφάλια σας καὶ χαιρετῆστε ἐκείνη τὴ μεγάλη πάπια. Τὴ βλέπετε ; Εἶναι ἡ πιὸ σπουδαία ἀπὸ ὅλους ἐμᾶς ἐδῶ. Εἶναι ἀπὸ ἰσπανικὴ γενιά, γι' αὐτὸ εἶναι τόσο μεγαλόσωμη.

Κοιτάξετε, τὸ ἓνα της πόδι εἶναι δεμένο μὲ κόκκινο κουρέλι. Αὐτὸ εἶναι ὅ,τι ἐπισημότερο ἢμπορεῖ νὰ ἐπιθυμήσῃ μιὰ πάπια. Τὸ κουρέλι λέγει, ὅτι ἐκεῖνος ποὺ τὴν ἔχει δὲν θέλει νὰ τὴ χάσῃ καὶ ἀπὸ τὸ σημάδι τὴ γνωρίζει ὁλος ὁ κόσμος. Τινάξετε τὰ πτερά σας. Μὴ γυρίζετε ἀπὸ μέσα τὰ δάκτυλά σας. Τὰ καλοαναθρεμμένα παπιά γυρίζουν ἔξω τὰ δάκτυλα, καθὼς βλέπετε καὶ τὴ μητέρα σας καὶ τὸν πατέρα σας. Νά! τώρα πρέπει νὰ γυρίσετε τὸ λαιμό σας καὶ νὰ εἰπῇτε ράπ! Καὶ ἔκαμαν τὰ παπάκια ὅπως ἔλεγε, καὶ εἶπαν ράπ.

Ἄλλὰ καὶ οἱ ἄλλες πάπιες ἐπαρτήρησαν ὅλην αὐτὴ τὴν οἰκογένεια καὶ εἶπαν :

—Βλέπεις ; Μᾶς ἦλθε καὶ αὐτὴ μὲ τὰ παπιά της, σὰ νὰ μένωμε ὀλίγες ἐδῶ. Καί, πῶ πῶ! Πῶς εἶναι ἐκεῖνο τὸ παπὶ της ! Δὲν ἢμπορῶ νὰ τὸ βλέπω ! Καὶ μιὰ πάπια ὥρμησε νὰ δαγκάσῃ τὸ ἄσχημο παπὶ στὸ λαιμό.

—Ἀφῆσέ το, ἐφώναξε ἡ μητέρα του, δὲν πειράζει κανένα.

—Ναί, ἀλλὰ εἶναι ἄνοστο καὶ σαχλό. Δὲν ἢμπορῶ νὰ τὸ χωνέψω, εἶπε ἡ πάπια ποὺ τὸ εἶχε δαγκάσει.

—Νόστιμα παιδάκια ἔχει τοῦ λόγου της, εἶπε ἡ πάπια μὲ τὸ κόκκινο κουρέλι στὸ πόδι. Μόνο τὸ ἓνα εἶναι κακοκαμωμένο. Κριμα ποὺ δὲν ἢμπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ πάλι.

—Δὲν ἢμπορῶ νὰ τὸ ἀλλάξω, κυρία μου, εἶπε ἡ μάνα. Ὅ,τι ἔγινε, ἔγινε ! Ἄλλὰ εἶναι καλὸ τὸ κακόμοιρο καὶ κολυμβᾷ πολὺ καλά. Κολυμβᾷ μάλιστα καλύτερα ἀπὸ τὰ ἄλλα μου. Νομίζω πὼς ὅσο μεγαλώνει θὰ ὁμορφαίνει καὶ ἴσως μὲ τὸν καιρὸ νὰ μικρύνῃ. Ἐμμεῖς πολὺν καιρὸ μέσα στὸ αὐγὸ καὶ γιὰ τοῦτο δὲν εἶναι κα-

λοκαμωμένο. Καὶ ἐνῶ ἔλεγε αὐτά, τοῦ ἐτοσίμνησε τὸ λαιμὸ καὶ ἐδιόρθωσε τὰ πτερά του. Ἔπειτα, ἐπρόσθεσε, εἶναι ἀγόρι καὶ δὲν πειράζει. Φαίνεται πὺς θὰ γίνῃ δυνατός· ἄρχισε ἀπὸ τῶρα νὰ ἔχη θέληση!

—Τὰ ἄλλα σου παπάκια εἶναι νόστιμα, εἶπεν ἡ ἀρχόντισσα πάπια. Νὰ τὰ χαίρεσαι! Ἄφησέ τα νὰ γυρίζουν ἐδῶ, καὶ ἂν βρῇς καμμία κεφαλὴ ψαριοῦ, φέρε μού την!

*
* *

Καὶ ἄρχισαν τὰ παπιά νὰ τρέχουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἀλλὰ τὸ ὑστερογέννητο, τὸ μεγάλο παπί, ὅλοι τὸ ἔσπρωχναν καὶ τὸ ἐπερίπαιζαν καὶ τὸ ἐδάγκαναν, καὶ πάπιες καὶ ὄρνιθες.

Καὶ ὁ κοῦρκος, πὺ ἐφαντάζετο πὺς εἶναι σπουδαῖο ὑποκείμενο, ἐπειδὴ εἶχε κόκκινα γένεια, ἐφούσκωσε καὶ ἄνοιξε τὴν οὐρά του, ἐφώναξε κλού, κλού κλού, καὶ ὥρμησε ἐπάνω στὸ πτωχὸ παπί. Ἡ ὄψη του ἔγινε κατακόκκινη. Τὸ δυστυχημένο παπί δὲν ἤξερε ποῦ νὰ σταθῇ, οὔτε πὺς νὰ φύγῃ καὶ ἦτο μελαγχολικό, ἐπειδὴ ὅλος ὁ κόσμος τὸ ἐπερίπαιζε καὶ τὸ ἐκαταφρονοῦσε.

Καὶ ὅσο ἐπερνοῦσαν οἱ ἡμέρες, τόσο τὸ πρᾶγμα ἐχειροτέρευε. Ἐφθασαν τὰ ἀδέλφια του νὰ τοῦ λέγουν: «Ἄχ, νὰ σὲ ἔπαιρνε ἡ γάτα, ἀσχημόπαπο». Καὶ ἡ μητέρα του ἔλεγε: «Ἄς ἔλεις ἀπὸ ἐμπρός μου, νὰ μὴ σὲ βλέπουν τὰ μάτια μου!» Καὶ οἱ πάπιες τὸ ἐδάγκαναν καὶ οἱ ὄρνιθες τὸ ἐκτυποῦσαν καὶ ἡ κόρη, πὺ ἔτρεφε τὰ πουλιά, τὸ ἔσπρωχνε καὶ αὐτὴ μὲ τὸ πόδι της.

Ἀπελπισμένο τὸ κακόμοιρο, ἐχώθηκε στὸ φράκτη, γιὰ νὰ φύγη ἔξω. Τὰ μικρὰ πουλάκια, ποὺ ἐκάθηντο στὰ κλωνάρια τοῦ φράκτη, ἐτρόμαξαν καὶ ἐπέταξαν.

—Φεύγουν καὶ αὐτά, γιατί εἶμαι ἄσχημο, εἶπε τὸ παπὶ, καὶ ἔκλεισε τὰ μάτια του καὶ ἐπέταξε νὰ φύγη ἀκόμη πιὸ μακριά. . .

Ἐφθασε σὲ ἓνα βάλτο, ὅπου ἐκατοικοῦσαν ἀγριόπαπιες. Ἐκεῖ ἐπέρασε ὅλη τὴ νύκτα κουρασμένο καὶ καταλυπημένο.

Τὸ πρωὶ ἐξύπνησαν οἱ ἀγριόπαπιες καὶ εἶδαν τὸ νέο των σύντροφο.

—Τί εἶσαι τοῦ λόγου σου ; ἐρώτησαν.

Τὸ παπὶ ἐγύρισε τὸ κεφάλι του ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ καὶ ἐχαιρέτισε ὅπως καλύτερα ἠμποροῦσε.

—Ἀσχημο ποὺ εἶναι ! εἶπαν οἱ ἀγριόπαπιες. Ἀλλὰ τί μᾶς μέλει ἐμᾶς, ἀφοῦ δὲν θὰ συμπεθερεύσουμε μαζί του ;

Αὐτὸ τὸ κακόμοιρο δὲν εἶχε τὸ νοῦ του σιτοῦς γάμους καὶ στὰ συμπεθερέματα, μόνο ἔλπιζε πὼς θὰ τὸ ἀφήσουν ἡσυχὸ νὰ κοιμᾶται μέσα στὰ καλάμια καὶ νὰ πίνη ἀπὸ τὸ βάλτο νερό.

*
* *

Ἐμεινε δύο ἡμέρες ἐκεῖ. Τὴν τρίτη ἐπέρασαν δύο ἄγριες χῆνες, ποὺ εἶχαν σκάσει λίγη ὥρα πρὶν ἀπὸ τὸ αὐτό. Ἦσαν ζωηρὲς καὶ χαρούμενες.

—Ἀκουσε, μικρέ ! εἶπε στὸ παπὶ ἡ μία. Εἶσαι τόσο πολὺ ἄσχημο, ὥστε μοῦ ἀρέσεις. Ἐλα νὰ ταξιδεύσουμε μαζί. Ἐδῶ κοντὰ στὸν ἄλλο βάλτο εἶναι μερικὲς

χρηνοπούλες νόστιμες. "Ελα και ἴσως βρῆς τὴν τύχη σου.

"Εξαφνα ἀκούσθηκε στὸν ἀέρα ἓνα πάφ, πούφ! καὶ οἱ χῆνες ἔπεσαν στὸ νερὸ σκοτωμένες! Ἐκοκκίνισε τὸ νερὸ τοῦ βάλτου ἀπὸ τὸ αἷμα των. Πάφ, πούφ, ἄλλη μιὰ φορὰ καὶ ἓνας σωρὸς ἀπὸ χῆνες ἐπετάχθηκαν ἀπὸ τὰ καλάμια καὶ ἔφευγαν τρομαγμένες. Καὶ ἄλλοι καὶ ἄλλοι τυφεκισμοὶ ἀκούσθηκαν. Κυνηγοὶ εἶχαν περικυκλώσει τὸ βάλτο καὶ ἔρριχναν δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Ὁ καπνὸς ἐσηκώνετο σὰ σύννεφο μέσα ἀπὸ τὰ δένδρα καὶ ὁ ἀέρας τὸν ἔσπρωχνε ἐπάνω ἀπὸ τὰ νερά. "ὦ, πῶς ἔτρεμε τὸ παπί! "Εσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ τὸ ἔχωσε κάτω ἀπὸ τὶς πτεροῦγες του. Ἐκεῖ ἓνας μεγάλος σκύλος ἐπλησίασε μὲ τὴ γλῶσσα του χρεμασμένη ἔξω καὶ μὲ τὰ μάτια του ἄγρια καὶ φλογισμένα. Ἐμύρισε τὸ παπί, ἐγαύγισε, ἔδειξε τὰ δόντια του καὶ πλούτζ, πλούτζ, ἔφυγε χωρὶς νὰ τὸ πειράξη.

Τὸ παπί ἀναστέναξε.

— Ἐγλύτωσα! ἐσκέφθηκε. Βέβαια εἶμαι τόσο ἄσχημο, ποῦ καὶ ὁ σκύλος δὲν ἠθέλησε νὰ μὲ δαγκάσῃ.

Καὶ ἔμεινε ἀκίνητο καὶ ἤσυχος ἐκεῖ, ἐνῶ μέσα στὰ καλάμια ἐσφύριζαν τὰ σκάγια καὶ ἀκούοντο οἱ τουφεκιές.

Πρὸς τὸ βραδάκι, ὅταν ὁ ἥλιος ἔδυσε, ἔπαυσε τὸ κυνήγι. Τὸ παπί ὁμως δὲν ἐτολμοῦσε νὰ κινηθῇ. Ἐπέρασε πολλὴ ὥρα ὥς ὅτου νὰ πάρῃ θάνατος νὰ κοιτάξῃ τὶ γίνεται γύρω του. Ἐπειτα ἐσηκώθηκε καὶ ἐπέταξε γρήγορα, νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ βάλτο αὐτό. Μὰ στὸ δρόμο τὸν ἐπρόφθασε μία φοβερὴ καταιγίδα. Μὲ δυσκολία ἐπετοῦσε ἀπὸ χωράφι σὲ λιβάδι, γιὰ νὰ βρῇ καταφύγιο.

Εἶχε πιά νυκτώσει, ὅταν ἔφθασε σὲ μιὰ καλύβα. Αὐτὴ ἡ καλύβα ἦτο τόσο ἐρείπιο καὶ τόσο παλαιά, ποῦ

ἐνόμιζες πὼς θὰ πέση. Ἔμοιαζε σὰν νὰ μὴν ἤξερε καὶ ἡ ἴδια ἀπὸ ποιοῦ μέρος νὰ πέση καὶ γι' αὐτὸ ἔμενε ὀρθή. Ὁ ἄνεμος ἐφυσοῦσε τόσο δυνατός, ποὺ τὸ παπὶ ἐκάθισε χαμηλά, γιὰ νὰ μὴν τὸ πάρη ἡ ἀνεμοζάλη. Τότε εἶδε πὼς ἡ θύρα τῆς καλύβας εἶχε στραβώσει καὶ ἔμενε ἕνα τόσο μεγάλο ἄνοιγμα, ὥστε ἠμποροῦσε νὰ περάσῃ. Ἐχώθηκε λοιπὸν ἀπ' αὐτὸ μέσα στὴν καλύβα.

Ἐκεῖ ἔμενε μιὰ γοιὰ μὲ ἕνα γάτο καὶ μὲ μία ὄρνιθα ποὺ ἔκαμνε κάθε ἡμέρα ἕνα αὐγό.

Τὴν αὐγὴν, ὅταν εἶδαν τὸ παπὶ στὴν καλύβα, ὁ γάτος ἐσήκωσε τὴ ράχη του ὑψηλά, ὑψηλά, ἡ ὄρνιθα ἐκάρισε καὶ ἡ γοιὰ εἶπε:

— Τί εἶναι τοῦτο;

Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐκαλόβλεπε, ἐνόμισε πὼς ἦτο πάπια καὶ εἶπε:

— Ὠραῖα, τώρα θὰ ἔχω καὶ αὐγὰ πάπιας!

Ἀλλὰ τὸ παπὶ ἔμεινε πρεῖς ἐβδομάδες στὴν καλύβα καὶ αὐγὸ ἡ γοιὰ δὲν εἶδε. Ὡστε ἐθύμωσε μαζί του καὶ δὲν τὸ ἐμεταχειρίζετο καλά. Μὰ καὶ ὁ γάτος καὶ ἡ ὄρνιθα δὲν τὸ ἔβλεπαν μὲ καλὸ μάτι, ὥστε μίαν ἡμέρα ἐστενοχωρέθηκε τὸ ἄτυχο παπὶ καὶ ἔφυγε ἀπὸ τὴν καλύβα.

* *

Ἦλθε τὸ φθινόπωρο. Τὰ φύλλα στὸ δάσος ἐκίτριναν καὶ ἐκοκκίνιζαν καὶ ὁ κρύος ἀέρας τὰ ἄρπαζε καὶ τὰ ἐχοροπηδοῦσε. Τὰ σύννεφα ἐχαμήλωναν σὰν νὰ τὰ ἐβάρυναν τὰ χιόνια καὶ οἱ κόρακες ἐκρύωναν καὶ ἐφώναζαν κρά! κρά! Τὸ παπὶ τὰ ἔβλεπε ὅλα αὐτὰ καὶ ἦτο συλλογισμένο.

Τὸ βράδυ, ὅταν ὁ ἥλιος ἐβασίλευε μὲ ὅλη του τὴ

δόξα, ένα κοπάδι πουλιά εκατέβηκε από τὸν οὐρανό. Ἦσαν ὅλα κατὰλευκα, εἶχαν μεγάλους λαιμούς και τοὺς ἐκινούσαν μὲ μεγάλη χάρη. Ἦσαν κύκνοι. Ἐφώναζαν μὲ περιεργή φωνή, ἄπλωναν τὰ λαμπρὰ κάτασπρα πτερά των και ἐτοιμάζοντο νὰ φύγουν ἀπὸ τὰ κρύα κλίματα. Θὰ ἐπῆγαιναν σὲ ἄλλους ὠραίους τόπους, ὅπου τοὺς ἐπερίμενε ὁ ἥλιος πάλι. Καὶ ἐπέταξαν ὑψηλὰ ὑψηλὰ. Καὶ τὸ ἄσχημο παπὶ αἰσθάνετο κάποιο παράξενο αἶσθημα, καθὼς τοὺς ἔβλεπε νὰ πετοῦν. Ἐστριφογύριζε μέσα στὸ νερὸ σὰν μύλος, ἐτέντωνε τὸ λαιμό του γιὰ νὰ βλέπῃ τοὺς κύκνους. Ἐξαφνα ἔβγαλε τόσο μεγάλη και περιεργή φωνή, πὺ ἐτρομάξε και αὐτὸ τὸ ἴδιο. Δὲν ἤμποροῦσε νὰ μὴ τὰ βλέπῃ τὰ ὁμορφα αὐτὰ πουλιά. Καὶ ὅταν ἔφυγαν και δὲν ἐφαίνοντο πιά, ἐβούτηξε ὡς τὸ βυθὸ τῆς λίμνης. Ὅταν ἀνέβηκε στὴν ἐπιφάνεια, ἦτο σὰν τρελλό. Δὲν ἤξερε πῶς τὰ ὀνομάζουν ἐκεῖνα τὰ πουλιά, ἀλλὰ αἰσθάνετο πῶς τὰ ἀγαποῦσε ὅσο δὲν εἶχε ἀγαπήσει ἀκόμη. Καὶ δὲν τὰ ἐζήλευε καθόλου.

Πῶς νὰ τολμήσῃ τὸ δυστυχισμένο νὰ φαντασθῇ ὅτι ἤμποροῦσε ποτὲ νὰ παραβγῇ μὲ τὰ ὠραῖα ἐκεῖνα πουλιά, γιὰ νὰ τὰ ζηλεύσῃ;

Καὶ ἦλθε ὁ χειμῶνας κρύος και παγωμένος. Τὸ παπὶ ἐκολυμποῦσε ὁλοένα μέσα στὸ νερό, γιὰ νὰ μὴν τὸ ἀφήσῃ και παγώσῃ.

Ἀλλὰ κάθε νύκτα ἐστένευε περισσότερο ὁ τόπος πὺ ἤμποροῦσε νὰ κολυμβᾷ και ἐκινούσε τὰ πόδια του γιὰ νὰ μὴν κλείσῃ ἐντελῶς.

Ἐκουράσθηκε ὁμως τὸ κακόμοιρο και δὲν ἤμποροῦσε νὰ κινηθῇ και μία νύκτα ὁ πάγος τὸ ἐκλείσει και τὸ ἔσφιγγε γύρω γύρω. Τὴν αὐγὴ ἓνας χωρικός ἐπέρασε και εἶδε τὸ παπὶ παγωμένο ἐκεῖ και ἐλυπήθηκε. Ἐπά-

τηςε λοιπὸν ἐπάνω στὸ κρυσταλλιασμένο νερό, ἔσπασε τὸν πάγο μὲ τὸ πόδι του καὶ ἐπῆρε τὸ παπὶ στὴν καλύβα του γιὰ νὰ τὸ δώσῃ στὴ γυναίκα του. Ἐκεῖ στὴ ζέστη ἔζωντάνευσε. Τὰ παιδιὰ τοῦ χωρικοῦ ἠθέλησαν νὰ παίξουν μαζί του, ἀλλὰ τὸ καταδιωγμένο πουλὶ ἐθαρροῦσε πὼς θέλουν νὰ τὸ πειράξουν καὶ ἔφυγε τρεχᾶτο. Ἀλλὰ μὲ τὸ πτερούγισμά του, καθὼς ἐπέρασε ἀπὸ ἐπάνω ἀπὸ ἓνα δοχεῖο γάλα, ἐρράντισε ὁλόκληρη τὴν καλύβα. Ὅπως ἦτο, ἔτρεξε καὶ ἐχώθηκε σὲ ἓνα βαρέλι γεμᾶτο ἀλεύρι καὶ ἐβγήκε ὕστερα ἀπ' ἐκεῖ κάτασπρο. Ἡ χωρική ἐφώνηξε θυμωμένη καὶ ἐπέταξε τὴ σκούπα ἐπάνω του γιὰ νὰ τὸ κτυπήσῃ. Τὰ παιδιὰ τὸ ἐκυνηγοῦσαν καὶ ἔσκαζαν στὰ γέλια. Εὐτυχῶς εὐρέθηκε ἡ θύρα ἀνοικτὴ καὶ τὸ παπὶ ἐπρόφθασε νὰ φύγῃ. Ἐχώθηκε μέσα στὰ γυμνὰ χαμόκλαδα καὶ ἐκάθισε στὸ χιόνι ἀφανισμένο ἀπὸ τὴν κούραση.

Οὔτε λέγονται τὰ ὅσα ὑπόφερε τὸ δυστυχισμένο παπὶ ὡς νὰ περάσῃ ὁ χειμώνας.

Ἐπὶ τέλους ὁ ἥλιος ἄρχισε πάλι νὰ καίῃ καὶ τὰ πουλάκια νὰ κελαδοῦν. Ἦλθε πάλι ἡ ἀνοιξή.

Τὸ παπὶ αἰσθάνθηκε τότε πὼς τὰ πτερά του ἐδυνάμωσαν. Ἐκτυποῦσαν τὸν ἄέρα μὲ δύναμη καὶ τὸ ἐσήκωναν ὑψηλά. Καὶ μία ἡμέρα, χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃ καὶ αὐτὸ τὸ ἴδιο, εὐρέθηκε ἔξαφνα σ' ἓναν ὠραῖο κῆπο, ὅπου ἐμύριζε γλυκὰ ἢ πασχαλιὰ καὶ τὰ κλαδιὰ τῶν δένδρων ἔγερναν καὶ ἄγγιζαν μιὰ μικρὴ λίμνη, ποὺ ἔλαμπε τὸ νερό-της σὰν καθρέπτης.

Ἐκεῖ εἶδε τρεῖς ὠραίους κύκνους ποὺ ἐκατέβηκαν

ἀπὸ τὰ χόρτα στὴ λίμνη καὶ ἐκολυμβοῦσαν ἐλαφρὰ καὶ ἐκινουῦσαν τὸ λαιμό των μὲ χάρη.

Τὸ παλὶ ἐθυμήθηκε τοὺς κύκνους καὶ ἐμελαγχόλησε.

— Θὰ μὲ σκοτώσουν, ἐσκέφθηκε, αὐτὰ τὰ ἀρχοντικά πουλιά, ἂν τολμήσω νὰ πάω κοντὰ των. Ὅμως θὰ πάω! Καλύτερα νὰ μὲ σκοτώσουν αὐτά, παρὰ νὰ μὲ δαγκάνουν πάπιες, νὰ μὲ κτυποῦν οἱ κότες, καὶ νὰ πεθαίνω τὸ χειμῶνα ἀπὸ τὸ κρύο καὶ τὴν πεῖνα.

Ἐπέταξε τότε, ἔπese στὸ νερὸ καὶ ἄρχισε νὰ κολυμβᾷ. Οἱ κύκνοι, ἅμα τὸ εἶδαν, ἄνοιξαν τὰ πτερά των καὶ κολυμβώντας ἐπῆγαν κοντὰ του.

— Σκοτῶστε με, εἶπε τὸ κακόμοιρο, καὶ ἔσκυψε τὸ λαιμό του καὶ ἐπερίμενε τὸ θάνατο!

Ἀλλὰ ἐκεῖ ποὺ ἔσκυψε στὸ νερό, τί νὰ ἰδῇ;! Εἶδε τὸν ἑαυτό του. Καὶ ἀντὶ νὰ ἰδῇ ἓνα ἀσχημόπαπο ἄνοστο, κακοκαμωμένο, εἶδε ἓναν ὥραιον κύκνο!...

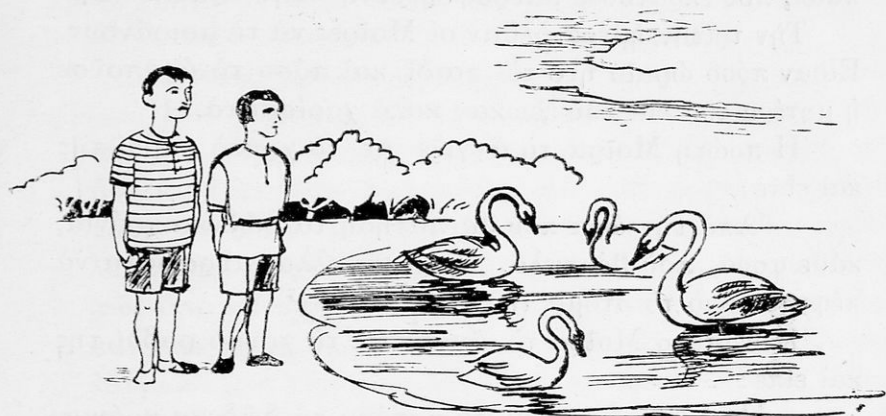
Ἀδιάφορο ἂν γεννηθῇ κανεὶς σὲ φωλιά πάπιας, φθάνει μόνον νὰ ἐβγῇ ἀπὸ αὐτὸ κύκνου!

Οἱ τρεῖς κύκνοι ἔπλεαν τριγύρω του καὶ τὸ ἐχάδευαν μὲ τὴ μύτη των.

Αὐτὸ ἦτο εὐτυχισμένο καὶ χαρούμενο καὶ ἐσυλλογίζετο ὅσα εἶδε καὶ ἔπαθε.

Ἐκεῖ ἦλθαν στὸν κῆπο παιδάκια καὶ ἔρριχναν στὸ νερὸ ψωμὶ γιὰ τοὺς κύκνους.

Τὸ πιὸ μικρὸ ἐφώνησε: «Νά καὶ ἄλλος κύκνος!» Καὶ τὰ ἄλλα παιδάκια ἐφώνησαν: «Ἦλθε ἓνας ἄλλος κύκνος!» Καὶ ἐκτυποῦσαν τὰ χεράκια των καὶ ἐχόρρευαν ἐπάνω στὰ χόρτα καὶ ἔτρεξαν νὰ τὸ εἰποῦν στὸν πατέρα των καὶ τὴ μητέρα των. Ἐρριξαν ψωμὶ στὸ νερὸ καὶ εἶπαν: «αὐτὸς ὁ κύκνος εἶναι ὥραιότερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους». Καὶ οἱ τρεῖς ἄλλοι κύκνοι τὸ ἄκουσαν καὶ ἔσκυ-

ψαν τὰ κεφάλια των ἐμπρός του. Τὸ ἀσχημόπαπο ἐν-
τράπηκε καὶ ἔκρουσε τὸ κεφάλι του κάτω ἀπὸ τὶς πε-
ρουῖγες του καὶ δὲν ἤξερε τί νὰ κάμῃ. Ἦτο τόσο εὐτυχι-
σμένο καὶ δὲν ἦτο καθόλου ὑπερήφανο. Ἐσυλλογίζετο
πόσο ὥς τώρα τὸ ἐκαταφρόνησαν καὶ τὸ ἐπείραξαν. Καὶ
τώρα ἄκουε νὰ λέγουν ὅτι ἦτο τόσο ὠραῖο. Τώρα ὥς καὶ
τὰ δένδρα ἐκρεμοῦσαν τὰ κλαδιά των σιτὸ νερό, γιὰ νὰ
τὸ βλέπουν. Ἐτίναζε τὰ πτερά του, ἐσήκωνε τὸ λαιμό
του καὶ ἐφώναζε χαρούμενο ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιάς
του: «Ποῦ νὰ ὀνειρευθῶ τόσην εὐτυχία, ὅταν ἦμουν
ἀσχημόπαπο!»

Τὰ τρία χαρίσματα τῆς κόρης.

Μία πτωχὴ γυναίκα ἐγέννησε κόρη. Λίγες ἡμέρες
πρὶν εἶχε πεθάνει ὁ ἄνδρας της.

Ἐμείνε λοιπὸν μόνη καὶ ἔρημη στὸν κόσμον μὲ τὸ
νεογέννητο. Ὅλη της τὴν ἀγάπη τὴν ἔδωκε σ' αὐτὸ τὸ

παιδί, πού ἐκρατοῦσε μαυροφορεμένη στήν ἀγκαλιά της.

Τὴν τρίτην ἡμέρα ἦλθαν οἱ Μοῖρες νὰ τὸ μοιράνουν. Εἶδαν πόσο ὠραῖο ἦτο τὸ παιδί καὶ πόσο τὸ ἀγαποῦσε ἡ μητέρα του καὶ τοῦ ἔδωκαν καλὰ χαρίσματα.

Ἡ πρώτη Μοῖρα τὸ ἄγγιξε μὲ τὸ χρυσὸ ραβδί της καὶ εἶπε :

— Ἀπὸ τὴν ὥρα πού θὰ πατήσῃ τὰ δώδεκα χρόνια, κάθε φορὰ πού θὰ γελᾷ, τριαντάφυλλα μυρωδάτα νὰ πέφτουν ἀπὸ τὸ στόμα της.

Ἡ δεύτερη Μοῖρα τὸ ἄγγιξε μὲ τὸ χρυσὸ ραβδί της καὶ εἶπε :

— Ἀπὸ τὴν ὥρα πού θὰ πατήσῃ τὰ δώδεκα χρόνια, κάθε φορὰ πού θὰ κλαίῃ, μαργαριτάρια νὰ πέφτουν ἀπὸ τὰ μάτια της.

Καὶ ἡ τρίτη Μοῖρα τὸ ἄγγιξε μὲ τὸ χρυσὸ ραβδί της καὶ εἶπε :

— Πρὶν κλείσῃ τὰ δεκαοκτὼ χρόνια, νὰ πάρῃ βασιλόπουλο καὶ νὰ γίνῃ βασίλισσα.

Ἡ μητέρα τὰ ἄκουσε ὅλα αὐτά, καὶ ἐκαταχάρηκε ἡ καρδιά της. Ὅπως ἠμπόρεσε, πτωχικά, ἀνάνηψε τὴν κόρη της καὶ τὴν ἔκαμε δώδεκα χρόνων. Τὴν ἡμέρα πού ἐπάτησε τὰ δώδεκα, ὅταν τῆς τὸ εἶπε ἡ μητέρα της, ἐγέλασε ἀπὸ τὴ χαρὰ της καὶ ἔπεσε ἀπὸ τὸ στόμα της τὸ πρῶτο τριαντάφυλλο, ὅπως τὸ εἶχε εἰπῇ ἡ Μοῖρα.

Ἡ μητέρα της τὸ εἶδε, ἐχάρηκε καὶ εἶπε μὲ τὸ νοῦ της :

— Ἀφοῦ αὐτὸ ἀληθεύει, θὰ ἀληθεύσουν καὶ τὰ ἄλλα!

Ἡ κόρη ἦτο ὁμορφη, χαρούμενη, γελαστή, καὶ τὰ τριαντάφυλλα ἔπεφταν βροχὴ ἀπὸ τὸ στόμα της.

Ἡ μητέρα της, χωρὶς νὰ κάμῃ κανέναν κόπο, τὰ ἐμάζεψε τὰ ὠραῖα αὐτά τριαντάφυλλα, τὰ ἔβαζε στὸ καλάθι καὶ ἐγύριζε στὴν πόλιν καὶ τὰ ἐπωλοῦσε. Ἀπὸ

τὰ χρήματα ποὺ ἐσύναζε ἐξοῦσε μὲ τὴν κόρη πτωχικά, ἀλλὰ πολὺ εὐτυχισμένα.

Ἔτσι ἐπέρασαν τρία χρόνια.

Ἦτο χειμώνας τότε καὶ ἡ βασίλισσα ἔδινε χορὸ στὸ παλάτι. Εἶχε ὠραῖο φόρεμα τριανταφυλλὶ χρῶμα καὶ ἤθελε νὰ φορέσῃ στὸ στήθος καὶ στὸ κεφάλι ἀληθινὰ τριαντάφυλλα. Ἐπρόσταξε λοιπὸν τὸ βασιλικὸ περιβολάρη νὰ τῆς φέρῃ ἓνα ρόδο, ἀλλὰ ἐκεῖνος ἀποκρίθηκε, πὼς ἀπὸ τὸ πολὺ χιόνι ὅλα τὰ τριαντάφυλλα ἐμαράθηκαν καὶ δὲν ἡμπορεῖ οὔτε ἓνα νὰ βρεθῇ. Ἡ βασίλισσα ἐθύμωσε καὶ εἶπε πὼς δὲν τὸν πιστεύει. Ἐνόμιζε πὼς αὐτὸς ἄφησε στὸ βασιλικὸ περιβόλι νὰ μαραθοῦν οἱ τριανταφυλλiές.

— Ἡ θὰ μοῦ βρῇς τριαντάφυλλα, ἢ θὰ σὲ διώξω ἀπὸ τὴ θέση σου! εἶπε.

Ὁ καημένος ὁ περιβολάρης ἔφυγε καταστενοχωρημένος καὶ ἐπῆγε καὶ ἐγύρισε ὅλα τὰ ξένα περιβόλια, γὰρ νὰ βρῇ τριαντάφυλλα, ἀλλὰ δὲν ἤυρε πουθενά. Ἀληθινὰ λοιπὸν ὅλα τὰ εἶχε χαλάσει τὸ χιόνι.

* *
*

Στὸ γυρισμὸ ἔτυχε νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ σπιτάκι ποὺ ἐκατοικοῦσε ἡ μητέρα μὲ τὴν κόρη.

Ὁ περιβολάρης δὲν εἶχε τὸ νοῦ του καὶ δὲν εἶδε μία πέτρα. Ἐσκόνταψε καὶ ἔπεσε, ἀλλὰ μὲ τρόπο πολὺ ἄστειο. Δὲν ἐκτύπησε, μόνο τὸ κατέλο ἔπεσε ἀπὸ τὸ κεφάλι του καὶ ἐλερώθηκε.

Ἡ κόρη ἦτο στὸ παράθυρο καὶ ἐκοίταζε ἔξω. Ὅταν εἶδε τὸ πέσιμο τοῦ περιβολάρη, δὲν ἡμπόρεσε νὰ κρατήσῃ τὰ γέλια. Τότε, κατὰ τὰ συνηθισμένα, ἓνα τριαντάφυλλο ἔπεσε ἀπὸ τὸ στόμα τῆς κάτω στὸ δρόμο, ἀκρι-

βῶς ἔμπρὸς στὸν περιβολάρη Ἐκείνη ἐντράπηκε νὰ μὴ τὴν ἰδῇ, ποὺ ἐγελοῦσε καὶ ἀμέσως ἐκρύφθηκε μέσα. Ὁ καλὸς περιβολάρης, καθὼς βλέπει τὸ τριαντάφυλλο ἔμπρὸς του, οὔτε ἐκοίταξε πῶς νὰ σηκωθῇ. Ἄπλωσε τὸ χέρι του στὸ τριαντάφυλλο καὶ τὸ ἄρπαξε· δὲν ἐπίστευε στὰ μάτια του.

Ποῦ καὶ πῶς εὐρέθηκε ἐκεῖ; Μήπως τοῦ ἔκαμαν μάγια; Ἀδιάφορο ὅμως, τὸ τριαντάφυλλο ἦτο ἀληθινὸ καὶ ὠραῖο, ἐμύριζε καλύτερα ἀπὸ τὰ ἀπριλιάτικα. Ἐνα μόνον ὅμως δὲν ἔφθανε γιὰ τὴ βασίλισσα. Ἐχρειάζετο τὸ λιγώτερο δέκα.

Ποῦ νὰ τὰ βρῇ τὰ ἄλλα;

Εἶπε μὲ τὸ νοῦ του·

— Ἀφοῦ αὐτὸ εὐρέθηκε ἔμπρὸς στὸ σπίτι, κάτι θὰ ξέρουν ἐκεῖνοι ποὺ κάθονται μέσα. Ἄς ρωτήσω λοιπόν.

Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, πηγαίνει καὶ κτυπᾷ τὴν πόρτα. Ἐρχεται ἡ μητέρα καὶ ἀνοίγει.

— Τί θέλεις, καλὲ ἀνθρώπε; τὸν ρωτᾷ.

Αὐτὸς τῆς εἶπε ὅλη τὴν ἱστορία μὲ τὴ βασίλισσα καὶ πῶς εὐρέθηκε ἐξαφνικὰ τὸ τριαντάφυλλο ἔξω στὸ δρόμο, ἐνῶ εἶχε ἀπελπισθῇ.

Τότε ἡ χήρα τοῦ ἀποκρίνεται:

— Πάρε τὸ αὐτὸ καὶ πηγαινέ το τῆς βασίλισσας καὶ νὰ τῆς εἰπῇ, πῶς μία μόνον τριανταφυλλιά κάμνει τέτοια τριαντάφυλλα. Νὰ τῆς εἰπῇ ἀκόμη ὅτι τὴν ἡμέρα ποὺ ἔχει τὸ χορὸ, ἐγὼ θὰ τῆς πάγω τριαντάφυλλα ὅσα χρειάζεται!

Ὁ περιβολάρης ἐπῆγε στὴ βασίλισσα καὶ τῆς ἔδωκε τὸ τριαντάφυλλο καὶ εἶπε ὅ,τι τοῦ εἶχε εἰπῇ ἡ γυναίκα. Ἡ βασίλισσα ἐκαταχάρηκε ποὺ τὸ ἔκουσε. Ἐπῆρε τὸ

τριαντάφυλλο καὶ τὸ ἔβαλε στὸ στήθος της καὶ ἐμύρισε ὅλο τὸ παλάτι.

Ὅταν ἦλθε ἡ ἡμέρα τοῦ χοροῦ, ἐφώνασε πάλι τὸν περιβολάρη ἡ βασίλισσα καὶ τὸν ἐπρόσταξε νὰ πάγῃ νὰ φέρῃ τὴ γυναῖκα μὲ τὰ τριαντάφυλλα. Καὶ τὸ μεσημέρι λοιπὸν ἦλθε στὸ παλάτι ἡ μητέρα μὲ ἓνα καλάθι σκεπασμένο καὶ ἐπαρουσιάσθηκε στὴ βασίλισσα. Ἀφοῦ τὴν ἐπροσκύνησε, τὸ ἔξεσκέπασε. Ἡ βασίλισσα ἅμα εἶδε τὰ τριαντάφυλλα τόσο ἐχάρηκε, ποὺ ἀγκάλιασε καὶ ἐφίλησε τὴ γυναῖκα.

Ἦσαν στὸ καλάθι δέκα-δώδεκα τριαντάφυλλα! μὰ τί τριαντάφυλλα! τὸ ἓνα καλύτερο ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Τότε λέγει ἡ βασίλισσα :

— Καλὴ κυρά, μιὰ χάρη σοῦ ζητῶ· πούλησέ μου τὴν τριανταφυλλιά ποὺ κάμνει αὐτὰ τὰ τριαντάφυλλα, καὶ νὰ σοῦ δώσω ὅσα ζητήσης.

Ἡ μητέρα ἀποκρίνεται :

— Πολυαγαπημένη μου βασίλισσα, ἐγὼ τὴν τριανταφυλλιά μου πραγματεία δὲν τὴν κάμνω, δὲν τὴν πουλῶ. Μόνο ἓνα γίνεται, ἂν θέλῃς· ἔχεις παιδὶ βασιλόπουλο· στὸ βασιλόπουλο τὴ χαρίζω, νὰ τὴν ἔχῃ δική του σ' ὅλη του τὴ ζωὴ, νὰ τὴν ἔχῃ σὰ ζωντανὴ βασιλοπούλα, τιμημένη καὶ ἀγαπημένη.

— Τὸ θέλημά σου θὰ γίνῃ, κυρά, φθάνει νὰ τὴν ἔχωμε τὴν τριανταφυλλιά στὸ παλάτι. Μαζὶ μὲ αὐτὴ θὰ πάρωμε καὶ σένα κοντά μας.

— Δὲν μὲ μέλει ἔμένα, βασίλισσά μου, ἡ τριανταφυλλιά μου μόνο θέλω νὰ εἶναι εὐτυχισμένη, γιατί ἄλλο ἀπὸ αὐτὴ δὲν ἔχω καὶ δὲν ἀγαπῶ στὸν κόσμον. Τὰ λόγια ποὺ μοῦ εἶπες τὰ πιστεύω, μὰ ὁ κόσμος εἶναι κόσμος.

Βάλε μου ὄρκο στὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ σου πὼς θὰ γίνῃ ὅπως εἶπες.

— Σοῦ βάζω ὄρκο στὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ μου, πού τὸ ἔχω ἔνα, πὼς τὸ δεινδράκι πού κάμνει τέτοια τριαντάφυλλα θὰ τὸ ἔχωμε σὰν ἀληθινὴ βασιλοπούλα στὸ παλάτι.

— Ὁ Θεὸς νὰ σὲ πολυχρονίση, βασίλισσά μου. Αὐριο ἔλα νὰ πάρῃς μόνη σου τὴν τριανταφυλλιά ἀπὸ τὸ σπίτι μου.

Τὸ βράδυ ἔγινε ὁ χορὸς τοῦ παλατιοῦ, καὶ ὅλοι εἶχαν τρελλαθῇ μὲ τὰ τριαντάφυλλα τῆς βασίλισσας. Ποῦ εὐρέθησαν; Αὐτὸ εἶναι ἀληθινὸ θαῦμα. Μέσα στὸ χειμῶνα τέτοια ἄνθη!

Ἡ βασίλισσα τὴν ἄλλην ἡμέρα δὲν ἔβλεπε τὴν ὥρα πότε νὰ πάγῃ νὰ πάρῃ τὴν τριανταφυλλιά. Καὶ τότε τὸ βασιλόπουλο, πού ἔμαθε ἀπὸ τὴ μητέρα του τί ἐσυμφώνησαν μὲ τὴ γυναῖκα ἐκείνη, ἐπειτοῦσε ἀπὸ τὴ χαρὰ του καὶ ἐτοίμαζε στὸ παλάτι μιὰ χρυσὴ γλάστρα γιὰ νὰ φυτεῖ τὴν μέσα τὴν τριανταφυλλιά.

* *

Ἦλθαν ἡ βασίλισσα καὶ τὸ βασιλόπουλο μὲ ὀλόχρυση ἄμαξα στὸ πτωχικὸ σπίτι, πού ἐκατοικοῦσε ἡ μητέρα μὲ τὴν κόρη, ἐστάθηκαν καὶ ἐκατέβηκαν. Ἡ μητέρα δὲν εἶχε εἰπῇ τίποτε ἄλλο στὴν κόρη, παρὰ μόνο πὼς ἡ βασίλισσα, πού εἶναι πολὺ καλὴ, θὰ ἔλθῃ νὰ τὴς εὐχαριστήσῃ γιὰ τὰ τριαντάφυλλα πού τῆς ἔδωκαν.

Ἀμα εἶδαν τὴ βασίλισσα ἡ μητέρα καὶ ἡ κόρη ἐβγῆκαν νὰ τὴν ὑποδεχθοῦν. Ἐνῶ τὴν ἔχαιρετοῦσε ἡ κόρη καὶ ἔσκυψε νὰ τῆς φιλήσῃ τὸ χέρι, ἔχαμογέλασε ἀπὸ τὴν εὐχαρίστηση καὶ ἔπασε ἕνα τριαντάφυλλο ἀπὸ τὸ στόμα τῆς. Ἡ βασίλισσα δὲν ἐκατάλαβε ἀμέσως.

πῶς εὐρέθηκε τὸ τριαντάφυλλο πεσμένο, καὶ τὸ βασιλό-
πουλο ἔτρεξε, τὸ ἐπῆρε, τὸ ἐμύρισε καὶ τὸ ἔδωκε τῆς μη-
τέρας του.

Ἡ κόρη τὸν εἶδε καὶ ἐγέλασε πάλι ἀπὸ τῆ χαρὰ της
καὶ ἔπεσε δεύτερο τριαντάφυλλο.

Τότε πιά ἡ βασίλισσα καὶ τὸ βασιλόπουλο τὸ ἔκα-
τάλαβαν. Στὴν πρώτη στιγμή ἡ βασίλισσα ἔκαμε νὰ
θυμώσει: Ἐσυλλογίσθηκε πῶς ἦτο δεμένη μὲ τὸν ὄρκο
ποῦ ἔδωκε, νὰ κάμῃ νύφη τὴν κόρη. Ἀλλὰ ἐγύρισε, τὴν
ἐχοίταξε πάλι, τὴν εἶδε τόσο ὁμορφη, τόσο καλή, πού,
χωρὶς νὰ χάσῃ καιρό, τὴν ἐπῆρε στὴν ἀγκαλιά της καὶ
τῆς εἶπε:

— Δὲν θὰ εἶσαι πιά πτωχὴ κόρη, θὰ γίνῃς βασιλο-
πούλα καὶ θὰ ἔλθῃς στὸ παλάτι νὰ κατοικήσῃς μαζί
μας, καθὼς καὶ ἡ καλὴ μητέρα σου.

Ἐπειτα ἐγύρισε καὶ εἶπε τῆς μητέρας:

— Τώρα πού έγιναν όλα όπως ήθελες, κυρά συμπεθέρα, διηγήσου μου, πώς ή κόρη σου έπηρε αυτό τὸ μεγάλο χάρισμα, όταν γελᾶ νὰ πέφτουν τὰ τριαντάφυλλα ἀπὸ τὸ στόμα της;

Ἡ μητέρα τότε εἶπε πῶς καὶ πῶς οἱ Μοῖρες ἐμοί-
ραν τὴν κόρη, όταν ἦτο μωρὸ παιδί, καὶ πῶς ἀπὸ τὰ
τρία χαρίσματα ἐβγῆκε ἀληθινὸ τὸ πρῶτο χάρισμα καὶ
τώρα ἀλήθευε καὶ τὸ τρίτο.

— Καὶ τὸ δεύτερο δὲν ἐβγῆκε ἀληθινό; ἐρώτησε μὲ
περιέργεια ἡ βασίλισσα. Ἀφοῦ ἐπερνούσατε τόσο πτω-
χικά, δὲν ἔκλαυσε ποτέ; Θὰ εἶχες μαργαριτάρια ἀπὸ τὰ
δάκρυά της καὶ θὰ ἦσουν πλούσια.

— Ποτέ, εἶπε ἡ μητέρα, γιατί ποτέ δὲν τὴν ἄφησα
νὰ κλαύσῃ. Ἐκοίταξα πάντα νὰ εἶναι χαρούμενη, γελα-
στή. Ἐπροτιμοῦσα νὰ ζῶ πτωχικά ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς κό-
ρης μου, παρὰ νὰ ζήσω πλούσια ἀπὸ τὴ λύπη της.

Ἡ βασίλισσα ἄμα ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια τὴν ἀγκά-
λιασε, τὴν ἐκαταφίλησε καὶ τῆς εἶπε:

— Ἦσουν καλὴ μητέρα καὶ τὸ ἔχει τιμὴ της ἡ βα-
σίλισσα νὰ σὲ κάμῃ συμπεθέρα.

Ἡ κόρη ἄκουσε ὅλα αὐτὰ τὰ λόγια τῆς μητέρας
της καὶ ἀπὸ τὴν πολλή της συγκίνηση ἐδάκρυσαν τὰ
μάτια της καὶ δύο μεγάλα μαργαριτάρια ἔπесαν ἑξα-
φνικὰ κάτω.

Τὸ βασιλόπουλο ἔσκυψε, τὰ ἐπῆρε καὶ εἶπε:

— Αὐτὰ δὲν εἶναι δάκρυα λύπης, εἶναι δάκρυα χα-
ρᾶς· θὰ τὰ πάξω νὰ τὰ κάμῃς σκουλαρίκια, καὶ θὰ τὰ
φορέσης τὴν ἡμέρα πού θὰ γίνῃς βασιλοπούλα.

Τ Ε Λ Ο Σ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

1.	'Ο Θεός (ποίημα, διασκευὴ Μυρτιώτισσας)	Σελ.	3
2.	'Η ἀδελφικὴ ἀγάπη (ποίημα δημοτικὸ)	»	4
3.	Σπαρτιατικὴ ἀγωγή	»	5
4.	'Ο καλύτερος στολισμὸς	»	6
5.	'Ασέβεια	»	7
6.	'Ο Κίρκος	»	8
7.	Τὸ ὄρφανὸ (ποίημα Α. Παράσχου)	»	17
8.	'Ηρωϊκὲς γυναῖκες	»	19
9.	Εὐτυχισμένος πατέρας	»	20
10.	Τιμὴ, φωτιά καὶ νερὸ (ποίημα Ι. Βηλαρᾶ)	»	21
11.	'Υστερα ἀπὸ τὴν πυρκαϊά	»	22
12.	'Η φωτιά (ποίημα Γ. Δροσίνη)	»	28
13.	Οἱ κουκουβάγιες στὸν ἀχυρώνα τοῦ κυρ Δήμου	»	28
14.	'Η κουκουβάγια	»	30
15.	'Ενα μάθημα	»	33
16.	'Ο ξενιτευμένος	»	36
17.	Τραγοῦδι τῆς ξενιτιάς (ποίημα δημοτικὸ)	»	39
18.	Τὸ πρωτοβρόχι (ποίημα Γ. Δροσίνη)	»	40
19.	Τὸ οὐράνιο τόξο	»	41
20.	'Η σπορά (ποίημα Γ. Δροσίνη)	»	43
21.	Τὸ λεοντάρι, τὸ ἐλάφι καὶ ἡ ἀλεπού	»	44
22.	Συμβουλὴ (ποίημα Ι. Βηλαρᾶ)	»	47
23.	Κάβουρας (ποίημα Α. Πάλλη)	»	47
24.	Χριστουγεννιάτικη ἀνάμνηση	»	48
25.	'Η νύκτα τῶν Χριστουγέννων (ποίημα Κ. Παλαμᾶ)	»	54
26.	'Ο Ἰβυκος καὶ οἱ γέρανοι	»	56

27.	Οἱ ἀκρίδες	Σελ.	57
28.	Ἀπὸ τῆ ζωῇ τοῦ Ἑλληνικοῦ χωριοῦ	»	61
	α') Ἡ οἰκογενειακὴ μου ζωὴ	»	61
	β') Ἡ σχολικὴ μου ζωὴ	»	66
29.	Τὸ βόδι (ποίημα, μετάφραση Μυρτιάτσας)	»	72
30.	Ὁ φιλάργυρος	»	73
31.	Ὁ Ἀλκιβιάδης	»	74
32.	Κουπὶ καὶ τιμόνι (ποίημα I. Πολέμη)	»	75
33.	Πῶς ἀποξήραναν οἱ χωρικοὶ τὸ ἔλος	»	76
	α') Ἡ κακὴ γειτονία	»	76
	β') Τὸ ἔλος ἀποξηραίνεται	»	78
34.	Τὰ κουνούπια	»	79
35.	Οἱ πυρετοὶ	»	81
36.	Ἡ ἀνάστασις τοῦ παιδιοῦ τῆς χήρας	»	82
37.	Ὁ Τελώνης καὶ ὁ Φαρισαῖος	»	83
38.	Ἡ ἡμέρα τῶν ψυχῶν	»	84
39.	Ἡ 25 Μαρτίου	»	86
40.	25 Μαρτίου (ποίημα I. Πολέμη)	»	90
41.	Ἡ Ἰφιγένεια στὴν Αὐλίδα	»	90
42.	Ὁ Κόδρος	»	91
43.	Ὁ Ἀριστείδης καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς	»	93
44.	Οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ὁ Μαροδόσιος	»	93
45.	Πατριδα (ποίημα A. Μαβίλη)	»	95
46.	Ἡ ἀνοιξη (ποίημα I. Γιαννούκου)	»	95
47.	Οἱ Γαζίες	»	96
48.	Ἀμυγδαλιὰ (ποίημα P. Ἰμβριώτη)	»	97
49.	Τὸ ζουμπούλι	»	98
50.	Τὰ Τέμπη	»	99
51.	Ἡ Θεσσαλία	»	102
52.	Ἐνα ταξίδι	»	102
	α') Ὁ Εὐβοϊκὸς καὶ ὁ Σαρωνικὸς κόλπος	»	102
	β') Στὸν Πειραιᾶ	»	109
	γ') Στὸ Σταθμὸ	»	109
	δ') Στὴν Ἀθήνα	»	112
	ε') Στὸ μεγάλο λιμάνι	»	121
	στ') Ἡ ἐπιστροφὴ	»	124

53.	Σ' ένα χορτάρι τοῦ Παρθενώνα (ποίημα I. Πο- λέμη)	» 124
54.	Τὸ ἡλιοβασίλευμα (ποίημα I. Κουστάλλη)	» 125
55.	Ὁ ἔξυπνος δικαστὴς	» 126
56.	Τιμὴ στὸ στρατηγὸ Φωκίωνα	» 128
57.	Ἡ τελευταία παραγγελία	» 129
58.	Ἡ μέλισσα στὸν κῆπο τοῦ σχολείου	» 129
59.	Ἡ ἱστορία της	» 131
60.	Τί λέγει ἡ νέα μέλισσα γιὰ τὴ καινούργια ζωὴ της	» 134
61.	Ἡ σφήκα	» 136
62.	Ἡ ἀράχνη	» 136
63.	Ἡ κάμπια	» 137
64.	Σφήκα (ποίημα Α. Πάλλη)	» 139
65.	Ἡ Μεγάλη Παρασκευὴ	» 140
66.	Πάσχα σιὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς	» 142
67.	Παλιὰ Ἀθήνα (ποίημα Τ. Μωραϊτίνη)	» 144
68.	Ψαράδικη ζωὴ	» 145
	α') Τὸ ξεκίνημα	» 145
	β') Τὸ ἀπόγευμα μὲ τὸ παραγάδι	» 146
	γ') Ὁ γρίπος	» 150
	δ') Τὸ πυροφάνι	» 155
	ε') Ἱστορία τοῦ Γιώργου τοῦ κουλοῦ	» 157
	στ') Φεύγομε ἀπὸ τὴ θάλασσα	» 159
69.	Τοῦ κῆρ Βοριά (ποίημα δημῶδες)	» 162
70.	Τὸ πετροκάραβο	» 163
71.	Οἱ γοργόνες	» 164
72.	Χωρισμὸς (ποίημα Γ. Δροσίνη)	» 166
73.	Ὁ Μᾶης	» 167
74.	Τὸ χωριὸ νὰ πάγη στὸ σιδηρόδρομο	» 168
	α') Πρόσκληση προέδρου	» 168
	β') Κυριακὴ	» 169
	γ') Στὴν πλατεία	» 171
75.	Ὁ Ἄργος	» 174
76.	Κάδμος	» 176
77.	Ὁ Πέλοπας	» 180
78.	Οἱ ἀγῶνες	» 183

79.	Οἱ ἀγῶνες στὴν ἀρχαία ἐποχὴ	Σελ. 186
80.	Οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες	» 189
81.	Τὸ μαντεῖο τῶν Δελφῶν	» 193
82.	Τὸ ὄνειρο τῶν νησιῶν	» 195
83.	Χῶμα ἑλληνικὸ (ποίημα Γ. Δροσίνη)	» 205
84.	Μέσα στὴ ζούγκλα. Ὁ βόας καὶ ὁ κροκόδειλος	» 206
85.	Παραμύθια	
	α') Περιπέτεια στὸ δάσος	» 212
	β') Τὸ ἀσχημόπαπο	» 218
	γ') Τὰ τρία χαρίσματα τῆς κόρης	» 229

Τυπογραφεῖον Ἀλεξ. Βιτσιουνάκη, Ἀριστείδου 6, Ἀθήναι.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Αὐγούτου 1934

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἀριθ. { Πρωτ. 51231, 51232
Διακπ.

ΕΠΙ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙ

Πρὸς

τοὺς κ. κ. Δούκαν Δημ. καὶ Δεληπέτρον Δημ. συγγραφεῖς

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ ταῦταρίθμου ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, στηριζομένης δὲ εἰς τὸ ἄρθρον 4 τοῦ νόμου 5911 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 1ην πράξιν αὐτῆς ἐνεκρίθη ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Δ'. τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «**Ἑλληνικὴ Ζωὴ**» βιβλίον σας διὰ μίαν τετραετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τῆς 15ης Σεπτεμβρίου 1934 ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ συμμορφωθῇτε ἐπακριβῶς πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς ἀρμοδίας κριτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ

Ὁ Τμηματάρχης

Ν. Σ Μ Υ Ρ Ν Η Σ

Ἄρθρον 6ον τοῦ Προεδρικοῦ Διατάγματος

«Περὶ τοῦ τρόπου τῆς διατιμήσεως τῶν ἐγκεκριμένων διδακτικῶν βιβλίων»

Τὰ διδακτικὰ βιβλία τὰ πωλούμενα μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρα κατὰ 15 % τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Διατάγματος κανονισθείσης ἀνευ βιβλιοσήμου τιμῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ μέρους τοῦ ἐξωφύλλου ἢ τῆς τελευταίας σελίδος τοῦτου ἐκτυποῦται τὸ παρὸν ἄρθρον.

Ἀριθ. ἀδείας κυκλοφ. 64217

Ἡμερομηνία 30-8-35

ΤΙΜΗ

Ἀδέτου Δρ. 19, 50

Δεδεμ. » 22, 50

1. *Agrostis alba* L. (Common
 Grass)
 2. *Poa annua* L. (Annual
 Poa)
 3. *Lolium perenne* L. (Perennial
 Ryegrass)
 4. *Festuca ovina* L. (Sheep
 Fescue)
 5. *Trisetum flavescens* L. (Flu-
 gid Grass)
 6. *Cynodon dactylon* L. (Bermuda
 Grass)
 7. *Digitaria pruriens* L. (Mile-
 high Plant)
 8. *Eragrostis ciliaris* L. (Ciliar
 Grass)
 9. *Stylosanthes biflora* L. (Biflora
 Grass)
 10. *Stylosanthes scabra* L. (Scabra
 Grass)
 11. *Stylosanthes horridula* L. (Horridula
 Grass)
 12. *Stylosanthes biflora* L. (Biflora
 Grass)
 13. *Stylosanthes scabra* L. (Scabra
 Grass)
 14. *Stylosanthes horridula* L. (Horridula
 Grass)
 15. *Stylosanthes biflora* L. (Biflora
 Grass)
 16. *Stylosanthes scabra* L. (Scabra
 Grass)
 17. *Stylosanthes horridula* L. (Horridula
 Grass)
 18. *Stylosanthes biflora* L. (Biflora
 Grass)
 19. *Stylosanthes scabra* L. (Scabra
 Grass)
 20. *Stylosanthes horridula* L. (Horridula
 Grass)

Agapias ati, Vaxar res, fidi Tgria,

Agencia de Passos. João Teodoro
Teodoro. Para Teodoro Passos no Rio de Janeiro
e para os seus filhos e filhas

[illegible]